میر علی شیر نوائی

محبوب القلوب

کابل

۱۳۶۵

وزارت امور اقوام وقبایل

ریاست نشرات و امور فرهنگی

تیراژ ۲۰۰۰

ИНСТИТУТ ВОСТОКОВЕДЕНИЯ АКАДЕМИИ НАУК СССР
ИНСТИТУТ ЯЗЫКА И ЛИТЕРАТУРЫ АКАДЕМИИ НАУК УзССР

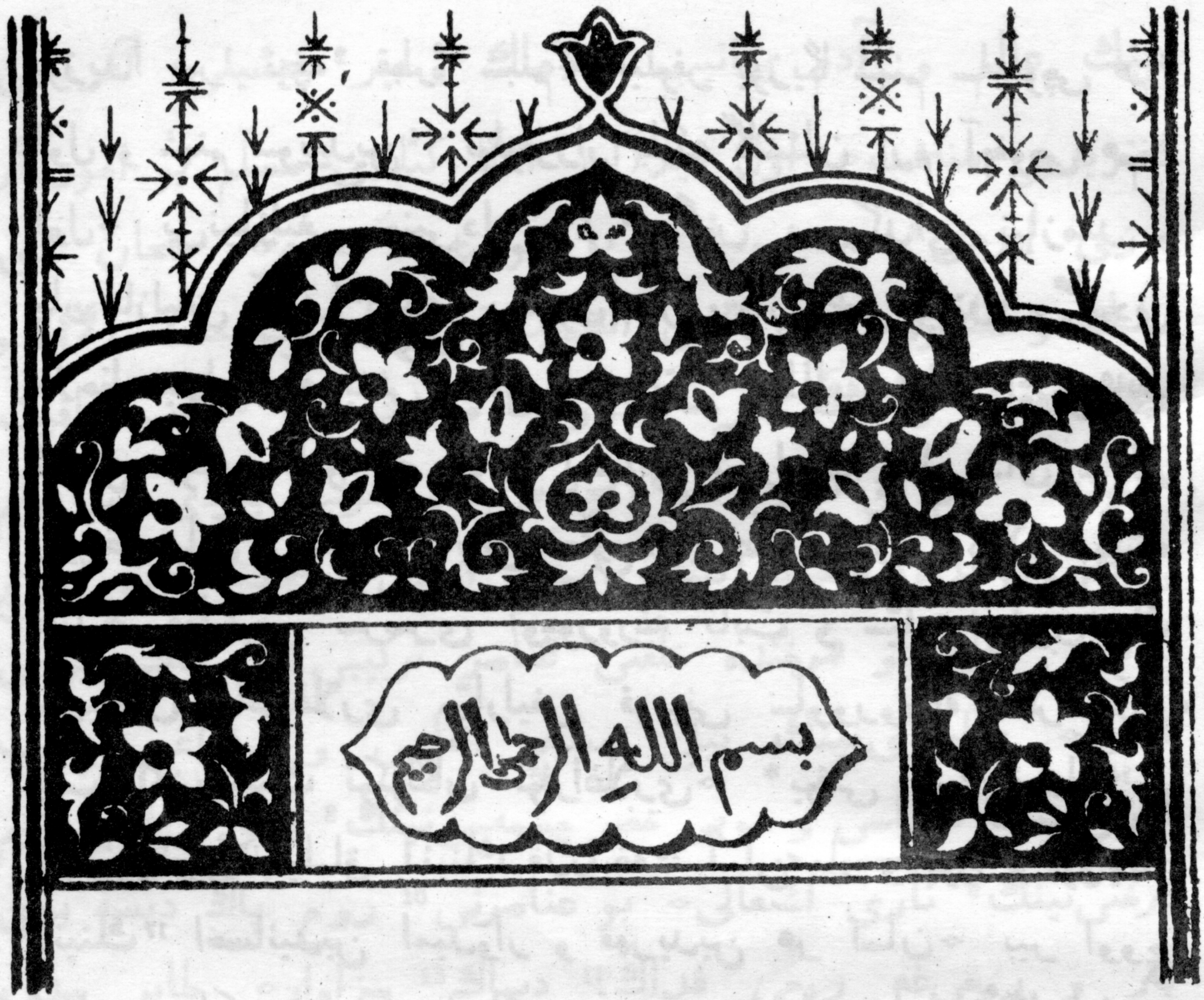
МИР АЛИШЕР НАВОИ

ВОЗЛЮБЛЕННЫЙ СЕРДЕЦ

Сводный текст подготовил А. Н. Кононов

ИЗДАТЕЛЬСТВО АКАДЕМИИ НАУК СССР
МОСКВА — ЛЕНИНГРАД
1948

*بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ [1]

حمد آنگا کیم ذاتیغه حمد[2] آنچه کیم[3] سزاواردور آیتسه بوللاس و ثنا آنگا کیم احسانیغه[4] ثناء آنچه کیم بیری باردور بیتسه[5] بوللاس۔ ذاتی جمیع کمالات صفاتی بیله موصوف صفاتیدین مجموع کمالاتِ کشف لطیفه مکشوف۔ تنزیهی تیل شرع[7] قیلوردین مهرا تقدیسی ایل وصف ایتاردین معرا۔ عظمتی باغیدا سپهر دوار بیر نیلوفردین[8] کم۔ و قدرتی آلیدا[9] نجوم ثابته و سیاره اول نیلوفر[10]

---

[1] П : отс. [2] ПТ : отс. [3] B_1 : отс. [4] B_1 صفاتی‌غه [5] $ПB_3B_4$: отс.
[6] B_1 دییسه [7] П شرحی [8] B_4 نیلوفر یوز شبنم‌دین [9] П ایلیندا [10] П : отс.

یوزیدا بیر[1] نیچه[2] قطرهٔ شبنم، نیلوفر یوزیگا شبنم ساچقوچی هم[3]
اول و شهنم سوییدین[4] نیلوفرزار بلکه گلستان ارم آچقوچی هم[5]
اول، بی‌نیازلیغی جنبی‌دا چرخ[6] نگون بیر گدای نیازمند و
چاره‌سازلیغی آلیدا[7] دهر بوقلمون بیر بیچارهٔ عجز پیوند، وجودی
ملاحظه‌سیدا *آفرینش[8] ناموجود، ذاتی مطالعه‌سیدا[9] اوّلین[10] و
آخرین بودی نابود[11]، خوان احسانی تیگراسیدا عالی شان شاه‌لار
رزق‌قه سایل و علم بی‌پایانی تعقّلی‌دا[12] عالی مکان آگاه‌لار جهل‌غه
قایل، قهّارلیغی صرصری اوچورورغه ثابت و سیّار، نسترن‌نینك
ساچیلغان یافراغلاری جبّارلیغی قویونی ساوورورغه دهر غدّار،
بیت الحزن‌نینك توکولگان توفراغلاری، *یوقنی بار[13] قیلماق[14] و
*بارنی یوق[15] قیلماق آنینك قدرتیغه[16] آسان، بار و یوق و یوق، بار
آنینك[17] احسانیدین امیدوار و قهریدین هر اسان، بیر اووچ
توفراغنی ملکوت[18] خیلی‌دا خلافت تختی‌غه[19] اولتورتماق[20] آنگا یاراشور
وییل‌لار ملایکهٔ مقرّبین‌غه پیشوالیق[21] قیلغان نینك بوینیغه لعنت طوقی
اول سالور[22]، (قطعه)[23] قادری کیم قدرتیدین مونچه یوز امر غریب⊙
بولسه هر[24] ساعت‌دا موجود اندین ایرماستور عجیب[25]⊙ اون سکیز

1: T_1 هر 2 $B_1B_3B_4$: оп. 3 B_1: оп. 4 B_3 یوزیدین 5 T_1: оп.
6 B_3 جمیع سز 7 П ایلیندا 8 П доп: وجودی 9* B_1: оп. 10 П قاشیدا
و شهودی مقابله‌سیدا آخرین و اوّلین وجودی فاموجود: 11 B_1 доп اوّلین
تقلیدیدا B_1 تعقّلی‌دا исправлено на T_1 تعلقی‌دا 12 B_3B_4T تعلقیدا
قدرتی B_1 16 یوقنی بار B_1 15* بارنی یوق B_1 14 ПВ$_1$В$_3$В$_4$: оп.
اولتورغوزماق B_1B_2 20 تختی‌دا T_1ПТ 19 ملك B_3B_4 18 B_3: оп. 17 آلیدا
مثنوی B_4 بیت B_3 23 سالا آلور П 22 بیشوا B_3 21 اولتورغارماق B_3
24 П بیر 25 B_3 доп: قطعه

مینك عالم و آدم یراتیب ایلاماك [1] بیر کیشینی آفرینش دفتریدین منتخب٭ اول قیلاآلور آنگا کیلدی مسلّم بو امور٭ گر اوزی ایردی [2] مسبب‌لیك [3] بو بولدی [4] سبب٭ سبحان ذی الملك و الملکوت سبحان ذی القدرت [5] و الجبروت جلّت آلاؤه و عمّت نعماؤه ولا آله غیره٭ درود نا معدود اول محبوب عاقبت محمودغه [6] کیم حق تعالی آنگا آنچه قرب و منزلت بیردی کیم عالم و آدم وجودیدین مقصود آنینك وجودی ایردی٭ خجسته طینتی روح پاکدین طاهر و فرخنده خلقتی عناصر ترکیبی‌دین پاك ایرکانی ظاهر [7]٭ عناصری‌نینك ییلی مسیح انفاسی و توفراغی یعقوب کوزی‌نینك توتیاسی و سویی خضر چشمه‌سی‌نینك [8] زلالی و اوتی کلیم درختی‌نینك [9] ناری اشتعالی٭ بو عناصرنی [10] روح پاك دیسه یری بار و روحی‌غه روحی فداك [11] دیماك [12] سزاوار٭ طاير سدره نشین براق [13] برق کامی و [14] سایر روح الامین‌نینك علوی [15] خرامی٭ افلاك شبستانی یوزی [16] بهاریدین گلشن [17] و ملایك عیونی رخشی غباریدین روشن [18]٭ کلامی شأنیدا و [19] مَایَنْطِقُ عنِ الْهوی و نطقی بیانی‌دا اِنْ هُوَ اِلّا وَحْیٌ یُوحیٰ اسرار [20] الٰهی‌غه ذاتی امین و [21] عنایت [22] نامتناهی‌دین آتی رحمةً للعالمین٭ (مثنوی) [23] ایکّی گیسوسی

---

[1] Π ایلاماسی [2] Π بولدی [3] B_1 مسبب [4] B_1 ایردی B_3B_4 آنکا ایردی [5] B_3 الکبریا و العظمه [6] Π محمود [7] Π طاهر [8] B_2B_3 چشمه‌سی [9] T ختی‌نینك [10] B_3 عناصر [11] B_4 فدا [12] B_1: оп. [13] B_1 براقی [14] B_3B_4: оп. [15] B_3 علو [16] T_1 نوری [17] B_4 کلشنی [18] B_4 روشنی [19] Π: оп. [20] T_1 سرّ [21] B_4: оп. [22] T_1 عنایتی [23] B_4 بیت. T_1 قطعه

ایکّی لیله القدر ⊙ *بو ینگلیغ[1] ایکّی لیل ایچره یوزی بدر ⊙ بو[2]
لیل و بدر اولوب شمع شبستان ⊙ عذاریدین[4] خوی اندا[5]
کوکبستان ⊙ بو کوکب‌لاردین ایلاب تینگری موجود ⊙ نبوّت معشریغه
درّ مقصود ⊙ و[6] نبوّت سپهریدا قویاش ابرکانی معلوم[7] مصاحب‌لاری
شانیدا اصحابی‌کا لنّجوم صلوات[8] الله علیه و *علی[9] آله و اصحابه[10]
الی یوم الدّین *امّا[11] بعد فقرانینك گدایی[12] و غرایب[13]
مستوره‌لاری‌نینك[14] چهره کشایی الفقیر الحقیر[15] علی شیر الملقب
بالنّوایی غفر ذنوبه و ستر عیوبه موندلق عرض فیلور و اداسین
اوزیگا فرض بیلور کیم بو خاکسار پریشان روزگار شباب اوانی‌نینك
بدایتی‌دین[16] کهولت زمانی‌نینك نهایتی‌غه‌چه[17] دوران وافعانیدین و
سپهر گردون[18] حادثاتیدین دهر فتنه انگیز بوقلمون‌لوغیدین و زمانهٔ
رنگ‌آمیز گوناگون‌لوغیدین مدّت مدید و عهد بعید هر نوع شق[19]
و صورت‌دا اقدام اوردوم و هر طور صورت[20] و کسوت‌دا یوگوردوم[21]
و اوزومنی یخشی[22] یامان *خدمت و[23] صحبتی‌غه یینکوردوم. گاه
مذلّت و عنا و یرانیدا شیون کورگوزدوم[24] و گاه عزت و غنا[25]
بوستانیدا انجمن توزدوم[26] ◇ (مثنوی)[27] گهی تاپتیم فلك‌دین ناتوانلیغ ⊙
گهی کوردوم زماندین کامرانلیق ⊙ بسی ایسیغ ساووغ کوردوم

1* B₁ یانکلیغ 2 B₃ و 3 П: доп. و 4 П عذاریدا 5 B₃ انداق
6 ПB₁B₂B₃B₄: оп. 7 ПB₁: доп. و 8 ПB₃T صلی 9 П: оп. 10* B₃B₄ سلم
10 B₁: доп: و سلم 11 B₄ و 12* B₁: оп. 13 B₃ غریب 14 B₃ مستوره‌لارنینك
15 B₃B₄ доп: امیر 16 B₁ نهایتیدین 17 B₁ بدایتی‌غه‌جه 18 ПB₁ سپهرکردان
19 П طریق 20 так B; во всех других, за исключением T₁, سلوك T₁ هیئت
21 B₃: оп. 22 B₃B₄T доп: و 23* П: оп. 24 B₂B₃B₄ توزدوم 25 B₃ حرمت
26 B₂B₃B₄ کورکوزدوم 27 так ПB₁B₃; B₄ بیت; в других نظم 28 T₁ فلکدین

زماندا[1] ⊙ببّی[3] آچیغ چوچوك ناتتیم[4] چهاندا[5] ⊙ افلاس و نانوانلیغ
منگامیدا یعنی[6] فلاکت و نامرادلیغ ایامیدا گاه *علم مدارسیدا
صف نعال‌دا یر توتتوم گاه[7] علما مجالسیدا علم نوریدین[7] کونگولنی
یاروتتوم گاه اتقیا مساجدیدا آلار قدمی بیتیکان[8] برگا بوزن قویلدوم و
سجده کثرتیدین مانگلاییم تیریسین سویدوم⁻ و گاه اصفیا خانقاسی[9]
اعلی ابریقی‌غه سو قویماق بیله ارجمند بولدوم و گاه فنا دیری[10]
خیلی[11] سبوکش‌لیگیدین سر بلند بولدوم⁻ و گاه لئیم‌لار الیدا[12]
خوارلیغ و گاه[13] ارذال‌لار[14] آلیدا بی‌اعتبارلیغ کورگوزدوم[15] و گاه عشق
کوییدا بی‌پاکلیك و آدمی کش پری چهره‌لارغه ملاك‌لیك دست
بیردی و گاه جنون محله‌سیدا ارذال بوینوم‌غه سیلی اوردیلار و
اطفال باشیمغه تاش یاغدوردیلار⁻ و گاه شهریم ایلی[16] سنمی‌دین
غربت‌قه[17] توشتوم و غریب خلایق‌قه[18] قوشولدوم[19] و قاوشتوم[20]⁻
گاه جبال قلّه‌سی آرامگاهیم بولدی و گاه صحرا اپناکی پناهیم بولدی⁻
و گاه[21] بو شدت‌لاردین عزم وطن قیلدیم و خمول زاویه‌سین نشمین
قیلدیم[22] *و گاه غربت‌دا علیل و غریب ایلیکا ذلیل بولدوم و گاه
عزیزلار[23] خدمتی‌دین اوزومنی بهره‌مند و سوزومنی[23] دلپسند[24]

---

1 T جهاندا 2 B_2 کوردوم 3 T زماندا 4 П و 5* П مدارس علم
6 тек B_3 7 B_3 кож: کوز 8 T_1 تیلکان 9 $B_2B_4TT_1$ صفای خانقاه
10 B B_3: ош. 11 B: ош. 12 ВП ایلیندا B_3: ош. 13 $ПB_3$: ош. 14 $ПB_3$ رذل
15 $ПB_2B_3$ کوردوم 16 $ПB_1$ اعلی B_2: ош. 17 B_1 غریب‌لیق‌غه 18 B_1 خلق‌غه
19 тек $ПB_1B_2B_3B_4$; в других: ош. 20 B_3: ош. 21 П доп: و غریب‌دا علیل
22 B_2: ош. 23 B_1 доп: و سودمند 24 $B_2B_3B_4$ غربت ایل‌کا دلیل بولدوم
доп: و ارجمند

تاپتیم[1] ◇ (رباعی)[2] گردون که[3] منگا[4] جفا[5] و[6] دونلوق قیلدی[7] ⊙
گه کلم ساری راه‌نونلوق قیلدی ⊙ *بختیم کیبی هر ایشتا زبونلوق
قیلدی[8] ⊙ القصه بسی بوقلمونلوق قیلدی ⊙ امّا شغل و کامرانلیغ
چاغیدا وکونگول ملکی خلق[9] هجومی بولغانی‌دا[10] ◇ گاه امارت
مسندیدا اولتوردوم و[11] حکومت محله‌سیدا[12] دادخواه سوردوم◇
و گاه پادشاه نیابتی‌دا تقرب توزدوم و نظّاره گر ایلگا اوزومنی[13]
کورگوزدوم◇ *و گاه[14] مکرمت ایوانین[15] مکان قیلدیم و اکابر و
اشراف‌نی[16] مهمان[17] یوزیدن تعظیم[18] قیلدیم◇ و گاه نشاط باغیدا
بزم طرحی سالدیم و ساقی و مُطرب بزم و سماعیدین بهره آلدیم◇
و گاه سلاطین مخالفت‌لاریدا اراغه کیردیم و منازعت‌لارین موافقت‌قه
قرار بیردیم◇ و گاه حرب معرکه‌سیغه اوزومنی سالدیم و جهل و
نادانلیق تهمتین بوینومغه آلدیم◇ و گاه خیرات اعلیغه اوزومنی
قاتتیم و هر نوع خیر[19] بقعه‌لاری[20] توزاتتیم◇ انداق که[21] سعییم‌دین
رباطلار بولدی و اندین مسافرلارغه نشاطلار بولدی[22]◇ (بیت)[23]
دماغیمه توشوبان کوب تصوّر و پندار⊙ اوزومنی جاه و اولوغلوقغه[24]

---

[1] П: оп. [2] B_2: оп. [3] $B_1B_2B_3T$: оп. [4] $B_1B_2B_3T$ доп: که B_3 доп: کوب
[5] B_1 جفادا [6] B_2: оп. [7] так BT; в других: بختیم کیبی زبون‌لیق قیلدی
[8] так BT, в других: оп. [9] B_1: оп. [10] BT_1 بولغاندا B_3B_4 بولغانیدا
[11] П доп: و حکم [12] так BT_1, в других: محکمه‌سیدا [13] П доп: کامران
[14] так T_1; $B_2B_3B_4$ که [15] B_3 ایوانیدا [16] $B_2B_3B_4$ اشراف جماعت‌نی
[17] $ПB_1TT_1$ مهمان [18] $ПB_1TT_1$ تعظیم
[19] B_1: оп. [20] B_2B_3 بقه‌لاردین [21] так BB_1T_1
в других: کیم [22] B_1: оп. [23] B_1B_4 نظم [24] П اولوغ لیق‌دا

ایلنیم اظهار⊙ *بو مقدمات‌دین[1] مقصود بو کیم هر کویدا[2] یوگوروب‌مین و *عالم اهلیدین[3] هر نوع ایلگا اوزومنی بتکوروب‌مین و[4] بخشی[5] یامان‌نینك[6] افعالین بیلیب‌مین و یامان و[7] بخشی خصلت‌لارین تجربه قیلیب‌مین[8]◦ خیر و شرلاردین نوش[9] و نیش[10] کوکسومکا یتیب‌دور و لئیم و کریم زخم و مرهمین کونگلوم درك اینیب‌دور زمان اهلیدین *بعضی اصحاب و دوران خیلی‌دین[11] بعضی احباب *که بو حال‌لاردین[12] خبرسیز و کونگول‌لاری *بو خیر و شردین[13] اثرسیزدور◦ (قطعه)[14] نی بیلگای اول کیشی‌کیم شهد و می‌نی تاتمایدور⊙ که وصل‌ومجر کیبی اول چوچوك دورور بو آچیغ⊙ بیلور ذلیل مسافر که پویه ایلاردا[15]⊙ قوم و توزانك[16] یومشاغ تاغ و خاره‌دور قاتیغ⊙ بو نوع اصحاب[17] *و احباب‌قه[18] انتباه قیلماق و الارنی بو[19] حالات‌دین آگاه قیلماق واجب[20] کوروندی که هر طایفه خصالیدین وقوف‌لاری و هر طبقه احوالیدین[21] شعورلاری بولغای که مناسب *ایل خدمتی‌غه شتاب قیلغایلار و نامناسب[22] ایل صحبتی‌دین اجتناب واجب[23] بیلگایلار و باری ایل بیله مخفی رازلاردین سوز

1* T_1: отп. 2 П کوی و کوجه‌دا 3* $B_2B_3B_4$: отп. 4 B_2 доп: عالم اهلیدین بهره آلوب‌من: B_3B_4 دوп اهلیدین بهره بهر آلوب‌من 5 B_3B_4 доп: و 6 B_1 یامان 7 так ВТ в других: отп. 8 $ПB_4$ قیلیب 9 $B_2B_3B_4$ کوکسومکا نوش 10 П نیش کام و 11* B_4: отп. 12* B_1: отп. 13* B_2: отп. 14 Т نظم 15 B_3B_4 доп: ایرور 16 П توز ایکی‌سی B_1 توزونك 17 B_1 اصحاب‌غه 18* B_1: отп. 19 П بو نوع 20 $B_1B_2B_3B_4$ و لازم 21 П ایلی‌دین 22* B_1: отп. $B_3B_4TT_1$ вм.: فساد: نامناسب 23 B_1 و لازم

دیماگایلار *و شیاطین[1] انس[2] مکر و فریبی‌دین بازی بیاگایلار[3]◇
و هر نوع ایل صحبت و خصوصینی که الارغه هوس بولغای بو
فقیرنینك الارغه[4] تجربه‌سی بس بولغای◇ جون بو مقالات‌نینك
قلوب‌ده محبوب‌لوغی معلوم بولدی آنگا محبوب القلوب آت قویولدی
و بو بیتیلکان فوایدنینك کیفیتی چون بیلیندی[5] آنی[6] اوچ قسم[7]
قیلینمدی[8]◇ اولغی قسم سایرالناس‌نینك احوال و افعالی‌نینك کیفیتی
و ایکینچی قسم حمیده افعال و ذمیمه خصال خاصیتی و اوچینچی قسم
متفرقه فواید و امثال صورتی◇ امید اولکیم چون اوقوغوچی‌لار[9]
دقّت و اعتبار کوزی بیله نظر سالغایلار و هر قایسی اوز فهم و
ادراك‌لاری‌غه کورا بهره آلغایلار بینکوچی‌گا[10] هم بیر دعا *بیله بهره[11]
یتکورگایلار *و روحینی[12] اول دعا رَوحی‌دین[13] سیونکورگایلار◇

اولغی قسم خلایق *احوال و[14] *افعال و[15] اقوالی‌نینك کیفیتی◇

اول فیرق فصل‌دور اولغی فصل عادل سلاطین ذکریدا عادل *و
عاقل[16] پادشاه *عباد الله‌غه[17] *ظل الله[18] خلافت ملکی آنینك
فرمانیدا انّی‌جاعل فی‌الارض خلیفه آنینك شأنیدا◇ *یو کیم[19] که[20]
عادل پادشاه *رفعتی تعریف‌دین[21] بیبیك‌راك ایرور[22] ولدت فی زمن

---

[1] B_1 доп: ه [2] B_4: оп. [3]* T_1: оп. [4] B_3: оп. [5] ΠB_1 بیلیلدی
[6] Π و بو رساله [7] Π قسم اوزرنه ترتیب قیلیلدی [8] B_1B_2 قیلیلدی
[9] B_3B_4 доп: اوقوز [10] B_3B_4 دیکو جیغه [11]* Π: оп. B_1 بهره
[12]* B_1: оп. [13] Π فتوحی بیلا [14]* $B_3B_3B_4$: оп. [15]* ΠT: оп.
[16]* B_3: оп. [17]* B_3: оп. [18]* B_1: оп. [19]* B_3B_4 اول
[20] ΠB_1T_1: оп. [21]* B_3B_4 رفعتیدین [22] Π доп: انا

السلطان العادل آندین خبر بیرور◦ اول که آنینك ذاتی[1] بیله
مباهی دور[2] کونین[3] دیب دورکیم[4] عدل ساعت خیر من عبادة الثقلین
عادل پادشاه *حق تعالی دین[5] خلایق‌قه رحمت‌دور و ممالك‌کا موجب
امنیت و رأفت[6]◦ *قویاش بیله[7] ابر[8] بهاردیك[9] قرا توغراغدین
گل‌لار آچار و ملك اعلی[10] باشیغه آلتون *بیله دُرلار[11] ساچار◦ فقرا
و ناتوانلار انینك رفق و مداراسیدین آسوده[12] ظلمه و عوانلار
آنینك تیغ[13] سیاستی‌دین *فرسوده◦ عراستی‌دین[14] قوزی بوری
خوفیدین[15] امین *و سیاستی‌دین[16] مسافر[17] قراقچی وحی‌دین[18]
مطمین رأفتیدین هر مکتب‌دا اطفال غوغاسی و محافظتیدین *ضعفا
حمایدا الارنینك[19] علالاسی◦ عیبتی‌دین یول‌لار قراقچیدین خالی
و قول‌لار تولا اولوس مالی◦ و ضبطی‌دین عمل‌دارلار ظلمی[20] سینوق
و سنکار عَلَمی بیتوق◦ جدّیدین مساجد جماعت اعلی‌دین مملو و
مدارس بحث و جدل خیلی‌دین غلو◦ قصاصی تیغی‌دین اوغری ایلکی
ایل مالی‌دین کوتاه انتقامی بیمیدین قاطع طریق مالی عدم بیابانیدا
تباه◦ تون‌نینك کوپی‌دکان‌لاردا سودا[21] اوچون شمع و اوباش کوچه
گشتی‌دین کونگول‌لاری جمع◦ شام‌دین تا سحر خانقاه‌لار ایشیکی آچوق
و خلوت‌لار عبادت نوریدین یاروق◦ شهردا[22] کوبلار پاسبانی اول،

---

[1] T_1 فرمانی [2] П خواجهٔ کونین [3] B_1B_2 مباهی‌دورور [4] так ВПТ$_1$
قویاش‌دیك [7*] B_1 رفاهیت‌دور [6] П حق‌دین [5*] ПВ$_1$В$_2$В$_3$ کی [8] в других
کوزین یاروتورغه مهر؛ доп [9] B_1 بهار بیله B_3 بهار [10] T_1
جهانتاب اورکا ملك‌نینك رعایا و خلقی انینك آرزوسیدا [11*] B_1 : оп.
[12] Т доп: بویله [13] Т: оп. [14] B_3B_4 گوی و [15] B_1 غمیدین [15*] T_1 : оп.
[16*] T_1 : оп. [17] П доп: کونکلی [18*] B_1 : оп. [19*] $B_2B_3B_4$ حمام‌دا ضعیفه‌لارنینك
[20] П قلبی [21] B_4 بیع [22] B_3 доп: کوب

و یازیدا قوی‌لار شبانی اول◇ رعیت‌قه سرا و باغ اندین معمور و سپاهی‌غه کلم و فراغ اندین موفور◇ اندین کیچه‌لار اتراك ضعفلسی ایشی ارغوشتك و اطفال ورزشی◇ آق سونگك عجوزلار[1] چرخ اونی مدّی بیله آنینك دعاسیغه نغمه‌ساز[2] و کنیزك‌لار ماموق ساباماق کوسی[3] اونی[4] بیله◇ *آنینك القیشی‌غه[5] نغمه‌پرداز[6] فقرا ایشی آنگا[7] هم دعا هم نازش آنینك دایی فقراغه[8] هم سخا هم نوازش◇ آچلار غذاسی بذل و عطاسی خوانیدین، یالانغاچلار لباسی خزانهٔ *لطف و[9] احسانیدین◇ ملك باغین معمور قیلورغه ابر سیراب و ملك اهلی کوزین یاروتورغه مهر جهانتاب◇ اوزگا ملك‌نینك رعایا[10] و خلقی انینك آرزوسیدا و یانا کشور مظلوم‌لاری آنینك عدل دعاسی *گفت و گوسیدا[11]◇ یخشی آتیغه علما ایشی رسایل ترتیبی و یخشی صفاتیغه شعرا ورزشی قصاید ترکیبی◇ مغنی‌لار اشتغالی ثناسی اوچون سرود توزماك و مصنّف‌لار مقالی[12] دعاسی آهنگی‌دا[13] نغمه کورگوزماك◇ خلق رضاسیدین[14] *حق رضاسیغه[15] طالب و دادخواه سورداردا سوروغ کونی و همی کونگلیگا غالب◇ (مثنوی)[16] اولوس پادشاهی و درویش‌وش⊙ انکا شاه‌لیغ دین کیلیب فقر خوش⊙ جهاندارلارغه سپهر اشتباه[17]⊙ ولی اهل فقر آلیدا خاك راه⊙ جهان ملکی آلیندا خاشاك‌چه⊙ ولی ببر[18] کونگول ملکی افلاك‌چه⊙ باری بی نوالار

---

[1] $B_2B_3B_4$ عجوزه‌لار [2] П دمساز [3] $ПTT_1$: оп. [4] T : оп. [5]* B_4 : оп.
[6] B_4 доп: آنینك القیشیغه [7] T_1 : оп. [8] B_1 غرباغه [9]* B_1B_4 : оп.
[10] B_1 رعایاسی و بریا [11]* B_3B_4 کفتکویدا [12] $B_3B_4TT_1$ مقالاتی [13] T نوز
[14] B_3B_4 رضاسیغه [15]* B_3B_4 : оп. [16] B_2 نظم بیت B_3 مدح آهنك‌ده
[17] $B_1B_2B_3TT_1$ انتباه [18] $B_3B_4T_1$ هر

نواسازی اول ⊙ همول نوع کیم شاه ابوالغازی اول ⊙ کیلیب عینِ انسان و انسانِ عین ⊙ جهان وارثی شاهٔ سلطان حسین ⊙ که تا بولسه گردونغه دوّارلیق ⊙ انگا باقی بولسون[1] جهاندارلیق ⊙ خلایقه بو شه‌دین اولسون نشاط ⊙ دمی بوللاسون خالی آندین بساط ⊙

ایکینچی فصل اسلام پناه بیك‌لار ذکریدا: موندای شاه‌غه مسلمان بیك نبی خدمتیدا تورتاودین[2] بیری دیك ◦ نامرادلارنینك پناهی و پادشاه‌نینك دولتخواهی شاه‌غه دنیادا چین سوز دیگوچی و آنینك آخرتی‌غمین بیگوجی ◦ یامانلار اندین هر اسان * و یخشی‌لار آندین دشوارلیغی آسان[3] ◦ ایل مالی طمعی کونگلیدا نابود و عیالی خیالی ضمیریدا ناموجود ◦ مرادی رعایا امنیتی[4] و مقصودی برایا جمعیتی[5] ◦ اول مسلمانلارغه رضاجوی و مسلمانلار آنگا دعاگوی ◦ اوزی‌نینك ذاتی توزوك[6] و سعیی شاه ایشیکیدا توزوکلوك ◦ شاه ایشیکی موندای بیك‌دین خالی بوللاسون * و دولت‌نینك آندین[7] اوزگا[8] انتقالی[9] بوللاسون ◦

اوچونچی فصل[10] نامناسب نایب‌لار ذکریدا: یالغانچی[11] خود نما نایب نسبتی مسیلمهٔ کذّاب ملّتی، نبوت تهمتین اوزیگا سالغان جبرئیل و وحی‌دین دیگانی باری یالغان ◦ *مونگا هم شاه خصوصیتی اظهاری غیر واقع یالغان باری ◦ یالغان[12] حکم ینکوروریگا باعث طمع[13] شوم و اوتروك پروانه ینکوروریگا سبب

---

[1] так BB_4T_1 в других اولسون [2] П تورت یاردین [3]* B_1 : оп. بزرکلوک $B_2B_3B_4$ [4] $B_2B_3B_4$ جمعیتی [5] $B_2B_3B_4$ امنیتی [6] B_1 : оп. $B_2B_3B_4$ [7] B_2B_4 : оп. [8] $B_2B_3B_4$ اوزکالارکا [9]* П و دولت مهریدا عمری یالغانجی‌لیق [10] B_2 доп: یالغانجی خود نما : قویاشیغه زوالی [11] T_1 [12]* B_3 : оп. [13] T_1 نفسی

حرص مذموم◦ نیمه آلوردا یالغان آنگا چین *اورنیغه و مسلمانلارغه نقصان آنگا دین اورنیغه[1]◦ یالغان باری‌دا چین دیماکی[2] محال و رشوة آلوردا اوزگا سوز دیب اما کونگلیدا اوزگا حال◦ موندای نایب که بیر بولماغای فعل و قولی شاه ایشیکیدین کم بولغانی

اولی◦ تورتونچی فصل ظالم *و جاهل◦ و فاسق پادشاهلار ذکریدا◦

عادل پادشاه کوزگو و بو آنینك اوجه‌سیدور اول یاروق صبح بو آنینك◦ کیچه‌سیدور◦ ظلم آنینك کونگلیگا مرغوب و فسق آنینك خاطریغه محبوب◦ ملك بوزوغلوغیدین[5] ضمیریغه جمعیت و اولوس پریشان‌لیغی‌دین[6] خاطریغه امنیت◦ آبادلار آنینك ظلمیدین ویرانه کبوتر طاقچه‌لاری جغزقه[7] آشیانه◦ باده سیلی چون بزمیدا طغیان قیلیب اول سیل ملك[8] معموره‌لارین[9] ویران قیلیب◦ سوچی‌خانه‌سیغه فرش مسجد رواقی توکولگاندین و کوپلاری[10] باشیغه خشت محراب طاقی پیرولگانیدین◦ اگر[11] قان توکماك انگا پیشه کیم که جانی بار انگا اندیشه◦ اگر شربخه مشعوف کوی و کوچه مسلمانلارغه مخوف◦ و اگر فاسق بولسه و بد فعال[12] ایل عرضی[13] و عیالیگا اندین بیم[14] نکال◦ و اگر ستیزه روی بولسه و خودرای * مشغق نوایی[15] جانیغه وای◦ اوز ناشایستی[16] اوز آلیدا[17] خوب و ایل معقولی انگا

---

1 Π آیتوری B₁ 2 بو شیوه آلارغه ایین B₁B₂B₃B₄ 3 B₂B₃B₄T : оп.

4 так ВП в других доп: قرانغو 5 П بوروغلوغ 6 П پریشان‌لیغی

7 B₃B₃ بایقوش‌غه 8 B₁ : оп. B₃ ملك‌لاردین 9 B₃ : оп. 10 П کولب‌لاری

11 B₈TT₁ ناحق 12 так ВП; в других: افعال 13 B₃B₄T اهلی 14 B₃T ضرر و

15 B₃T فقرالار حالیغه و بینورلار 16 B₃ ناشایسته ایشی 17 П ایلیندا

مردود و معیوب◦ کوپ خدمت آز سمو بیله آلیدا[1] نابود کوپ حق[2] آز خطا بیله ایلایی‌دا[3] ناموجود◦ خطا رایی اونك کبلماسه دخل‌سیزلارگا شرکت بلکه نقیض‌لارگا[4] تهمت◦ ناصواب[5] خیالی توز[6] چیقماسه شرکتی یوقلارغه عتاب بلکه خبری یوق‌لارغه[7] عذاب◦ حیات سویین آغو دیسه مسلّم توتماغان[8] گنه‌کار و قویاش نورین قرانغو[9] دیسه تحسین قیلماغان[10] تیره روزگار◦ اوز جانبی‌دین قطره‌نینك دریاچه حرمتی و ذرّه‌نینك بیضاچه قیمتی◦ ایل طرفیدین[11] مال عالم بیر قرا پول‌دین کم و فدا قیلغان جان عزیز انچه یوق کیم[12] بیر پشیز، قرا قوزغوننی آق تویغون[13] دیسه[14] قازنی یخشی آلور دیماگان مقصر، یاروق کوننی تیره تون دیسه سها کورونادور[15] دیماگان مدبر◦ چین دیر ایلگا جان خطری خیرغه دلالت قیلغوچی‌غه اولوم ضرری◦ حق آنینك قاشیدا باطل خردمند انینك عقیده‌سیدا جاهل◦ ایلدین[16] کونگلیدا کینه‌سی مخفی خزینه‌سی‌نینك دفینه‌سی◦ قتل اوچون جان بیرماك شعاری ایل مال و جانیغه قصد شهکاری[17]◦ بو یامان پادشاه که[18] بولغای وزیری هم یامان انداق که فرعون نیابتی‌دا هامان◦ (بیت)[19] ایله کیم[20] بولغای مدد[21] هم جعفری ⊙ *یا و بایی[22] خلق‌قه طاعون هم اولغای[23]

---

[1] П ایلینیدا [2] П доп: و راست [3] В الدیدا B_3B_4 ایامیدا [4] П نقیض
[5] T_1 ناثواب [6] П: оп. [7] П доп: اراده [8] BT_1 توتقان‌لارغه زیاده
[9] B_3B_4 доп: کیجه [10] BT_1 قیلغان‌لار [11] B_3: оп. [12] $ПB_1$ که
[13] П تویغان [14] B_3 قودیسه [15] так ВП, в других: کورونور
[16] П اوچون [17] так П; BT_1 شهرکاری $B_1B_2B_4$ تبه‌کاری [18] B_3 доп: مسلم
[19] Т نظم [20] B_3B_4: доп شه‌مارغه BB_1B_2: доп شهبارغه [21] П доп: شهبارغه Т доп: شه‌مارغه [22*] Т پادشاهی [23] B_3: оп.

بر سری ⊙ تینگری[1] موندق بلالارنی عدم پاهی‌دین وجود
تختگاهی‌غه کیلتورماسون و یوقلوغ زندانیدین بارلیغ شهرستانی‌غه
یتکورماسون ◦ بیشینچی فصل وزرا[2] ذکریدا : وزیر وزردین
مشتق‌دور[3] و بو فعل[4] آنینك ذاتیغه احق و الیق‌دور[5] ◦ بو[6]
ایش‌نی پسندیده قیلغان آصف ابرمیش کیم نکینی نقشی قد[7]
رحم الله من انصف ابرمیش ◦ هماناکه آصف باردی انصاف‌نی
آلیب باردی و انصاف گوهرین بو ناانصاف‌لار اراسیدین چیقاردی ◦
کیشی اوزین[7] اگرچه[8] بیل‌دیك[9] هر ساری[10] سالغای آصف‌نی بو
خاکدانرا قایدا تاپا آلغای ◦ دهر ایلی‌دا[11] بیراو که آصف نهاددور[12]
بیلگای کیم[13] سلیمان تختی برباددور ◦ بو ظالم‌لار ملك‌نی برباد
بیرگوچی‌دورلار و ملك اهلی یغیشتورغان‌لارین بیتیرگوچی‌دورلار[14] ◦
اولی اول[15] کیم[16] بولار ذکریدا کیشی خامه سورماگای و بو
خامه‌دیك قرا یوزلوك‌لار آنین قلم تیلی‌گا کیلتورماگای ◦ زهر بیریب
بیمار اولتورگوچی طبیب‌لیق[17] *بولارغه نصیب زور بیله اولتورگوچی
یخشی‌لار بولارغه کورا ترك[18] طبیب[20] ◦ بو ایکی[21] خیل‌دین هر بیری
بیر[22] افعی، شاه‌غه واجب‌دور[23] بولارنینك دفعی ◦ بولار جمله‌سی[24]
چیان‌لار خلایق‌قه یتکورور‌دا[25] زیان‌لار کلك‌لاری نوکی[26] عقرب نیشی

[1] $B_2B_3B_4T$ доп: تعالی [2] B_2 وزیرلار T وزرالار [3] B_1 مشتق‌تورور
[4] П فصل [5] так П; в других الیق [6] B_3 بول [7] П: оп. [8] $ПB_2B_3B_4$: оп.
[9] П доп: اوزین [10] $B_2B_3B_4$ доп: اوزین [11] $ПB_1$ یان [12] П اهلیدا
[13] B_1 доп: که [14] $ПB_1B_2$ که [15] П یترکوجی‌لاردور [16] $B_2B_3B_4T$ اولدور
[17] П که [18] $ПB_3$ طبیب [19] B_3 دیرکه T اوتروك [20] П بولارنینك
[21] B_2 ایکی‌سیدین حالیغه مشابه‌دور و قریب [22] B_3: оп. [23] П واجب‌دورور
[24] так $B_2B_3B_4$; в других: عمله‌سی [25] B_1. یتکورورکا $B_2B_4TT_1$ یتکورور
نیشی B_3 [26] B_3 ینکورورلار

1 Алишер Навои

رعیت جانیغه اول نیش تشویشی◇ نیچه بو[1] نیش مظلوم‌لارغه
سانچیلغای، امید اولکه باشلاری *اجل تاشی[2] بیله[3] یانچیلغای◇
(مثنوی)[4] بولاردین گر اعلی گرادنی دورور⊙ کیم[5] آندین خلایق‌قه
ایذا دورور⊙ شه اولتورماك اولی دور اول ایلنی بات⊙ که
دیب‌دور نبی اقتلوا المؤذیات⊙ آلتینچی[6] فصل ناقابل صدرلار
ذکریدا بیدیانت صدور *بدعت سیئه دور[7] بلا[8] ضرور[9] بو
ناکس اگر عامی‌دور فسق و فجور آنینك کامی‌دور◇ مجلسی‌دا نغمه
نوازلیق علم و تقوی عزاسیغه نوحه‌سازلیق◇ علما کیلتورگان[10] گلاب
شیشه‌لاری کیم[11] خالی قالیب باده سالورغه کافی[12] ملازم‌لاری
آلیب◇ بولار[13] کیلتورگان[14] نبات گزك اوچون اوشالیب[15] وظیفه
وجه‌لاری اوزگا اسباب اوچون ساپغالیب◇ بدکردار[16] اندا غلبه
پایکار[17] آندا طلبه◇ نوکرلاریگا آش خانقاه راتبه‌سیدین[18] و چهره‌لاریغه
معاش *و شیخ[19] و مدرّس وظیفه‌سیدین بزمیغه می کیلتورگالی
محتسب راضی و می‌غه باده[20] بالا ریش قاضی◇ کشور[21] *که اندا[22]
مناهی موندای[23] بیحساب بولغای **اسلام و شریعت‌غه[24] *نی عزت
و[25] نی حساب بولغای[26]◇ صدر کیراك علماغه دستیار بولسه و

[1] $B_2B_3B_4$ موندای [2] B_1 تاشیدین [3] B_1: оп. [3*] B_2: оп. [4] B_1 نظم
[5] ΠB_1B_2 که [6] B_2 آلتی‌لانجی [7*] $B_2B_3B_4T$: оп.
[8] B_4: оп. [9] $B_2B_3B_4$ доп: ایلا [10] BB_4 کیتورکان [11] $\Pi B_1B_2B_4$ که B_3: оп.
[12] так $B\Pi T_1$ в других: آنی [13] T بولارغه [14] BB_4 کیتورکان [15] $B_2B_3B_4$
نابکار [17] B_2TT_1 بدکردارغه [16] B_1 доп: کویا بولار اوچون یاسالیب
[18] B_3 و ضیفه‌سین [19*] $Б_3B_4$: оп. [20] T_1 доп: و میغه [21] B_2B_4T
کشوریدا B_3 کشوریکه [22*] B_1 اندین B_3 انداق [23] B_3: оп;
[24] P_3B_4 شریعتیغه [25*] $B_2B_3B_4$: оп. [26**] ΠB_2: оп.

مشایخ‌قه کارگذار و خدمت‌کار[1] و سادات‌قه ممد و *فقرا خدمتیدا[2]
مجد[3] و اوقاف بوزوغین[3] توزگوچی *و زراعت کثرتیدا سعی
کورگوزگوچی[4] (مثنوی)[5] یوق اولکیم فاسق و ختار و زکّه⊙ که
بوزغای گرچه[6] بولغای خواجه دکّه⊙ رکابی نقشی کیمسانلیق سراسر⊙
تونیدا آندین آرتوق زیب و زیور⊙ (قطعه)[7] کبراك که باشیغه
قویسه علاقه‌لیق دستار⊙ یاناردا هم آنینك ایکنی‌دا مو تون الی
دیك⊙ یوق اولکه مرکبی بوینیغه باغلاب آسسه قطاس⊙ آسیلغای
اوزی‌نینك اوز بوغزیدین سقالی دیك⊙ بتینچی فصل فاسق و
بد معاش بهادرلیق لافین[8] اورغانلار ذکریدا: شاه ایشیکیدا
یارماماق‌نی[9] ضایع قیلغوچی جماعت کیم الاردین نی تینگریغه
طاعت‌دور[10] و نی شه‌غه[11] اطاعت۰ طریق‌لاری خودنمای‌لیق و
رسم‌لاری[12] خود آرالیق۰ ایشلاری مست‌لیغ ورزشلاری
خودپرست‌لیغ[13]۰ چین دیماك‌لاری لاف معنی‌لیق سوزلاری گزاف۰
جرعه‌کش‌لیك دین‌لاری و کافروش‌لیك آیین‌لاری۰ کونگول‌لاری
بیچاق سیکریتوردین آرام تاپماق و سوزلاری باش یالانك یوزگا
چاپماق۰ بزم‌دا دعوی‌لاری حاتم‌لیق رزم‌دا تلاش‌لاری رستم‌لیق۰

---

[1] B_2 доп: بولسه [2]* T فقراغه [3] П доп: اوز ظلم رشته‌سین
[4] B_3 بوزوغلوغدین [5]* П: оп. [6] так $ПB_1B_2T$; T_1: оп; в других
كوجی‌دا [7] B_3B_4T عهد [8] B_2B_4: оп. TT_1 رباعی [9] T доп: عمر
بیت [10] T عباد T_1: оп. [11] B_3 شرعغه [12] B_1 گیش‌لاری
[13] П می‌پرست‌لیك

اوتاغه‌لاریدین نسر طابرغه رم نیزه‌لاریدین[1] سیماك رامح یوزی
درهم◦ طورلاری‌دین آشفته‌راق آلارغه دستار *و دستار[2] علاقه‌سیدین
اوچه‌لاریدا[3] آزار◦ ملك دشمنی دفعی‌غه[4] شهرت‌لاری شاه‌غه ملك
اسرار منّت‌لاری◦ بو دعوی باشیغه ینکونچه نیچه‌سینی می[5] اولتوروب
نیچه‌سین اوزگا فسق دوزخ‌گه[6] ینکوروب یوزدین *بیری که[7] معرکه‌غه[8]
یتیب و بورتاق چاپیش بیله اوزین ضایع ایتیب◦ مبارز
افگن‌لیك‌لاری اوز حالی‌غه صف[9] شکن‌لیك‌لاری اوز پیسالی‌غه◦ بو
نوع بهادر هیچ معرکه‌دا بوللاسون هیچ صف بوزاردا[10] آنینك قانی
توکولماسون◦ شاه‌غه سپاه درویش‌لار دعاسی‌دور فقرا همتی[11] و تینگری
رضاسیدور◦ شاه[12] کیم آنگا[13] حق[14] عنایتی[15] سپاه بولغای لواسی‌نینك
زینتی نصر من الله بولغای◦ شاه‌غه[16] تا دولت یار دشمن ایرور
خار[17] و خاکسار دولت‌گا ینکورگوچی تینگری هم الغوچی هم
بیرگوچی‌تینگری[18]◦ اول بیرسه کیشی آلا آلماس اول بینکورسه کیشی
ایراق سالا آلماس◦ شاه[19] که حق امرین بجای[20] کیلتورگای بو دولت
کوپ[21] خوف‌لارغه رجا ینکورگای◦ (قطعه)[22] شهی که صدق[23] آنینك[24]
تینگری برله توز بولغای⊙ *نی غم[25] عدوسی آنینك بیر یوق ایرسه
یوز بولغای⊙ کیشیگا تینگری بیرور فتح یوق که خیل و سپاه⊙

---

[1] B_1 نیزلاردین [2*] B_3B_4: оп. [3] T اوچه‌غه [4] П دفعی [5] B_3TT_1: оп.
[6] $ПB_2B_3$ دوزخ‌غه T_1 دورخ‌کا [7*] так $ПB_1B_2$; B_3 بری в других: بیریکا
[8] так $ПB_3$ в других: معرکه [9] П وصف [10] B_3B_4 توزاردا [11] B_1 امنیتی
[12] T سلطان [13] $ПB_3$: оп. [14] П تینکری [15] B_3 доп: آنکا [16] T سلطان‌غه
[17] $ПB_1$ خوار و زار $B_2B_3B_4$ خوار [18] B_4: оп. [19] T سلطان [20] $ПB_1B_3$ بجا
B_3 برجا [21] B_4: оп. [22] П شعر B_3 رباعی T نظم [23] B_2 صدق [24] T آنی
[25*] B_1 نیتانك

پس اعتماد آنگا[1] ایلاماك نی[2] سوز بولغای ⊙ (بیت)[3] چریك بولسه
و بولماسه بخت‌یار ⊙ سپه‌غه عدو خیلی‌نینك[4] حکمی بار ⊙ سکیزینچی[5]
فصل یساول گروهی ذکریدا: یساول که بیر مظلوم ایشی کینی‌چه
بارغای و اول مظلوم‌نی ظالم‌دین قوتقارغای ◇ اگر[6] مزد نیلاماکی
مقدوردین آرتوغراق‌دور اول ظلم‌غه[7] اولوغراق اورتاق‌دور[8] ◇ اگر
سعی‌غه[9] یاراشا آلور خیالی[10] بولغای *آتا میراثی[11] و[12] انا سوتی[13]
دیك حلالی[14] بولغای ◇ و[15] اگر[16] طمعی حق السعی‌دین کم‌دور
ایرلیك و[17] مروّت آنگا مسلّم‌دور ◇ و[18] اگر سعی قیلغای و آلماغای
مزد کیم[19] آنگا حق‌دور آنی[20] دیسه بولغای کیم[21] ولی مطلق‌دور ◇
کوب[22] ایرانلار بو ایشنی شعار ایتیب‌دورلار و[23] بو سلوك بیله
کلّی[24] مقاصدغه یبیتیب‌دورلار ◇ (مثنوی)[25] اولیاء الله که[26] هر
صورت‌دا بار ⊙ بعضی *ایتمیش بو رَوشنی[27] اختیار ⊙ چون ایرورلار
قبه‌لار[28] ایچره نهان ⊙ حق‌دین اوزگا کیمسه‌گا ایرماس عیان ⊙

توقوزینچی فصل *یساغ‌لیق و[29] قرا[30] چریك[31] ذکریدا[32] یساغلیق
*دیگان قرا چریك[33] یأجوج و مأجوج خیلی‌غه شریك ◇ ایمگا کدیین[34]

---

[1] ПВ$_1$В$_2$В$_4$Т مونکا [2] П نه [3] П: оп. [4] П доп: بیر [5] В$_2$ سکیزلانجی
[6] П کر [7] ПВ$_1$В$_2$ ظالم‌غه В$_3$В$_4$Т تظلّم [8] П доп: و [9] П سعیی
[10] Т: оп. [11*] В$_2$: оп. [12] В$_1$: оп. [13] П سودی [14] В$_4$ حلال [15] ПВ$_1$: оп.
[16] П کر [17] В$_2$: оп. [18] В$_1$В$_3$: оп. [19] ПВ$_1$В$_2$В$_3$В$_4$ که [20] В$_3$ انینك
[21] ПВ$_2$В$_3$Т که В$_1$В$_4$: оп. [22] В$_4$ کوروب [23] В$_1$В$_2$В$_4$: оп. [24] В$_4$: оп.
[25] так ПВ$_1$В$_2$В$_4$; В$_3$ قطعه; в других نظم [26] так П; в других: оп.
[27*] В$_3$ بو ایشنی ایتیب‌دور [28] В$_3$Т جبه‌لار [29*] ВТ$_1$: оп. [30—31] В$_3$В$_4$: оп.
[32] В$_4$ доп: و قرا چریك [33*] П و قرا چریك دیکان [34] В$_1$ доп: جیکاردین

الارغه آرام یوق[1] یاساق تارتاردین بیر نفس کام یوق[2]◇ ایشلاری تالای‌آلغاننی[3] تالاماق[4] یات ملك‌دا چوکورتکه[5] دیك سبزه و یافراغنی یالاماق◇ انسانلیق بیله آلار اراسیدا مباینت[6] مسلمانلیق بیله آلار اورتاسیدا منازعت◇ فهم و ادراك‌دین آلار ذاتی عاری[7] عقل[8] و انصاف‌سیز بالذّات باری◇ قیانغه[9] کیم[10] یوزلاندیلار آلارغه[11] یانماق[12] یوق[13] کیچه و کوندوز تغافل اویقوسیدین اویغانماق یوق[14]◇ ایسیغ ساووق تن‌لاریغه[15] تفاوت قیلمای[16] آچلیغ یالانغاچلیق[17] ضرری‌نی[18] جسم‌لاری بیلمای◇ آدمی‌سیزلیق‌دا مخلوقات‌دین[19] ممتاز[20] حیوانلیق‌لاری کوب و مردم‌لیق‌لاری آز◇ (رباعی)[21] اول قوم‌دین[22] اعجوبه خلایق برلماس⊙ کیم معده‌لاری حرام[23] بردین تولماس[24]⊙ اولگونچه بلا چیکیب ایرورلار موجود⊙ چین برلدی بو دعوی کیم[25] یساغلیق اولماس⊙ طرفه بو کیم چون[26] حق‌نینك هر نوع ایلگا عنایت[27] پنهانی[28] بار بولار اراسیدا[29] هم یاشورون ابرانلارنینك امکانی بار◇ اوردو[30] بازاری[31] یساغلیق‌غه اوزین[32] قاتغوچی اونغای[33] هم آلمای[34] آغیر سانقوچی◇ چریك[5] اولوشیدین[36]

---

[1] доп: و [2] B_4: оп. [3] B_3 الماقنی [4] П доп: و [5] B جورتکه
[6] B_2T_1 مناسب П доп: و [7] П доп: و [8] B_3: оп. [9] так B_3B_4; П قایان; в других قیان [10] B_3B_4: оп. ПВ$_1$В$_2$ که [11] П: оп. [12] П یاتماق
[13] П доп: و [14] B_4: оп. [15] П تن‌لارکا [16] П доп: و [17] B_1 یالانکاچیلیق
[18] B_3B_4 ضرری‌دین [19] B_3 مخلوقات ارا B_4 مخلوقاتیدین [20] П доп: و
[21] ПТ: оп. [22] $B_2B_3B_4$ خلق‌دین [23] B_1B_2 تمام B_3B_4 طعام
[24] T_1 تویماس [25] ПВ$_2$В$_3$В$_4$ که [26] $B_1B_2B_3B_4TT_1$: оп. [27] B_3 عنایتی
[28] B_3: оп. [29] B_2B_4 اراسیندا [30] B_4T_1 اورده [31] П доп: اوزین T بازارین B_3 بازارلیق
[32] П: оп. ПВ$_1$ اونکای B_2T اولغای B_4 الغای T_1 اونکغای [33] П اماس
[34] B_3 اولوس چریکی B_4T آلمغای [35] T اولوس چریکیدین B_3 آلماغای هم
[36] T_1 اراسیدا; B_3T: оп.

هربار الار شتل‌خوار اندلق کیم[1] ملك اهلی‌دین عملدار◇ (بیت)[2]
سپاهی مالین اول خیل[3] تباهی⊙ تون و کون مفت آلیب خواهی
نخواهی⊙ ممکن یوق کیم[4] آدمی‌زاد[5] آلارغه[6] سزا بیرگای[7] تینگری
آلارغه[8] بلا برله جزا بیرگای◇ اونونچی[9] فصل شاه اولوسی اوزیکا مشابه
بولور[10] ذکریدا شاه‌غه هم کیم که[11] ملازم و تابع بولغای ایشی و
طوری شاه ایشیگا[12] مشابه واقع بولغای◇ اگر شاه[13] عدالت شعار
اولوسی شعاریدا هم عدالت‌دین آثار[17]◇ اگر اول[14] ظلم پیشه
ایلی‌غه[15] هم[16] ظلم‌دین[18] اندیشه◇ اگر اول اسلام آیین خلقی
شعاری هم اسلام بیله دین◇ اگر اول کفر خصال ایلیگا[19] داغی[20]
طریقی[21] افعال کیم[22] حکما[23] شاه‌نی[24] * دیپ‌دورلار[25] دریای زخار
و قوم و خیلین دریا تیگراسی داکی[26] انهار[27]◇ دریا سویغه نی
کیفیت[28] * و خاصیت و[29] انهارغه همول خاصیت و[30] کیفیت[31] اول
آچیغ بو آچیغ اول چوچوك بو چوچوك اول تیره بو تیره اول سوزوك بو
سوزوك◇ (مثنوی)[32] آریغلار که اول بحردین ایریلور⊙ بیلیکلیك

---

[1] $B_1B_2B_4T_1$ که [2] П شعر B_3B_4: оп. [3] B_1 خیلی [4] $ПB_1B_2B_4T$ که
[5] B_1B_2 آدمی‌زادلارغه T_1 آدمی [6] B_1B_2: оп. T آنکا [7] П доп: مکر [8] B_1 доп:
بلا برله $B_2B_3B_4T$ доп: بلا [9] B_1B_2 اون‌لانجی [10] T ملازم [11] $ПB_1B_3$ T_1: оп.
[12] B_4 ایشی و طوریکا [13] П شاه‌غه B_3 доп: ایرور [14] B_1: оп. П доп: و
[15] П شاه‌غه [16] П ایلی‌دا T_1 ایلی [17] T_1 غم [18] П ظلمی‌دین T_1 ظلمیدین
[19] T_1 ایل B_3 доп: هم [20] T_1 داخی $ПB_4T$ доп: کفر [21] B_3B_4 طریقیدا B_2
доп: و T_1 طریق [22] П: оп. [23] B_3 علما [24] B_3: оп. [25]* П: оп. B_3: доп:
شاهنی دور: доп: $B_2B_3B_4$ [26] П داغی [27] П: доп. دیپ‌دورلار [28] B_2: доп: که
[29] П: оп. [30] П اول [31]* B_1: оп. $B_2B_3B_4$ اطرافیداغی انهارغه هم شمول
[32] B نظم حالت‌دور

آلارنینك[1] سویین[2] بیر بیلور[3] ⊙ چو بیردور سو دریا بیله *نهر ارا[4] ⊙ ایماس طعمی‌دا حاجتِ ماجرا ⊙ اون بیرینچی[5] فصل شیخ الاسلام ذکریدا: شیخ الاسلام مسلمان‌لار پیشواسی‌دین عبارت‌دور و اسلام مقتداسیغه اشارت‌دور[6] ◇ موندای کیشی عالمی کیراك[7] اسلام‌پناه و عارفی[8] کیراك مقرب درگاه ◇ خردمند[9] شریعت شعار فقرغه خرسند[10] طریقت آثار ینحشی[11] یامانغه شفقتی[12] و فیضی[13] عام[14] اولوغ[15] کیپچیك‌کا ارشادی ◇ نفعی[16] مالا[17] کلام[18] کامی[19] شرع قانونیغه راسخ بارچه مبتدعلار بدعتی‌غه ناسخ ◇ آنگا که[20] بو نوع بولغای آیین[21] اسلام شیخ الاسلام انی[22] دیسه بولور و السلام ◇ (بیت)[23] موندین اولدی مقرب باری ⊙ شیخ الاسلام ولی پیر انصاری ⊙ اون ایکینچی فصل قضاة[24] ذکریدا: قاضی اسلام بناسیغه ارکان‌دور و مسلمانلار خیر و شریغه نافذ فرمان‌دور[25] ◇ دینی[26] علوم‌دین[27] کونگلی ملکی[28] معمور کیراك و یقینی فراست‌دین[29] خاطری جمعیتی[30] بی‌فتور[31] ◇ میل[32] شخصی ضمیری کشوریدین متواری[33] مداهنه طرازی ملایمتی‌دین صادق[34] کونگلی عاری محکمه‌سی مخزن علوم شرعیه[35]

---

[1] B_4 الانی [2] П سویی [3] $B_2B_3B_4$ ایرور [4*] B_3 نهردا П بحر ارا [5] B_1 اون‌بیرلانجی [6] П اشارت $B_1B_2B_3B_4T$ بولسون [8] T_1 عالمی
[9] B خردمندی [10] B_3B_4 خرسند و П, خرسند و: доп B_3 [11] و: доп B_3B_4 [12]
[13] **так** ΠB_3B_4; **в других:** فیض [14] П доп: و [15] B_2B_3 доп: و [16] B_1B_2: **оп.**
[17] **так** ΠB_3B_4; **в других:** لا [18] B_3 کلامی [19] П доп: بولغای [20] B_3 کیم
[21] B_2B_3: **оп.** [22] B_2: **оп.** [23] T نظم [24] B_1 قاضی‌لاری [25] **так** П; **в других:** فرمان [26] П: **оп.** [27] B_1B_2 علوم‌دین П علوم دینیه‌دین [28] B_3: **оп.**
[29] B_1 جمعیت‌دین [30] B_1: **оп.** [31] B_2T доп: کیراك [32] B_1 میلی [33] П доп: و
[34] П صاف [35] П доп: و

حکم قیلوریدا آشنا و بیگانه آنگا[1] علی السّویه◇ علم و تقوی سیدین کونگول‌لاردا شکوه[2] دقت[3] قراستیدین بیدیانت‌لارگه[4] اندوه کونگلی کلام الله احکامیدین قوی[5] حکمیدا مقتدا[6] احادیث مصطفوی◇ شرعی حیله‌لاری گرهیدین کونگلی آچوق فقها تزویرلاری تیره‌لیگی‌دین ضمیری یاروق◇ رشوه‌خوار مفتی‌لار قاشیدا منکوب و حیله‌کار وکیل‌لار الیدا[7] معیوب◇ عامی قاضی که می[8] ایچگای اولتورگولوك‌دور و دوزخ اوتیغه یتماس‌دین بورون کویدورگولوك‌دور[9]◇ *قاضیٔ رشوة‌خوار اسلام حصاریغه[10] رخنه‌گر[11] اول که رشوة بیریب قضا[12] *آلا آلغای[13] رشوة آلیب[14] هم شرعنی یوزا آلغای◇ قاضی کیراك کیم[15] جادهٔ شرع‌دین قدم چیقارماغای و صراط مستقیم‌دین تاشقاری پارماغای[16]◇ مستقیم *خط هر[17] قایان[18] کیم[19] میل قیلدی ایگری بولدی[20] *ساز تاری دیك کیم[21] اعتدال‌دین[22] تجاوز قیلدی[23] تزوکی[24] بوزولدی[25]◇ اولکه حکمی[26] ایل *مالی و[27] جانیغه[28] جاری بولغای کیراك کیم دا بی عمر شعاری بولغای◇ ایاغی بیم[29] صراط مستقیم‌دین تاییلدی و یل چاهی توبین مقام قیلدی◇ بو ایشنی اوزی[30] قیلورمان دیگان بی باك و کاذب◇ کاذب *بی

---

[1] B_1: оп. [2] П доп: و [3] ПТ доп: و [4] $B_1B_2B_4$ بیدیانت‌لاردا بیدیانت‌لار کونگلی‌دا اینوه П بیدیانت‌لارکا T_1 [5] П доп: و [6] П مقتدی [7] B_3B_4 آللیدا П ایلیندا [8] B_4: оп. [9] В کویدورگولوك [10] П بناسی‌غه [11] $B_2B_3B_4$ دیاریغه [12] B_1T قضاة B_2 قضات [13] B_4 آلغای [14] П بیریب [15] ПВ$_1$В$_2$В$_4$Т доп [16] T_1 доп: و صراط [17] Т доп: کیم [18] T_1 خطدین [19] T_1 کیم که ПВ$_1$В$_2$В$_4$Т доп [20] B_4 доп: توزلوکی قالدی [21] B_3 доп: ас; ПТ ас [22] П اعتدال B_4 اعتدالیدین [23] B_2: оп. [24] B_1: оп. B_4 توزوکلوکی [25] B_1 اوزولدی B_2: оп. [26] $B_2B_3B_4$: оп. [27] $B_2B_3B_4$Т مالی [28] B_3B_4 доп: حکمی [29] B_4 که $B_2B_3B_4$ ас [30] B_3Т اوزوم

باكا[1] *پیغمبر شرعی حاکم‌لیغی‌غه نی[2] مناسب◦ (قطعه)[3] مخبرِ
صادق شهی کیم قیلدی *دین و[4] شرعنی⊙ باری ادیان ناسخی
انداق که ممکن ایردی توز⊙ *کاذب اول بولنی[5] نیچوك نوزگای
که پیر کذّاب هم⊙ قیلدی کوپ[7] دعوی ولی قویدی[8] جهنّم

ساری یوز⊙ اون اوچونچی فصل مفتی[9] فقیه‌لار[10] ذکریدا؛ مفتی
فقیهی کیراك متدیّن و عالمی کیراك مؤمن اسلام علمیدا ماهر و
دیانت نوری جبینی‌دا[11] ظاهر◦ میل‌دین کونگلی بی قصور و حیله‌دین
ضمیری بی[12] فتور◦ قلمی[14] روایات‌دا[15] صادق رقمی مجتهد سوزی بیله
موافق. یوق که[16] فاسقی[17] بولغای *می خوار[18] و جاهلی بولغای◦
بدکردار[19] *و غدار[20] بیر درم اوچون یوز *ناحق‌نی حق[21] ایتکوچی و
آز کرم اوچون کوپ‌لارنی[22] نعم[23] یتکوچی◦ بیر سبب اوزوم
اوچون بیر *باغنی کویدورماك‌دین[24] غمی یوق و بیر باتمن بوغدای
اوچون بیر خرمن‌نی ساورماق‌دین[25] الی یوق◦ مفتی کیم[26] حیله
بیله فتوی توزار قلم[27] نوکی بیله[28] شریعت یوزین بوزار◦ مزد
اوچون سیم آلیب[29] کیم[30] مالیغه قاتار دینی‌نی دنیاغه ساتار◦

1* $B_1B_2B_3B_4T$ کاذب‌غه 2* B_4: оп. 3 B_1B_4: оп. 4* B_3TT_1 دین‌نینك
5—6 B_4: оп. 7* B_3 اولکه کاذب‌دور 8 B_1 یوز 9 П قیلدی 10 B_3: оп.
11 BT_1 فقیه 12 B_2 جنبیدا B_4 جنبنده B_1 доп: جبهه‌سیدا 13 П نی
14 B_4: оп. 15 П روایت 16 П: оп. 17 B_4 فاسق 18* П: оп. 19 П بدکردکار
20* П: оп. 21* $11B_1B_2B_3B_4T$ حق‌نی ناحق 22 B کوب‌لانی 23 B_3 کم
24* B_4 باغ کویدورماکی‌دین 25 B_4 سوارماقلیق‌دین 26 $\Pi B_1B_2B_4$ که
27 ΠB_2B_4 قلمی 28 B_1B_3: оп. 29 B_1: оп. 30 П که в других: оп.

موندای مفتی[1] آدمی‌کش طبیب‌دور بیریگا اسلام قتلی[2] بیریگا مسلمانلار قتلی نصیب‌دور[3] ◇ (رباعی)[4] مفتی کیم[5] ایشیگا مزد آلیب قیلسه رقم ⊙ مزد آرتوق ایسه میل کیراك قیلغای کم[6] ⊙ فتوی‌دا چو بولدی[7] مزد اوچون لا[8] و نعم ⊙ قیلماق کیراك اول قلم زن ایلکینی قلم ⊙ اون تورتونچی فصل مدرس‌لار ذکریدا: مدرس‌نینك *کیراك که غرضی[9] منصب بولماسه و بیلماس علمنی آیتورغه[10] مرتکب بولماسه◇ خودنمالیغ اوچون درس[11] حوضه‌سین[12] توزماسه و خودستالیغ[13] اوچون تکلّم *و غوغا[14] کورگوزماسه◇ جهل‌دین[15] دستاری[16] اولوغ و علاقه‌سی اوزون بولماسه و *مباهات اوچون مدرسه[17] ایوانی باشی انگا **اورون بولماسه[18]◇ دینی علوم بیلسه[19] و[20] یقینی مسایل ایلگا تعلیم قیلسه بی باکلیك‌لاردین *عرا- سان و ناپاکلاردین[21] گریزان بولسه◇ یوق که اونین عالم[22] حلال بیلگای و ئیچه *مجهول‌غه[23] انواعی[24] فسقی[25] مباح، بلکه حلال قیلغای◇ قیلماس ایشلارنی قیلماق اندین معلوم بولغای *و قیلور ایشلار ترکی اندین قاعده و رسوم بولغای[26]◇ بو مدرّس[27]

---

[1] $B_1B_2B_4$ доп: که [2] B_4 صلی B_1B_2 доп: و [3] так $ПB_2T_1$ в других: نصیب
[4] B_4 بیت T_1: оп. [5] так BT в других; که [6] B_3T_1: оп. [7] $B_1B_3B_4T$ قیلدی
[8] B_1B_4 لانی [9]* B_2 غرضی کراك B_3B_4T غرضی کراك‌که [10] B_2B_4 آیتوردا
[11] B_3 درسخانه‌سین [12] B_3: оп. П $B_1B_2B_4$ حوزه‌سین П ایتورکا
[13] П خودنمالیق [14]* B_4: оп. [15] B_4 جهاندین [16] П доп: باشی‌دا
[17] BB_4T: оп. [18]* B_3: оп. [19] B_8 برله [20]** B_4: оп. [21]* $ПB_4$: оп. [22] $B_2B_3B_4$
доп: و حلال [23] B_1 مجهول [24] B_1: оп. [25]* B_1: оп. [26]* $B_2B_3B_4TT_1$: оп.
[27] B_2 доп: موندای

ابماس[1] دور[2] کیم[3] مبتدع‌دور و موندق کیشی صحبتی اسلام
اعلیدین ممتنع‌دور[4] ◦ عالم کیراك کیم[5] متّقی بولسه و آگاه و
آیتوری قال الله[6] قال رسول الله◦ (قطعه)[7] هر نی کیم[8] آیتور
اولسه خدا و رسول‌دین ⊙ اندین سونك اولسه مجتهد و اولیا
سوزی ⊙ اندین کیشی نی کیم ایشیتور یا که اورگانور ⊙ بولسه[9]
خدا سوزی[10] *بوق ابسه[11] مصطفیٰ سوزی ⊙ اون بیشینچی فصل
اطبّا ذکر بدا: طبیب‌غه اوز فنی‌دا حذاقت کیراك و بیمارلار حالی‌غه
شفقت[12]◦ و نفس طب‌غه طبعی ملایم و حکما قولیغه پیرو و ملازم◦
سوزیدا رفق و دلجویلوق و اوزیدا[13] آزرم و خوش خویلوق◦
حاذق[14] طبیب که شفقتی بولغای عیسی روح الله‌غه نسبتی بولغای◦
عیسی ایشی چیققان جاننی[15] تن‌غه کیوورماك[16] دعا بیله مونونك
ایشی تن‌دین چیقادورغان[17] جانغه مانع بولماق دوا بیله◦ موندق
طبیب‌نینك[18] یوزی مریض کونگلی‌گا محبوب‌دور و سوزی بیمار جانیغه
مرغوب‌دور[19]◦ دمی علیل‌لارغه ذوا و قدمی خسته‌لارغه شفا◦ خضر نجات[20]
انینك طلعتی و آب حیات انینك شربتی◦ اگر فنی‌دا ماهر بولسه[21]
بدخوی[22] بی پروا[23] و[24] درشت‌گوی مریض‌غه[25] اگرچه[26] هر

---

[1] П بولماس $B_1B_2B_3B_4$ ایرماس [2] $B_1B_2B_3TT_1$: оп. [3] $ПB_1B_2$ که
B_3T : оп. [4] так $ПB_3B_4T$ в других : ممتنع [5] П : оп. B_1B_2 که [6] $ПB_3B_3T$
доп : و [7] B_3B_4 بیت [8] П که [9] $ПB_1B_2B_3B_4$ بولغای [10] П доп : یا
[11] B_3 و ویا [12] П доп : کراك و B_2 доп : مرحمت کیراك [13] BB_1T_1 اوزیندا
[14] B_2 حاذوق [15] П جانی [16] $ПB_1B_2$ کیورماك B_3B_4 کیلتورماك
[17] B_1 جیقادور [18] T_1 طبیب‌ذی [19] так B_2; в других مرغوب
[20] П доп : بخشش [21] $ПB_1B_2B_3T$ доп : اما [22] B_1 доп : و [23] П доп : بولسا [24] B_2 : оп.
[25] S_4 مراضی‌غه [26] П اکر B_2 : оп.

جانب‌دین[1] علاج[2] بینکورور اما نیچه جانب‌دین تغییر مزاج بیتکورور◦ ولیکن[3]؛ عامی طبیب کیم[4] دور[5] شاگرد[6] جلّاد/اول تیغ بیله بو زهر بیله[6] قیلغوچی[8] بیداد اول موندین بخشی‌راق‌دور[9] بی[10] اشتباه کیم[11] انینك قتلی[12] گناه‌کارلارغه‌دور[13] و مونونك[14] بیگناه‌لارغه‌دور[15]◦ هیچ گنه‌کار انگا ذلیل بولماسون و هیچ گنه‌سیز[16] مونگا علیل[17]◦ (بیت)[18] هاذق طبیب خوشگوی تن رنجیغه شفادور⊙

عامی[19] و تند و[20] بدخوی ایل جانیغه بلادور⊙ اون آلتینچی فصل

نظم کلستانی‌نینك خوش[21] نغمه قوشلاری[22] ذکریدا که[23] اول نیچه طبقه‌دور اوّلغی جماعت نقود[24] کنوز معرفت آلّهی‌دین غنی[25] و خلق تعریفی‌دین[26] مستغنی‌دورلار[27]◦ ایشلاری معانی خزاینی‌دین[28] جوهر[29] تیرماك و ایل فیضی اوچون وزن سلکی‌گا نظم بیرماك◦ نظم اداسی بغایت[31] ارجمند و بی‌نهایت *شریف، و[32] دلپسند[33]◦ چون[34] آیات[35] کلام‌دا[36] نازل بار و حدیث معجز نظام‌دا[37] تبلاگان تاپار◦ چون مع‌القصد ایماس ایل[38] حُرمتی[39] جهتی‌دین آنی شعر[40] دیماس◦

---

[1] B_2 доп: اکرجه [2] B_1 دوا B_2 علاج دوا B_3B_4 علاج [3] П ولی [4] B_3 که [5] $ПB_2B_3B_4$ ایرور [6] B_1 شاکردی [7] B_3 доп: بیدریغ [8] B_3B_4 قیلور [9] B_3 یخشی‌دور [10] B_4: оп. [11] B_4: оп. [12] BT_1: оп. [13] так B_3B_4; в других: کنه‌کاردور [14] $B_2B_3B_4T$ доп: قتلی [15] B_1 доп: که [16] $ПB_1B_2B_3$ بی کناه [17] П доп: بولماسون [18] Т نظم [19] B_2 доп: طبیب [20] $B_1B_2B_3B_4T_1$: оп. [21] T_1: оп. [22] Т شاعرلاری [22*] B_3 خوشکوی شاعرلار [23] B_1 доп: و [24] B_1 نفوذ $ПB_3$ [25] П غنی‌لار [26] BB_1 تعریف‌دین [27] П مستغنی‌لاردور [28] П доп: معرفت [29] П جوهریین [30] B_3B_4: оп. [31] П: оп. [32*] B_3B_4: оп. [33] П доп: اولدوغی [34] TT_1 و جون [35] B_3 آیت [36] B_3B_4 کلام الله‌دا [37] B_3 انتظام [38] $B_2B_4T_1$ اهل [39] так $ПB_1B_3$; в других: حرمت [40] B_1B_4T شعرا

امّا بو عزیز قوم‌نینك پیشوا[1] و مقتداسی و بو شریف خیل‌نینك سر دفتری[2] و سر خیلی[3] ولایت بحری[4] گوهری[5] و کرامت اوجی[6] اختری[7] امیر المؤمنین علی *رضی الله عنه[8] و[9] کرم الله وجهه‌دور[10] کیم نظم دیوانلاری موجود[11] اندا اسرار و نکته نامعدود۰ بو مظهر عجایب‌ده گروهی کیم[12] تابع‌دور[13] بعضینی عرض قیلالی[14] کیم‌لار[15] واقع‌دور[16]۰ فارسی عبارت‌دا اول جمله‌دین ناظم جواهر اسرار شیخ فریدالدین عطاردور ینه[17] قایل مثنوی[18] معنوی غوّاص بحر یقین مولانا جلال‌الدین یعنی مولوی رومی‌دور که مقصودلاری نظم‌دین اسرار الٰهی اداسی و معرفت نامتناهی املاسیدین اوزگا بوقتور۰ ینه[19] هم اولیاء[20] آگاه و مشایخ و اهل الله بار[21] کیم[22] بولارغه[23] تتبع قیلیب‌دورلار بولار[24] کلامی اداسین و حقایقی[25] معناسین مستحسن بیلیب‌دورلار۰ بو خیل‌دور حقیقت طریقی‌نینك[26] سخن‌وری بلکه کیمیاگری *و کبریت احمری[27]۰ ینه[28] بیر جماعت‌دورلار[29] کیم[30] حقیقت اسراریغه مجاز طریقین مخلوط[31] قیلیب‌دورلار[32] و کلام‌لارین[33] بو اسلوبدا مربوط ایتیب‌دورلار۰

---

[1] TT$_1$ بیشواسی [2] B$_2$B$_3$T دفتری [3] T نامه‌سی [4] ΠB$_2$B$_3$T بحری‌نینك
[5] T کوهری‌نینك [6] ΠB$_2$B$_3$B$_4$T اوجی‌نینك [7] Π منیر اختری و: доп B$_1$
[8] B$_1$: оп. [9*] B$_3$B$_4$: оп. [10*] Π علیه الصلوة و اسلام
[11] так T; в других: موجود‌دور [12] ΠB$_1$B$_2$B$_4$ که [13] B$_4$ تابع‌دورلار
[14] Π доп: که [15] B$_2$B$_4$ که [16] B$_3$ واقع‌دورلار [17] ΠB$_1$ یانا
[18] TT$_1$ доп: و [19] ΠB$_1$ یانا [20] Π اولیای [21] Π یا
[22] ΠB$_4$T که [23] B$_2$ بولارکه B$_3$ بولار [24] T$_1$ اولار
[25] B$_1$B$_2$B$_3$B$_4$T حقایق [26] T$_1$ اهلی‌نینك [27*] B$_3$B$_4$: оп.
[28] ΠB$_1$ یانا [29] B$_2$ خیلی‌دور B$_3$ خیل‌دور B$_4$ جماعت‌دور [30] Π: оп.
B$_1$B$_2$B$_4$T که [31] B$_3$: оп. [32] Π: оп. [33] B$_4$ کلام‌لاردین T$_1$ کلام‌لاری

انداق که[1] معانی اهلی‌نینك[2] نکته پردازی شیخ مُصلح‌الدین سعدی شیرازی و عشق[3] گروهی‌نینك پاکبازی[4] و پاك‌روی امیر خسرو دهلوی و تصوف و دقت مشکلاتی‌نینك گره کشایی شیخ ظهیر الدین ثنایی و فرید اهل یقین شیخ اوحدالدین[5] و معانی اداسیغه لافظ خواجه شمس‌الدین محمد الحافظ[6] ینه جمعی[7] بارلار کیم مجاز طریقی اداسی الار نظمی‌غه غالب و الار بو شیوه‌غه کوپراك راغب‌دورلار[8] ۰ انداق کیم کمال اصفهانی و خاقانی شیروانی و خواجوی[9] کرمانی و مولانا جلال الدین[10] و خواجه کمال[11] و انوری و ظهیر[12] و عبدالواسع و اثیر[13] و سلمان ساوجی و ناصر بخاری و کاتبی[14] نیشابوری و[15] شاهی سبزواری ینه[16] حقیقت[17] * و مجاز[18] طریقی‌دا کامل و علمی ایکالاسی طریقیدا[19] وافی[20] وشامل و[21] نظم اهلی‌نینك[22] مقتدا[23] و امامی حضرت شیخ الاسلام مولانا نور الملة و الدین عبدالرّحمن الجامی[24] نور الله مرقده و قدس سره‌دور کیم اوّلغی[25] طبقه[26] روش[27] و[28] *کلامی‌دا هم[29] شریف مقال و سونگغی[30] طبقه‌نینك[32] هم اداسی لطایفی‌دا هم[33] صاحب کمال‌دور کیم[34] عالمدا ذوق و حال اهلی[35] بولار لطایفی بیله مسروردورلار

---

[1] T_1 کیم [2] T_1 اهلی [3] П доп: اهلی [4] $ПB_2$ پاکباز [5] B_4 روح الدین
[6] П حمی [7] $B_1B_2B_3T$: оп. [8] П راغب‌لاردور [9] B_3B_4 خواجه
[10] П: оп. [11] T خوجندی [12] T ظهیر فاریابی [13] T доп: خیلی $B_2B_3B_4$ اسیر
[14] $B_3B_4T_1$ کاتب [15] П доп: امیر: [16] П و یانا [17] B_3 طریقت
[18*] T_1: оп. [19] П ایکی‌لاسی B_4 ایکاولاسی [20] $ПB_2$ طریق‌دا
[21] T_1: оп. [22] $ПB_2B_4$: оп. [23] B_3 اهلی B_4 اهل‌نی
[24] $B_1B_3B_4$ مقتداسی [25] так BB_2; в других: جامی
[26] B_4 اولکه [27] B_1B_4T доп: هم [28] B_3T روشنکلام B_4 روشنیدا
[29] B_3: оп. [30*] B_3: оп. $B_2B_4T_1$ کلامی [31] T_1: оп.
[32] B_3 طبقه‌نی [33] $B_1B_2B_3B_4$: оп
[34] B_1B_2 که [35] B_4: оп.

* و بولار[1] معارفی[2] بیرله[3] حضور قیلورلار[4] ◇ ینه[5] ادنی طبقه‌سی جماعتی‌دورلار[6] کیم[7] نظم فقط[8] بیله[9] خوشنود و خرسند[10] و * راضی[11] و بهره‌مند دورلار[12] و یوز مشقّت بیله بیر[13] بیت کیم[14] باغلاشتورغایلار دعوی آوازه‌سین بیتی فلك‌دین[15] آشورغایلار◇ سوزلاریدا نی حقایق و معارف نوشیدین حلاوت و نظم‌لاریدا نی شوق و عشق اوتیدین حرارت◇ نی شاعرانه ترکیب‌لاری احسن و نی عاشقانه *سوز و دردلاری[16] شعله افگن◇ بعضی‌دین اگر گاهی بیدار یخشی بیت واقع بولور امّا اون[17] آنچه[18] یامان[19] دعوی[20] ظاهر بولور *که اول هم ضایع بولور[21]◇ اگر بیری بیر[22] نازك معنی‌دا پسندیده پیچ قیلور[23] امّا اون[24] انچه ناپسند[25] دعوی بیله آنی هیچ قیلور◇ گویا[26] اوزلاریگا عقیده‌دا موافق‌دورلار و سوزلاریگا اعتقاددا متّفق[27]◇ طرفه‌راق بو کیم هر بیری‌نینك سوزیدا معنی آزراق* اوزیدا دعوی کوپراك◇ نَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنْ شُرُوْرِ اَنْفُسِنَا وَ مِن سَیِّئَاتِ اَعْمَالِنَا◇ (رباعی)[29] اعلی‌لاری‌دور نیدین[30] که دیرسین اعلی ⊙ ادنی‌لاری هم بارچه دنی‌دین ادنی ⊙ اوسطلاری کیم هیچ نیمه‌گا یاراماس ⊙ بیل کیم نفس *اورماماق لولاردین[31] اولی ⊙ اون

---

[1]* B_4 : оп. [2] T_1 معانی [3] ΠT_1 بیله [4] B_2 قیلدیلار
[5] П یانا [6] ΠB_3 جماعتی‌دور [7] $B_1B_2B_4T$ که [8] B_2 : оп. [9] П доп:
کونکول‌لاری [10] B : оп. [11] B доп: خرسند [12]* T_1 راضی‌دورلار
سوزلاری [13]* $B_3B_4TT_1$ بیتی [14] $\Pi B_1B_2B_4T$ که [15] T فلکّا
[16] $\Pi BB_1B_2B_4$: оп. B_3 یوز [17] T نیجه [18] TT_1 : оп. [19] $\Pi B_1B_2B_3B_4T$ доп: هم
T_1 یمان [20]* T_1B_4 : оп. [21] B_4T : оп. [22] П بولور [23] T_1 یوز [24]
[25] $\Pi B_1B_2B_4T$: оп. B_3 نابیسند T_1 ناپسند [26] B_3 доп: الار [27] ΠB_1T مشفق
[28] П доп: و [29] B_4 بیت [30] B_1T_1 نیده [31]* B_3 اورماماق‌لاریدور

بیتیتجی[1] فصل کاتب‌لار ذکریدا[2] کاتب شعرا سوزی‌نینك ورق نگاری‌دور و سوز مخزنی‌نینك خزانه‌داری[3]ـ خازن هنری امانت بولور[4] *و تصرفی **خیانت بولور[5]ـ امین که[6] خیانت‌قه منسوب بولغای *اوز هنریدا معیوب بولغای[7] انداق‌نینك[8] ایلکی قطعی خوب بولغایـ یخشی خط و نقطه‌دین صفحه‌غه جمال انداق که یخشی یوز صفحه‌سیغه خط و خالـ خوش نویس کاتب سوزگا[9] آرایش بیرور و *سوزلاگوچی‌گا[10] **و کوزلاگوچی‌گا[11] آسایش بیتکورور[12]ـ راقم که[13] رقمی راست[14] راست‌لار کونگلی‌گا[15] قبولیتی[16] بیخواست[17]ـ محرّر که تحریری توز پسندیده‌دور اگر بیر بیت بیتیپر[18] اگر یوزـ اگر خط صورتی ناخوش‌دور معنی ئیلیدا[19] اوقوغوچی[20] ناخوش‌دور[21]ـ خوش نویس *کیم هم[22] سهوی کوپ بولغای *ایلکی قملنج علتی‌غه جوب بولغای[23]ـ اولکه[24] بیجا نقطه بیله حبیب‌نی خبیث قیلغای[25] و محبت‌نی محنت[26] آنینگدیك[27] محنت‌زده‌غه یوز لعنتـ یامان خطاغه

[1] $B_1B_2B_4$ بتی‌لانجی [2] B_2 دوپ: تورور [3] B دوپ: دور [4] B_3B_4 ساقلاماق [5*] TB_2B_4: оп. [6**] B_1B_4: оп. [7*] ΠB_3T: оп. [8] $B_1B_2B_4$ انداق انینك T انداقکه انینك [9] B_4 سوزکه [10*] B_3T_1: оп. [11**] $\Pi B_1B_2B_4$: оп. [11*] T کوزکا [12] П بیرور [13] B_3 کیم B_4: оп. [14] П доп: دور [15] TT_1 کونکلی [16] T قبولی B_3 مقبولیغی B_4 قبول‌لیغی T_1: оп. [17] П доп: و [18] П: оп. [19] $B_1B_3T_1$ خللی‌دا [20] ПТ آندین [21] ΠB_3B_4T: متشوش‌دور [22*] ΠB_2B_4 هم‌که B_3 هم کیم TT_1 که [23*] BB_2T: оп. [24] B_3 اوللیم [25] B_3: оп. [26] B_3: доп: قیلغای [27] B_1B_3 доп: خبیث B_2 доп: و خبیث

غلط یعسباب قاری مسخره سقالی‌غه [1] غضاب۰ اول سقالین [2] مبرزغه [3]
ناشلاغالی [4] یخشی و ایاسینی [5] مالك دوزخ [6] *جهنمغه [7] باشلاغالی [8]
*یخشی [9]۰ محبوب‌دین [10] مکتوب [11] کیم [12] م خطی خوب بولغای [13] م
مضمونی [14] خوب جانغه اولدور مرغوب [15] و کونگولگا [16] اول‌دور
مطلوب [17]۰ خطی [18] یامان م بولسه یامان ایماس محب محبوب
خطینی یامان دیماس۰ یامان کاتب منزلی قلم‌دانی‌دیك چاه ارا
بولسون *قلمی‌دیك [19] باشی *برا و [20] یوزی [21] قرا بولسون [22]۰
(بیت) [23] قایسی بیر کاتب که اول سوزگا قلم سورگای خلاف⊙ اول
قرا یوزلوك باشی بولسون قلم بنگلیغ شگاف⊙ اون سیکیزنچی [24]
فصل *دبیرستان اهلی [25] ذکریدا مکتب‌دار بیگنه معصوم‌لارغه جفاکلرم
اطفال عذابی‌غه راغب [26] و آلار [27] تأدیبی‌غه مرتکب۰ ذاتی
بیمدارا [28] دماغی پولاد [29] و [30] کونگلی خارا [31] غضب‌دین فاشیدا چین [32]
گنه‌سیزلار بیله آیینی [33] کین۰ کوپراکیدا طبع [34] غلظتی [35] و طمع
علتی پدیدار و عقل قلتی‌غه گرفتار۰ اما توسن [36] اطفال طبعینی جفا
بیلارام قیلغوچی و ناهموار صغار طوریغه سیاست بیله اندام بیرگوچی۰
اگرچه خوی‌لاری [37] درشت‌لخته نمایان‌دور [38] اما اطفال ناهوارلیغی

---

[1] П صقالی [2] так $B_2B_3B_4$; BB_1П سقال T [3] T مبرزخانه‌غه
[4] T_1 قاشلاغای $B_1B_2B_3B_4$T تاشلاغانی [5] ПB_1B_2 ایاسین [6] П دوزخ‌غه
[7] П: оп. [8] T_1 باشلاغای [9] T: оп. [10] B_4: оп. [11] B_3 مکتوبی
[12] П$B_1B_2B_4$T که [13] П доп: و [14] П доп: هم: [15] T محبوب
[16] B_2B_4 کونکول‌که [17] B_2 مطلوب [18] T доп: هم [19] B_2B_3T قلمدیك
[20] П یارا T یرا $B_1B_2B_3B_4$ بر اوزره [21] T یوز
[22] B_4: оп. [23] П شعر [24] B_2B_3 سیکیزلانجی [25] B_3B_4: оп. [26] T مکتب‌دارلار
[27] T_1 راکب [28] П доп: و $B_2B_4TT_1$ بیمدار [29] так BB_2 и дру-
так: فولاد [30] $B_1B_2B_3$: оп. [31] B_2B_4T خار [32] П доп: و
[33] П доп: و خشم [34] $BB_2B_3B_4$ طمع [35] B_4 علتی [36] B_2 تومن T توشن
[37] B_2B_3 خویی [38] П یاماندور T یامان‌دور B_4 خوی

اصلامیغه اپریك سوهان‌دور[1]◇ انینك ایشی آدم‌دین کیلماس نی[2] آدم که[3] دیو قیلابیلماس[4]◇ بیر[5] تماتغ[6] کبشینی بیر طفل محافظتی عاجز ایتار اول[7] بیر[8] سوروك‌کا[9] علم و ادب اورگانگای[10] کور کیم[11] انگا نی یتار[12]◇ آنچه[13] بار[14] کیم[15] اول قوم‌نینك[16] ادراك و فهمی[17] آز توشار انداق کشیگا یوز مونچه مشقت‌نی بوشار[18]◇ هم تقدیر بیله اطفال‌غه[19] هفی کوپ‌دور اگر[20] پادشاه‌لیقغه یتسه و[21] آنگا قوللوق قیلسه[22] خوب‌دور[23]◇ شاگرد اگر شیخ‌الاسلام اگر قاضی‌دور اگر اندین استاد راضی[24] تینگری راضی‌دور◇ (بیت)[25]

حق یولیدا کیم سنگا بیر حرف اوقوتمیش رنج ایله ⊙ ایلاماك بولماس

ادا آنینك حقین یوز گنج ایله ⊙ اون توقوزونچی[27] فصل امام‌لار

ذکریدا؛ امامت قیلغوچی اوز قراءتی‌نینك شیفته‌سی‌دور و اوز

نمازینینك فریفته‌سی‌دور◇ کیشی‌لیك‌دین خیالیدا تصوّرلار و

یخشی‌لیق‌دین ضمیریدا تکبّرلار◇ اوز نمازین[28] مقبول تخیّل[29]

قیلغان[30] جماعت نمازی[31] قبولیتین[32] هم[33] تکفّل قیلغان[34]◇ بیبیك

قراءتی محض رعنالیق و انانیت[35] جماعت‌دین[36] ایلگاری چیقماغی[37]

---

1 B_3T_1 سوهان 2 так BT_1 в других: قایسی 3 B_3 کیم 4 $ПB_3TT_1$ هر П: оп. T_1 доп: که 5 П قیلاآلماس 6 $B_2B_3B_4$ کوچ‌لوك 7 B_3 اولکه 8 П: оп. T_1 доп: که 9 B_2 سوروك طفل‌کا B_3B_4 سوروك طفل‌غه 10 $B_2B_3B_4$ اورکاتار 11 так BT_1 в других: که 12 T یتکای 13 B آنچه‌سی 14 B_3: оп. 15 $ПB_2B_4T$ که 16 П قوم $B_1B_2B_3B_4T$ قوم‌غه 17 $B_1B_2B_3B_4T$ فهم 18 T توشار 19 $B_2B_3B_4$ اطفال‌دا 20 T доп: اول طفل 21 $B_2B_3B_4$ هم T: оп. 22 $ПB_3$ اینسا 23 П چوپ‌دور 24 $ПB_1T$ доп: دور 25 B_2: оп. 26 B_3 اوقوتسا 27 B_1B_3 توقوزلانجی 28 T نمازی 29 B_4 خیل 30 B_4 قیلغای 31 B_3 نمازینی هم 32 B_2B_4 قبو لیتیغه T_1 قبولین 33 $B_2B_3B_4T$: оп. 34 B_2 بولغان B_4 بولغای 35 T доп: برله 36 B_3 جماعتی‌دین 37 B_2 جیقماق B_4 جیقماغای

عین رسوالیق و نفسانیت۰ خیالی خلقه پیشوالیق و تصوّری ایکا مقتدالیق۰ نمازغه امامت کامل امام ایشی‌دور و اوزین موندلق[1] تصوّر قیلغان[2] جاهل و ناتمام کیشی‌دور۰ امامت مناسب‌دور پیردین *خیل مریدغه[3] یا معلم‌دین سوروك طفل[4] نارسیدغه[5]۰ یا عالم‌دین بهال‌غه شفقت[6] اوچون یا کامل‌دین توابع و عیالغه تربیت[7] اوچون۰ *اداب عبادت[8] تلقینی‌غه کماهی و تعلیم شریعت آیینی‌غه تاکماهی نا کامل‌دین[9] مناسب‌دور[10] ضرورت‌دین تجویز قیلسه بولور۰ اما وظیفه و علوفه بیاك و[11] اوزین مقتدا و امام دیماك آدمی ایشی ایماس[12] و انداق کیشینی آدمی‌لار کیشی دیماس۰ (قطعه)[13] ولایت اهلی‌غه[14] جمعی[15] ملامتی‌غه[16] باق[17] ⊙ که خلق کوزیدین ایلار نمازینی یاشوردون ⊙ بو طرفه‌راق که نمازیدا[18] معجب[19] نادان[20] ⊙ نوتار امامت اوچون خیل[21] تبلمسی‌دا[22] اوردون ⊙ یگرمیبچی[23] فصل مقتری‌لار[24] ذکریدا: مؤذنی که حق عبادتی‌غه ندا قیلغای جان آنگا خدا[25] اگر یخشی صوت بیله ادا قیلغای۰ اگر پاکلیك و نیاز[26] بو ایشگا ملحق‌دور عام و خاص کونگلیگا مقبول مطلق‌دور۰ بو ندا

---

1 П کامل 2 B_3: оп. 3* П مرید خیلی‌غه تفهیم اوچون 4 П. اطالفیغه
5 B_3: оп. 6 B_2B_3 تأدیب B_4 تبدیل تأدیب 7 $B_2B_3B_4T_1$ تعلیم اوچون П
8 B: оп. 9 B_3 ناکام‌لیکدین 10 $ПB_4$ доп: و 8* П عبادت آدابی‌غا ترتیب
11 П بیرلا 12 B_1 ایرماس 13 П رباعی B_2B_4 بیت
14 П اهلی‌دا B_3B_4T 15 B_2 . امامیغه T_1 امامنی B_3B_4T 16 B_3B_4T مجمعی
اهلینی کور
17 B_3B_4T 18 П نمازینی 19 $B_2B_3B_4$ عجب 20 $B_2B_3B_4$ اظهار
باقیب
21 T_1 خلق 22 T قبله اوزره 23 $B_1B_2B_3B_4$ یکرمه‌لانجی
24 BT_1 приписка. 25 B_3T доп: قیلغای 26 $B_1B_2B_3B_4T$
на полях: مؤذن‌لار $ПB_3T$ و مؤذن‌لار

یامانلارنی فسق کنجیدین مسجد ساری باشقارور انداق که فسونگر
یبیلاننی ترانه[1] بیله توشوکدین چیقارور◇ اگر مُقری[2] لوندی‌دور
بد آواز و[3] کلغندی‌دور[4] ◇ لحنی ناساز بدنی وضو قیلمیدین[5] ناپاك
و هوشی وقت[6] رعایتی‌دین بیباك[7]◇ روحی طاعت ذوقیدین بیخبر و
اونی صوت الحمیردین[8] انکر◇ منع و نهی توفراغین آغزیغه اورماق
اولی[9] بلکه طاق[10] یا مناردین[11] آنی[12] اوچورماق اولی[13]◇ (رباعی)[14]
مُقری که ایرور پاك‌رو و زاهدوش ⊙ الحانی خوش و حسن اداسی
دلکش ⊙ جان آنگا فدا که روح ایتار اندین غش[15] ⊙ گر بولسه
مونونك عکسی نفس اورماسه خوش ⊙ یگرمی بیرینچی[16] فصل
حفاظ[17] ذکریدا *حافظغه که[18] یخشی ممزج و[19] ادا بیله تلاوت[20]
بولغای مستمع‌لارنینك[21] روحی‌غه آندین آسایش و جانیغه حلاوت[22]
بولغای◇ اگر حسن صوت[23] بولارغه یاردور[24] ایشیتکوچی[25] صاحب
حال بولسه[26] اینی دشواردور[27]◇ اگر بد لهجه بولسه و بد ادا[28]
سرمه آنینك غذاسی قیلسین دیا◇ اگر فاسق‌دور و بد معاش
سرمه هم[29] حیف‌دور بوغزیغه[30] مناسب‌دور تاش◇ اگر باوجود بو
حال‌لار بیله[31] کوپ اوقوغای امید اولکیم آغزی صدف آغزی دیك

---

[1] B_3 یرانه T ترانز [2] П مؤذن [3] $B_1B_3B_4$ مثل [4] TT_1 کلخندیدور B_3B_4 کلاغی
[5] T وضوقیلوردین [6*] B دقت [7] BB_4TT_1 доп:و [8] B_3 حماردین B_4 الحماردین T_1
[9] T کیراك [10] П طاق‌دین [11] ΠB_3 مناره‌دین [12] B_3T: оп. [13] T کیراك
[14] B_2 قطعه B_4 بیت T_1: оп. [15] B_3 доп: اندین [16] $B_1B_2B_3$
بیرلانجی [17] BB_3B_4T حفاظلار B_1 حافظلار [18*] ВП حافظه [19] П خوش
[20] $B_3B_4T_1$ تلاوی [21] B_3 مستمع‌لار [22] B_3B_4 حلاوتی [23] B_3B_4 صوتی
[24] $B_3B_4T_1$ باردور [25] B_2B_3 доп: اکر [26] $B_2B_3B_4$ دور [27] П доп: و بو جمله
بیلا که بولغای صاحب جمال اول لخط عاشق‌لار جانیغه یوز وای
[28] B_3B_4T بد اواز [29] B_3T: оп. [30] II доп: آنینك [31] так B_2B_4; в других: оп.

و نیلی سوسن تیلی دیك قوروغای ◦ (بیت) یارب که[1] مهی بنمدا
اول نغمه قیلماغای ⊙ آغزی غذادین اوزگا نیمگا آچیلماغای ⊙ یگرمی
ایکینچی[2] فصل مطرب و مغنی[3] ذکریدا؛ مطرب طرب افزا مغنی
غم‌زدا ایکالاسیگا حال و درد اهلی جان قیلورلار[4] غذا◦ اولکه
کورگوزگای ملایم ترانه و نغم اگر ایشیتکوچی نینك حیاتی نقدی
آنگا فدا بولسه[5] نی غم◦ کونگول قوتی خوش نوازدین[6] روح قوتی[7]
خوش آوازدین[8]◦ خوش خوان مغنی‌دین درد اهلی نینك[9] ادنی
نیزدور[10] اگر ملامتی بولسه حال[11] اهلی‌غه رستاخیز دور◦[12] هر مغنی
که[13] دردمندانه‌راق[14] نغمه چیکار آنینك[15] زهره‌سی[16] زخم‌لیق یوراکنی
کلگررالك[17] تیکار◦ آتشین یوزلوك مغنی که خلق‌دین[18] ملایم سرود
چیقارغای حال اهلی نینك کویگان باغریدین دود چیقارغای◦ ملایم
مطرب که طبع *و فهم[19] انگا یار *بولغای آدمی کونگلی تاش‌دین
بولسه آنگا زار[20] بولغای[21]◦ خصوصاً[22] هم ایتقای و هم چالغای
کونگول ملکی‌گا نی فوزغالان‌لار که[23] سالغای◦ سلوك اهلی‌غه پیر
مخوف *پیر بو[24] منزل‌دور *کیم اندا[25] هم[26] نقصان و هم کمال
حاصل‌دور[27]◦ سالك بو یردا پیر مهلك آه بیله هم مقصود
یتیب‌دور و پیر ساغر[28] جانکاه بیرله[29] یللار قازغان‌غانی[30] هم[31]

---

1 B_3: оп. 2 B_3 ایکی‌لانجی 3 ПВ$_3$Т مغنی‌لار 4 П تیلور
5 B_3 доп: فدا 6 B_3 آوازدین 7 B_3B_4T حلاوتی 8 B_3 نوازدین
9 B_3: оп. B_4 اهلنی 10 П تیز بولور Т تیز ایرور 11 ТТ$_1$ درد 12 П ایرور
13 B_4T: оп. 14 П دردمندراق B_3T دردمندانه 15 П: оп.
B_3 بولور Т доп: اکر
16* B_3B_4: оп. 17 П کارکر 18 ПВ$_1$В$_2$ خلقی‌دیی 19 ТТ$_1$ نغمه‌سی
20* Т$_1$: оп. 21 B_4: оп. 22 так ВТ$_1$ в других доп: که 23 B_3B_4: оп.
24* B_3B_4: оп. 25* B_3 انکا П کیم 26 B_4: оп. 27 Т$_1$ حاصل 28 П نعره
29 так B_3 в других: بیله 30 B_3ТТ$_1$ قازغانکانی B_1 قازغانی 31 Т$_1$: оп.

ابلکی‌دین کیتیب‌دور[1]◇ شبلی و[2] نوری قدس سرّ هما سماع‌دا کیبتی‌لار و[3] بول سلوکی[4] بیله مقصود سر منزلیغه یتّی‌لار[5]◇ بسا اهل الله که ارغنون اونیدین دیرغه کیردی[6] و دین و اسلام نقدین مغبچه‌لارغه بای بیردی◇ میخانه‌دا کیم که می‌دین ابا قیلغای نَی اونی بیر دلکش ثوا بیله انی[7] رسوا قیلغای◇ اگر کیشی می مواسین باشیدین چیقارور *غیجك مد[8] ناله‌سی بیله یالبارور◇ و طنبور پرده[9] داغی فتنه‌دین ملاك ایتار و عافیت پرده‌سین چاك ایتار◇ و چنك زارلیغ[10] بیله بوغزین تارتار و عود لسانی[11] نغمه‌نینك[12] ترغیبی[13] چنك‌دین هم آرتار◇ اندا کیم[14] رباب باشین برگا قویوب[15] نیاز کورگوزگای * و قوبوز قولاق توتوب عیش‌قه ترغیب آهنگین توزغای[16]◇ پیون قانون و چغانه ناله‌سی قولاققه توشگای[17] و مهوش ساقی بیوکونوب[18] می اباقه[19] توشگای◇ اول وقت زهد و تقوی‌غه نی اعتبار و هوش و خردقه نی اختیار◇ اگرچه عشق‌قه[20] فقر[21] اهلینی[22] رسوا قیلوردا بولاردین فراغ‌دور ولیکن اول اوتنی[23] یارونورغه نَی دمی[24] *بیل و می‌دین[25] یاغ‌دور◇ عرب تیوه‌سی حدی لحنی[26] بیله[27] بادیه قطعی‌دا تیز بولور بولوت

منقول‌دور کیم B_4 نقلدور کیم B_3T حکایت :[1] B приписка на полях

سلوك B_3B_4 [4] بو: доп ΠB_3 [3] ابولحسن: доп T [2] حکایت T_1

[5] T_1 یتی [6] B_4 کیردیلار [7] B_3: оп. [8*] BT_1 غیجك‌نی T غیجكِ مد و نی

لسانی‌نینك [11] Π جنك‌زارلیغ‌لار [10] T_1 پرده‌سی [9] B_3 فجاك نی و B_4

بو: доп B_4 [15] : оп. $B_1B_2B_3B_4T$ نغمه‌سی نینك [13] T : оп. [14] B_3 [12] Π

توکولوب B_4 یوکونوب ΠBB_2B_3T بوکولوب [18] T_1 توزکای [17] T_1 [16*] B_4 : оп.

اوتی B_3 [23] اهلی نینك B_3 [22] تقوی Π [21] عشق T_1 [20] ایاقیغه B_2 [19]

میدین T_1 [24] بیلی‌دین B_3B_4 [25*] دین: доп Π [26] : оп. Π [27]

بختی‌سی[1] رعد صداسیدین صاعقه انگبز[2] ◦ انسانغه محض[3] غلط
خیال‌دور[4] و آدمی‌غه بو آفت‌دین قورتولماغلیق محال‌دور[5] ◦ امّا بو
طابغضینك[6] سایری هم اگرچه[7] طرب آیین[8] محنت‌زدادورلار ولیکن
فی‌الحقیقه لئیم سیرت و گدادورلار[9] ◦ آیتقوچی[10] و چالغوچی زارلیغ
و اینالماك[11] بیله آلغوچی ‘نا[12] بویورغوچی‌دا صله[13] و انعام بار الار
ملازم‌دورلار◦ و خدمتکار تا صحبت‌دا نعمت کوپ آلارغه بارچه امر
و نهی‌نینك[14] چوب چون بزم‌دا تنعم[15] آز بولدی الار ایشی استغنا
و ناز بولدی[16]◦ نعمت دیگان نیمه[17] که تمام یوق بولدی الارنینك[18]
کونگلی[19] سیندین توق[20] بولدی◦ اگر بیللار بهره آلیب‌دورلار[21]
احسانینك‌دین آشنالیغ بیرمای اوتارلار[22]◦ یانینك‌دین، آز آلسه‌لار[23]
ناسپاس کوپ آلسه‌لار حق ناشناس◦ اکثری فاسق و بدخوی و[24]
قالغانی کج طبع درشت‌گوی◦ حرکات‌لاری خارج[25] نوزوك‌سیز
سازلاری‌دیك و کلمات‌لاری حشو محلسیز نازلاری‌دیك[26]◦ وفا *الار
طبعی‌دین[27] مسلوب، وفا اهلی الار الیدا[28] مردود و منکوب◦ مغنی
وفاسیز *کنکر[29] حیاسیز[30]◦ اگر بیللار رعایت قیلیب‌سین و صحانه‌دور
*بیر قاتله که[31] نیمه[32] بیرمادینك[33] بیگانه‌دور[34]◦ ایر صورتیدا

---

1 T نکته‌سی 2 П дом: بولور 3 ПВ4ТТ1 مخلص 4 В3В4 حال‌دور
5 так В2 и других: محال 6 В3 طایفه 7 В1 اکر 8 ПВ2В3В4 дом: و
9 В3 ایلانماکلیغ 10 П یتکوجی 11 В3 کدا طبع‌دور Т کدا صیت‌دورلار
12 П: отц. T1 اینا آلماق Т یلانماك В4 نهی 13 В3 وسیله 14 В4
15 В3 نعمت 16 П дом: اول В4: отц. 17 Т نیمه‌کا 18 ПВ3 الار
19 В4 дом: تمام 20 В4 یوق 21 П آلیب‌دور 22 В1 اوتورلار 23 В4 اولسالار
24 В3: отц. 25 П: отц. 26 П ناسازلاری‌دیك 27* В2 آلاردین 28 П ایلیندا
29 Т1 آلدیدا 30* Т: отц. 31 В3Т کیم 32 В2В3В4 مثل‌لولی Т1 کنك
33 В1 نجه 34 В3 بیکانه 35* П و اکر بیر کرة نما بیرماسانك

شاهدی‌دور. طنازه و ملایم کسوتیدا مفسدی‌دور خانه بر انداز
خواص‌قه دلفریبی‌دور[1] ◇ صوت و نغم بیله عوام‌غه[2] راه‌زنی‌دور
طبل و علم بیله◇ (مثنوی)[3] کیشیگا بولماسون بو فتنه[4] دوچار⊙ که
اوتیدین نجاتی[5] طیری[6] اوچار⊙ یانسه[7] قونماق‌قه[8] طبل اورار هر
دم⊙ کیم اوشول قوشقه کوپراك اولغای رم⊙ بگرمی اوچونچی فصل
قصه‌ساز و قصه‌خوان[9] ذکریدا: قصّه‌ساز بیکار[10] قصّه‌خوان هرزه گفتار
کیم معجون‌ناك یابنگی[11] کونگلیدا آنینك[12] معرکه‌سی[13] آهنکی بییك[14]◇
اون بیله آووچ قاقماغی هر دم خرد و آزرم قوشلاری تاپماق[15]
اوچون رم◇ حرکاتیدین ظاهر تیلپه‌لار اطواری و کلماتیدین باهر[16]
اسروك‌لار شعاری◇ تیوه قومالاغین ساتاردا[17] قندی[18] دیگوچی
معرکه‌سی داغی معتقدلاری انی ساتقون آلیب ییگوچی◇ (بیت)[19]
کیشی کیم بولماغای معجون و قندی‌نینك خریداری[20]⊙ آنینك
هنگامه‌سی بیرله توزالماس هیچ بازاری⊙ یگرمی تورتونچی فصل
*نصیحت اهلی[21] واعظلار ذکریدا: واعظ کیراك که[22] قال الله‌دین
ایتسه و قال رسول الله مخالفتی‌دین قایتسه، خدا و رسول یولیغه
قدم اورسه *اوزی کیرگاندین سونگرا[23] نصیحت بیله ایلنی هم

[1] B_3B_4 دلفریب‌دور [2] B_1 عوام [3] так П; В شعر B_4 نظم; в других مغنی П [4] بیت
[5] B_3T نجابت В نجات [6] B_4 طیر [7] B_3 فردیاتسه
[8] B_4 توتماقغه Т توتماقه [9] $ПB_3T$ خوانلار [10] П доп: و
[11] B_4 доп: انینك [12] B_4: оп. [13] B_4 доп: داغی معتقدلاری
[14] Т بویوك [15] B_1 قیلماق [16] $B_1B_2TT_1$ ماهر [17] B_4 ساتوردا
[18] $B_4TП$ قند [19] B_4 نظم [20] T_1 کرفتاری [21]* В B_4: оп. [22] B_1B_2: оп. П سورآیتسا [23] Т سونك

کیوورسه[1] بوروماگان[2] یولغه ایلنی باشقارماق مسافرنی یولدین
چیقارماق‌دور و بیابانغه کیتورماك و بادیه‌دا ایتورماك‌دور[3] ◇
اوسروك[5] که[6] ایلگا بویورغای[7] هشیارلیغ اویقوچی‌دیك دور[8]
کیم[9] *کیشیگا اورگانگای[10] بیدارلیغ◇ اویقوسی‌دا سوز دیگان
چیولیگان[11] بولور اول دیگان‌دیك قیلغان‌نی[12] دیگان بولور◇ وعظ
بیر مرشد و آگاه ایشی‌دور و بیر کامل اهل الله[13] ورزشی‌دور[14]
اوّل بیر یولنی[15] بارماق کیراك اندین سونگرا[16] ایلنی باشقارماق
کیراك[17]◇ *یولنی یوروماى[18] کیرگان ایتار وغیر مقصود یرگا[19] بیتار◇
واعظ اول‌دور کیم[20] مجلسی‌غه خالی کیرگان تولغای و تولا کیرگان خالی
بولغای◇ واعظ کیم[21] بولغای عالم و متقی،آنینك نصیحتی‌دین چیقفان
شقی◇ اولکیم[22] بویوروب اوزی قیلماغای هیچ کیمگا[23] اثر و فایده[24]
قیلماغای[25]◇ نظایرخوان بیله سورگوچی مقال و دستیار[26] بیله
ایرلاغوچی[27] قوال◇ (قطعه)[28] واعظ که دستیارسیز اولماس[29] سخن

---

[1] B_1 کیوورسه B_3 کیکورسه T کیتورسه B_3B_4 доп: عامی واعظکه
[2*] B_2 ایتورماق T کیلتورماق B_3 [3] عامی واعظ که یورومکان
[4] B_3T اسروك B_2B_3 [5] ایتورماك B_1 دور
[6] BB_3TT_1 : оп. [7] так: $B_1B_2B_4$П بویورماق:
в других [8] T: оп. [9] $B_1B_2B_4$П که [10*] П بویورغای
[11] B_2 جولیکان B_1B_3 جیولکان [12] П قیلماق‌نی
[13] B_2 : оп. [14] так $BB_3B_4T_1$ в других: ایشی‌دور
[15] B_3B_4 یولیغه [16] $B_1B_2B_3B_4$TП سونك
[17] B_3B_4 : оп. [18] B_4 یورمای B_3 یورماداوکی یولغه П
[19] B_3 یریغه B_4 یری‌که [20] $B_1B_2B_3$П که [21] $B_1B_2B_4$TП که
[22] $B_1B_2B_3B_4$TП اولکه [23] T_1 کیشیکا [24] T доп: سوزی П доп: آنینك سوزی
[25] $B_2B_3B_4$ برماکای [26] B_3 سه‌تار TT_1 ستار [27] B_1B_2П یرلاغوچی
شعر B [28] так T_1; B_4П نظم B_3 رباعی T: оп; в других: بیت
[29] B_4 اولماز T_1 اولمای

گذار⊙ *آنگا بیر اوّد[1] مونگا ایالغوچی حکمی بار[2] ⊙ تینگری سوزین[3] ایالغوچی بولای دی‌آلاغای⊙ بیر ساز بولسه هم کیراك اول قیلغای اختیار⊙ بگرمی بیشینچی فصل *اهل نجوم[4] ذکریدا؛ منجم که ثوابت[5] و سیآر نظرانیدین[6] حکم سورار رمال‌دیك‌دور کیم[7] نقطه‌لاری حسابی بیله لاف اورار◇ زیچی هیچ تفهیم[8] و تقویمی[9] غلط تقسیم و اصطرلابی[10] واجب الاجتناب رفعة‌القمری بیغائده *و ثمره[11] غافلی‌دور◇ بو اشیا[12] بیله هنگامه توتقان و حق تعالی قضا و تقدیر[13] سوزین[14] اونوتقان◇ اوز ایلکیدا بیر انار بولسه بیلماس که[15] نیچه پرده و نیچه خانه‌سی بار و هر پرده و[16] خانه‌سیدا نیچه دانه‌سی پار[17]◇ اول دانه آچیغ‌مودور یا زمخت‌وش[18] یا چوچوك‌مودور یا[19] می‌خوش *باوجود کیم[20] بارلار آنی[21] کیسیب اتیب‌دور[22] خاصیت و کیفیتینی[23] بیلیب[24] ابلگا هم[25] شرح بیله[26] دیب‌دور[27]◇ فلك مدور و[28] نجوم و[29] بیر جیدین افسانه دیر و[30] آلارنینك سعد و نحسی حکمین[31] سوروب ترانه دیر[32]◇ باوجود اولکیم[33] اون[34] سوزیدین[35] اتفاق[36] بیری هم راست کیلماس

1* B_4 برآه آنکا بردور 2 B_1B_2T آه 3 T доп: بیت 4 B_3B_4 سوزی
5* T_1 منجم‌لار $B_2B_3B_4$ نجوم اهلی 6 $B_3П$ ثابت 7 B_2 доп: بیر
8 $B_1B_2B_4П$ که 9 так: B_3B_4; в других: оп. 10 B_2 تقوی 11 $B_3B_4TT_1$
قدری 12* $B_2B_3B_4$ بی ثمر $B_1П$ ثمر 12 $B_3T_1П$ اسباب 13 B_1B_3
هر: доп $B_1B_2B_4П$ 16 B_3B_4 کیم 15 B_3 سوزی 14 $B_2B_4П$ تقدیری
17 B_3: оп. 18 B_1 زشت B_2 زمخت 19 $П$ ویا 20* $П$: оп. 20 $B_1B_2B_4T$ که
21 T_1: оп. 22 $П$ ییب‌دور 23 B_3 کیفیتین 24 B_3 доп: دورلار 25 B_4: оп.
26 B_3B_4: оп. 27 B_2 قیلیب‌دور B_3B_4 قیلیب‌دورلار 28 $ПB_1$: оп. 29 $ПB_3$: оп.
30 B_3B_4: оп. 31 $П$ حکمی 32 B_3 دیرلار 33 $ПB_2B_4T$ اولکه 34 B_3B_4 اول
$П$ اوز 35 B_4 سوزی‌نینك 36 T_1: оп.

*مونونك قباحتين[1] يا[2] بيلماس يا[3] بيليب كوزيگا[4] ايلماس[5] ◦ كذب المنجمون[6] مضمونى بيله آنينك سوزى يالغان‌دور و اوزى راست‌ليغ كشوريدين يراق قالغان‌دور[7] و بصيرت كوزيگا غفلت پرده‌سين سالغان‌دور[8] ◦ (بيت)[9] ايماس افلاك و[10] انجم حالى بى نفع و ضررليكن ⊙ آنى[11] تينگرى بيلور ايرماس منجّم بيلماكى ممكن ⊙ يگرمى آلتينچى فصل تجارت[12] اهلى ذكريدا؛ تجار[13] سياحت شعار اقاليم و بُلدان[14] حالى‌دين خبردار عجايب‌دين افسانه گذار و غرايب‌دين نادره[15] گفتار◦ جبال ناشى[16] و دشت[17] قومى‌غه[18] ناقه سورگان[19] بحار امواجى[20] تلاطمى‌دين نفع و ضرر كورگان◦ حلال روزى كسبى‌غه مسافت‌لار قطع ايتگان جمعيت ظاهر بيلا بو باطن پريشان‌ليغ‌لارى[21] آنگا يتگان◦ بيرى يوز بولوردين[22] باشيدا سودا[23] يوزى كتان بولوردين كونگليدا[24] تنّا◦ موندا‌ق كيشى‌نينك مقصودى تمام آسيغ بولماسه و بو آسيغ حصولى اوچون رنجى قانيغ بولماسه سودا اوچون *تينگزگا[25] كيمه سورماسه در اوچون[26] نهنك كلمه‌غه قدم اورماسه مال و درمنى عظمتى‌غه سبب قيلماسه، خدم و حشم‌نى حشمتى‌غه جهت بيلماسه، نفيس اجناس‌نى اياب چپان كيماسه، لذيذ اغذيه‌نى[27] اسيرگاب قوروغ نان يماسه◦ رنجى معاش سهولتى اوچون

---

[1] B_1: оп. [2] T_1: оп. B_2 ويا [3] П ويا [4] П كوزكا [5*] B_3B_4: оп.
[6] T_1 доп: دور [7] так $ПВ_2В_3Т$; в других: قالغان [8] так ПТ; в других: سالغان
[9] так $В_1В_3$; в других نظم [10] так $ПВ_3$; в других: оп. [11] B_4 انينك [12] $ПТ_1$
تجار [13] T_1 تجارت [14] B_3 بولدان [15] П نادر [16] B_3B_4: оп. [17] T_1: оп.
[18] B_4 كويغه [19] П доп: و [20] П امواج و [21] B_3B_4 پريشانليغى
[22] B_1 بولور [23] П доп: و [24] П доп: نيجا B_3 доп: يوز [25] Т تينكريكا
[26*] Т: оп. [27] B_3 اغذانى B_1 اغذيه‌نينك

بولسه *و سودی کونگول فراغتی اوچون بولسه سغردین عزیزلار[1]
صحبتی‌غه یتماك مرادی بولسه و[2] رعایت‌لاردین[3] نامرادلار ایشی
کشادی بولسه[4]◇ شرعی ذکات[5] بوینی‌دا تقالماسه، فقرا حقین اوز
بوینیغه *آلماسه◇ یوق که مالین عزیز اسراب[6] اوزینی[7] خوار
اینگای و اوز مالین[8] تمغادین[9] اوغورلاب اوزیگا مذلت ینگای[10]◇
یا وارت سیپار[11] اوچون ییغینغای[12] یا[13] حادثه *قوزغار اوچون[14]
فازغانغای[15]◇ موندای کیشی[16] خواجه[17] ایماس[18] مزدوردور[19] اوز[20]
*لئیم و رذیل‌لیغی‌دین[21] همیشه[22] رنجوردور[23]◇ (بیبت)[24] موندای
کیشیدا یوق خرد و هوش‌دین نشان ⊙ بیل‌گیل گدا اگرچه ایرور
خواجهٔ جهان ⊙ یگرمی یتینچی[25] فصل شهردا الیب سانقوچی‌لار ذکریدا:
شهرین[26] سوداگری غدر کیشی اوزیگا سود و مسلمانلارغه قحط[27]◇
*اندیش. ایلگا زیان اینك سودی[28] *اونگای آلیب آغیر[29] سانماق
آنینك مقصودی◇ آلوردا کتان‌نی[30] بوز دیب ساتاردا بوز وصفیدا
کتان‌دین[31] آرتوغ سوز دیب◇ شالنی تورقه[32] اورنیغه اوتکارا *آلور
بولسه[33] تاخیر[34] یوق[35] بوریانی زربفت بریدا[36] ساتا آلور[37] بولسه

---

[1] B_3 ..оп : خذمت [2]* B_3 : оп. [3] $\Pi B_2B_3B_4$ رعایتی‌دین B_1 رعایتی [4] B_4 : оп.
[5] B_2 ذکواة $B_1B_3B_4TT_1$ ذکوة [6] B_1T_1 اسرار [7] B_3B_4 اوزین [8]* B_2 : оп.
[9] B_3 تماغیدین [10] B_3B_4 ایتکای [11] B_2T_1 سیّار [12] Π یغقای T_1 ایقغای
[13] Π ویا [14]* B_3 : оп. [15] T_1 قازانغای [16] B_3T کیشیکا
[17] B_3B_4T خواجه‌لیغ [18] так Π; BT_1 یوق $B_1B_2B_3B_4T$: оп. کیشی‌که B_4
[19] B_3B_4T مزدورلیغ‌دور [20] B_3B_4 اوزی [21] Π رذل‌لیغی اوچون [21]* B_3B_4
یتی‌لانجی B_3B_4 [25] نظم T [24] رنجور B_1B_2 [23] Π : оп. [22] لئیم‌لیغی‌دین
[26] так ΠB_4; B_1 : оп; в других : شهر [27] T زبان [28]* T : оп. [29] B_2B_3T
آلسه B_1T_1 [33]* تور Π [32] کتان B_1 [31] Π : оп. [30] آغیر آلیب یونکول
[34] T_1 تاخیری [35] Π доп : و [36] T_1 اورنیغه [37] T_1 ساتا

"تقصیری[1] یوق[2] ◇ دکانیدا بارچه[3] متاع موجود غیرِ انصافی، ناانصافلیغیدین بارچه جنس حاصل. غیر تقصیرغه[4] اعترافی◇ "تاجر مسافر اول کدبانوغه همزانو بلکه آنی چریکچی[5] دیسه بولور مونی کدبانو◇ آنگا سود و[6] آلغوچیغه نقصان مال، ایکی جانب‌دین یالغان آنت[7] ایچگوچی دلال◇ (بیت)[8] بو خیل آدم ایماس‌لار[9] بخشی باقسانك[10] ⊙ ایرور سودینك[11] الاردین گر یراق‌سانك[12] ⊙ یگرمی سیکزینچی[13] فصل بازار کاسب‌لاری ذکریندا[14] بازاردا سوداگر[15] کاسب تینگریگا خاین و وعده‌غه کادب◇ بیرگا ارزیرنی یوزگا ساتماق‌دین آلارغه[16] مینك مباهات، مینك‌گا "تیکارنی یوزگا آلماق‌دین آلارغه[17] یوق بیر[18] ذرّه[19] اویات◇ راست‌لیق بیله سودا آلارغه زیان‌کارلیق و وعده‌غه وفا[20] آلارغه بدکردارلیق◇ آخرت علمی[21] سوداسیدین اعراض‌لاری و عمل میزانی عدالتی‌غه اعتراض‌لاری◇ اوغول اتاغه بازی بیرماك پیشه‌لاری، دغلیلیق‌لارین کرام الکاتبین‌دین یاشورماق اندیشه‌لاری◇ (بیت) بولاردین کیم که اوزنی دیر ولی دور⊙ اگر قیلسانك[22] یقین[23] بیر داغلی دور⊙ یگرمی "توقوزونچی[24] فصل سایر[25] هنرور و[26] صنعت‌پرداز[27]* ذکریدا هنرور و صنعت‌پرداز[28]

---

[1] $B_2B_3B_4T$ تقصیر [2] B_4: оп. [3] B_4 доп: نعمت [4] B_1 доп (на полях): کذاف [5] B_1 جرکی $B_2B_3B_4T$ جریکی [6] П: оп. [7] B_3 قسم [8] B_2B_4 نظم [9] B_1 ایماس‌دور $B_2B_3B_4T$ ایماستور [10] B_3B_4 باق‌سین [11] П سودنك [12] B_3B_4 سین [13] B_3 سکیزلانجی [14] B_2 доп: دور [15] $\Pi B_3B_4TT_1$ سودا T [16] B_3T доп: یوز [17] T_1: оп. [18] B_2: оп. [19] B_2 доп: یوق [20] П доп: قیلماق [21] B_3: оп. [22] B_4 قیلسه [23] П نظر [24] B_3 توقوزلانجی [25] T_1: оп. [26] BT: оп. [27] П доп: اهلی B_3B_4 صنعت‌پرور BT صنعت‌پردازلار [28]* T_1: оп. [28] B_4 صنعت‌پرور B_3: оп.

یالغانلاری کوپ‌دین کوپ و چین‌لاری آزدین آز◦ ایشلاریدا[1] دغل‌لیق مقدور و حددین[2] ناری وعده‌لاریدا خلاف خیال و گماندین تاشقاری◦ چین[3] سوز کیم[4] *ایرگا اولوغ[5] هنردور آلار قاشیدا عیب تمام[6] یالغان که خلایق‌قه اولوغ عیب‌دور◦ الار الّیدا[7] هنر مالا[8] کلام◦ (مثنوی)[9] تانگدین آقشامغه ایش‌دا[10] صنعت‌ساز⊙ هنر اطواریدا فسون‌پرداز[11] ⊙ ایلابان بو طریق‌نی ورزش⊙ که بیراوگا یوگورتگایلار[12] ایش⊙ گر[13] مؤدّی غنی یوق ایرسه فقیر⊙ انگا بازی بیروردا یوق تقصیر⊙ اوتوزونچی[14] فصل *شحنه و[15] زندانی‌لار و عسس‌لار ذکریدا: داروغه و شحنه و عسس اوغری و خونیغه ممد[16] و فریادرس◦ زندان اهلی *دوزخ اهلی[17] و عسس‌لار ملایکهء[18] عذاب شحنه مالك دوزخ‌دیك حکمران و عالیجناب◦ *گناه اهلی[19] طوق و[20] زنجیرغه گرفتار بو زنجیر و طوق‌لاری سلاسل و اغلال‌دین نمودار◦ کیسه برُ بیله مقرّر عسس‌لاریدین[21] بازار و[22] قمارخانه‌غه[23] مستأجر[24]◦ زندان چاهی‌دین اوغریلار کونگلی تیره‌لیگی معلوم[25] جرم اهلیغه اندا پریشان کونگول‌دا[26] خواطردیك[27] هجوم◦ گنه‌کارغه آندا

[1] B_4 ایشلاری [2] T_1 جدین [3] B_3: оп. [4] $\Pi B_1B_2B_4$ که
[5]* П ایلکا [6] П доп: و [7] П ایلیندا B_3 آالیدا [8] BB_1B_2 لا T اولی
T_1 و الا [9] B_3: оп.; B_4 نظم [10] B_3B_4 ایشلاری [11] B_3 доп: مثنوی
[12] B_1 بویورغای $B_2B_3B_4$ چوکورکوزورلار [13] так ΠB_1B_2T; в других که
[14] B_3 اوتوزلانجی [15]* B_3B_4: оп. [16] T_1 ممدود [17]* B: оп. [18] так П;
в других: ملایك [19]* B_3 کنه‌کار B_4 کنه [20] B_3T: оп. [21] $B_2B_3B_4$ عسس‌لارغه
B_1 عسس‌لار [22] B_3: оп. [23] B_2B_4 قمارخانه‌ده [24] T_1 مستجر [25] П доп: و
[26] B_3 کونکلی B_4 کونکلدیك [27] B_4: оп.

امیددین بیم[1] کوپراك و بدکردارغه اندا عناددین تسلیم کوپراك◇
هم قاتله کیم[2] بیراونی تارتیب[3] چیقارغایلار آندا قالغانلار[4]
اوزلاریدین بارغایلار◇ قایتیب کیلکان‌لارنینك[5] نقل‌لاری موحش و
خبر کیاتورگانلارنینك ماجرالاری مشوّش◇ بیری دیب[6] که[7] دارغه
چیقاردا یخشی توردی[8] بیری دیب[9] که[10] بونینین چاپاردا یخشی
اولتوردی◇ بیری مقتول‌نینك یگیت‌لیگی‌دین تحیّردا[11] بیری
یتیم‌نینك[12] رباعی اوقوغانیدین[13] تحیّردا◇ بو نوع صعب حال[14]
بیحد‌دور و موندق غریب[15] احوال بیعد‌دور[16]◇ عمل حرصی چاغی
عسس مجرم‌نینك توتولماغی‌غه ساعی اما اوز مطلوبینی حاصل
قیلغاندین سونگرا قوتولماغی‌غه داعی◇ دنیادا بو منزل قیامت‌کردار[17]
و محشردا دوزخ‌دین نمودار[18]◇ *بند و[19] زنجیرلیق گنه‌کارلار شهر
زندانیدا انداق که عشق مقیّدلاری بیت‌الاحزانیدا◇ تینکری
بارچه‌نی بو یرگا کیلتورور[20] افعال‌دین[21] یراق توتسون[22] *و بو
منزل‌غه توشورور احوال‌دین[23] قراق[24]◇ (بیت)[25] بیر منزل ایرور[26]
اندا بسی رنج وعقوبت[27]◇ توشگان کیشیگا اندا اوکوش درد و[28]
صعوبت[29]◇ (بیت)[30] ولی اول حرم ایچره بولغانغه خاص⊙ امید اولکه

---

[1] T_1 هم [2] $ПB_1B_2B_4T$ که [3] B_3B_4 باریب [4] B_4 قالغان [5] B_3 کیلکان‌لارنی [6] B_3B_4 دیر [7] T_1 کیم [8] $ПB_2$ доп: و [9] B_4 دیسا [10] T_1 کیم [11] П تحسر [12] B_3B_4 یتیم‌لارنینك [13] B اوقوماغیدین [14] T حاللار [15] П: оп. [16] так TT_1; в других بیعد [17] $ПB_2B_3B_4$ доп: دور [18] T доп: دور [19] BT_1: оп. [20] B_3 доп: دور [21] B_3 افعال B_4 افعالیدین [22] B_3B_4 قیلسون [23] B_4 احوالیدین [24]* П: оп. [25] $ПB_4T$ نظم T_1 رباعی [26] B_4 ایدی [27] B_1 صعوبت [28] B_3T_1: оп. [29] T_1 عقوبت [30] П: оп. B_3 مثنوی

هم تینگری بیرگای خلاص ۞ اوتوز بیرینچی فصل دهقان لیق لار[1]
ذکر یدا: دهقان که دانه ساچار یرنی یارماق[2] بیله رزق یولین[3]
آچار ◇ اگر راست لیق و صلاحی باردور اویی[4] صالح ناقه سیدین
نمودار دور ◇ قوشی ایکی هم زور پهلوان یوکیگا بویون سونوب
آلیدا[5] روان ◇ ایش قیلوردا همدم و همقدم دهقان آلارنی[6]
سورار دا[7] انداق که آدم ◇ عالم معمورلیغی آلاردین *عالم اهلی
مسرورلیغی آلاردین[8] هر قیان[9] قیلسه لار حرکت ایلگا هم قوت
یتکورور[10] هم برکت ◇ دهقان که[11] توزلوك بیله دانه ساچار *حق[12]
بیریگا یتی یوز[13] ایشیکین[14] آچار ◇ ساچقان دانه کوکارگونچه
*اوروب[15] **خرمن قیلیب[16] محصولین[17] کوتارگونچه[18] ◇ قورت و
قوش آندین بهره مند[19] دشت وحشی[20] آنینك بیله خرسند ◇ مورلار
اویی آندین آباد[21] کورلار[22] خاطری آنینك[23] بیله شاد[24] ◇
کبوترلارغه آندین مست لیق تورغایلارغه آندین نشاط[25] همدست لیق ◇
اوراقچی غه اندین روزی باشاقچی نینك یاروب[26] اندین کوزی ◇
برزه گرغه اندین کام حاصل پشته کش غه[27] آندین مراد[28] واصل ◇

دهقان جیلیق B_2 اشه اف و دهقانلار T دهقانلار B_3 دهقانلیق B_1B_4 1
T_1 دهقان جیلیق لار ПВ$_4$ یارماك 2 П یول لاریین 3 Т اوزی 4 B_3B_4 5
ایلیمندا П آللیدا 6 B_3 آلار 7 B_4 سورار 8* ВТ$_1$: оп. 9 так ВТ$_1$
в других: یان 10 B_3 یتکورولار 11 ВПТ$_1$: оп. 12 П هر حق تعالی
T_1 доп: هر 13* $B_2B_3B_4$ حق تعالی برکت 14 П قاپوسین 15 П : оп.
16** B_3 : оп. 17 П حاصلین 18* B_2 : оп. 19 П доп: و 20 $B_1B_2B_3B_4$
وخشی لاری TT_1 وخشی سی 21 П آبادان ПВ$_4$ доп: و 22 B_3B_4 طیورلار
T_1 доп: جیین 23 T_1 آندین 24 П شادان 25 так: B_3B_4; в других: نشاطغه
26 П یاروب 27 B_3 پشته کش 28 B_3 مادیغه

گدا اندین توق کدخدا توقلوغی هم اندین اوق۔ مسافرغه آندین
طعام، مجاورغه اندین کام ایتماکچی[2] تنوری آندین قیزیق، علاق
بازاری آندین ایسبق۔ فقرا رزق اندین وافی، غربا قوتی آندین
کافی۔ زاهدقه آندین حضورِ طاعت، عابدقه اندین لانی قناعت
سایل خریطه‌سیدا[3] *اندین مهیّا[4] اقطاعی[5] شاه خزانه‌سیدا اندین
بحر و کان متاعی۔ دهقان‌نینك بیر دانه ساچاریدا بو[6] حال‌دور اوزگا
ایشلاری تعریفی[7] محال‌دور۔ باغی جنّت‌دین نمودار[8] فالیزی‌دا
روح قوّتی پدیدار۔ اشجاری‌نینك هر بیری چرخ اخضر اول شجر
ریاحین فواکهی نجوم و اختر۔ فقرا سرکه و دوشابی اندین اغنیا
نقل و می نابی آندین. گوناگون فواکه بیله کیم[10] باغدا[11] تزیین
چمن ملکیدا باغلانیب تعبیه و آیین۔ موندای کیشی *کیراك که[12]
بخل‌دین معرّا بولسه و کذب[13] و امساك‌دین[14] مبرّا بولسه[15]۔ شاه
مالین بیرورَدین ابا قیلماسه و زبون شریك‌کا[16] جفا قیلماسه تا
دانه‌سی در سعادت[17] بر بیرگای و تخم ساچیب انجم علوّ رفعت
تیرگای۔ موندای[18] دهقان آدم‌نینك فرزند و خلقی‌دور[19] بلکه
مرز و قلار[20] *آنکا فرزند[21] و اول آدم صفی‌دور۔ (قطعه)[22] کیم که

[1] П доп: هم [2] T اوتماکچی [3] B_1T_1 خریطه‌سی [4*] B_4: оп. [5] П доп: و
[6] B_3 مونجه [7] П доп: خود [8] П доп: دور و [9] ΠB_1 پالزیدا-P_2 پالیذیدا
[10] B_3B_4: оп. [11] B_3 باغیدا [12*] T_1 کیم [12] ΠB_4: оп.
فالیزیدین T
[13] $\Pi B_1B_2B_3T_1$ доп: و [14] B_3 دیماکدایین [15] ΠB_3B_4: оп. [16] B_3B_4 شریکیکا
[17] B_4 доп: برلا [18] B_4: оп. [19] B_2 доп: قطعه [20] B_3 اندا موزوقلاری
[21*] П آنینك فرزندی [22] B_1B_4 بیت B_2T_1: оп.

دهقان‌لیغ[1] ایلادی پیشه⊙ داغی نان بیرماك اولدی آنکا[2] شعار⊙
بیله کیمسه علوّ رفعت‌دین⊙ آدم اولماسه آدمی خودبار⊙ اوتوز
ایکی‌نچی[3] فصل *یتیم و لئیم‌لار[4] ذکریداء اوباش بیله ارذال
مسلمانلاردیك آلارغه نی معاش و نی خصال⊙ انسانیت طبع‌لاریدین
عاری، حیوانیت بلکه سَبُعِیَّت آلارنینك شعاری، یتیم که[5] یپچاق[6]
اورماق آنینك ایشی بولغای اوزی تیلبه ایت یپچاق[7] آنینك تیشی
بولغای⊙ ساغ‌لیغیدا کوتوز ایت اوسروك‌لوکیدا اندین قاچیب یوز
ایت⊙ نیچه‌لاری نیش[8] اجل قلابی. نچوك کیم[9] دشت سباعی
اولتورور کون اوچون ایمان‌دیك[10] اورکانیب رباعی[11]⊙ بخشی
یامانغه سوکونج[12] بنکوروب عقب‌دیك هر *نیکا که[13] بتسه[14] نیش
اوروب⊙ نی عقل آلاردا[15] نی دین نی حیا آلاردا نی تمکین⊙
ابشلاری نا اعتمادلیغ و ناپاکلیك ورزشلاری بی‌مروّت‌لیغ و
بی‌باکلیك⊙ شهرتی‌نینك[16] سایر ارذالی مشرات‌الارض[17] آلاردین
احتراز[18] واجب‌دور بلکه[19] فرض⊙ (بیت)[20] خلایق‌غه[21] ایذا[22] آلارغه
صفات⊙ نبی دیدی کیم اقتلوا الموذی یات⊙ اوتوز اوچونچی فصل
*غریب و بی نوالار[23] ذکریداء چت و لولی‌نینك[24] کوپراکی[25]
مضرّك حرکاتی و *توز اصولی[26]⊙ معلّق اورماق‌لاریدا خاکسارلیغ

[1] T доп: ایله [2] B_3B_4 اند : оп. [3] B_3 ایکی‌لانجی [4] T اوباشلار T_1
[5] B_3B_4 یتیم‌کا T یتیم‌غه [6] B_1B_2 فیجاق П بیجاقی
[7] B_1B_4 فیجاق [8] П : оп. [9] $\Pi B_2B_3B_4T$ که B_1 : оп.
[10] П ایمان دعاسی دیك [11] B_3B_4 : оп.
[12] П سیغینی BT_1 سیغکی [13*] BB_3 نیمه‌کا که B_1B_2T نیکا T_1 نیمه‌کا
[14] П یتی [15] B_3 آلارغه [16] B_3B_4 شهرنینك [17] П доп: خلایق‌غه
[18] $B_1B_2B_4$ اجتراض [19] B_3 بلکیم [20] B_4 : оп. [21] B_3T خلایق
[22] $B_2B_3B_4$ اینا سی T اذاسی [23] так : $B_2B_3B_4$; в других غریب‌زاده‌لار
[24] П لولی [25] ΠB_3 کوپراکی نینك [26*] $B_2B_4TT_1$ توزار صوتی B_3 لولیلار

آشکاره سرنگون تورماغ‌لاریدا بی‌اعتبارلیغ پدیداره انانیت‌لاری
یوزیگا تیزاك سالیب چمنور انسانیت‌لاری[1] دایره‌سی[2] میمونلاریغه
چنبره کیشی‌لیك‌دین سیکریماك‌لار[3] بیله قاچیب یخشی‌لیغیدین
مسخره‌لیغلار بیله ملامت ایشیکین یوزلاریگا[4] آچیب* بوکون[5]
تاپقاننی بیب نانگلا غمین[6] یمای تیلاب نیمه بیرماگاندین[7] *شکایت[8]
سوزیدین[9] دیمای وطن و مسکن‌لاری خوارلیغ ویرانه‌سی منزل
و مائمن‌لاری خاکسارلیغ کلشانه‌سی تانك آتقاچ[10] ایر و خاتونی[11]
کسب اوچون[12] تارقاشیب اوغول و قیزلاری کوی و کوچه‌دا
پوتراشیب هر قایسی[13] هر نی کیم حاصل قیلیب افشام بارچه[14]
بیر یرگا یغیلیب تاپقانلارین توکاتماگونچه[15] اویقو میلی قیلمای
تانکلا نی *ییگومیزدور دیماك[16] سوزین[17] بیلمای تانگلا ایشلاری
*اوتکان بورونغی[18] کون[19] ایشی بو هم بیر ایش‌دور اگر
*قیله‌آلسه[20] کیشی بو رزالت کیشیلیك تکبّریدین خوبراق و بو
ضلالت یخشی‌لیق تصوری‌دین مرغوب‌راق (بیت)[21] کیشی اگر
کیشی بولسه اوزین کیشی دیماگای ⊙ قیلوردا هیچ ایشینی م
کیشی ایشی دیماگای ⊙ اوتوز تورتونچی فصل مبرم گدالار ذکریدا

---

[1] Π انسانیت‌لیغ‌لاری [2] T_1 دور: نور [3] B_3 سیکراماکلار B_4 سیکرماك‌لار
[4] B_1: оп. B_2 یوزکا B_3B_4 یوزیکا [5]* B_4: оп. [6] Π غمینی
[7] T_1 بیرماکانین [8] T_1 شکایت‌دین [9] $\Pi B_2B_3B_4$ سوزین T سوز T_1 اوزکا
[10]* B_1 سوز [11] B_4T_1 خاتون [12] $B_2B_3B_4$ доп: آتغونجه B_4
[13] B_3 قایسی‌سی [14] $B_1B_2B_3B_4T$ بارجه‌لاری [15] Π توتکاتماکوندجا
[16]* B_3 بیرمیز B_1T یرمیزدیکان B_3B_4 بیرمیز دیماکنی T_1: оп. ییکایمیز دیب سوز
[17] $B_2B_4T_1$: оп. [18]* B_3: оп. [19] Π: оп. B_4 بوکون [20] $B_2B_3B_4$ قیلابیلسا
[21] B_1B_2 نظم T_1: оп.

تیلانچی و گدا کوپراکی بیغیرت و بیحیا کوندوز کیزماکلاری ابرام
پیله ایلدین[1] آلماق اوچون کیچه کیلیب اوغورلارغه ایل[2] چهاتیغه[3]
*کوز سالماق[4] اوچون◇ نی نعمت آلیب منعم‌دین[5] شاکر نی انعام
تاپیب مکرم[6] عذریغه[7] تیللاری ذاکر◇ یماك بیله جوع اهلی‌دیك
معده‌لاریغه[8] تولماق[9] یوق تیلاماك بیله مستسقی‌دیك سودین سیراب
بولماق یوق◇ کد و کچکولی مملی بنگی‌لار خاطری‌دیك متنوّی[10]
حیالاتیدین خریطه‌سی *تولا ریایی[11] صوفی‌لار ضمیری‌دیك، متلون
خواطر[12] حالاتیدین◇ هر درم کیم توکوب[13] غسال‌دین اوزگا کیشی[14]
آچماق محال هر سیم کیم یرگا[15] کوموب توفراغدین اوزگا *بیراو انی[16]
یماکا[17] یوق[18] احتمال◇ کوزلاری حرص‌نینك صادی و طمع‌نینك عینی
بو حرص و طمع‌دین جان و کونگول‌لاریدا محروم‌لوق[19] شینی◇ بولار
اراسیدا اوزیگا[20] قلندر آت قویغان ملعون آدمی‌لیغی‌دین[21] مغبون
و *دیو و[22] شیطان الّیدا[23] مطعون◇ انسانیت و مسلمانلیق‌دین
یراق تونکوز و آیغ آدمی‌لیغدا آلاردین یخشی‌راق◇ شکل[24] تغییری
بیله آدمی‌لیق‌دین کرانه پوستین *ایووا کیماکلاری[25] حیوانلیغ
سبعیت‌دین نشانه◇ اولوغ کیچیك‌دین هر[26] تورلوکدا[27] گدای موحّش

---

[1] П дом: نیما [2] B_3 مالین اوی [3] B_2B_4 مالیغه T_1 حیاتیغه
[4*] T_1 کورساتماق [5] П منعمی‌غه [6] T_1 شکر [7] B_3 عذرلاریغه [8] ΠB_3
تولار [9] T_1 تویماق [10] B_4TT_1 متنوع B_1 مطنوی [11*] B_4
[12] B_4 خواطری [13] B_4 дом: بر П اوکوب [14] П дом: آنی [15] так: B_3B_4;
в других: ом. [16*] B_3 بیراونی [17] B_3 یماکی [18] B_3 نی [19] T_1 محروم یوق
[20] T اوزلاریکا [21] П آدمی‌لیق‌دین B_1B_2T آدمی‌لیغدین [22*] П و بو
[23] B_3B_4 آللیدا T آلدیده П ایلیندا [24] B_3B_4 شکلی [25*] B_3 اویورماکلاری
[26] B_1B_2 بیر [27] ΠB_2 تورلوك B_4 ایربا کلاری T اوکورا کیماکی

فاسد خواطردیك[1] صافی کونگولگا[2] مشوّش ٥ (رباعی)[3] بیرماك بولماس
بولارغه[4] انسان حکمی ⊙ یا آدم و مُؤمن[5] و مسلمان حکمی ⊙
* فاسد اخلاطقه[6] که[7] واجب دور[8] دفع[9] ⊙ بولغایمو کیشی بیرای
دیسه جان حکمی[10] ⊙ اوتوز بیشینچی فصل قوشچی[11] و صیاد[12]
ذکر بدا: قوشچی صیادلارغه مقتدا و حکمران و بو جماعت آنگا
رعیت و مأمور فرمان ٥ کیم[13] ایلکیدا بیر قوش *کیچه کوندوز[14]
رنج و مشقتغه توش ٥ کیچه اویقوسی حرام و ایمگاکدین *یوق
آنگا[15] آرام ٥ نفس[16] حظی[17] اوچون بیر گنهسیز ایاغیغه سالیب
بند و اوزون تونلار آنینك عذابنی بیله خرسند ٥ امل[18] رشتهسین
طمع ایکنهسیگا چیکیب، اول *بیزبانینك[19] کورار کوزین هم
تیکیب مقصودی[20] آنی[21] صیّاد قیلماق و اورگا جانلیغلار قصدیغه
جلّاد قیلماق[22] ٥ کوندوز دشت و[23] وادیغه[24] چاپیب پیرنچه زبونی
غافل تاپیب ٥ یوز مکر و حیله بیله قوشین آلارغه سالیب و اول
سالغانی[25] و اول مظلومنی[26] آلیب ٥ آلدورغاندین سونگرا اول
صید باشپرا[27] توتوب اورون اول قانی تولغان[28] زبونی[29] بسمل

---

1 П خواطرغه 2 B_1B_2 کونکول $B_3B_4TT_1$ کونکولارکا 3 B_2T نظم
(B зачеркнуто نظم, написано: رباعی) 4 П آلارغه 5 B_3B_4 مؤمنغه
6 B_4 اخلاط B_3 اختلاطغه 7 B_3: оп. 8 B_3 واجب ایرور 9 B_3 доп: انینك
10* B_2: оп. 11 П قوشجیلار 12 так: $B_2B_3B_4$; в других: صیادلار 13 $\Pi B_2B_3B_4$
доп: که 14* T_1: оп. 15* $\Pi B_1B_2B_3B_4T$ آنکایوق П доп: بیر لحظه 16 П نفسی
17 T_1 حضوری 18 B_3 доп: سر 19* B_3 بیزبانی 20 B_3B_4 مقصود 21 B_3T.
آنینك 22 B_3B_4: оп. 23 B_1: оп. 24 B_4 وادیسیغه 25 B_1B_2 سالغانی
B_3B_4 سالغان 26 B_1B_2 مظلوم 27 так BT_1; в других: داشی اوستیدا
28 П تولغانی 29 П: оп.

قیلماس‌دین بورون◇ نیدین[1] قنائین سوروب[2] قولتوغین *مویارانور[3] *و اوزی[4] اول قاتل *شاگردین شعف[5] بیله تویغارادور[6]◇ نیچه مونداق‌نینك کیم[7] قانین توکتی و قولتوغین پاریب[8] قنائین سوکتی◇ قترا کیگا باغلاب اویگا یاندی اوزی و قوشی قیلغانلارغه[9] قواندی[10]◇ شوم نفس[11] حظیغه بیر ایکی اباغ‌لاری‌غه[12] ارتکاب قیلغای و اویدا[13] اشرالغاسین کباب قیلغای[14] بعضی‌نی[15] تانگلا بیکی‌گا[16] ایلنیب تارتقای آنینك التفاتیدین کونگلیگا جولدو[17] طمع آرتقای◇ قوش تعریفی‌دا[18] دیگانی بارچه لاف اوز[19] تحسینی‌دا سوزلاگانی باری[20] گزاف◇ مونچه مذموم امرغه باعث نفس کامی خواه ابمگاکی خواه تماشاسی خواه کبابی خواه بیك[21] انعامی (مثنوی)[22] بولار *باعثی بارچه[23] نفسانیت⊙ که اندا ایماس داخل انسانیت⊙ قونولغه[24] آلیب قاندا[25] قونسه[26] دیرم⊙ آت[27] ارپه‌سی[28] و هم[29] قوشبغه طعمه هم⊙ اوتوز آلتینچی فصل تربیت[30] تاپیب حرام نمك‌لیك قیلغان نوکر ذکریدا: *نوکر که ولی[31] نعمت‌دین رعایت

---

[1] B_2 доп: کیم ΠB_1 نی‌دی [2] $B_2B_3B_4$ سوکوب TT_1 سویدوروب
[3] Π قوپارادور $B_1B_3B_4T$ مو یاروب [4] $B_2B_3B_4$: оп. [5] T شفقت [6] B_2 قوشین شفقت بیله تویغاریب B_3B_4T قوشین شفقت بیله تویغوزوب
[7] B_3 как ΠB_2B_3: оп. [8] Π قوپاریب [9] так ВП; T قیالغانی‌غه, в других: قیلغانلاری‌غه [10] Π قیواندی [11] ΠB_4 نفسی [12] B_3B_4 ایاغلارین
[13] Π ایلنی‌غه [14] B_1: оп. [15] Π доп: که [16] B_2: оп. [17] B_4 خوار T خور
[18] Π تعریفی‌غه [19] Π: оп. [20] Π بارچا [21] так ВТ, в других: بیکی
[22] так: ΠB_3T; в других: بیت [23]* B_3B_4 بارچه‌سی محض [24] ΠB_1B_3T قونالغه
[25] $\Pi B_2B_3B_4$ قایدا [26] T_1 توتسه [27] Π آتی [28] B_1B_2 ارفه‌سی [29] $\Pi B_3B_4TT_1$: оп.
[30] B ترتیب [31]* B_1 ولی نوکر

كورگای و بیك و مخدومی‌دین *تربیت و[1] عنایت كورگای ایرلیك و
انسانیت اول‌دور كیم[2] مقابله‌سیدا قوللوق و خدمتكارلیق بلكه
یكجهت‌لیق و جان سپارلیق قیلغای و[3] تیلاگای كیم، آنگا جان فدا
ایتگای تا *شفقتی حقوقین[5] ادا ایتگای۔ حمیت اول ایماس كه
مخدوم[6] ینه[7] بیراوگا كوپراك ملتفت بولغاندین[8] شكایت اظهار[9]
قیلغای و گله‌مندلیغ[10] گفت و گذاری تا ایش انگا یتكای كیم[11]
نعمت كفرانی اراغه توشگای و حق ناشناسلیق[12] طغیانی ماجراغه
سوروشگای و بو آدمی‌سیزلیق قاچماق‌قه منجر[13] بولغای و عدو ایشیكبگا
باروروغه مقرر بولغای۔ اوزین بیراوگا قول دیب[14] قاچقان[15]
دادك‌دور بلكه دادك‌دین یوز قاتله كمراك‌دور[16]۔ بتخصیص كه[17]
مفرط تربیت كورمیش بولغای و مقابله‌دا[18] بی اندام لاف‌لار
اورمیش بولغای[19]۔ ابر كه بیر یردین یانا[20] بیر برگا قاچقای
نامردلیق[21] توفراغین یگیت‌لیك باشیغه ساچقای۔ چون[22] موندلق
كبشی ایرلیك[23] سانیدین ناری‌دور و یگیت‌لیك دایره‌سیدین
تاشقاری‌دور۔ حاكمی كیم كیاستی بار آنینك قاشیدا موندلق
كیشیگا قاچان ابرانلار سیاستی بار۔ ابرانلاردین مردانه گناه

1* П: оп. 2 ПВ1В2В3Т كه 3 П اكر 4 П: оп. В1В2В3В4 ده
5* П شفقت حقوقنی 6 П مخدومی 7 ПВ1 یانا 8 В3 доп: سونك
9 ПВ1В2В3 اظهاری 10 В3 كله‌مند 11 ПВ1В2В3В4 كه 12 В1В3 ناشناسلیغی
13 В3В4 منحیر 14 В4: оп. 15 В1 ساتغان 16 так: ПВ1В2; в других: كمراك
17 В3: оп. 18 П مقابل‌دا В1В3 مقابله‌سیدا 19 В3: оп. 20 В3 ینه 21 ВВ4Т1
نامرادلیق 22 В3: оп. 23 П یگیت‌لیق

وجودقه کیلسه بوینیغه *یوکلان گاندین[1] سونك[2] بوینین اورارلار
قیزیل یوزلوك قیلور اوچون بوینیغه تیغ سورارلار◇ اما آنینك سرخ
رولوغیغه گلگونه سزاواردور و یوز آق لیغی غه[3] مناسب سپیده[4]
باردور◇ کیم قاری مخنث[5] مبهوت[6] و آنینك خاله‌زاده‌سی کفتاز
فرتوت[7] شرکت بیله مشاطه‌لیق توزگایلار *و بوکیلین[8] زیب و
زینتی‌دا[9] سحرلار کورگوزگایلار[10] و قاشین آلیب وسمه‌غه شایسته
قیلغایلار[11] امّا وسمه‌لارینی پیوسته قیلغایلار سقالین قیرقیب ایکی
قولاق توزیگا[12] زلف‌لار آشفته حال قویغایلار امّا ایکی عذاری
طرفیدین[13] چپ و راست ایکی خال قویغایلار◇ شربتی[14] دستارین
پاشیغه بورونجاك قیلغایلار که عروس مستوره‌دور[15] *و کردیز[16]
نامستوردور کشیده‌لیغ[17] یاغلیغ[18] فرفیغه لچك سالغایلار که جوان[19]
مخدّره[20] و *حله نازك‌لوگی[21] نامقدوردور◇[22] بو نوع آراسته
قیلغاندین سونگرا چنبرشاخ یورغه[23] اوی‌غه[24] تیسکاری[25] میندورگایلار
و شهرنیك *کوی و[26] محلاتیغه کیزدورگایلار[27] *و نظاره‌گر ایل[28]
طعن و تشنیع[29] بیله کیم چار دانك سپاهی‌گری گاومیش تاختن
است دیب فریاد قیلغای‌لار[30]◇ و اگر ورق یوز فرالیغیدین اویلت

---

[1] $B_1B_2B_3T$ یوکلاکاندین [2] П سونکرا [3]* B_4 : оп. [4] $B_1B_2B_3B_4$ سفیده
T سفید [5] B_4 : оп. [6] T سهوت [7] B_3 فرطوط [8]* B_3B_4 و لولی‌کبی T : оп.
[9] B_3B_4 زینتدا [10]* B_1B_2 : оп. [11] П : оп. [12] $\Pi B_1B_2B_3B_4$ توزلاری‌کا
[13] П جانبی‌دین [14] B_4T عاری T_1 عاری B_3 طرهٔ [15] ΠB_2B_3T مستوره
[16] ΠT_1 کردیزی B کردیزد [16]* B_3 : оп. [17] B کشیدلیغ [18] B_2 یاغلیغ دین
B_3B_4 یاغلیغی‌دین [19] ΠB_1 جون [20] П مخدور B_2 مخدوره [21]* ΠB_1B_2
آتغه B_3 [22] П نامقدور [23] B_1 : оп. [24] B_3B_4 حله‌لیکیدین و حله‌نازکلوکی
B_4 آتیغه [25] П تیسکاری $B_2B_3B_4$ تیرسکاری [26]* B_1 : оп. [27] B کیبردورکایلار
[28] B_4T ایلینینك [29] B_4T تشنیعی [30]* ΠB_1B_2 : оп.

و قرا تیللیك بولوردین حجاب بولماسه انگا مناسب[1] حریفلار مسطور[2] و انگا موافق عاشقلار مذکور بولغای ایردی و عیش و نشاط بزمی قوروبولغای ایردی۔ اما انداق سیاه‌روی‌نینك تغضیحی[3] و اول نوع[4] قرا یوزلوك‌نینك تقبیحی[5]۔ هر نیچه کیم[6] عالم[7] اعلیغه ملتمس بولغوسی‌دور[8] مونچه اوق بس بولغوسیدور[9]۔ (بیت)[10] بو نوع مسخره‌لیق ایلگا بس دورور حیرت ⊙ که[11] اولگای ایشیتیبان کیمگا بار ایسه غیرت ⊙ اوتوز یتینچی فصل کدخدالیغ صفتی[12] و خاتونلار ذکریدا: کدخدالیق قوتولا آلماس[13] بلاغه مبتلالیق * دواسیز رنجغه[14] خار و زار[15] بولماق[16] و علاج‌سیز ایمگاك‌کا گرفتار[17] بولماق[18]۔ اگرچه[19] بو ایش باشتین آیاق[20] * الم و[21] آزاردور امّا[22] آنینگ کیفیتی‌دا تفاوتلار باردور۔ موافق توشسه کدبانو دولت و جمعیت‌قه بولماق‌دورور[23] همزانو۔ اوی‌نینك[24] آرایشی آندین و اویلوك‌نینك[25] آسایشی آندین۔ جمالی بولسه کونگولگا مرغوب و صلاحی بولسه جانغه[26] مطلوب۔ عاقله بولسه روزگارغه آندین انتظام و معاش اسبابیغه اندین ترتیب و سرانجام۔ بو نوع جفت کیشیگا قاووشسه بلکه موندانق کامگارلیق ایلیك‌کا توشسه نهانی غم و محنت‌دا همراز و

---

[1] B_3 доп: دور [2] B_3B_4 منظور [3] так BT_1, в других تقبیحی

[4] $B_1B_2B_3B_4T$: оп. [5] так BT_1, в других تغضیحی [6] П: оп. [7] B_1B_2 دعا

[8] так П; B_3B_4 بولغای; в других: بولسه [9] B_3B_4 بولغوچی T بولغای

[10] B_1: оп. T نظم [11] B_3 هم B_4 کیم [12] B ذکریدا وصفیدا B_3B_4T صفتیدا

[13] T_1: оп. [13] T_1 قوتولماس [14]* B_4 نیجه‌فا [15] $ПB_1B_2TT_1$ خوارو زار

[16] B_3: оп. [17] B_3 کرفتارلیق [18] B_3B_4: оп. [19] B: оп. [20] B_3 ایاقغه

[21]* BT_1: оп. [22] B_4: оп. [23] $B_2B_3B_4T$ بولدونك B_1 بولماق‌دور [24] B_3 اوینی [25] B_2B_3 آدمی‌نینك [26] П доп: اولدور

همدمینك بولغای[1] و مخفی * و پنهان[2] درد و مشقّتقه دمساز و محرمینك بولغای۔ روزگاردین هر جفا[3] یتسه انیسینك اول و چرخ دواردین هر ابتلا[4] کیلسه جلیسینك اول۔ کونگلونك غمیدین اول غمناك و بدنینك ضعف[5] ملالتی‌دین اول هلاك۔ اگر حسن و جمالی اورتا چاغلیغ‌دور و موافقتی رشته‌سی منخالفتقه باغلیغ‌دور خوف و رجا بیله تیریلماك‌دور و حکمت و مدار بیله معاشینی بیلماك‌دور۔ کدخدانینك[6] بعضی مشکلی بولسه آسان‌دور امّا کوپراك حالیدا کونگول هر اسان‌دور۔ بو نوع نی هم نافرجام‌لیق و ناکام‌لیق بیله تحمل قیلغای و هر نیچوك بولسه[7] اوتکاریلگای۔ اما نعوذ بالله ناساز جفت ایوگا[8] مهلك مرض‌دور آشکار و نهفت سلیطه بولسه کونگول[9] آندین رنجه و قبیحه بولسه روحفه آندین شکنجه۔ یامان قبل‌لیك بولسه ابوشقه کونگلی اندین یرالیغ یامان ابشلیك[10] بولسه ایرگا آندین یوز[11] قرالیق۔ میخواره بولسه اوی‌دین آبادلیغ بر طرف بدکاره بولسه اوی اندین * بیت‌اللطف[12]۔ اولکه اوّل مذکور بولدی و یوقاریراق[13] مسطور بولدی[14]۔ روزگار اناسیدین یوز یل‌دا بیر توغماس[15] و یوز مینك‌دین بیر[16] یولوقماس[17]۔ یولوققان کیشی‌گا نام تارك بولسون و بو[18] سعادت آنگا مبارك بولسون[19]۔ اما بو طایفه‌نی حق تعالی ناقص وجب یراتیب‌دور[20] و کمال و راست‌لیغ‌نی

[1] так: П; в других: оп. [2] $B_2B_3B_4$: оп. [3] П доп: كه [4] П доп: كه
[5] B_4 ضعیف [6] ΠB_2B_4T كدخدالیغ B_1 كدخدلیغ [7] П доп: خواه
[8] B_1B_2 ایلکا [9] B_1 كونكول‌غه [10] П ایتش [11] B_3B_4 یوزی
[12] B_3B_4T بیت التلف [13] B_3T یوقاریراقدا [14] так T; в других: оп.
[15] B_3 توغماسون [16] П كا بیری B_3 بیری [17] B_3 یولوقماسون [18] П доп: اولوغ
[19] B_3B_4: оп. [20] B_3 ایتیب‌دور

ذات‌لاریدین[1] هوارتیپ‌دور◇ و فعل‌لارین[2] ناخوش قیلیپ‌دور و کوپراك ایرانلارنی آلارغه *زبون و[3] بارکش قیلیب‌دور◇ فتنه و مکر الارغه پیشه افسون و غدر[4] آلارغه اندیشه◇ حق تعالی[5] نعمت‌لاریغه[6] ناسپاس خلق یخشیلیغ‌لاریگا حق ناشناس[7]◇ ناحفاظلیق دین‌لاری ناانصاف‌لیق آیین‌لاری◇ خودنمالیغ الارغه شیوه خودپسندلیغ آلارغه میوه◇ دین‌لاریغه عقل یوقیدین قصور عقل‌لاریدا دین یوقیدین فتور◇ لباسلاریدا نفس لوثی‌دین ناپاکلیك لباسات‌لاریدا[8] ذات خباثتی‌دین◇ یینباکلیك هشیارلاری جهل می‌دین مست اوسروك‌لاری می و معشوقه[9] پرست◇ عیب بین‌لیق نظرلاری عیب جویلیق هنرلاری◇ کید و فریب‌دا فسونساز مکر و حیله‌دا سحرپرداز◇ یبجرم‌لارغه قصد و غیبت‌لاری قتل پیوند و بیگنه‌لارغه[10] کذب و تهمت‌لاری راست مانند◇ حق طرفین[11] نوتناق‌لاری متعسر[12] باطل جانبی‌دین اوتناك‌لاری متعذر◇ *اینکلیك بیله[13] یوز فیزارتناق الارغه تزیین سوز اثناسیدا بوزیگا[14] قرا تیلاماك آلارغه‌آیین◇ شهزاده پری صورت ایرشقه‌غه ابشلاری غدر و بیداد زنگی دیو سیرت[15] اویناشقه رسم‌لاری محبت و اتحاد◇ پرده‌دا اولتورماغلاری[16] حیلسازلیغ یاسانیب آنلانماغلاری[17] اسپك‌بازلیغ◇ حیله‌لاری عنکبوت ناری نی‌پرده[18] پوش بولغای کیشی‌نینك[19] *بو نوع[20] پرده‌داری کنپره[21]

---

[1] ΠB_3 ذاتی‌دین [2] B_1B_2 خیل‌لارین [3*] Π: отс. [4] Π غدرلیغ [5] так BT_1, в Apyrax: отс. [6] T_1 نعمت‌لارغه [7] Π ناشنامس‌لیق [8] B_2B_4 صفات‌لاریدا [9] B_3 [معشوق] [10] B_1 بیکنه [11] BT_1 طرفی B_3 طرفینین T طرفنی [12] T_1 متغیر [13*] B_3 آنینك [14] $\Pi B_1B_2B_3B_4$ یوزلاری‌کا [15] BT_1 صوُرت [16] $B_1B_2B_4T$ اولتورماغلیق‌لاری [17] так BT_1, в Apyrax: اتلاتماق‌لیق‌لاری [18] B_3TT_1 всю: نوع B (на полях) نوع [19] B_3 کیشینی [20*] B_3: отс. [21] B_3: کراککیم B_4T_1 کراك که

ایسکی سناچغه غازه سوزتقای و تیتترای‌دورگان[1] باشغه تیتتراگوع
سانچقای اولی اول‌دور کیم[2] فلك[3] باشینی[4] اجل تاشی بیله
یانچقای بو طایفه‌دین اگر قاری داداك‌دور که یاسالورغه راغب‌دور
و اگر ارپه‌یی آلماس‌ایشاك‌دور[5] نقشبیه افسار و جلغه طالب‌دور
بولارنینك زیون ایرانلاری[6] یوك تارتار[7] ایشاکلاری و عاجز
قلتبان‌لاری[8] و قول‌لاری[9] بلکه ددك‌لاری اندای که[9] خلایق‌دا[10]
تفاوت بار بولارنینك هم تفاوت‌لاری بیحساب‌دور[11] و بیشمار[11] بو
تفاوت اوچ قسم‌دور[12] بیری عوام‌دور[13] بیری خواص‌دور[14] بیری خاص
الخاص‌دور[15] عوام‌لاری بهایم و سباع‌مانند اپچماك و یماك و اویقوغه
درسند طاعت‌لاری زیب و آرایش عبادت‌لاری زینت و نمایش
شعارلاری اسلام‌دین غفلت و مراد و کام‌لاری فسق‌دا شهرت
خواص‌لاری[16] ابلیس شعار و دیو آیین شیوه‌لاری مکر و پیشه‌لاری
کین *صواب رای‌لاری[17] ریب و مکارلیق[18] صلاح و تقوی‌لاری ستم
و غدارلیق غدر و مکردا دیو آلار قاشیدا غول فساد و حیله‌دا
شیطان الار آلیدا[19] گول ملایك آلار قاشیدا بلاءت[20] بیله
معیوب شیاطین[21] الار الیدا[22] حماقت‌قه منسوب خانواده‌لار بوزماق

---

[1] П تیتترادوارغانی B_1 تتراپورورکان [2] так BT_1, в других: کـ [3] так BT_1, в других доп: آنینك [4] $B_2B_3B_4$ باشین [5] так BT_1, в других доп: کـ
[6] П доп: کـ B_3 ایرکاکلاری [7] П تارتارغه [8*] B_1B_2: оп. [9] B_3B_4 و هر: доп: باری [10] B_3T خلایق‌غه $B_1B_2B_4$ خلق‌غه [11*] T بار
[12] П доп: یری‌کا باشغه رسم و باشغه اسم‌دور [13] B_3T_1 عام [14] B_3T_1 خاص
[15] так: П; в других: الخاص [16] B_3B_4 خاص‌لاری [17*] T_1 ثواب‌رای‌لاری
[18] B_2B_3T مکر و مکارلیق [19] П ایلیندا B_1B_4 آللیدا [20] B_1B_2 ملامت
[21] так B_1 в других: شیطان [22] B_3 یانیدا B_4 قاشیدا

الارغه مسجد بساردیك فن، ناحق تمان آلارغه۔ اولوك تیرگوزگانیچه[1] مستحسن۔ یوز بخشی‌لیغ‌قه مینك یامانلیق ایشلاری نوش بتکورگانگا نیش اورماق[2] آسایش‌لاری۔ عفت و صلاح اویی آلاردین بوزوق عافیت و زهد بناسی الاردین ییقوق۔ الار مکری تعریفی‌دا کوپ علوم‌دا[3] دانا و کوپ دقت‌لیغ حکما کتابلار تصنیف ایتیب‌دورلار و[4] *مجلّدلار یتیب‌دورلار[5] و مبالغه‌لار[6] بیله بسطلار قیلیب‌دورلار و هنوز اوزلاریئی[7] عاجز و مقصّر بیلیب‌دورلار۔ بو پیر نیچه پریشان[8] کلمات بیرله[9] نی نوع تعریف‌لارین ایتسه بولغای و توصیف‌لاری‌نینك یوزدین بیریگا یتسه بولغای۔ اما خاص‌الخاص‌لاری بولارغه عکس مطلق حق گوی و حق شناس و تیل‌لاریدا *حق و کونگول‌لاریدا[10] داغی[11] حق علماء اسلام‌غه[12] آلاردین[13] فایده امید اولیاء عظام[14] الار انفاسیدین مستفید، انبیاء[15] مرسلین‌نی[16] الارغه مادح بیلکیل[17] ملایکه[18] مقربین الارغه ایگاچی سینگبل۔ عفّت تاریدین باشلاریدا مقنع و عصمت حله‌سیدین یوزلاریدا برقع بو برقع‌نی اول یوزدین حق یراق قیلماسون و فتور یلی‌دین بو پرده اول وجه‌دین آچیلماسون[19] اوتوز سیکیز‌ینچی[20] فصل ریایی مشایخ‌لار[21] ذکریدا: شیخ ریایی رعنالیق جلوه نمایی مسی‌دور آلتون بیله روکش تاشی خوش نمای و ایچی ناخوش۔ صورتی درویش‌وش و معنیسی سراسر غش۔ و آراسته‌لیغی بارچه قید و کرامانی تمام شیدی[22]

[1] ΠB₁T تیرکوزکاندیك B₃ [2] Π یتکورماك [3] B₂B₃B₄ علوملیق
[4] B₄ هنوز او [5*] B₃: оп. [6] T مطالعه‌لار [7] так BT₁, в других: اوزلارین
[8] T₁: оп. [9] так B, в других: بیلا [10*] B₄: оп. [11] так BT₁, в других: оп
[12] B₃ اسلام‌دین [13] B₃ آلارغه [14] B₁T علما B₂B₄ امرا B₃ امرای [15] B₁B₂B₄T
اولیا [16] B₃ و اولیا [17] B₄ دیکیل [18] B ملایك [19] Π ایریلماسون [20] B₂B₃
سکیزلانجی [21] Π شیخ‌لار B₁B₃ مشایخ [22] B₄ شیدی

عمامه‌سی ریاست یوکی باشیدا بیر فاسد◦ خیال هر[1] توکی ایکنی‌داکی
مرقّع رنك آمیزلیغ بیله ملمّع◦ رداسی عیوبی‌نینك[2] پرده‌داری ریا
چرخی ایگرگان هر تاری◦ مسواکی طمع تیشین[3] ایلتورگا[4] سوهان
*شانه‌دانی‌دا ریش[5] ختك آلتنی نهان◦ مهره‌بازلیغ تسبیحین ایورماك
اوزونراق[6] نمازدین[7] غرضی[8] ایل کورماك◦ کلاه دولت اول دولتمندغه[9]
دستار پراوار[10] اوزون‌راق[11] علاقه‌سی تولکو تویروغیدین نمودار
محلسیز ضجه‌سی بغایت ساووق اندلق که وقت‌سیز اون تارتقان[12]
تاووق◦ غفلتی‌دین اورادیدا علالا تیجورك[13] کیم[14] مست‌لار بزمیدا
درناتلالا◦ بارچه کلمات‌لاری[15] حیلت انگیز و مجموع حرکاتی غرض‌آمیز◦
واقعه‌سی باری[16] *یاسالغان اویغاغلیق‌دا دیگانی بارچه[17] یالغان◦
سماعی اصول‌دین تاشقاری وجد و صفه‌سی تعریف آهنگی‌دین[18]
ناری صورتیدا مونچه‌پیچ در پیچ معنی‌سی خود[19] باشتین ایاق[20] هیچ◦
بو خبیث ذات[21] و مونچه آرایش پاك ایرانلار مالیدین اندا
نمایش◦ هیهات هیهات اویات و یوز مینك اویات◦ طرفه بو کیم
بو مظهرلارغه[22] مریدلار هم بار خدمتیدا بارچه شیفته و بیقرار◦
اول بو دکلنی یوروتوب تدبیر[23] بیله[24] *و بو معرکه‌نی توتوب[25]◦

---

[1] П доп: بیر [2] B_3 عیوبی [3] П تیشی‌نی [4] B_1B_2 اینورکان
[5] П شانه‌سینی B_4 شانه‌سیندا و آرایش [6] П اوزون [7] П نمازی‌دین
[8] П доп: همان [9] B_3 доп: سزاوار T_1 سزاوار هر
[10] так: B, в других: оп [11] так: П; в других: اوزون
[12] П تارتقای T_1 تارتقاج [13] П انداق
[14] $ПB_1B_2B_3B_4$ нет [15] $ПB_3B_4T$ کلماتی [16] П بارچا
[17*] B_1: оп. [18] B_1 اهنك‌دین [19] B_3: оп.
[20] B_3 доп: همه [21] B_3 ذاتیغه B_2B_4 ذات‌غه
[22] $ПB_1B_2B_3$ مظهرغه [23] T_1 تزویر [24] $ПB_1$ ایله
[25] $B_2B_3B_4$ قوروب

تدوبیر[1] بیله[2] کیم شیاطین‌غه محل حیرت‌دور و دیو لعین‌غه موجب عبرت و نفرت‌دور[3] (رباعی)[4] فقر اسمی برله مونچه شید و زرق و ریا بو ریا⊙ سلطنت‌دیك‌دور که قیلغای پادشاه بوریا⊙ بو اگر درویش اوزین قیلسه کمان اول پادشاه⊙ یوق عجب چون ایکیسی‌دا یوقتورور عقل و حیا⊙ اوتوز توقوزونچی فصل[5] خرابات اهلی ذکریدا: رند خراباتی که می ایچماك بیله اوتار اوقاتی◦ حباب‌دیك باده هواسی باشیدا صراحی‌دیك باش قویار یری ساغر قاشیدا◦ دیردا هر قابان که بزمی کوروب سبوکش‌لیك و سیله‌سی بیله اوزین یتکوروب◦ ناموس دستارین باشیدین آلیب بیر جرعه اوچون میفروش اباغی‌غه سالیب◦ میخانه ترددین یخان‌مانلیغی پیمانه تعلّقی‌دین بی سروسامانلیغی◦ هر مغبچه ایلکیدین که جامی تارتیب جمشیددین استغنا و شوکتی آرتیب◦ مغبچه‌لار یوزی الیدا[6] بت‌پرست دیرپیری ایاغی‌دا باشی توفراقده پست◦ یاقاسی میخواره شوخلار ایلکی‌دین چاك کونگلی هم الار عشقی تیغیدین هلاك[7]◦ دیردا می‌گدالیغی‌غه اشغالی ایلگیدا میخانه‌نینك سیئوق سفالی◦ رسوالیق کوییدا اباغی[8] باشی هم و بدمست‌لار دست بردیدین مانگلایی زخم‌لیق قاشی هم◦ وجود شخصین قیلور اوچون پامال، مجالس‌دا یری صف نعال[9]◦ باشیغه عمامه محنتی آرتمای بوینی ردا[10] منتین تارتمای◦ نفسی گرچه توفراقده همدست همتّی آلیدا[11] فلك پست◦ زمان[12] نوایی‌دین کونگلی غمسیز

---

[1] T_1 تدبیر [2*] П: оп. [3] так: П; B_1B_2: نفرت و حیرت و T نفرت بیت: в других: حیرتدور; [4] так B_3; $ПB_1B_4$ نظم B_2 فقها; в других: نفرت [5] B_3TT_1 доп: و رند [6] П ایلیندا [7] так BT_1; в других: زخمناك [8] так B_4 روزکار [9] T_1 النعال [10] П داردا [11] П ایلیندا [12] в других доп: یالانك

فلك حوادثی دین خاطری الم‌سیز◦ وجود و علم‌دین بولای هر اسان بار و یوق همتی آلیدا[1] یکسان◦ صرامی‌دیك تلخ[2] یغلاماق‌دین نشاطی میدیك ایاقغه توشماك‌دین انبساطی◦ مغ دیریدا بیر دم ساغالمای دهر خیر و شریغه کوزسالمای◦ زمان[3] یخشی یامانی بیله ایشی یوق دیسه بولغای که عالم‌دا موندای کیشی یوق◦ دهر اهلی ظلمیدین موندای معاش‌قه محقّ حق[4] عفو و رحمتی‌غه مستحق◦ وجود[5] میکده‌سی توفراغیدا فانی، امیدی حق کرمیدین بقای جاودانی◦ رند و گداغه کیم[6] یتیپ بو اقبال و دولت شاه‌لارغه انینك حالی‌دین[7] آرزو و حسرت◦ (رباعی) رندی که فنا جامی‌نی تارتار پیوست ⊙ دنیا بیله آخرت‌قه ایرماس پابست[8] ⊙ حق رحمتی امیدی بیله تون کون مست ⊙ کوپ‌آرتوغراق[9] که زاهد زرق پرست ⊙

* امید اول کیم[10] باری[11] نامرادلارغه حق بو فنا دولتین قریب قیلغای و توبه سعادتی بیله بقای جاوید نصیب ایتگای[12]◦ قیرقیلیچی

فصل درویش‌لار ذکریدا: درویش اول‌دور کیم[13] بولغای رضا اندیش اگر[14] ایچیدا[15] بولسه یوز[4] پیش تاشی بولغای مرهم آیین و ملامت کیش◦ درویش کراك کیم[16] صدق و فنا طریقین توزگای اوزین نیچوك که[17] پار انداق[18] کورگوزگای◦ انانیت غلاظتی‌غه قاتیق ریاضت‌لار بیله صفا بیرمیش بولغای و نفسانیت شدّتی‌دین عظیم

---

1 П ایلیندا 2 $B_1B_2B_3B_4T$ قان 3 B_3B_4 زمانه 4 П حق‌تعالی‌نینك

B_1: оп. 5 B_4 доп: فنا B_3 доп: که فنا 6 так BB_2T_1, в других: که 7 П حالی‌غه

T_1 همدست 9 T_1 آرتوق 10 так BT_1, в других: که 11 B_3 بارجه T_1: оп.

12* $ПB_1$: оп. 13 так BT_1, в других: که 14 B_3 اکرجه 15 BT_1 ایجیندا

16 П доп: مینك 17 $ПB_1B_2B_4$ که T: оп. 18 T_1 کیم 19 T اولنوع

مجاهدلار بیله چیقیب[1] فقر طریقی‌غه کرمیش بولغای[2] و *فنادار الامانی[3] جماعت خانه‌سیغه یتمیش بولغای◦ همّتی نظریغه ماسوی الله نامو جود بلکه وجود مطلق‌دین اوزگا بارچه نابود◦ ایچی تاشی بیله موافق، بلکه آریغراق، باطنی ظاهر[4] بیله مساوی بلکه یاروغراق◦ اگر ظاهریدا باطن اخفاسی اوچون کورونسه غشلیق اندین مرادی بولسه ملامت‌کشلیق◦ باطن[5] صافی ظاهر تیره‌لیکی[6] کانی منافی◦ درویش تونی یرتوق انداق تورور کیم[7] گنج[8] مکانی[9] بوزوق◦ صفا اهلی جهاندا[10] انداق‌دورور کیم[11] فریدون گنجی ویراندا◦ معنی اهلی حقیقت مخفی و صورت اهلی نینك حقیقتی دعوی و دعوی حقیقت‌دا بی معنی◦ ایرانلار حال‌لاری صورتی[12] پاشوروبتورلار[13] و ملامت صورتیدا نعل بازگونه اورویتورلار و ظاهرلاری بناسین بوزوبتورلار و باطن‌لاری اساسین توزوبتورلار◦ قضادین نی کیلسه اوزلاربن رضاغه یاسابتورلار و عالم اهلی نینك قانغ رنج و ابریك ملامتی‌غه چیداب‌دورلار یماك ایچماك‌دین کیچیب‌دورلار◦ حق رضاسین ایستاردا غم یییب و قان‌ایچیب‌دورلار◦ رضا و تسلیم زاویه‌سی مقام‌لاری فقر و فنا بادیه‌سیدا آرام‌لاری◦ ادب و تواضع[14] الارغه کیش دشمن و دوستیغه نیك انديش◦ بو صفت و آیین بیله بولغان ایرور[15] درویش◦ (رباعی) یارب که فنا قوشینی رامیم ایله ⊙ رامیم دیمایین

---

1 ПВ$_3$В$_4$Т حقیقت 2 П доп: ایتمیش تفرقه‌سی دادی‌سینی قطع

3* так П; В$_2$В$_3$В$_4$ دارفنا: в других: فنادار 4 В$_4$ ظاهری 5 П باطنی

6 В: оп. 7 так ВТ$_1$; в других: که 8 В$_2$: оп. 9 В$_4$ معنی 10 В$_1$В$_2$В$_3$В$_4$Т چپاندا

11 ПВ$_1$В$_4$Т اندا‌قکیم В$_3$ انداق‌دور В$_2$ انداق‌دورکه 12 ПВ$_1$В$_2$В$_3$ صورتین

13 П یاروشوب‌دورلار 14 В$_2$В$_4$ توقع 15 П: оп.

که صید دا میم ایله⊙ هم فقر طریقیدا خرامیم ایله⊙هم زاویهٔ
فنا مقامیم ایله⊙

ایکینجی قسم حمیده افعال و ذمیمه[1] *خصال خاصیتی دا[2]
اُول[3] اون باب دوره اولغی بلب: *توبه ذکریدا[4] توبهٔ *حقیقی
مذموم افعال[5] قباحتی غه مُطّلع بولماق دور و توفیق رفیق بولوب اول
افعالدین اجتناب قیلماق دور۰ توبه مجرم بنده نینك[6] وقتی[7]
کوزگوسین عصیان زنگیدین آریتور و نیاز مصقلی بیله اول کوزگو
یوزین یاریتور۰ شقاوت طریقتی نینك نهایتی دور هدایت جاده سی نینك
بدایتی دور، انانیت غفلتی دین سیسکانماك دور و بشریت اویقوسیدین
اویغانماق و ناشایست احوالین انگلاماق دور و نابایست افعالین[8]
تانگلاماق[9] و یاراماس مخفی لارغه کاشف بولماق دور و کیراکماس
دعوی لاریغه واقف بولماق[10] و اعمالی[11] قبایحیدین شرمنده لیغ دور و
افعال فضایحیدین سرافکنده لیغ[12] و آگه لیغ دور، بشریت عنادیغه
واقف لیغ دور نفس اماره فسادیغه[13] و کونگولگا نافرمان لیغیدین متغیر
بولماق دور *و روح غه نافرجام لیغیدین متنفر بولماق دور[14] و حق دین
نیجات وقتی یتماك دور و بنده نفس متابعتین ترك ایتماك دور[15]۰ بو
گوهر شبچراغ مرتبره روزگار لایقی ایماس و بو شمع توفیق نی هادی
عنایت هر کیمگا بیرماس۰ تا[16] قلیسی آریغ طینت لیغ یول دین آزمیش

دافی: 1 П ذمیم 2 ПТ доп: ذکریدا 2* П خصال لار ذکریدا 3 П доп
کونکلی 4* П توبه دا 5* T_1 اولکیم فعل 6 так П; в других: محرم نینك 7 B_1
اطوارین 8 B_4 ضمیری T 9 П доп: دور 10 B_1: оп. П доп: دور 11 $B_1B_4B_2T_1$
اعمال 12 П доп: دور 13 B_3 доп: کاشفلیغ 14* B_1B_2: оп. 15 так ПВк
в других: اینمالك 16 B_4 اما

بولغای و قایوپاك خلقت‌لیق جادّه‌دین چیقیب قیلور ایشین یازمیش بولغای کیم آنگا غریب حالات حادث بولمیش‌بولغای و اول حالات‌قه نفس شوم باعث بولمیش‌بولغای و هادیٔ توفیق یتگای و آنی اول حالات‌دین آگه ایتگای چون[1] *آگه‌بولدی[2] حیاتیدین تاریقمای و اویات دودی دماغیدین چیققای و اعتذار[3] بیله قیله‌دورغانیدین[4] ابا قیلغای و استغفار بیله قیلینادورغانیدین[5] استعفا[6] قیلغای و ناهموار افعالی‌غه اندام بیرگای و بیراه‌لیغدین چیقیب[7] یولیغه کیرگای بو مرتبه طریقت‌اهلی نینك اوّلغی گامیدور و مقصد وادیسی‌نینك اوّلغی منزلیغه حامی‌دور[8] *بو سعادت کیشیگا[9] اوزلوکیدین یتماك ماشا ذلك فضل الله یؤتیه من یشآء[10] هر صاحب دولت‌قه بو آگه‌لیغ بیر وسیله بیله یتیب‌دور و هر سعادت‌مند بو اقبالنی بیر واسطه بیله کسب ایتیب‌دور (رباعی)[11] حق‌دین آنگا کیم بینی عنایت وقتی ⊙ *کونگلیگا یامان فعلی سرایت[12] وقتی ⊙ عصیانیغه فاش اولور[13] نهایت وقتی[14] ⊙ بو بولدی هدایت‌قه بدایت[15] وقتی ⊙ (حکایت)[16] مظهر صنع حق[17] تبارك شیخ عبد الله مبارك قدس الله سرّه‌نینك توبه‌سی‌نینك بدایتی و توزیولغه‌کیراری‌نینك[18] هدایتی بو[19] ایرمیش کیم حال[20]

---

1 $B_2B_3B_4T$ چونکه 2* B_1 که 3 B_3B_4T اعتراض 4 П قیلادورغان
5 П قیلادورغان جرمندین 6 так П; в других: استغفار
7 $B_1B_3B_4T$ حقیقت B_2 доп: حقیقت 8 так B_2T; в других: ایشی‌دین استغنا T.
9* $B_1B_2TT_1$ بو سعادتغه کیشی B_3 بو سعادتغه 10 П доп: و الله
11 B_4 بیت 12* T: оп. 13 B_3 اولوب 14 T کونکل
15 T_1 هدایت 16 T نقل‌دورکیم 17 T آلهی و
18 П$B_1B_2B_4$ کیرارنینك 19 T доп: ایش 20 П حالی

اوایلی‌دا بیر پیری‌وش عشقی‌غه گرفتار ایردی و خلق اراسیدا[1] مجنون شعار، کونگلی بیر شوخ حسنیغه مبتلا و هوش و خرد کونگلی[2] ملکی‌دین[3] جلا، بیر قیش کیچه‌سی معشوقی[4] دیواری "ذ"بیدا[5] وصلی امیدغه[6] پابست و یوزی خیالیدین انداق بیخود و مست ایردی کیم[7] باوجود[8] اولکیم بولوت *هوادین زمهریر بار و تون مشکی اول[9] زمهریردین کافورکردار ایردی و دی صرصریدین قار کونگلی[10] ملکی‌گا[11] عشق سپاهی چاپقونیدین نشانه کورگوزور ایردی و برودت شدتیدین اشجار یافراغلاری ساووغ ایلتکان[12] لال تیللار حالیدین افسانه آیتور ایردی اول عشق اوتی حرارتی‌دین[13] بو حال‌دین خبرسیز و یالانك اعضاسی قار و زمهریر برودتی شدّتی‌دین اثرسیز تورور ایردی آنگا تیگر و کیم[14] تانك قوشی ناله توزدی و سحر مؤذنی نغمه کورگوزدی اول ایشیتگاچ ساغیندی کیم خفتن نمازی‌نینك[15] نداسی‌دور[16] و عشا صلوتی‌نینك اداسی ابتداسی[17] چون تانك یاووشتی[18] قویاش‌دیك *ایچیگا[19] اضطراب و آشوب[20] توشتی و صبح‌صادق ظهوریدین کونگلیگا یاروغلوق یتّی و ملهم[21] هدایت آنی آگاه ایتّی، اوزیگا دیدی کیم[22] ای مبارك‌نینك نا مبارك اوغلی و ای تینگری‌نینك قاچقان و بی ادب قولی، خفتن نمازی

---

[1] B_1T_1 اراسیندا [2] B_4: оп. T_1 کونکلیدین [3] T_1: оп. [4] П معشوق [5] T_1 توبیغه [6] ΠB_1B_4T امیدی بیله T_1 امیدی‌غه [7] B_4: оп. [8] T باوجودی [9*] B_4: оп. [10] B_4 کونکلیکا [11] B_4: оп. [12] B_3 اورغان ایتکان [13] П доп: حال‌غه اول عشق اوتی‌نینك سمندری [14] B_2: оп. [15] B_2 نمازی [16] B_2B_4 صداسه [17] ΠB_2B_3 доп: دور [18] B (на полях) доп: و خورشید خواردین ملك شعله توشتی [19] П доп: آشوب [20] ΠB_1: оп. [20*] B_3 اضطراب ایجیکا [21] П: оп. [22] B_1B_4 که

قراءتی‌دا اگر املم اوزونراق سوره اوقوسه ملالینك تونار[1] و یوز فاسد خیال کونگلونك‌گا اوتار[2] ◦ قیش‌نینك بیر اوزون تونی‌نی انداق شوم نفسینك هواسیغه مشعوف و مذموم◦ طبیعتینك کامی خیالیغه مغلوب اوتکارورسین کیم[3] خفتن و قوفونك و[4] سحر یتکاندین شعورونك پوللس[5]◦ بو حالت‌دین آنینك ایچیگا قوزغالان توشتی و اویات‌دین روحی بدن‌دین مفارقت قیلغالی باووشتی◦ عنایت الٰهی قولدادی و توبه هدایتی‌غه یولدادی کیم انداق ریاضت و سلوك‌کا[6] راسخ بولدی کیم[7] آز وقت‌دا مکّه[8] و مدینه‌دا[9] شیخ المشایخ بولدی◦ امید اول کیم[10] حق سبحانه و تعالی بارچه یولدین آزغانلارنی[11] آگاه‌لیغ بیله ارجمند قیلغای * و بو نوع توبه[12] سعادتی[13] بیله[14] بهره‌مند قیلغای[15]◦ *(قطعه)[16] توبهٔ کیم آنینك سعادتی‌دین ⊙ بیر قول اوغلی بو پایه کسب‌ایتگای ⊙ کیم آنگا شاه‌لار قولی اولغایلار ⊙ مونگا اوزلوك بیله نیچوك بیتگای[17] ⊙ ایکینچی باب زهد ذکریدا: زهد دنیی[18] آرزولاریدین کیچمك‌دور و نفس آلارنینك موتی زهرین ایچمك‌دور[19] و[20] مال و جاه خیالی رشته‌سین کونکول‌دین[21] اوزمك‌دور و ننك و ناموس بت‌لارین اوشاتورغه اوزنی[22] توزمك‌دور[23] و قبول امیدیغه ریاضت طریقین توتماق‌دور و نفس‌نینك بارچه مدّعالارین

---

[1] B_1 доп: ایردی [2] B_1B_3 доп: ایردی [3] $ПB_1B_2B_4$ که [4] П доп: نی [5] П: оп.
[6] П سلوك‌دا [7] B_4T که [8] B_1 کعبه‌دا T_1 مکه‌دا [9] T_1: оп. [10] $ПB_1T$ که
[11] $ПB_1B_2B_3T$ جیقغانلارنی B_4 جیقغانلاری [12] B_4: оп. [13] B_3B_4 سعادتی‌دین
[14] B_3B_4: оп. [15]* П: оп. [16] B_2 بیت T_1: оп. [17]* B_4: оп. [18] B_3 دنیا
[19] так П; в других ایجماك [20] $ПB_1B_2B_3$: оп. [21] B_3 کونکل [22] B_2B_3 اوزین
[23] так П; в других توزماك

اونوتماق‌دور[1] و شریعت جاده‌سیدا مردانه تورماق‌دور و طریقت وادیسیغه پرُ دردمندانه[2] قدم اورماق‌دور[3] و باشنی ریلیی سجده‌غه[4] ایندورماماك‌دور[5] بلکه اذداق[6] طاعت‌نی خیالغه کیچورماماك‌دور[7]◇ کوزنی اسراماق‌دور بارچه نامحرم بوزدین و تیلی[8] تونماق‌دور[9] بارچه نامشروع سوزدین◇ قولاق کسرلیگی‌دور مالا[10] یعنی مسموعات‌دین ایلیك تارتماغلیغی‌دور[10] بارچه نامشروعات‌دین ایاغ لنك‌لیگی‌دور *خلایق ترددیدین و نطق گنگ‌لیگی‌دور[12]◇ سوزدا ایل تشدّدیدین اغزغه صوم مهری‌دور[13] نیدین که نفس تمناسی بولغای و نفس‌غه یأس کافوری‌دور هر شئ‌دین که طبیعت تقاضاسی بولغای◇ طعام قلّتی‌دور آنچه کیم میسور[14] و آنینك جبلتی رعایتی‌دور آنچه کیم مقدور خلوت‌ته الفت‌دور علی الدّوام عزلت‌قه مداومت‌دور مالا کلام◇ و لیل قیامیغه مواظبت‌دور و ذکر دوامیغه مداومت‌دور هر سالك‌کا[15] کیم بو مقام[16] داریغای[17] و خلقتی ریاضت نوری بیله نفسانیت لوثیدین آریغای[18] کونگلی اویغا آشنالیغ شمعیدین نور ینگای[19] و اول نور پرتوی آنینك کونگلونی مسرور اینگای◇ عبادت نتایجی[20] یتاباشلاغای و ریاضت فوایدی[21] بهره‌مند ایتاباشلاغای و اول ساعةً فساعةً[22] ایشیدا ایسیغ‌راق بولغای و لحظةً فلحظةً قیلمیشیدا[23]

---

[1] так П; в других اونوتماق [2*] так $B_2B_3B_4$; в других دردانه [3] так П; в других اورماق [4] П سجده‌لارغه [5] B_1B_2 ایندورماماك [6] B_4 доп: که [7] так П; B_3 کیلتورماماك; в других: کیجورماماك [8] так ВП; в других: تیل‌نی [9] так П; в других تیماق‌دور [10] так $ПB_2B_3B_4$; в других У [11] $ПB_3B$ تارتماق‌دور * [12*] П: оп. [13] П доп: هر [14] B_4 میسر П میسوردور [15] B_4 سالك [16] B_4 مقامغه [17] Т داریلغای [18] B_4T آریلغای [19] B_4 ایتکای [20] B_3 نتیجه‌سی [21] B_3 فایده‌سی [22] B_2B_3 بساعت [23] $B_1B_2B_4$ یه‌لیشیدا

قزیق‌راق بولغای◦ بو فیض ساغرلاریدین ایچیب ثانیاغای و بو ذوق قدح‌لاریدین لا[1] جرعه تارتاردین اوسانماغای◦ یارب آنینك جرعهٔ جامی‌دین[2] محروم تشنه لب‌لارنی کامیاب قیلغیل و بو وادیدا آغزی قوروغانلارینی[3] سیراب *اینگیل یا کریم یا رحیم[4] (بیت)[5] بو طلب‌دا کیم که بولسه آنگا روزی ایتمه حرمان ⊙ بو نصب‌دا کیم که اولسه[6] آنگا[7] وصل[8] ایله درمان ⊙ (حکایت)[9] قدوهٔ اهل یقین مولانا شمس‌الدین معداوچه قدس سره جام ولایتیدا مذکور بولغان کینت‌دا بولور ایردی اونور یل ایردی کیم[10] جمیع ظاهر تنعّمانی‌دین بی‌بهره ایردی◦ قایم اللیل صایم الدّهر ایردی بیر مسجدا منزوی[11] ایردی کیم[12] غیرِ[13] تجدیدِ وضو اوچون[14] مذکور[15] مدت‌دا آندین[16] چیقمای‌دور[17] ایردی و جنس بشردین[18] نیمه قبول قیلمایدور[19] ایردی◦ و حضرت رسالت[20] صلی الله علیه[21] و سلّم[22] متابعتی‌غه کیم أحد غزوه‌سیدا مبارك تیش‌لاری شهید بولوب ایردی اوتوز ایکی تیشین اوشانیب ایردی و بو اوتوز *بل‌دا یانی[23] آستیدا بیر بوریا و باشی آستیدا بیر خشت بیله اونکاریب ایردی. کیچك میرزا علیه الرّحمه اول ولایت‌دین اوناردا بو عزیزنینك مذکور بولغان صفاتین[24] ایشی‌تیب آنینك زیارتیغه[25] بنّی[26] مولانا حصول مسجدغه کیرگاندا ایکنی‌داگی[27]

---

1 П: отв. 2 П جامی 3 ПВ1В2В3Т1 قوروغلارنی В4 قوروغان‌لارنی 4 ПВ4: отв. 5 В4 نظم Т غزل 6 П بولسه 7 Т доп: قیل 8 П وصلی В3В4Т وصلینینك 9 Т نقل‌دور 10 ПВ1В2В3В4 که 11 В1В2В3В4Т بولغان: Т доп 12 В4: отв. 13 П: отв. 14 П ایتماکدین غیری 15 Т доп: منزلی 16 В2В3В4Т доп: تاشقاری 17 В2В3В4Т جیقماس 18 В1 بشریدین 19 В1В2В3Т قیلماس 20 П доп: پناه 21 П доп: و آله 22 В2В3В4 سلم‌نینك 23* В1 یلنی 24 В2В3 صفات‌لارین 25 П доп: رغبت ایتی 26 ПТ1: отв. 27 ПВ1ТТ1 ایکنیداغی

*ذوقه و باشیداکی[1] ایسکی[2] بورك[3] بیله ایردی و تعلق رنگی اطلاقی[4] انگا[5] قیلسه بولماس ایردی. مذکور[6] میرزانینك کونگلیگا زقت کیلیب بیر آووچ درم کیلتوروب التماس قیلیب دور کیم[7] بو نیازمندلیغنی[8] قبول قیلغای. مولانا دیب دور کیم[9] چون[10] من بو[11] طریق بیله عادت قیلیب مین[12] هیچ نیمه‌گا احتیاجیم یوقتور[13] اگر سیزنینك خاطرینگیز اوچون[14] آلسام هم[15] منگا تعلیم قیلینك کیم آنی نی قیلای و قویغای. سیزنینك بیر ملازمینگیزنینك بیر جزوی وصیله‌سیغه اولتورورمین منت‌دار بولاروم سیز کرم قیلیب مینی معذور توتونك[16]. کیچك میرزا بو سوزگا جواب تاپا آلمای[17] یغلاب قولاق ترتوب[18] یر اوپوب چیقیب دور. اوزی رحمه الله بو فقیرغه • مونداق تقریر قیلدی بیر نیچه وقت‌دین سونگرا بو فقیر هم مولانا خدمتیغه مشرف بولوب[19] سیرتینی. هم[20] بو طریق بیله موافق تاپتیم بلکه آرتوق‌راق هم. حق *سبحانه و[21] تعالی بارچه *طالب نیازمندلارغه[22] *بو طریق[23] آرزومندلارغه[24] اول گلستاندین نفحهٔ و اول ریاحین‌دین شمهٔ نصیب قیلسون. (بیت)[25] کیم که کونگلی‌دین آنینك فقر آرزوسی کیتماگای ⊙ بو دورور امید کیم حق آنی نومید ایتماگای ⊙ اوچونچی باب[26] توکل ذکریدا: توکل حق بیولیدا واسطه اسبابین رفع قیلماق‌دور

[1]* B$_3$ اسکی خرقه [2] B$_3$: оп. [3] B$_1$B$_2$B$_3$B$_4$T بورکی [4] так BT, в других: اطلاقین [5] П: оп. [6] B$_1$ доп: بولغان [7] B$_1$ که [8] ПB$_1$T نیازمندلیغی [9] так BT$_1$, в других: که [10] B$_2$B$_1$: оп. [11] B$_1$: оп. [12] B$_2$B$_3$B$_4$ قیلیب‌دورمن [13] B$_2$ یوق‌تورور [14] П: оп. [15] П: оп. [16] B$_2$B$_3$B$_4$ доп: دیب‌دور [17] B$_3$B$_4$ ایتاآلمای [18] B$_3$ سالیب [19] П بولدوم [20] П: оп. [21]* ПB$_1$B$_2$B$_3$B$_4$: оп. [22]* П نیازمند طالب‌لارغه [23] B$_2$B$_3$T طریق‌غه راغب [24]* П: оп. [25] B$_4$ نظم [26] T$_1$ فصل

و وسیله حجابین دفع قیلماق و سبت لارغه میانچی لیق دین عذر قولماق هور وسبب و عذرسیز مسبب‌قه بنده بولماق دور ٭ تقدیر قوت[1] بازوسی الّیدا[2] سبب رشته‌سی چوروك دور و قضا مشعلی پرتوی[3] قاشیدا واسطه اوچقونی اوچوك ٭ توکل اعلی کیم[4] مقصود وادی سیغه قدم قویوبتورلار یول زادی حق خوان احسانیدین بیلیب‌دورلار[5] توکلی درست ایل‌نینك یاکی حق خوان انعامیدین‌دور و ایچماکی آنینك شربتخانه‌سی جامیدین و کیماکی آنینك خزانهٔ احسان[6] اکرامیدین[7] پس بولار موجود کورنگاندین اول نیگا خوشحال بولغای و نابود ایگاندین انگا ملال ٭ دریادین اوتارگا[8] کیمه‌نی سبب دیسانك تابانی نم بولای اوتکوچی‌لارگا نی سوزونك بار و بیابان قطع ایتارگا[9] مرکب‌نی واسطه گمان قیلسانك ، طی ارض بیله بارغوچی‌لار الّیدا[10] مرکب‌گا نی اعتبار ٭ انداق که سینینك[11] نصیبینك‌نی بانا بیراو یماس ، آنینك هم نصیبین سین یماك ممکن ایماس ٭ سینینك روزمینك سنگادور آنینك قسمتی انگا[12] تیلاماسانگیز[13] هم یتکورور بماسانگیز[14] هم بیبدورور ٭ مونی انگلاغانلار قوتولوبتورلار ٭ روزی اوچون محنت چیکاردین وتیتیب‌دورلار فراغت اوچون دانه ایکاردین ٭ روزی اوچون

---

[1] B_3 قدرت و B_4 قدرت [2] П ایلیندا [3] B_4: оп. [4] $ПB_1B_2B_4$ که [5] П доп: تویوبتورلار: [6] тек $ПB_1B_2B_4T$; в других: оп. [7] П доп: دور: [8] $B_1B_2B_3B_4T$ اوتاردا [9] B_2B_3 قیلورغه [10] П ایلیندا [11] T_1 سنی [12] П доп: و سینینك قسمتینك سنکا ایریشور آنینك نعمتی انکا [13] П: оп. [14] $B_1B_3B_4$ یماسانك $B_1B_3B_4$ تیلاماسانك

کسب‌دا[1] اهتمام توکل قصوریدین بولغای و معیشت اوچون سعی مالا کلام یقین فتوریدین بولغای◦ تینگری رزّاق‌لیغین بیلگان روزی اوچون غم یماگای * و قسّام‌لیغین بیلگان رزق[3] آز و کوپی‌دا[3] سوز دیماگای[4]◦ اولکه وحش و طیر رزقی‌غه ضامن‌دور سنگا یتکورماگایمو و اول که مور و ملنخ‌قه روزی بیرور سنگا بیرماگایمو◦ سعی بیله ازل قسمتین[5] آرتورای[6] دیگان یاغین رشته‌سی‌غه گره اورای دیرء وجد بیلا قلم یازغان قضانی قایتارای دیگان قوروغ یردا[7] کیمه سورای دیر◦ بو ایشلار کونگلی اویی یقین نوریدین تیره‌لار ایشی‌دور و باطنی کوزی حقیقت قویاشیدین[8] خیره‌لار عادت و ورزشی‌دور◦ توکل اعلی بارچه اسباب و[9] وسطه‌دین[10] کون یوموب‌دورلار و فلیتو. کّل علی الله دریاسیغه چوموب‌دورلار و روزی یتکورگوچی حق‌نی بیلیب‌دورلار◦ آنی یپدورگوچی هم آنی[11] عقیده قیلیب‌دورلار * و شك و تردّد قاطع طریق‌لاریدین اعراض[12] ایتیب‌دورلار[13]◦ و واسطه‌سیز توکل بادیه‌سیغه قدم اوروب مقصود کعبه‌سیغه‌یتیب‌دورلار◦ (بیت) کیم که قطع ایتسه توکّل قدمی بیرله طریق⊙ یاغین و سیل انگا مؤذی[14] ایماس و برق حریق⊙ (حکایت)[15] شیخ ابراهیم ستنبه[16] بیر مریدی بیله قدس سرّ هما توکّل قدمی بیله کعبه عزیمتی قیلدیلار شیخ جنابی مریدغه آیتی کیم سیندا هیچ معلوم بارمو مرید

[1] П کسب‌دین [2] B_4 رزق‌نینك [3] B_4B_3 کوییدین [4] так $ПB_1B_4T$ в других: دیماکی [4*] B_2: оп. [5] B_3 قسمتیم [6] B_3B_4 آرتورورمین [7] B_3 یرکا [8] П هوریدین [9] П: оп. [10] П وسطه‌سی‌دین [11] B_4 حقنی [12] B_3B_4 نقل‌دورکیم [13] B_1 قیلیب‌دورلار اعتراض [13*] П: оп. [14] B_4 کیم سوزی [15] B_4 نقل‌دور T [16] B_4: оп.

شیخ‌قه[1] دیدی کیم یوق[2] مین توکّل قدمی[3] بیله بو[4] یولغه قدم قویوب‌مین[5] امین و معلوم‌لی تیلار[6]ه ینه بیر نیچه قدم بارغاندین سونگرا شیخ مریدغه ینه آیتی کیم سین اوزونگدا[7] یخشی احتیاط قیل معلومونك بولسه[8] تاشلاغیل کیم مینینك اباغیم آغیرلیق قیلادور ینه مرید[9] دیدی کیم[10] بیر ایکی نعلین شراکی بار کیم[11] بادیه قطعیدا[12] نعلینیم شراکی اوزولسه آنی تارتارغه آلیب‌مین‌ه شیخ مریدیغه دیدی کیم[13] حالا خود[14] نعلینینك شراکی بوتون‌هور[15] و اوزولمایدور *دیدی بلی. شیخ دیدی[16] پس[17] آرتوق شراکنی تاشلا[18]ه مرید دیب‌دور کیم[19] تاشلامای چاره‌م[20] یوق ابردی[21] ضرورت‌دین تاشلادیم و کره بیله باردور ایردیم. یولدا ناگاه نعلینیم شراکی اوزولدی، توروب ابلیك اوردوم کیم[22] آنی نعلین‌دین سوروب[23] تاشلاغای‌مین و شیخ‌نی[24] اول آمردا طعن قیلغای‌مین[25] کوردوم کیم[26] نعلین یانیدا بیر شراك توشوب یاتور[27] مین تعجّب یوزیدین اول شراکنی نعلین‌غه تارتیم و شیخ‌غه ایریشتیم[28] هر تماشان نعلین *شراکیگا احتیاج واقع بولسه ابردی[29] صول دستور بیله مهیا شراك ظاهر بولور ایردی. بو ایشدا مینینك توکّلوم درست بولدی

---

[1] П: оп. [2] П: оп. [3] B_4T: оп. [4] B_4: оп. [5] П قویدوم [6] B_4 قیلا T قیلار [7] $B_2B_3B_4TT_1$ اورونکنی [8] П باریسا [9] $B_2B_3B_4$: оп. [10] $ПB_1B_2B_3B_4T$ доп: مین‌دا [11] $ПB_4T$ که [12] П доп: ناکه [13] B_1B_4: оп. [14] $ПB_3B_4$: оп. [15] П: оп. [16] T_1 доп: کیم [16*] $ПB_4$: оп. [17] B_4: оп. [18] $B_2B_3B_4$ تاشلاغیل [19] T_1 دیدی‌کیم [20] $B_2B_3B_4$ چاره [21] П ایدی [22] $ПB_1B_2B_4$ که [23] П اوروب [24] П شیخ‌غه [25] П قیلا باشلاغای‌مین [26] $ПB_1B_2B_4T$ که [27] B_4 یاتیب‌دور [28] B_3B_4 ایرکاشتیم [29*] $B_2B_3B_4$ شرکی اوزولسه ایردی

توكّل اهلی حق یولیین[1] بو نوع[2] یاروبتورلار و آنینك غیریغه توسّل خیالین کونگولدین چیقاریب‌دورلار (قطعه)[3] توكل چون درست ایرماس مخل‌دور ⊙ آنگا نعلین‌نینك آرتوغ شراکی ⊙ درست اولغاج یغیلسه گنج قارون ⊙ یوق اولدم راه رونینك[4] هیچ باکی[5] ⊙ تورتونچی باب قناعت ذکریدا: قناعت عبادت قوتی حاصل بولغانچه[6] قوت بیله اوتکارماك‌دور و آندین آرتوغ *بارچه نیمه‌نینك[7] هوسین خیال‌دین کیتارماك‌دور و بی نوالیغ بیله نفس‌نی آزرده توتماق‌دور و محروم‌لوق بیله قوای شهوانیئ پژمرده قیلماقدر[8] ◇ قناعت چشمهٔ‌دور، کیم[9] سویی آلماق بیله قورومامس و مخزنی‌دور کیم[10] نقدی[11] سیپاماق[12] بیله اوکسوماس◇ و مزرعی‌دور کیم تخمی عزّت و شوکت بار بیرور و شجری‌دور کیم شاخی استغنا و حرمت ثمر کیلتورور◇ کونگولگا آندین آچوغلوق فایده‌سی یتار و کوز آندین یاروغلوغ نتیجه‌سی کسب ایتار◇ قانع درویش‌نینك قوروق نانی طامع شاه‌نینك خطایی خاندین[13] خوبراق‌دور و فارغ فقر اندیش‌نینك یاوغان اوماچی آلغوچی غنی‌نینك نباتی کلاچی‌دین مرغوب‌راق[14]◇ شاه اول‌دور کیم آلماغای و بیرگای گدا اولدور کیم ساچماغای و تیرگای[15]◇ اول کیم قناعت‌قه معتاد بولدی شاه و گدا تردّدی‌دین آزاد بولدی◇ معاش

---

[1] $B_2B_3B_4T$ یولیغه [2] B_4 доп: برله [3] B_3 بیت B_4 نظم [4] B_4 رونی
[5] B_3: оп. [6] П قیلغونجا $B_1B_2B_3B_4TT_1$ بولغونجه [7*] П پارچانینك [8] так B_4; в других: توتماق [9] $ПB_1B_2B_4$ که [10] $ПB_1B_2B_3B_4$ که [11] $B_2B_3B_4$ نقدینی
[12] П سیفاماك [13] так B; в других: خوانی‌دین [14] $ПB_1B_2T$ доп: دور
[15] T_1 доп: بیت
В дальнейшем разночтения کیم — که — не отмечаются.

تنج کونکل بیله قاتیق‌سیز اوماج به‌که پیراق منتی بیرله کلاج

اویی گرچه بولور[1] تار امّا هر نیچه مبالغه قیلسانك یری[2] بار[3]ه
*حصاری‌دور کیم اندا کیرسانك نفس شرّیدین قوتولورسین[4] *و
**کوهساری‌دور کیم اندا چیقسانك دشمن و دوست‌دین مستغنی
بولورسین[5] افتاده‌لیغی‌دور که نتیجه‌سی سر افرازلیغ و[6] نیازمندلیغی‌دورہ
فایده‌سی بی‌نیازلیغ‌دور[7] تنعمی‌دوربری *غنا و[8] شجری‌دور ثمری
استغناء میی‌دورہ آچیغ و[10] نشائه‌سی طرب‌انگیز یولی‌دور قناعت امّا
منزلی[11] فرح‌آمیزہ قناعت‌دا نیچه کیم فراغبال عکسی طمع‌دا رذالت
و نکالہ خسیس طبعقه دوستی‌دور لئیم‌وش گدا شیوه‌لیك و رذالت
آنینك طوریغه خوش‌ہ موافقتی‌غه اثرخوارلیغ مناسبتی‌غه بهره سبکبارلیغ
هر طبع‌دا[12] کیم اول موجود بولدی اول کیشی اولوس طبعی‌غه مردود
بولدی‌ہ لئیم‌لیق و رذالت‌قه کمال آندین آدمی‌لیق و انسانیت‌قه
زوال آندین‌ہ اوتی‌دور ناموس اویین کویدورگوچی *بیلی‌دور[13]
عزت خرمنین[14] ساوورغوچی[15] *و وقار شمعین اوچورگوچی[16]ہ طمع
انعام‌غه انداق‌دور که شره طعام‌غه اول بیری دونلار حرکاتی بو بیری
بهایم صفاتی‌ہ قناعت جوهری‌دور کیم ایلنی موندای ایکی بلادین
اوتکارور[17] و *موندای ایکی ابتلادین[18] قوتقارور[19]ہ بو ایکی ذمیمه

---

[1] B_1 ایرور T. اولور. [2] T_1: оп. [3] T_1 доп: قناعت [4*] B_4: оп.
[5*] B_3: оп. [5] B_4 доп: حصاریدورکه اندا کیرسانك نفسی سریدین قوتولورسین قوتولورسین [6**] П
کر قدم اندین طاشره قویسانك غول شیاطینه توتولورسین [7] П доп:
[8] IIB_1 доп: دور [9*] B_1: оп. افنا ه‌لیغی‌دور نتیجه‌سی سر افرازلیق
[10] $ПT_1$ اما [11] П доп: دور [12] B_2 طبع‌غه [13] П و صرصری دور
[14] П حرمت [15] П سویدوندورکوچی [15*] B_3: оп. [16] П: оп. [17] так $BB_1П$;
шемеин شمعین [18*] T_1: оп. [19] $B_2B_3B_4$ اوتکارور
в других: قوتقارور

فعل که یامان‌دور *گویا ایکی[1] ناخوش توأماندور اول موندین یامان و بو آندین یامان ایکّالاسی یامان‌دین یامان◦ بیری لئیم و بیری مدبر ایکّالاسی‌نینك حقیقتی بیره◦ مخبر صادق صلی الله علیه *و سلم[2] مونگا موافق دیب‌تور[3] قانع نی عزیزغه طامع نی ذلیلغه نسبت بیریب‌دور◦ (رباعی)[4] هر کیم که قناعت طرفی نسبتی بار⊙ بارچه ابل ارا تواضع و عزتی[5] بار⊙ اولکیم طمع و حرص بیله الفتی بار⊙ یخشی یامان ایچره ذلت و نکبتی بار⊙ (حکایت)[6] کلشف اسرار الّهی شیخ شاه زیارتگاهی قدس الله[7] سرّه عبادت فراغتی اوچون قناعت شعار قیلدی *و زیارتگاه قصبه‌سیدا مسکن اختیار قیلدی و[8] اولوس نذر و هدیه‌سین پروا قیلمادی و سلاطین انعام و سیورغالین کوزکا[9] ایلمادی◦ محقّر موروثی محوطه‌سیغه اشجار تیکتی و[10] ایکین ایکتی◦ اوز مبارك ایلیکی بیله آیکین سوارورغه بیل *اورار ایردی[11] و اشجار تربیتی‌غه تیشه وارّه سورار ایردی بو نوع قناعت بیله معاش توزوب تینگری عبادتیغه اشتغال *کورگوزور ایردی[12]◦ بو قناعت نتیجه‌سی عَزَّ مَنْ قَنَعَ حکمی بیله اول یرکا بتی کیم هراة دار السلطنه‌سیدین سلاطین مسند نشین و علمادین و مشایخ اهل یقین *اوچ شرعی یولنی[13] اول بزرگوار خدمتیغه بارور ایردیلار و آستانی توفراغین اوپماك بیله تفاخر باشین فلکدین[14] اوتکارور ایردیلار و اول زراعت نانی‌دین و اول فواکه خوانیدین

[1]* T₁ : оп. [2]* B : оп. [3] П دیب‌دورلار [4] B₄ : оп. [5] П و حرمتی [6] T نقل‌دورکیم [7] так BT₁, в других : оп. [8]* T : оп. [9] П کوزیکا [10] П доп : اول اشجار اداسیدا [11]* B₄ اوردی [12]* B₁B₂B₃ کورکوزوب T کورکوزدی [13]* B₁B₃B₄ : оп. [14] B₃ کوکدین

هر نی[1] ایلیك‌لاریگا توشسه[2] کوزلاریگا سورتوب قویون‌لاریغه سالیب
تبرّك اوچون شهرغه عیال و اطفال‌لاری اوچون کیلتورور ایردیلار و
اندین بیگانلار آخرت نجانیغه هم[3] امیدوار بولور[4] ایردیلار۰ قناعت
نتیجه‌سی موندین کامل‌راق آز ظهور *قیلیب ایرکین[5] *و خرسندلیغ
باغچه‌سی‌نینك ریاحینی[6] موندین طراوت‌لیغ‌راق[7] کم آچیلیب ایرکین[8]۰
(قطعه)[9] چمان ایچره کوپ صنع کورگوزدی صانع ⊙ یماستور کیشی
طرفه انداق که قانع ⊙ کیشی‌دین طلب‌سیز غنا حاصل ایتماك ⊙ بینه
جودغه بولماق هیچ مانع ⊙ پیشینچی باب[10] صبر ذکریدا؛ صبر اوزنی
چیقارماق‌دور حظوظ نفسانیدین[11] و تنعّمات جسمانیدین[12] و نفسنی
حبس قیلماق‌دور عبادت محنتی‌دا[13] و قدمنی ثابت قویماق‌دور ریاضات
صعوبتی‌دا۰ حق یولیدا قاتیغ ایریك‌کا توزماك‌دور و *یخشی یامان‌دین
هر نی ایشینگان و کورگان‌کا تحمّل[14] کورگوزماك‌دور[15]۰ آچیغ‌دور اما
سودمند قاتیغ‌دور امّا دافع گزند۰ قایسی نامراد ایلیك صبر[16] ایتاکی‌گا
اوردی کیم مراد تاپمادی و قایسی گرفتار کونگول صبر بندیغه
قویدی کیم کشاد تاپمادی۰ فرج‌لار مفتاحی‌دور و بندلار فتّاحی‌دور[17]۰
رفیقی‌دور[18] صحبتی مل اما عاقبتی مرادقه قرین‌لیق و حریفی‌دور
امیدی اوزون اما نهایتی مطلوبقه همنشین‌لیق، سمندی‌دور کاهل
خرام اما منزلغه یتکورگوچی و یختی‌دور ثقیل[19] گام[20] لیکن[21] مأمن‌غه

[1] П доп: کیم [2] В (исправлено) توشوب‌دور [3] B_4: оп. [4] B_4: оп. [5]* Т نظم $B_1B_2B_4$T شعر [6] П: оп. [7] ПB_3: оп. [8]* B_2: оп. [9] П ایتیب ایرکان [10] B_4 فصل [11] П نفسانیه‌دین [12] П جسمانیه‌دین [13] П محنتی‌غه [14]* П حق‌دین هر نی کیم کیلسا رضا B_3 رباعی [15] B_4 کورکوزماك [16] В: оп. [17] ПB_4 فتاحی [18] П رفیقی [19] Т تعجیل [20] П اندام [21] П اما

توشورگوچی۔ ناصح تاخ گفتاردیك طبع آندین آزرده و لیکن ضمنی‌دا مقصود و حاصلِ طبیب بطی‌العلاج‌دیك مریض اندین پژمرده امّا سونغی‌دا[1] صحت واصل۔ عشق اهلی ذکریدین متغیّر و لیکن غایتی وصل‌غه امیدوارلیق هجر ایلی[2] یادیدین متنفّر و لیکن نهایتی۔ اتّصال‌غه کامگارلیق تفسی‌دا جان بلبلی‌غه نی خموش‌لوق سوز ایتیب نی نوا و الحان، مجلسیدا روح طوطی‌سیغه نی سکوت نغم یتکوروب نی فریاد و فغان۔ صحراسیدا فراغت همان و اضطراب همان بیداسیدا[3] درنك همان و شتاب همان۔ سوختهٔ فراق اولماکدین انگا غم یوق اندوختهٔ اشتیاق کوییماك‌دین انگا الم یوق۔ هجر شامی‌دیك تیره و اوزون اما غایتی صبح وصال حج یولی‌دیك قاتیغ و یراق اما نهایتی کعبهٔ اقبال۔ هر گرفتارغه کیم اول نابود حیاتی اندین بری و هر امیدوارغه کیم اول ناموجود روحی اندین سپری۔ عاشق‌لارغه مرضی‌دور[4] قاتل و بیمارلارغه زهری‌دور[5] هلاهل۔ صحیح آنینك صعوبتی‌دین بیمار، حواس آنینك عقوبتی‌دین ناکار[6]۔ روح ایشی آنی تارتاردا[7] تعلل کونگول انینك قاتیغ‌لیغیدین بی‌طاقت و تحمّل[8]۔ یولی بادیه‌سیدا ظلمات، آفات خضردیك آنی قطع قیلغانغه بهره * ذلال حیات[9]۔ شدّتی یوکی‌گا حامل‌لاریدین بیری ایوّب نبی، و صعوبتی حملی‌غه کامل‌لاریدین بیری محمد عربی۔ (بیت)[10] عجب رنجی که اندین صعب یوق رنج ⊙ ولی چیکمکان کیشی‌نینك بهره‌سی

---

[1] П سونکغی‌دا B1B2B3B4 سونکی‌دا [2] B1B3T اهلی [3] B4 بیابانیدا
[4] П مرضی‌دورور [5] П زهری‌دورور [6] П: оп. [7] T تاتارغه [8] так ВП;
в других: بی تحمل [9*] B3 آبحیات [10] так B1B3T; в других نظم

گنج ⊙ (حکایت)[1] بیر ناتوان کونگلی‌گا بیر گلعذار خار خاری بولدی و اول تهمت بیله زندان[2] گرفتاری بولدی ⊙ *اول ایش[3] اقراری اوچون انگا قیلماغان عذاب قالمادی اما اول مخفی سرّین کونگول‌دین تیل‌گاه سالمادی ⊙ عقبت بیر کون عسس‌لار باردیلار و آنی زندان‌دین *بند بیله[5] سودراب[6] چیقاردیلار و باش[7] ایاغیدین تارتیب اوزاتتی‌لار و بیر قوچاق یغاج[8] آنینك اعضاسیغه[9] اوشاتتی‌لار ⊙ انداق کیم باشدین آیاغی جراحت بولدی و باری اعضاسی‌نینك[10] تیر-تیپسی[11] سویولدی تاپاغ اعضاسینی انداق افگار[12] قیلدی کیم قان[13] اول معرکه‌نی لاله‌زار قیلدی، مظلوم مطلقا دم اورمادی و اقرار تکلمین تیلیگا[14] سورمادی ⊙ چون تعذیب شدتیدین هاردیلار اول مجمع‌دین سودراب چیقاردیلار و نومید-لیغ‌دین[15] قویا بیردیلار و انصاف عالمیدا محقّ[16] ایردیلار ⊙ چون جفا پیشه‌لار یراق باردی، جفاکش اغزیدین اوشالغان درم چیقاردی ⊙ جمعی که آنی کوردیلار اول ایش کیفیتین سوردیلار ⊙ اولچه جوابیدین مفهوم بولدی بو حالت معلوم بولدی کیم سیاستی‌نینك هنگامه‌سیدا منظوری حاضر ایرمیش *و بیر گوشه‌دین آنینك حالیغه ناظر ایرمیش آنگا پیتاردا اول بیداد و ستم تیپشی آستیدا ایرمیش اول درم عذاب اعتدال‌دین اوتاردا درم‌غه تیشین بیرکیتور ایرمیش[17] و تیش زخمی‌دین اول درمنی *پاره

---

[1] так П; в других : оп. [2] B_1 زندان‌غه [3]* B_1 : оп. [4] Т نقل دورکیم
[5]* В : оп. [6] П سوراب Т : оп. [7] $ПВ_4$ доп : و [8] П یغاجی $B_1B_2B_3B_4Т$ یاغاجنی
[9] П اعضاسی‌دا [10] B_1 اعضاسی Т اعضاسی‌نی [11] B_1 : оп.
[12] B_3B_4 ناکار [13] $ПВ_4Т$ قانی [14] так $ПВ_1$; в других قیلکا [15] П نومیدلیغ بیله
[16] B_2B_4 محقق [17] * П : оп.

پاره[1] اوشاتور ایرمیش و منظور ناظر آلیدا[2] صبر و تحمّل قیلور ایرمیش و آنینك نظارهگر ایرکانین بیلور ایرمیش◇ منظور چون بو حالنی[3] بیلدی مهر و شفقت بیله[4] باشیغه کیلدی یومشاق سوز بیله یارهلاریغه[5] مرهم یتکوردی و چوچوك تیل[6] بیله مجروح تنیغه جان کیووردی◇ و خیالغه کیچماس دولتقه سزاوار بولدی و گمانیغه اوتماس سعادتقه[7] کامگار بولدی[8]◇ بو بارچه[9] شدّت داغی صبر شکیبالیغ نتیجهسی ایردی و اول صعوبت و شدتدا تحمّلدین انگا دست بیردی[10]◇ (بیت)[11] کیم که بیر[12] شدّت ارا صبر و تحمّل ایلادی⊙

بخت آنینك نیشینی نوش و خارینی گل ایلادی⊙ آلتینچی[13] باب تواضع * و ادب[14] ذکریدا: تواضع خلقنی کیشی محبتیغه شیفته قیلور و اولوسنی فاعلی[15] مودتیغه فریفته قیلور[16]◇ دوستلوغ گلشنیدا نظارت گللاری[17] آچار و اول گلشندین انس و الفت بزمیدا تورلوك گللار ساچار◇ متکبر دشمنغه ملایمت ساری یول کورگوزور و معجب خصم خاطریغه انسانیت ذوقین اولتورغوزور◇ تکراری حیاسیز مدعینی اوبات سرحدیغه باشقارور و تعدادی انصافسیز عدونی یمانلیغدین اوتکارور◇ اگرچه بارچه[18] ایلدین خوبدور و باری خلایقدین *مرغوب. اما[19] سرافرازلاردین خوبراقدور و بینیازلاردین مرغوبراقدور◇ ابنای جنسدین بیر بیرگا مستحسن[20]

---

[1]* П: оп. [2] П ایلیندا [3] П доп: کوردی و [4] П доп: اول عاشقنینك
[5] B_4 یارهلیغلاریغه [6] Т доп: سوز B_4 و لطف نطقی [7] П سعادت بلا
[8] BB_1: оп. [9] П доп: اول [10] П: оп. [11] ПТ نظم [12] T_1 هر [13] B_2 آلتینلانجی
[14]* $B_2B_3B_4$: оп. [14] T_1 آداب [15] $ПB_1B_2$ فاعل [16] BB_1T: оп, [17] B_4 گللارینی
[18] B_2 فقیر B_4: оп. [19]* так $ПB_1B_2T$; B_4 مرغوبراق; в других مرغوب
[20] П доп: ور

اکابردین اصاغرغه احسن. سخا قیلمای ایلنی شاد قیلور و عطا کورگوزمای کیشینی غم‌دین آزاد قیلور۔ ادب کیچیك یاشلیغلارنی اولوغلار دعاسیغه سزاوار ایتار و اول دعا برکتی بیله عمردین برخوردار۔ کیچیك‌لار[1] مهرین اولوغلار کونگلیگا سالور و اول محبت کونگولدا[2] مؤبّد قالور۔ اوشاغلارنی کوزگا اولوق قیلور، اطواریدین خلق اولوق[3] بیلور۔ خلق جانبی‌دین بی‌حرمت‌لیغی[4] ایشکین باغلار و کیشینی[4] هزل و استخفاف‌دین ساخلار۔ طبیعت‌قه[5] انسانیت طریقیدا اندام بیرور و مزاج‌قه[6] آدمی‌لیق منزلیدا آرام یتکورور۔ کیچیك‌لارغه کیم اندین مونچه نتیجه بولغای اولوغلارغه کور کیم مونچه نتیجه بولغای۔ محبت‌قه زیب و پیرایه * ادب‌دین یتار[7] و مودّت‌قه رونق و بها ادب ترکیدین کیتار۔ ادب و تواضع دوستلوغ کوزگوسیغه جلا بیرور و ایکی جانب‌دین یاروغلوق یتکورور۔ تواضع و ادب اهلیغه تعظیم و حرمت یتار[8] اول دانه‌نی[9] ایککان[10] جواهر[11] بو[12] محصولنی[13] جمع ایتار۔ خلق اختلاطیدا[14] حمیدا اخلاق ابتداسی بو خصال‌دور بو رسوخ تاپسه محبت اختلالی محال‌دور۔ ایکی جانب‌دین اگر خُلق کریم بولغای ادب و تواضع مقابله‌سیدا عزت *و تعظیم بولغای۔ خوشا[15] بو نوع *احباب اراسیدا صحبت و بو طور[16] اصحاب اراسیدا مؤدّت۔ و

---

[1] B_4 کیجیك‌لارنی [2] П اولوغ‌لیق [3] $ПB_1B_2B_3$ بی حرمت‌لیق
[4] В (на полях) доп: خلق B_1 доп: خلق B_3B_4 вм. خلق — کیشینی
[5] П طبیعتی‌قه [6] П مزاجی‌قه [7*] B_1B_2 ادب ترکیدین کیتار
[8] B_1 آرتار [9] $ПB_2$ دانه [10] B_2 доп: بو [11] В зачеркнуто; $ПB_1B_3T$: оп. B_4 جواهردیك
[12] B_2T_1: оп. [13] T_1 محصولین [14] B_3 اختلالیدا [15*] B_1: оп. [16*] B_1: оп.

موندا‌ق[1] اهل *محبّت و[2] وداد و خیل مؤدت و اتحاد◇ اگر ظاهردا دوستلوغ صفاسی اوچون‌دور دنیادا کامگارلیغ‌دور و اگر معنی‌دا[3] تینگری رضاسی اوچون دوم آخرت‌دا امید رستگارلیق‌دور◇ و اگر تینگری‌لیك[4] اوچون بولسه التعظیم لِامر الله سعادتی حاصل و اگر خلق[5] *و دوست‌لیغی[6] اوچون بولسه الشفقه علی خلق الله دولتی واصل◇ بو عالی مرتبه‌غه شایسته و لایق موافقی‌دور[7] ذاتی فقر دولتی‌غه ملایم و موافق یوق که متکبّر خودپسند و جاهل ناخردمند[8]◇ (بیت)[9] عقل و حکمت ایشی‌دور بیله[10] معاش[11] و آبین⊙ قایدا تاپقای موئی هر نقس‌پرست و خودبین⊙ (حکایت)[12] اخبار راوی‌لاری و آثار حاوی‌لاری موندا‌ق روایت *قیلیب‌دورلار کیم[13] بیر[14] آو هنگامه‌سی غوغاسیدا و چاپماق و آتماق اراسیدا خسرو پرویزنینك سرافرازلیق تاجیدین گوهر آبدار و[15] درّ شاهوار اوزولوب یرگا توشتی و آو اشتغالیدین انگا هیچ کیشی‌گا خبر بولمادی آودین[16] مدائن‌غه قاینتی‌لارکه چون اول ایشنی بیلدیلار خلایق‌نی منادی *بیله چیقاردیلار[17] و اول گوهر نایاب‌نی تیلای باردیلارکه چون اول زیب تاج ملك خراجی ایردی تاپقان‌غه[18] کوپ *نیمه و کرامند صله[19]

---

[1] B_1 بو نوع [2*] B_4T محبت‌غه [3] B_1 دینی‌دا [4] T تینکری T_1 معنی B_4

[5] B_1: оп. [6*] B: оп. [7] B_3: оп. П доп: که [8] B_3 доп: اوشبو سوز اهل

B_1 доп: اوشبو سوز اهل حکمتدین حکمتدین پند [9] B_1B_4 نظم

[10] B_1B_3T بویله [11] П صلاح B_3 معیشت [12] T نقل‌دور

[13*] B_3 کیم [14] B_2B_3T بیر کون [15] $\Pi B_1B_2B_3B_4$ و بیر

[16] так B_2B_4; в других: оп. [17] T چاقیردیلار [17*] B_1B_3 قیلدیلار

[18] B_3T تابغان کیشیکا [19*] B_3 انعام و

T سیله انعام و صله

وعده بولدی ◦ خلق اول بیاباندا گوهر جُست و جویی دا[1] و صله[2] آرزوسی گفت گویین دا[3] اتفاقا ایکی همراه بیری غافل و بیری آگاه ◦ غافل جهل[4] یوزیدین[5] خودپسند آگاه تواضع و ادب زیوریدین ارجمند ◦ بیری نینك اسمی مدبر جهان گرد و بیری نینك آتی[6] مقبل جوانمرد ◦ اول بیابان داغی یولغه عازم و شهر ساری بارورغه جازم ◦ پویه نما و دشت پیما ایردیلار چون در طلب ایلگا یاووشتی لار اول خلق نی یاشلاب چینقان کیشیگا یولوقوشتی لار ◦ مدبر[7] تکبّر بیله[8] آنگا باقمای[9] اوتتی مقبل[10] انسانیت طریقین ایلگاری توتتی ◦ اول سالارغه ادب و تواضع بیله باش ایندوردی ، ایاغی آستیدا[11] گوهر خود توشگان[12] ایرمیش[13] کوروب[14] آلیب اوپوب اول سالارغه توتابیردی اول خود موعود صله نینك[15] وکیلی ایردی ◦ مقبل نینك[16] ایلیکین توتوب شهرغه قایتتی و اوتکان ایلات نی خسرو قاشیدا شرح * بیله آیتّی[17] ◦ خسرو خوشحال و منبسط بولدی و انینك عذرین[18] دیگان دین آرتوق * احسان بیله قولدی[19] ◦ مدبر تکبّر نتیجه سیدین شهر گلخنی دا مقام توتوب[20] مقبل ادب و تواضع فایده سیدین گوهر مقصود تاپیب شاه گلشنی دا آرام تاپتی ◦ (بیت)[21] متکبّر کیزیبان شهردا خوار و مردود ⊙ متواضع نی غنی ایلادی درّ مقصود ⊙ یتینچی[22] باب ذکر شرحیدا: ذکر

---

[1] так B; в других : جست جوی دا [2] T انعامی [3] B_1 доп : ایردی [4] B_3 یوزیدین [5] П جهتی دین تکبر [6] B_1B_2 اسمی [7] B_3T доп : جهانکرد [8] B_3 تاجدین اوزولکان [9] B_1B_4 باقمادی [10] B_3T доп : جوانمرد [11] B_3T доп : ایردی [12] B_3 توشوب یاتور [13] B_1T_1; B (на полях) доп : ایردی [14] $ПB_1B_2$ و اوردی [15] B_3T انعام نینك [16] T مقبل جوانمرد [17]* B_3 قیلدی [18] B_3 انعامین [19]* B_3 کره قیلدی [20] B_3 ایلادی B_3 ثابتی [21] B_2T نظم [22] B_2 بتی لانجی

کونگول بیله حق یادی اشتغالی‌دور و تیل بیله داغی همول تکلّم مقالی[1]
و بعضی تیلگا اول امردین معزول‌لوق دیب‌دورلار و کونگولگا
*مداومت و[2] مشغول‌لوق کونگول بیله[3] حق یادیدین (حالی)[4] بولماق‌دور و
آنینك غیری خیالیدین خالی بولماق‌دور و اول مشغول‌لوق‌قه *ما خلق
الله فناسی‌دور و[5] ما خلق الله خالقی‌نینك بقاسی‌دور[6] نفی کلمه‌سی
بیله کیم لا آله بولغای ما سوی الله‌نی اونوتماق‌دور و اثبات کلمه‌سی
بیله کیم الّا الله بولغای کونگولنی آووتماق‌دور[7] و مشغول اونوتماق‌دور
و آنینك نهایت مرتبه‌سی ذاکر مذکوردا نابود و یوق بولماق‌دور[8]
و آندا تیلگا کلکل یوق و تقریر و بیانغه مدخل یوق نی لسانغه
تکلّم‌دین خبر و نی بیانغه ترنّم‌دین اثر بو حرم‌غه کلی محرم بولماغلیق
نفی خواطردور و افنای[9] موجود و ناموجود و غایب و حاضر اوزنی
بود و نابود خیالیدین قاچورماق‌دور[10] و مقصود اصلی طلبی‌دا قدم
اورماق اوز و یات‌دین بیگانه بولماغونچه بو *محبوب بیله[11] آشنا
بولسه بولماس *و بود و نابوددین خالی بولماغونچه[12] بو حیات زلالیدین
بولسا بولماس[13] بو دریاغه کیرگان گوهرِ مقصود تیلاسه[14] دم آسراماق[15]
کیراك و بو *حرم‌غه یول تاپقان محرم‌لیق تیلاسه دم اورماماق

---

[1] П مقالی‌دور [2*] П : оп. [3] П : оп. [4] П یادی بیلا [5*] B₁ : оп.
[6] так П; в других بقاسی [7] так П; в других آووتماق [8] IIB₃B₄ اولماق‌دور
اولماق‌دور بلکه ذاکر و مذکور $B_1B_2TT_1$ بلکه ذاکر و مذکور بیر امر اولماق‌دور
[9] B_1 : оп. B_2B_3 اثباتی [10] I کیچورماك‌دور [11*] П محبوب‌غه
[12*] B (на полях) و بو حیات $B_1B_2B_4$ و بود و نابوددین خالی بولماغونجه
بو حیات B_3TT_1 زلالیدین تولسا بولماس بود و نابوددین خالی بولماغونجه
[13] B_1 تیلاب [14] П اورماماق [15*] П یولغه زلالیدین تولسه بولماس
کیرکان مقصود ، مقصودیغه یتماك تیلا بیر منزل‌دا تورماماق

كيراك◦ شاه رازين اسراماقدا تيلين تيماغان نينك[1] باشى باريب دور و غيرت و سياست تيغى آنينك نهاديدين دمار چيقاريب دور◦ بو مى ايچكاندين كيفيت اظهارى كونگلى بيتاب ليغدين دور[2] و بو باده[3] *مست ليغى نينك[4] شراب ليغيدين دور◦ (رباعى) ميخانه‌دا جمعى كه ايرور باده‌پرست ⊙ ظاهر مى ايچكاندين اولورلار[5] بد مست ⊙ مينك دين بير ايماس بو مى حقيقت مى‌دين ⊙ ايچكان آنى آخسوم[6] اولسه تانك يوق پيوست ⊙ (حكايت)[7] مقرّب حضرت بارى خواجه عبد الله انصارى قدس[8] سرّه ديدى كيم اول تكلم‌غه كيم منصور دم اوردى مين هم[9] اوردوم[10] اول آشكار اينّى و مين ياشوردوم◦ مين كيم ياشوردوم تاجدارليغ منگا قريب بولدى اول[11] آشكار اينّى دارغه تاج بولماغليق[12] نصيب بولدى◦ اول هنوز خام ايردى و بو معنى‌دين خروش قيلورى بى هنگام ايردى◦ ايشيتگوچى ابا اينّى *و آنكا بنّى[13] اولچه بنّى◦ مين اول سوزنى انجمن‌دا اظهار ايتارمين و *اظهارى‌دا[14] اصرار[15] و تكرار ايتارمين[16]◦ هيچكيشى منگا نيمه دى آلماس *و ديماس[17] كيم سوزوم نينگ[18] اگرچه معنيسى اول دور اما صورتى اول ايماس◦ كيم صورت اهلى صورت‌قه نظر سالورلار و معنى اهلى معنى‌دين بهره آلورلار◦ الهى بو آگاه‌لار اياغى توفراغيدين

---

[1] П تينماغان نينك [2] ПB$_1$B$_2$B$_4$ بيتاب ليغى‌دين [3] так BT$_1$; в других доп: بد [4*] П مست ليغى آنينك [5] П ايرورلار [6] I اقسام B$_3$ اقسوم [7] T نقل دوركيم [8] B$_1$ قدس الله [9] П هم دم T دم [10] T اورمادىم [11] ПB$_1$B$_2$B$_4$ اول كه [12] П اوطاق ليق انكا B$_1$B$_2$B$_4$ بولماغليق انكا [13*] B$_2$: оп. [14] ПB$_1$B$_2$T اظهاريدا [15] ПB$_4$ اصطار B$_1$ اصرار [16*] B$_3$: оп. [17*] B$_4$: оп. [18] П سوزومنك B$_3$ سوزنى T$_1$ سوزومنى

بیز گمراه‌لار تیره کونگلیگا آچوغلوق بنکور و قارارغان کوزلاریگا یاروغلوق
بنکور◦ (بیت)[1] ◦مول کحل الجواهر نی کوزومگا تۊتیا ایله◦ اول اکسیر
سعادت‌دین وجودوم کیمیا ایله◦ سیکیزینچی[2] باب توجه ذکریدا: توجّه
حق *سبحانه و[3] تعالی‌غه یوزلانماك[4] و اول یان ایلانماق‌دور و خلق‌دین
تعلّق تارین اوزوب انگا اولانماق‌دور◦ جمیع آرزودین چیقماق که
حق‌نینك غیریغه ایلاندورغای و ما سوی الله اشتغالیغه چرماندورغای◦
آنداق کیم دنیا و آخرت سعادتین عرضه قیلسالار و صدیق‌لار و پیغمبرلار
مراتبین جلوه بیرسالار، سالك اول یان نظر اوقین آتماغای و کونگلی‌گا
آلارنینك رد و قبولین مطلقا یولاتماغای◦ اگر توجّه‌دا[5] یوزیگا اوقلار
کیلسه کوز یومماقنی اونوتقای، اگر بیر کوزینی اول اوقلار ضایع ایتسه[6]
ینه[7] بیرنی[8] ایلگاری تونتقای، اگر اول نظاره‌دا تاش یاغسه باشین
باشورماغای و آنی محافظت قالقاتیغه قاچورماغای◦ اگر آلیدین[9] شیر
ژیان یوزلانسه آنگا مورچه کیلماگای یامان و اگر پیل دمان اوچراسه
اول همان *بولغای و پشه همان[10]◦ سیل بلادین توجهی‌غه نم بتمگای
و صرصر آفت بیر تار مویین خم ایتماگای◦ چرخ غدّار فتنه‌لیق نجومی
بیله[11] آنگا بیر زرافشان ورق[12] ماوی و برق حوادث[13] انگا یل اوچورغان
بیر سارینغ گل یافراغی بیله مساوی◦ مهر منیر، آلیدا[14] ذرّه‌دین حقیر
و خاکسار بحر زخّار نظریدا بیر قطره‌دین بی مقدار، یعنی اول توجهی‌غه
مانع ممکن بولماغای و اول نظاره‌سی شعله‌سی دریالار سوبی بیله[15] ساکن

---

[1] ПТ نظم [2] $B_1B_2B_3$ سیکیزلانجی [3]* $B_1B_2B_3B_4$T:оп. [4] ПТ یوزلانماك‌دور
[5] П توجهی‌دا [6] $ПB_4$ قیلسا [7] П یانا اول [8] B_4 بیراوینی [9] П ایلیندا
[10]* П:оп. [10] B_4 доп:بولغای [11] $ПB_1$:оп. [12] $B_2B_3B_4$ کاغذ [13] B_3 حوادثیدین
[14] П ایلیندا [15] $B_2B_3B_4$ доп:خاکسار [16] П доп:بیله

بولماغای◇ و بو مقام سالك‌نینك صدقیغه دال‌دور[1] و اخلاصی‌غه گواه حال[2] و عاشق‌لیغیدا یکدل‌لیغی‌غه دلیل بی اشتباه◇ و یکروی و یکجهت‌لیغی‌غه گواه و شوقی غایت‌سیز ایرکانیگا گواه صادق و محبتی نهایت‌سیز ایرکانیگا دلیل موافق[3]◇ (مثنوی)[4] توجّه بیرله هندو سعی ایتار چاغ⊙ توشورور کوك یغاج‌دین تازه یافراغ⊙ *کشف ایلاب توجّه بیضه‌سیغه⊙ یارار[5] کوز بیرله باسمای کاسه‌سیغه[6]⊙ (حکایت)[7] بیر گلخنی‌ء محنت‌کش کونگلیگا بیر شاه‌زادهٔ خورشیدوش عشقی مرارتی توشتی و اول حرارت تابیدین قانی قوروشتی و روحی *مفارقت قیلورغه[8] یاووشتی◇ خرد متاعی ایلکیدین باردی و جنون و شیدالیق‌قه باش چیقاردی اطفال قاووب[9] تاش *اورارلار ایردی[10] کوچه‌دین[11] کوچه‌گا *سورارلار ایردی[12]◇ آنینك آغزیدا شاه‌زاده آتی مذکور و کونگلی آنینك ذکری بیله مسرور[13]◇ چون اطفال تاشیدین تویار ایردی قاچیب گلخنغه یوز قویارایردی◇ چون گلخنئ مجنوننی شاه‌زاده عشقی مشهور ایتّی بو سوز شهزاده قولاغی‌غه هم یتّی◇ انداق که پاك عشق بالخاصیة معشوق کونگلیگا جاذب بولدی. شهزادهٔ پری‌وش دیوانه‌سین کورارگا راغب بولدی سیر اثناسیدا[14] مرکب‌نی اول گلخن ساری سوردی◇ چون دیوانهٔ نامراد بو مرادنی کوردی نظاره و توجّهی انداق بیخودلوققه اولاشتی کیم گلخن *اوتی باشین[15] ایاغیغه[16] توتاشتی◇ اول نظاره‌دین

---

[1] П دال [2] П حال‌دور [3] П موافق‌دور [4] BT_1 بیت [5] B_1 باقار
[6] B_2 : оп. [7] T نقل‌دورکیم [8]* П مفارقت‌غه [9] B_4 تاپیب [10]* П اورارلاردی
[11] П کوی‌دین [12]* П سورارلاردی [13] B_3 مسرور ایردی
[14] T_1 انتهاسیدا [15] B_1 باشیدین $B_2B_3B_4TT_1$ باشدین [16]* П اوتی‌غه باش‌دین ایاغ

بیخبر ایل یتیب[1] اوتین اوچورگونچه اندین نی خبر قالدی و نی اثر◇ شاه‌زادهٔ قاتل دیوانه‌سی مالیدین[2] یغلاب غصه یوتتی، طرفه کور کیم[3] اوزی اولتوروب اوزی عزا توتتی◇ (بیت)[4] مجازی عشق‌دا موندای توجّه ایلا خیال⊙ گر اولسه عشق حقیقی‌دا کور نی بولغای مال⊙

توقوزونچی[5] باب رضا ذکریدا: رضا اوز دلخواه و رضاسیدین کیچمای‌دور و حق سبحانه[6] رضاسی چامین لاجرعه ایچمای‌دور[7]◇ اوز کونگلی تیلاگانلار موتی عزاسین فرض بیلماك[8] و محبوب حقیقی رضاسی بیله تیر بیلماك[9]◇ بو مقام‌دور سالك‌نینك اعظم مقاماتی و ارفع[10] درجاتی نیچون کیم سالك بدایت‌دا مسکنت و حقارت مقامیدادور حقیرلینك رضاسی و مطلوبی هم *حقیر بولور[11] چون اوز رضاسین بالکل فنا اوتیغه آتتی و حق سبحانه و تعالی رضاسی بیله اوزین توزاتّی◇ ما سوی الله لوثی عاری‌دین قوتولدی و المتخلّق باخلاق الله صفتی بیله متّصف بولدی◇ عجب مقامی‌دور کیم اگر بو کارخانه‌دا خطایی نقشین کورسون و اگر اسلامی پارچه‌نی نقّاش نقشبندخانهٔ[12] صنعی‌دین مصوّر بیلگای و هر بیرینی اوز بیریدا بی نظر تصوّر قیلغای◇ روضهٔ خلددین کوپ شاد و دوزخ دودیدین کوپ تیره نهاد بولغای◇ کلیم الله مدحی‌دا *مبالغه ترانه‌سی[13] توزماکای و فرعون ذمّی‌دا داغی مبالغه کورگوزماگای◇ خلیل الله آگاه بیله[14] نمرود مردود اراسیدا مخالفت ایشیکین رست کورگای[15] و موافقت رشته‌سین درست◇

---

1 B_3 تابیب 2 B_3 حالین کوروب 3 B_3 کور بو کیم 4 $ПB_2B_4T$ نظم
5 B_1B_2 توقوزلانجی 6 $ПB_1B_2T$ доп: و تعالی 7 так П; в других: ایجماك
8 П بیلماك‌دور 9 П تیربیلماك‌دور 10 $B_1B_2B_4T$ رافع
11* П حقیردور 12 П نقشی‌خانه 13* П کوب ترانه 14 П و
15 П کورماکای

آفرینش باغیدین اگر ایاغیغه تیکان سانچیلسون و اگر باشیغه گل یاغیلسون[1] ◦ چون باغبان چمن آرا[2] رضا و اختیاری بیله‌دور نی اول بیریدین[3] ایاغین یغیشتورغای و نی اول بیریدین باشین یاشورغای[4] ◦ و دوست رضاسیغه[5] جان[6] فدا قیلغای و اگر ینه جان تیلاسه آنینك اوچون بولغای کیم مونونك شکرین ادا قیلغای ◦ تیریکلیك‌نی آنینك رضاسی اوچون تیلاگای و اولوم‌دا آنینك رضاسین تاپسه جان بیریب ایستاگای ◦ رضاسین حق رضاسی بیلمیش بولغای و مرادین آنینك خواستیدا محو قیلمیش بولغای و اوزلوکی‌دین خبرة[7] قالمامیش[8] بولغای ◦ و اوزیگا اوز رضاسیدین اثر[9] حق‌دین ◦ اگر غفار لیغ[10] ایتار اینینك مرغوبی[11] و اگر قهار لیغ ظهور ایتار هم[12] آنینك محبوبی[12] ◦ ئیش یتسه زخمیغه مرهم و اگر مرهم یتسه * باغری زخمیغه[13] هم مفتنم ◦ (بیت)[14] راضی اولسه[15] گر یامان گر یخشی بولسه[16] جلوه‌گرن ⊙ صنع کلکی دین مصوّردور چوهر ینگلیغ صور ⊙ (حکایت)[17] ولایت دریاسی‌نینك گوهری و هدایت سپهری‌نینك اختری اسد الله الغالب[18] امیر المؤمنین علی ابن ابی طالب * رضی الله عنه و کرّم الله وجهه[19] رضا مقامی تعریفیدا و سالك‌نینك راضی‌لیق‌قه متّصف بولغانی توصیفی‌دا[20] ورق یوزیگا معارف نگار خامه اورویتور و بو نوع

---

[1] ПВ$_1$В$_2$В$_3$ ساچیلسون [2] П: оп. [3] В$_4$ доп: باشین [4] В (на полях исправлено) قاجورغای [5] П فداسی‌غه [6] П جانین [7] В$_4$Т خبرسیز [8] В$_3$ قالمیشی [9] В$_3$В$_4$Т اثرسیز [10] В$_2$В$_3$В$_4$ محبوبی [11] П: оп. [12] В$_3$В$_4$ بولغای В$_3$ اولغای [13]* П باغریغه [14] П شعر Т نظم [15] ПВ$_1$В$_2$В$_4$ اولغای [16] В$_4$ اولغای [17] Т نقل‌دور کیم [18] П доп: و مظهر العجایب [19]* П علیه [20] П: оп. الصلواة و اسلام

دقیق نکته سوروب‌دور کیم رضا مقامیغه کمال اوز رضاسین حق رضاسیغه موافق قیلغانغه حال بودور کیم اگر دیسه‌لار کیم[1] سول کوزونك خانه‌سی خیبر اپشیکیگا مکان بولسون و اول باشنه آچیلور یاپیلوردا اول مکاندا بورولسون۰ ایشیتکوچی عین رضادین اوز شانین اونوتماغای و غایت تعظیم‌دین اونك کوزین اول خدمت اوچون اپلکاری نوتماغای۰ اگر موندای قیلسه اولچه آنگا قضادور آنینك مقابله‌سیدا هم فضول‌لرق شم عدم رضادور[2]۰ رضا مقامیغه[3] اوزین نابود و فرمان‌بردارلیغ‌دا اوزلوکین ناموجود۰ قیلغانغه بو وجود قایدین کیلدی کیم سول کوزنی *خوار اونك کوزنی، عزیز بیلگای و بو خوار و بو عزیز اراسیدا تمییز هم قیلغای آنگا رضا شرطی اول‌دور کیم امریغه طاعت قیلغای و ما مور بولغان اظهار طاعت۰ و بو شیرین میوه ولایت باغی[5] شجره‌سیدین بولغای و بو لذیذ فاکهه هدایت شجره‌سی‌نینك ثمره‌سی بولغای[6]۰ (بیت)[7] ولایت‌لاردا بولغای میوه‌لار کوپ طعم و حالت‌لیغ۞ ولی قاپیسی ولایت ایچره بولغای مونچه لذت‌لیغ۞ اونونچی باب[8] عشق ذکریدا: عشق اختری‌دور درخشنده[9] و بشریت کوزی نور و ضیاسی اندین و گوهری‌دور رخشنده[10] انسانیت تاجی‌نینك زیب و بهاسی اندین۰ مهری‌دور طالع[11] ممزون خاطرلار خارستانی آندین گلشن و بدری‌دور لامع سره کونگول‌لار شبستانی آندین روشن۰ بحری‌دور وسیع هر ایگرامی

---

[1] ΠB_3B_4 : оп. [2] TT_1 رضاسیدور [3] B_1B_2 مقامی‌دا [4*] B_4 : оп. [5] $B_2B_3B_4$ باغی‌نینك [6] ΠB_1B_2 بولا الغای [7] ΠT نظم [8] B_4 فصل [9] $\Pi B_1B_2B_3$ رخشنده [10] $B_1B_2B_3$ درخشنده [11] B_3B_4 ساطع

یوز عقل و هوش کیمه‌سین چومورغان * و تاغی‌دور رفیع هر تیغی‌نینك
زهد و تقوی باشینی اوچورغان[1] ◇ شعلهٔ دور سوزنده خاشاکی کوب
جان و کونگول بولغان و برقی‌دور فروزنده کوپ جان و کونگول
اشعه‌سی[2] کول قیلغان ◇ ازدهایی‌دور خونخوار عالمنی دم بیله تارتماق
انگا کام، پادشاهی‌دور قهّار کامی هر دم عالم اهلیغه قتل عام ◇ و هر
نیچه *قان توککان[3] سایی[4] آنگا اوسانماق یوق و هر نیچه قان
قیلغان[5] سایی[6] آنگا قاتماق یوق ◇ صاعقهٔ دور عقل و دین خرمنین
کویدورگوچی و صرصری دور الارنینك[7] کولین کوککا ساوورغوچی ◇
عنادی الیندا[8] تینك هم پادشاه هم گدا بیدادی قاشیندا[9] بر هم
فاسق هم پارسا ◇ عاشق کونگلی‌گا معشوق هواسین سالغوچی هم اول و
*بیر جلوه‌سی بیله نقد حیاتین آلغوچی[10] هم اول ◇ و عاشق موندماق
بلانینك گرفتاری و موندماق آفتنینك[11] بی اختیاری ◇ موندماق
طوفان‌نینك غریقی و *بو نوع[12] صاعقه‌نینك حریقی ◇ موندماق[13]
غدّارنینك زبونی[14] و *بو نوع[15] دیو کردارنینك مجنونی ◇ مونونك‌دیك[16]
آشوب‌نینك شیفته‌سی و بو ینگلیغ قاتل‌نینك فریفته‌سی ◇ بو طور
خونریزنینك هلاکی و بو تورلوك بلاانگیزنینك دردناکی ◇ عشق کوهستانی
بیدادی‌نینك ناشادلاری‌دین بیری فرهاددور و صحرای جنون‌نینك
زبون‌لاری‌دین بیری مجنون‌دور[17] ◇ و شبستان سوداسی دیوانه‌لاریدین

---

[1]* так П; в других: оп. [2] П اشعه‌سیدا [3]* П کیم ظلم قیلغان [4] B_4
[5] T_1 یوتکان [6] B_4 سانی [7] П الار [8] П ایلیندا B_1TT_1
[9] B_4 سانی B_1 بیله [10]* П چالغوجی [9] ΠB_4T قاشیدا آللیدا
صبر و قرار شیشه‌سین تاش‌لارغه
[11] $B_1B_2B_4$ لذت‌نینك [12]* ΠB_2B_4 موندماق [13] B_2 بو نوع
[14] B_1B_2 حریقی
[15]* ΠB_2B_4 موندماق $B_2B_3B_4$ доп: پر یزادنینك مفتونی و: $B_2B_3B_4$ доп: مفتونی
[16] П موندماق [17] так П; в других: مجنون

بیری پروانه و گلستان هواسی ناشکیب‌لاریدین بیری عندلیب دیوانه‌ ◦ و آتشگاه حرارتی گرم رولاری‌دین بیری خسرو نامی و میکده دردمندلیغی نامی‌لاریدین بیری‌ ◦ جامی نور الله[1] مرقده نورا و فقنا الله طریق شعار هم واهذانا لسلوك آثار هم‌ ◦ (بیت)[2] که نا بولغای بولار[3] بیر بیرلاری بیله قرین بولسون[4] ⊙ سمندرلار کیبی عشق اوتی ایچره همنشین بولسون[5] ⊙ بو تعریف قیلغان عشق و بو بیان ایتگان اهل عشق معشوق وجودی بیرله قایم‌دورلار و بو ادا تاپقان حالانقه منسوب‌لوق‌لاری دایم‌ ◦ و اول معشوق حسن‌دین عبارت‌دور کیم ان الله جمیل یحب الجمال اندین خبر بیرور کیم عشق بو اعتبار و جلالی بیله و بو اختیار‌ ◦ و استقلالی بیله حسن سراپردهٔ کبریا و بارگاه استغناسی تیگراسیدا بیر بندهٔ چاووش و بیر کمینهٔ حلقه بگوش‌دور کیم هر قاچان حسن سلطانی محبوب‌لوغ[6] * نقاب‌لاریدین و مستورلوغ حجب‌لاریدین[7] چیقماق اسبابین توزسه و ظهور تجلی‌سی بیله جلوه‌گر کورگوزسه‌ ◦ اول نور عاشق مهجور کوزی رَوزَنی شیشه‌لاری رَوزَن گوزن کوزی شیشه‌لاری‌دیك حیران قیلیب عشق بیباك عیّاری اول رَوزَن بولیدین اوزین کونگول معموره‌سیغه تاشلار و اول معموره‌دا خراب‌لیق آغاز قیلیب خرد و هوش خیلیغه قوزغالان سالا باشلار‌ ◦ اول معلوم ایماس کیم حسن سلطانی‌نینك بو ظالم چاووشی بیدادیدین اول ملك اهلی‌نینك[8] مظلوم‌لاری نیتگای و حال‌لاری انینك تشدّدی صعوبتی‌دین نی برگا

---

1 B: om. 2 T نظم 3 B_1 آلار 4 $B_1B_2B_3B_4$ بولغای 5 $B_1B_2B_3B_4T$ 6 ΠB_1B_4T محجوب‌لوغ 7* B_1 پرده‌سی‌دین 8 B_4TT_1 اهلی

یتگای باوجود بو حال اول کشورنینك اسیرلاری و اول ملك‌نینك قتل و تاراج کورگان اهلی فزع و تغیرلاری اول جلوه میی‌دین مست بیخود و اول جمال تماشاسیدین واله و حیران[1] بولوب آنینك هواسیغه مشعوف و انینك تماشاسیغه مغلوب بولورلار ایمدی کیم اول کشورنی تسخیر قیلدی[2] و اول ملك اهلین یغمادا اسیر ایتّی[3] ینه اول سلطان جلوه‌گاه فضای ارمی‌دین خلوتگاه خفاسی حرمیغه میل ایتیب هموں نور و ظلمت پرده‌لاریغه یوزلانسه و جمال قویاشین هموں شب اندوز[4] نقاب سحاب‌لاریغه[5] یاشورسه و بو ترکتاز تاپیب مسخر بولغان ملك اهلیغه و بو قتل و تاراج کوروب بوزولغان کشور ایلیگا اول تماشا حرمانیدین و اول نظاره[6] امتدادی آرمانیدین رستاخیزی[7] توشلانغای و قیامتی یوزلانگای کیم جزع[8] اکبر و اویلاسی و آشوب و فزع[9] محشردا اسفاسی[10] الارنینك نهادیدین فلك[11] غدّارغه[12] میل ایتگای و بو[13] سپهر دوّارغه ینگای بو حالتی‌دور که مونونك شدّتی تقریریدین ناری و صعوبتی تحریریدین تاشقاری‌دور کیم مونی کورمگان کیشی بیلماس و مونگا یتماگان باور قیلماس کیم هجران و فراق موندین عبارت‌دور و عشق‌قه مراتب‌دور و اول اوچ قسم بیله منقسم بولور اوّلغی قسم: عوام عشقی‌دور که عوام الناس اراسیدا بو مشهور و شایع‌دور کیم دیرلار فلان فلانغه عاشق بولوب‌تور

---

1 B_4T بی‌خرد 2 B_4 ایتی 3 $B_2B_3B_4$ قیلدی 4 ΠB_1 شب اندروز B_4T شب و روز 5 Π سحاب‌لاریدا 6 Π A_{OIII}: امیدی 7 Π رستاخیز 8 Π فزع 9 Π جزع 10 $B_1B_2B_3B_4$ شوقاسی 11 Π ملکنغه 12 Π: om. 13 Π: om.

و بو نوع *کیشی هر نوع[1] کیشی‌گا بولسون[2] شغب و اضطراب‌لاری‌چه لذّت جسمانی و شهوت نفسانی ایماس، و بو قسم‌نینك بیك‌راك مرتبه‌سی شرعی نکاح‌دور کیم باری خلایق‌قه سنت‌دور[3] و مباح[4] و پست‌راق[5] مرتبه‌سیدا پریشانلیق و مشوّش‌لیق‌لار[6] و بی‌سامانلیق و ناخوش‌لوق‌لاری که ذکری ترك ادب‌دور و بیانی بیحجاب‌لیق‌قه سبب◦ ایکینچی قسم؛ خواص عشقی‌دور کیم خواص اول عشق‌قه منسوب‌دورلار اول پاك کوزنی *پاك نظر بیله پاك[7] یوزگا سالماق‌دور و پاك کونگول اول پاك یوز آشوبیدین قوزغالماق و بو پاك مظهر واسطه‌سی بیله عاشق پاك‌باز محبوب حقیقی پاك جمالیدین بهره آلماق◦ عشق اهلی‌نینك پاکبازلاری و شوق و نیاز اهلی‌نینك نظم طراز و افسانه پردازلاری متقدمین‌دین انداق کیم نظم[8] بیشه‌سی‌نینك غضنفری‌دور و عشق آتشکده‌سی‌نینك سمندری و ذوق و حال وادی‌سینینك پاك روی امیر *خسرو دهلوی‌دور کیم[9] پاك نفس و[10] گفتاری و پاك الفاظ و[11] معانی‌لیق اشعاری عشق اهلی اراسیدا غوغا و وجد، و حال انجمنی فضاسیدا علالا سالیب‌دور◦ یانا سوزی پاك و کوزی پاك عشق اهلیغه[12] مجرد و منفرد و بیباك و بو طایفه‌نینك بی نظیر و عدیل و طاقی[13] شیخ فخر *الملة و الدین[14] عراقی‌دور کیم عشق صفاتیغه منّصف‌دور و لمعاتی پاك معانی و تراکیبی غه مصنّف[15]◦ و

---

[1]* B_3: оп. [2] П بولماسون B_3 بولسا بولور [3] $B_2B_3B_4T_1$ سنت
[4] $B_2B_3B_4T_1$ مباح‌دور [5] B_3 پست [6] П مشوش‌لیق‌لاردور [7]* B_3: оп.
[8] B_4 شعر T_1 عشق [9]* П خسروی‌دور کیم [10] П доп: پاك [11] П доп: پاك
[12] так BT_1, в других: اهلیدا [13] П доп: و الدین [14]* П: оп.
[15] П متصف‌دور

متأخرين‌دين ايكى عالم‌نى بير داو بيله اويناغان مقرّر شيوه‌لار پاك‌بازى و عشق دير فناسيدا حقيقت باده‌سيدين مست رندلار همرازى شمس الملة و الدين خواجه حافظ شيرازى‌دور۰ دنيى و آخرت‌نى بير آه ايله اورتگان پاك عشق‌لار امامى و ملك و ملكوت‌دا سايرلار شيخ الاسلامى حضرت مرشدى و مخدومى نورالملة و الدّين عبدالرحمٰن جامى[1] *نور الله مرقده‌دور[2] كيم اگرچه آلار وصفى نظم‌غه نسبت بيرورديين بوقارى‌راق‌دور[3] وليكن هر اسلوب و شعردا جهانگير ايرديلار و نظم‌لاريدا هر شعر بيله[4] اوتين عالم‌غه اوروپ‌نورلار و شعرلاريدا هر بيت بيله درد اهلى جان و كونگلى عالمين كويدوروب‌دورلار۰ بنه اول حضرت جام محبتى‌دين دردكشلار و ارشادى سلوكيدين فانى‌وش‌لار كيم *درد و[5] عشق *طورى اداسيدا[6] گفتارلارى *ترك اولوسيدا[7] حرارت‌آميز و سارت خيلى‌دا آفت انگيزدور۰ پارى‌نينك[8] غرضى گفتارلارى اشغاليدين و اشعارلارى قيل و قاليدين۰ بو عشق اظهارى‌دور و پارچه‌نينك شوق و عنا ياليني‌دين عجز و نيازليق حالاتى و درد و بلا چاقينى‌دين۰ سوز و گدازغه مباهاتى اوزين بو[9] عشق‌قه منسوب قيلماق‌دور بلكه مغلوب بيلماك۰ بيله كورونور بو عشق عاليدا عاشق‌ليق‌نينك صعب حالى و معشوق‌نينك مفرط وصف جمالى۰ هر بيريدا هر بيرى‌نينك عجب حالاتى و غريب[10] خيالاتى و غايت‌سيز بو العجب‌لار و نهايت‌سيز رنج و تعب‌لار گه بوزلانيب‌دور

---

[1] П الجامى [2]* П: оп. [3] П доп: و اما هر صنف نظم‌دا بى نظير ايردى‌لار [4] так BT_1, в других: نيجاكه تعريف‌لارى شعردا مهارت‌دين تاشقارى‌دور [5] B_4: оп. [6]* Т اراسى‌ده [7]* B_3 تركلار اراسيدا [7] П ايليدا [8] П بارجانينك [9] П: оп. [10] П مغرط

و آنینك اظهاری لازم کیلیب‌دور◇ اول جمله‌دین معشوق *حسن و
جمالی‌نینك بی نهایت‌لیغی و ناز و استغناسی‌نینك بیحد و غایت‌لیغی◇
و انداق احوال کیم مونگا موافق بولغای، اندین سونك عاشق درد و
شوقی‌نینك فراوانلیغی و عجز و نیاز و سوز و گدازی‌نینك بی‌پایان‌لیغی◇
و هر امور کیم مونگا مناسب‌دور◇ بنه ایکالاسی‌نینك بیر بیرگا امتزاجی
و ترکیبی‌دین و اختصاصی و ترتیبی‌دین وقوع تاپقان حالات اداسیدا
و یوز کورگوزگان مشکلات املاسی‌دا کیم هر بیریدا اگر کتاب‌لار
تصنیف قیلیلسه و مجلّدلار ترتیب ایتیلسه هنوز اولچه انینك[2]
اداسی‌نینك حقّی‌دور[3] تحریرغه کیتورماك[4] و تقریر قلمین سورماك
متغیر[5] کورونور[6] بلکه متعذّردور◇ و کاینات بازاری‌نینك غوغاسی و
عنصریات چارسوسی‌نینك علالاسی◇ بو تکلّم و ترنّم بیله‌دور و مونسیز
انسان کلامی تنی‌دور جان‌سیز و بشر الفاظ و عباراتی چمنی‌دور گل
و ریحان‌سیز◇ سوز کیم نظم چاشنی‌سیدین حرارتی بولماغای و نظم
کیم عشق حرارتی‌دین حرقتی بولماغای◇ نورسیز شمع بیل و سرورسیز
جمع گمان قیل◇ حاصل کیم سوزگا بو ترانه‌دور و موندین اوزگا پارچه
افسانه‌دور و سوز عشق سوزی‌دور و کونگول‌دا حیات نشاءسی عشق
اوزی‌دور◇ (بیت)[7] سوز که معنیسی‌دا عشق اوتی نشانی بولغای⊙
بیر تحرّك‌سیز بدن آنگلا که جانی بولغای⊙ (حکایت)[8] مجنون عشقی
اوتی هجرِ جان[9] گدازیغه اولاشتی ضعیف بدنیغه اول حرارت‌دین
*ایسیتمه شعله‌سی[10] توتاشتی◇ هر[11] معالجه کیم قیلدیلار سود اینمادی

---

[1]* B$_1$: оп. [2] П : оп. [3] П доп : که [4] ПB$_1$B$_2$B$_3$B$_4$ کیبورماك [5] ПB$_1$B$_2$B$_4$T متعسر [6] П : оп. [7] T نظم [8] T نقل‌دور کیم [9] ПB$_1$B$_2$B$_3$B$_4$: оп. [10]* B$_1$ اوت [11]B$_2$B$_4$ باری

*مرض آرتتی[1] و ایسیتماسی کیتمادی◇ چون بیمار ایشی نزع حالیغه[2] یتتی بیراو اول حالدین لیلی‌غه خبر ایتتی◇ پری‌وش‌نی اول خبر ناشاد قیلدی، دیوانه‌سین‌سورارغه نامه سواد قیلدی◇ قاصد کیم اول نامه‌نی مجنون‌غه یتکوروب بیردی روح‌دین تنی‌دا[3] رمق یوق ایردی◇ مهربانلار کیم نامه‌نی مطالعه قیلدیلار بیمارغه استماعیدین اثر[4] بیلدیلار هر کیم که آنی تکرار ایتار ایردی اول نفس‌دین بیمار تنی‌غه روح یتار ایردی◇ اول دم کیم ایشی حرز و دعادین اوتّی معشوق نامه‌سی حرز و دعا یرین توتّی◇ مریض ضعف‌دین صحت تاپقونچه تکرار قیلدی، چون صحت تاپتی بوینی‌غه طومار قیلدی◇ عشق سوزیدین مرضی صحّت تاپتی و اول سوز تکراریدین بدنی قوّت[5]◇ (بیت)[6] عاشقه گرچه ضعف و مرض لیق دور[7] مزاج ⊙ معشوق ذکری اول مرضی‌غه ایرور علاج ⊙ *اوچونچی قسم: صدیق‌لار *عشقی‌دور کیم[8] الار حق‌نینك تجلّیات جمالیغه مظاهر واسطه‌سیدین ایرو واله و مغلوب‌دورلار و اول مشاهده بیخودلوغیدا الاردین شعور الاردین مسلوب◇ شهودلاری استغراقه یتگان و اول استغراق‌دین استهلاك مقامین حاصل ایتگان◇ اگر حوادث یلی سپهر گلشنی اوراقین اوچورسه الارغه اندین خبر یوق و انجم گلبرك‌لارین *هرساری[10] ساوورسه الارغه اندین اثر یوق◇ حواس‌لاری[11] ناکار تجلّیات جمالی صدماتیدین و شوقلاری نامقدار عشق هجومی غلباتیدین◇ انبیاء

1* П: оп. 2 ПВ1Т حالتی‌غه 3 ПВ1В4 تنی‌غه 4 Т1 ایز 5 В2В3В4Т
допː تاپنی 6 В1В2В4Т نظم 7 В4 مرض‌لیق ایرور 8* В4 عشق‌نینك
9* В3 بیانی‌دور 10* П: оп. 11 В1В4 اوجونجی قسمی حوادث‌لاری

مرسلین یتگاندین * نظرلارین مقصوددین آللای و ملائکهٔ مقرّبین اوتگاندین[1] نظرلارین اول ساری سالمای◦ حال‌لاری[2] مطلوب مشاهدهٔ جمالی و اشتغال‌لاری[3] هم آنینك ملاحظهٔ صنایع و کمالی◦ وصال میی ذوریدین کونگول‌لاری بیخود و مست متعاقب تجلیات سطوتیدین[4] اعضالاریدا شکست◦ وصل باده‌سیدین اوزگا روح‌لاریغه کلم یوق و حق مشاهده‌سیدین اوزگا کونگول‌لاریگا آرام یوق◦ بولار دور عشق‌دا وصل‌دین کلم تاپقان و عند ملیك مقتدِر مقامیدا آرام تاپقان◦ و بو طایفه‌نی * واصل‌لار دیب‌دورلار عشق‌دین وصل مقصودی حاصل‌لار[5]◦ (حکایت)[6] حج شرفین حاصل قیلغان مشایخ و اولیاءعلیهم التّحیة و الدّعا عرفات‌دا[7] مناجات قیلیب هر قایسی بیر مراد ایستار * ایردی و اوزلاری اوچون بیر تیلاك تیلار ** ایردی◦ و کوپ‌نینك دعاسی بو ایردی[8] کیم[9] الٰهی بیزگا توفیقینك بیرله همراه‌لیغ بیر و اوز حقیقتینك‌دین آگاه‌لیغ◦ و قطب السّالکین و سلطان العارفین عرفان طریقیدا اولیادین[10] ممتاز شیخ ابو سعید خرّاز قدس[11] سرّه العزیز آغزیدا سکوت مهری ظاهر و جمالی تجلّیات‌قه مستغرق و متحیّر توروب ایردی و کوزین آسمانغه اوروب[12] ایردی◦ بیراو دیدی کیم یا شیخ دعا بو محلدا مقبول‌دور و باری مشایخ دعاغه مشغول◦ سین نیچوك[13] دم اورماس‌سین و دعا رخشین * اجابت میدانیغه[14] سورماس‌سین◦ شیخ قدّس[15] سره[16] دیدی کیم هر نی بو خلایق دعا

---

[1] П: оп. [2] П خیال‌لاری [3] П اشغال‌لاری [4] B_4 سعودتیدین
[5] B_4 доп: دیب‌دورلار: [6] B_4 تنبیه T نقل‌دور کیم [6*] B_4: оп. [7] B_4 T دعا و
[8*] П: оп. [8**] B_2: оп. [10] П: оп. [11] ПB_1 доп: الله [12] B_3B_4 اوکوروب
[13] П доп: دعاغا [14*] B_4 اجابتغه [15] П доп: الله [16] П доп: العزیز:

جیله تیلای‌دورلار بارینی منگا بیریب‌دور بلکه آرتوغراق *کونگلوم اویدا بیریب‌دور[1] اندین نی ایستای و دعا قیلیب نی تیلای *آلار که آگاه‌لیغ تیلای‌دورلار[2] منگا مطلوب *بیر زمان[3] غفلت‌دور و اوز حالیمه[4] ایرولگالی بیر نفس مهلت‌دور کیم آنینك وجودی تجلّی‌سی صدماتیدین بی‌تاب و توان‌مین و اول آغیر یوك استیدا خس‌دیك ناتوان‌مین کیم انینك جمالی حیرتیدین اوزوم‌دین خبریم یوقتور و اوزلوگوم‌دین اثریم یوقتور۰ عشق‌نینك غایتی بو یرگاچه‌دور و عاشق‌غه وصل‌نینك نهایتی بو سوزنی دیرگاچه‌دور۰ بو عاشق‌لار کیم حق ایلیندا قبول اهلی‌دورلار و طریقت مشایخ اصطلاحاتی‌دا وصول اهلی‌دورلار۰ بولارنی تینگریگا عاشق دیسه بولور محبوب هم و حق‌غه[5] طالب آت قویسه بولور مطلوب هم۰ (رباعی)[6] بو یرگا یتورسا بنده‌سین لطف الّه⊙ تحقیق بیلور هر کیشی کیم بار آگاه⊙ کیم ناپاس آنینك الّیدا موجود سواه[7]⊙ اول قالدی و تینگری قالدی الله الله⊙

اوچونجی قسم: **متفرقه فواید و امثال صورتی دا**[8] جاه[9] استغناسیغه دوا تینگری تعالی‌نینك[10] ملك و ملکوتی‌نینك تأملی‌دور و کبر ابتلاسیغه علاج هم آنینك *کبریا و[11] جبروتی‌نینك[12] تعقّلی بولا آلور۰ سعادتمند اگر عالم[13] بولسه نادانلار سوزی انگا موجب[14] غیرت[15] و اعتبار[16] بی سعادت جاهل بولسه[17] عالم سوزیدین آنگا عار۰

---

[1]* B_3: оп. [2]* B_1: оп. [3]* B_1: оп. [4] B_2B_4 доп: بر زمان [5] B зачеркнуто. [6] B_1 بیت [7] B_4 سوا [8] ΠB_3B_4T متفرّق فواید و امثال صورتیدا [9] B_3 درد T تنبیه جاه [10] П تعالی [11]* так ВП; в других: оп. [12] П جبروتی [13] П доп: و عاقل [14] П: оп. [15] так B; в других: عبرت [16] П доп: اکر [17] П доп: نادان‌لار سوزی آنکا عبرت و اعتبار:

و فی‌الحقیقه جاهل‌لیق‌دین بی سعادت‌لیق‌راق[1] *نی نیما بار[2]◇ اول که اوزین بیکانگای زهی غباوت[3] و اول که اوز سوزین بیکانگای زهی شقاوت◇ عالم اهلی اوزلاری قاشیدا محبوب‌دورلار[4] و سوزلاری اوزایلای‌لاریدا مرغوب◇ و بشر جنسی بو صفت‌قه مجهول‌دورلار[5] و نفس‌لاری بئ اختیار بو دعویغه مشغول[6]◇ [تنبیه][7] اندین که نفس کامی‌دور و نفسانیت مقامی‌دور◇ هیچ کیم اوز کونگلیغه غم تیلاماس و اوز نفسیغه الم ایستاماس[8]◇ اما اوزگانینك شریف ذاتیغه بیحد مذلّت کورسه انچه تفاوت قیلماس که اوزیگا جزوی شدّت◇ و یانا بیر عزیز نفسیغه بیعدد محنت انگلاسه انچه متأثر بولماس که اوزیگا آز کلفت و بارچه‌غه اوزگادین اوزی عزیزراق و *اوزگالار سوزیدین اوز سوزی عزیزراق[9]◇ عالم یخشی‌لیغین کیشی اوزیدین دریغ توتماس اما اوزگا کیشی‌گا یاووتماس◇ [تنبیه] ایرانلار یاسانماغی کیم نمایش اوچون‌دور، خاتون‌لار بیزانماکی دیمك‌دور که[10] آرایش اوچون‌دور◇ اگرچه[11] بو معنی ایکالاسیگا قبیح‌دور اما ایرانلارغه[12] کوپراك موجب تفضیح‌دور◇ بارچه اوز نمایش و آرایشیغه علیل و بو اوز قاشلاریدا محبوب‌لوق‌قه روشن دلیل◇ شاعر که هرزه‌سی کولماك‌گا لایق اوز خیالیدا سعدی و خسروغه[13] فایق◇ کاتب که کلاغ پایی زاغ ملوث ایاغیدین منکوب‌راق اوز ایلیدا[14] جعفر و اظهر خطیدین محبوب‌راق◇

---

[1] П بی سعادت‌راق [2]* B_1 : оп. [3] B_2B_3 عبادت‌دور [4] B_4T معیوب‌دورلار [5] B_1 محبوب‌دورلار [6] B_3B_4T مطلوب [7] B_2 تنبیه‌لار [8] П تیلاماس [9] T_1 لذیذراق [9]* $B_1B_2B_3B_4T$: оп. [10] П : оп. بیانی تنبیه [11] П اکر [12] П ایرانلار [13] B_4T حسرودین [14] П ایلیندا

مصور که موحشی‌دور صورتی‌نینك[1] یامانی اوز تصویریدا عبدالحی‌دور و مانی◇ مذهّب‌که خطایسی خطادور و فرنگی‌سی قلم اهلی[2] ننگی عطاردغه طعن اورماق‌دور[3] سوزی‌نینك رنگی◇ هر پیشه‌ورغه کیم[4] هنری تعریفیدا[5] مبالغه واقع‌دور اول تعریف فی‌الحقیقت اوز نفسیغه راجع‌دور◇ جدل اهلی‌نینك مدرسه‌سیدا[6] قیل و قالی هم خود پسندلیق‌قه تارتار مآلی[7]◇ بو آنینك سوزین رد قیلور و اول مونینك سوزین هر قایسی بتکانور اوز سوزین و اوزین◇ [تنبیه] خود پسند ناخردمند خود آرا شاهد رعنا مستغنی مغبون[8] متکبر ملعون شهوت‌پرست نفسیغه زیر دست خودپرست بت‌پرست◇ بو بلالاردین نفسنی فنا قوتقارور و بو مهلکه‌لاردین نجات ساری باشقرور◇ [تنبیه][9] فنا اهلیغه کوپ[10] آیتماق مردوددور و کوپ ایشیتماك مطلوب و محمود◇ ایشیتماك ایلنی تولا قیلور و آیتماق خالی و ایشیتگوچی و آیتگوچی و آیتگوچی‌نینك بودور حالی◇ کوپ دیگان کوپ یانگیلور کوپ یییگان کوپ یقولور◇ قالب امراضی‌نینك ماده‌سی کوپ یییماك‌دور و قلب امراضی‌نینك ماده‌سی کوپ دییماك◇ *کوپ دییماك[11] سوزگا مغرورلوق و کوپ ییماك نفسغه مأمورلوق◇ آدمیغه بوصفت‌لار زوایید[12] و بارچه‌سی خود پرست‌لیق‌قه عاید◇ [تنبیه] خودپرست‌لیق که ایرور مادّهٔ ادبار موندا داغی تفاوت و مراتب بار، خودپسند که[13] نی قیلغانی اوزیگا خوب‌دور[14] بو ناپسند فعلغه تفاوت کوپ‌دور◇ اگرچه انگا کوپ[15]

---

1 B_1 صورتی 2 П اهلی‌نینك 3 П اورماق‌دورور 4 B_1: оп. 5 П تعریغی‌غه 6 так BT_1, в других: مدرسه‌دا 7 П حالی 8 П: оп. 9 B_3: оп. 10 П; оп. 11* B_1: оп. 12 П فواید 13 П: оп 14 B_3 خوب‌دور 15 П: оп.

اقسام لازم بولور اما بو یردا[1] اختصار اوچون اوچ قسمغه منقسم بولور۔

اوّلغی قسم اول‌دور کیم اوزی‌نینك اقوالی و افعالی و اشکالی هر نیکیم بار اوزیگا خوب کورونگای و اگرچه ایلگا مردود بولغای آنگا محبوب ومرغوب کورونگای۔ انداق که[2] مذکور بولدی و اوراق‌قه مسطور[3]۔

ایکینچی‌قسم اول‌دور که[4] جمیع حالاتی و ناخوش خیالاتی اوزیگا پسندیده و ربایینده مستحسن و خوش آینده کورونگای و اول قبایحنی بخشی دیب[5] اوکونگای[6]۔ کره[7] ذات اوزین یوسف کنعانی دیگای و انکرالاصوات اونین یوسف اندگانی‌الحانی[8]۔ ناموزون ابیاتین سلمان‌نینك مصنوع قصیده‌سیدین بخشی‌راق بیلگای و بی معنی هذیانین[9] جار الله بیتگان کشّاف[10] گمان قیلغای۔ حق‌نینك هیچ امریغه بویون قویماغای و شیطان‌نینك بارچه بویروغین بجا کیلتورور‌دین[11] تویماغای۔ اوز الیدا[12] دانا و چیچان[13] و هر نا مقبول قیلادورغانی انگا مقبول و مستحسن۔ می‌غه مریض و بد مست و مذمن، مجلسی‌غه گرفتار بولغان‌نینك قورتولماغی نا ممکن۔ نا مبارك بزمیغه اول که گرفتار بولغای، نا مقبول[14] حرکاتی‌دین محرید‌بن بیزار بولغای۔ مجلسیدا اوکتم حکم‌لار سورار چاغی[15] برچه اجرای احکام بیر بوداغی[16]۔ گرفتار مجلسیدین قوپارغه سوروك قلتبانی[17] مانع[18]

---

[1] B_3: оп. [2] П: оп. [3] ПТ доп: بولدی [4] В: оп. [5] П دیبوب
[6] B_4Т доп: که T_1 доп: کیم [7] П کریده $B_1B_2B_3B_4$Т بربد
[8] П доп: دیکای [9] $B_2B_3B_4$ доп: علامهٔ [10] B_2B_4 کشاف‌دین آرتوغراق
[11] П کینتورکان‌دین [12] $ПB_1$ ایلینمدا [13] П پر فن
[14] П نامطبوع [15] П доп: بار: [16] П доп:
[17] П доп: که: [18] П доп: بولغای‌لار: اول رنج‌غه

و *اگر آنی غافل قیلیب[1] ایشیکیگا یتسه[2] دربانی مانع[3]ه مبتلاشه،
*بلایی دوشگای که[5] اولومنی کوزیگا دوتیا قیلغای، اولتوروب بو
بلادین سینی قوتقارای دیکانگا جانین فدا قیلغای [6]ه اگر قوتولسه *روم
بلکه فرنگ‌گاچه[7] تورماغای. ینه مجلس اگر بهشت بولسه[8] اول یان[9]
قدم اورماغای ه بو خودپسند[10] بدکردار[11] و بو لوند مردار بو
پلید مجلسی‌دا کیم زندان آندین بخشی‌راق و[12] نجس *مجلسیدا
کیم[13] مستراح اندین اریغ‌راق[14]ه اگر *ایلاییدین کیکرسه و کینی‌دین[15]
اوزگا یل سیکرسه اوز قاشیدا محبوب‌لوغی اول مرتبه‌دا و اوز
افعالی‌نینك خوب‌لوغی ه *اوز آلیدا[16] اول مشابه‌دا کیم طمعی بو کیم
بزمی‌داغی حاضرلار و بو احوال و افعالیغه واقف و ناظرلارہ بو واقع
بولغان حرکات‌نینك هم اونین دلپسند دیگای‌لاره هم رابحه‌سین دماغ‌قه
سودمند[17] بو قبایحنی کیشی انگا آیتاآلماغای و آیتاآلغان‌نینك[18]
سوزیگا قولاق سالماغای و ایشیتسه هم مسلم‌توتماغای و[19] ناملایم
ایشینی اوز شریف ذاتیغه یاووتماغای ه ناصح‌قه ایذا و قصد[20] اینگای
و بو نصیحت‌دین *آنگا[21] کوپ[22] مذلّت یتگای ه بو نوع کیشی که
انگا موندای بولغای کردار، حالا بو دوردا[23] موجود و حاضر بار ه بو

---

[1] B_3 قاجیب [2] B_3 کیلسا [3]* П: оп. [4] B_3 доп: کویا [5]* П بلا
[6] П اینکای B_4 [7] $B_1B_2B_3B_4T$ فرنك‌کاجه [7]* П اوز ابتلا واقع بولغای‌لارکه
بیرداغی: [9] П доп هندستان‌غه‌جا بلکه دیب فرنکستان‌غه‌جا
[8] B_4 اولسه [10] П خودپسندید [11] так B_3; в других کردار [12] П доп: بو [13]* ПТ
ایت‌لاین و کونکراسا کیك‌لاین B_3B_4 [15]* اریغ‌راق‌دور [14] П محلیداکه
[16]* П: оп [17] П доп: دیکای‌لار [18] П доп: داغی [19] B_3 доп: ینه
[20] B_2B_4 دقت [21] B_2 اوزیکا [22]* B_1 اوزیکا [23] П доп: هم

طوردا ینه عزیزلار هم جلوه قیلورلار کیم زمان اهلی تأمّل قیلسه‌لار بارین بیلورلار[1] اگر بعضی مذکور بولغان عزیزلارین کیچیمك[2] بولسه بعضی‌سی اولوقتور و اگر بعضی ایشلاری اندین اکسوك بولسه بعضی آرتوق‌دور کیم کوپی‌گا بو فقیر[3] مظلوم، نامقدور رعایت‌لار بتکوروب‌دور و مقابله‌دا نامحصور ظلم و تعدّی‌لارین کوروب‌دور و کورماسگا سالیب کیچوروب‌دور کیم[4] تینگری آلارنی[5] انصاف حرمی‌غه خاص قیلغای یا بو مظلومنی[6] و سایر مظلوم‌لارنی الار ظلمیدین خلاص[7] و بو مذکور بولغان[8] افعال و[9] مسطور بولغان خصال بارچه کیشی قاشیدا اوز محبوب‌لوغیدین‌دور و نفس شیطان امریغه مأمور و مغلوب‌لوغیدین[10] کیم مجموع ذمایم افعال مونگا داخل‌دور باری‌نینك دفعی شکسته‌لیغ و فنادین حاصل۞ (قطعه)[11] کیشی که تاپسه فنا کوره‌سی اوتیغه گذار۞ اگرچه ذاتی‌دا[12] یوز[13] نوع *قلب و[14] غش‌لیق بار۞ وجودی آلتونی اول قلب و غش‌دین ایریلیبان۞ نی جوهری انی کورسه تاپار تمام عیار۞

اوچونچی قسم: بو نوع ایش‌دا مفرط بی اعتدال‌لیق‌دور اول[15] هم اوچ نوع‌دور۔

اولغی نوع بو مذکور بولغان اطواردا مفرط بی‌اعتدال‌لیق توزماك‌دور و اول غایت‌قه‌چه افراط[16] کورگوزماك‌دور که باشیغه

---

[1] B_2 доп: که [2] П کیجیك‌راق [3] Т доп: حقیر [4] B_1 کیجیب‌دور B_4Т کیجیب‌دورکیم [5] П доп: یا [6] так ВПT_1; в других: مظلوم [7] П доп: قیلغای [8] B_4: оп. [9] П доп: بو: [10] ПB_2 مغلوب‌لوغیدین‌دور [11] П شعر [12] П قلبی‌دا [13] П доп: مینك [14*] П: оп. B_4 نظم [15] П قسم اول [16] B_4: оп.

سلطنت هواسی بنیاد بولغای و اول باش بو هوا بیله برباد
بولغای[1]◇ و بو نوع کوپ بیخرد نادانلار ء اوزلارین شریف و عزیز
تصوّر قیلغان ایله[2] قلتبان‌لار◇ عزیز و شریف عمو ترکین قیلدیلار و
مذلت و خوارلیق بیله سیاست[3] داریغه آسیلدیلار◇ و ناج خیالی
بیله باشلارین *ترك ایتّی‌لار[4] و عدم ملکی تخت‌گاهی‌غه کیتّی‌لار◇
ایکینچی نوع بو جماعت دین متهوّرراق[5] ء بو گروه دین خودپسندراق◇
و متکبّرراق اول خیلی دور کیم نبوّت دعویسی میدانیغه مرکب سوردیلار[6]
و بو فاسد خیال قلعه‌سی برجی‌غه علم اوردیلار◇ و شعبده‌لاریغه
اعجاز تهمتی باغلادیلار و بی‌معنی هرزه‌لاریغی وحی کسوتیدا جلوه
بیردیلار◇ و هر خاین کاذب که بو دعوی[7] قیلا کیریشتی انبیا
ارواحی دین *آنگا جزا[8] رسوالیق‌لار[9] یتشتی◇ و دوزخ‌قه یتماس دین
بُرون بعضینی کویدوردیلار * و بعضینی سویدوردیلار و کولینی[10]
*کوکا ساوردیلار[11] و الارنینك متنه‌سی اوتین اوچوردیلار◇

اوچونچی نوع[12] بولاردین داغی غفلت کرداراق و لعنت‌قه
سزاوارراق هم اوتوب‌تورلار کیم غریب دعوی یولین توتوب‌دورلار
انداق کیم فرعون بی عَون و نمرود مردود◇ بنه هم بولاردیك بی
ادب و بیحیالار کیم قیلیب سهو و خطالار آغیزلاریغه تاش و توفراغ
کیم مذکور بولالماس ایشگا دعوی و لاف‌لار اوردیلار و دعوی‌لاری
اوستیدا[13] گزاف‌لار سوردیلار◇ آخر خداوند بی مثل و مانند کیم[14]

---

[1] B_3: оп. [2] B_1: оп. [3] П: оп. [4]* B_2 آیریلدیلار [5] П متهوّرراق
[6] П سوروب [7] B: оп. [8]* T: оп. [9] П رسوالیق [10]* T_1: оп.
[11] B_4 سوردیلار [11]* T_1: оп. [12] $B_1B_2B_3$ قسم [13] $B_1B_2B_3B_4$ آستیدا
[14] П: оп.

آنکا بوقتور شبیه[1] و شریك و والد و فرزند، یکتایی‌دور بی همتا بی‌اشتباه و اکراه[2] وحده لاشریك له لا الٰه الا اللّٰه غیرت الٰهی بیله* و غضب نامتناهی بیله الارغه هم نی[4] رسوالیغ‌لار نصیب ایتّی و درك الاسفل‌غه کیتیب ایشلاری نی یرگا یتّی (بیت)[5] ذره‌دین مینك قاتلا کمراك کیم قویاش‌لیق اورسه لانی ⊙ کیم که بولسه ذره‌ء[6] عقلی بیلور کیم دیر گزاف ⊙ [تنبیه] سبحان الله نی وسیع درگاه و نی رفیع بارگاه‌دور کیم آندا پیل[7] خرطومی پشه خرطومیغه[8] زبون‌دور[9] نی عجب * اگر عقل[10] سرکش مبهوت و علمی سرنگون‌دور[11] آنینك کیم یوز قلاده پیلی[12] بار ایردی یاریم پشهٔ[13] مهلك نیشی‌غه زبون و زار ایردی بو دعویغه اول که روشن دلیل‌دور اصحاب فیل واقعه‌سی بیله طیرا ابابیل‌دور [تنبیه] هر نیکیم بقاسی پیوسته ایماس پرستش‌غه شایسته ایماس هر نیکیم[14] بیر اوزی دیك‌کا محتاج دور الوهیت[15] و کشوریدین اخراج‌دور تینگری‌دور کیم کیشیگا اوخشاماس و کیشی آنگا اوخشاماس. اول که بو نوع ایماس تینگری‌لیك‌کا یاراماس[16] اول دور کیم نی کیشی انگا اوخشار نی اول کیشیگا[17] هر آینه کیم هیچ کیشی‌نینك هیچ ایشی[18] اوخشاماس انینك هیچ ایشیگا نی انگا زمان و مکان احتمالی نی[19] زمان و مکان اندین خالی نی خلا انینك یبری‌دور نی ملاء امّا[20] خلا و هم[21] ملا اندین

---

[1] П تشبیه [2] П: оп. B_1B_4T بی‌اکراه [3] $ПB_3B_4$: оп. [4] B_3: оп.
[5] B_1T نظم [6] T درجه [7] $B_1B_2B_3B_4T$ فیل [8] B_4T نیشی بیله
[9] B_4 زنون [10*] B_2: оп. بولسه [11] B_4T доп: بی غریب
[12] B_4T فیل‌لاری [13] B_4T بیشه‌نینك [14] П کیم [15] BT_1: оп.
[16] $ПB_3B_4$ доп: تینکری [17] так ВП! в других доп: اوخشار
[18] B_3T доп: انکا [19] $B_2B_3B_4$ نی هیچ [20] П доп: هم
[21] B_1B_4: оп.

تولا◦ کبر یا و جبروت اساسی خالق جهاردور *بو صفتقه اول سزا
وا بو صفت انگا سزاواردور◦ جلّ جلاله و عمّ نواله و لا الٰه غیره◦
[تنبیه] تکبر شیطان ایشی[3] و بیبیك لیك نادان ایشی[4]◦ *متکبّر
تینگری دوستلری آلیدا مطعون[5] و تینگری تاشیدا مردود و
ملعون◦ خودپسند ایشی باری ایلگا ناپسند بیایکی گا مغرور بیلور
ایلگا معیوب و تینگری گا مقهور◦ بت‌پرست لیق بخشیراق کیم
خودپرست لیق◦ [تنبیه] ینه بیر امر عظیم احسان‌دور کیم آنینك
بیانی‌دا کوپ سوز عیان‌دور[6] الانسان عبید الاحسان آنگا دال[7] و
هل جزاء الاحسان الا الاحسان انگا گواهِ حال◦ جمیع مذاهب و
ملل اهلی فاشیدا ثابت‌دور کیم *بخشی‌لیق جزاسی[8] یوقتور بجز
بخشی‌لیق و نبوّت لسان معجز بیانی‌غه داعی بو اشارت اوتوپ‌تور
کیم احسن کما احسن الله الیك اول حضرت موندراق امر ایتیب‌دور
که بخشی‌لیق بیتکور انداق کیم تینگری‌دین سنگا بخشی‌لیق یتیب‌دور◦
بو امر صفتی‌غه[10] موصوف بولماقه‌دور موندین عظیم‌راق امر نی نوع
بولا آلور و[11] انبیا و حکما و اولیا و عقلا و[12] علما داغی[13] مونگا
متفق‌دورلار و هیچ کیشی مخالفت قیلمایدورلار *و موندین احسن طریق
بیلمای‌دورلار[14]◦ احسان صفتی سعادتِ[15] ابد بیل، فتنه و آفت
یأجوجی دفعی‌غه سد بیل◦ انسانیت باغی‌نینك دلپسندراق شجری
احسان‌دور *و آدمی‌لیق کانی‌نینك ارجمندراق گوهری هم احسان‌دور[16]◦

---

1 B_1 صت 2* $B_{2,3}$: оп. 3 П ایشی‌دور 4 П ایشی‌دور 5 ПВ: оп.
6 П доп: کیم 7 П دال‌دور 8 П حال‌دور 9* П بخشی‌لیق‌غه
10 П صفتی 11 П بیلا و یانا 12 $B_2B_3B_4$ доп: و انقیا
13 B_1 доп: موندراق 14* $B_{2,3}$: оп.
15 B_2 معاونت 16* так П; в других: оп

جمیع پسندیده صفات و مستحسن حالات احسانغه تابع و آنینك ضمنی‌دا مندرج[1] و واقع‌دور◇ اول بارچه بخشی‌لیق‌لارغه جامع و باری بخشی‌لیغلار انگا فی الحقیقه راجع◇ (قطعه) عجب *صفت ایرور[2] احسان که هر شریف صفت⊙ که کیلسه جنس بشردین انگا ایرور داخل⊙ جواهر انگلا صفات آنی جوهری نفسی⊙ که باردور اندا قیو بیرنی ایستاسانك حاصل⊙ [تنبیه] اما بو زمان و دوران‌دا یا *زمان دوران[3] انقلاب و قصوریدین یا دوران و زمان اهلی خرد و انسانیت فتوریدین◇ حالا بو ورق ایورولوبتور و بو قضیه بر عکس بولوبتور[4]◇ بخشی‌لیق جزاسی خشونت‌دین اوزگا و ملایمت پاداشی تکبّر و رعونت‌دین اوزگا◇ نقش توتماس و صورت باغلاماس◇ هر کیمگا که بیر خدمت قیلدینك[5] اون مشدت‌غه مهیّا تورماق[6] کیراك و هر کیشیگا بیر[7] ملایمت کورگوزدونك[8] مینك غلظت[9] و کدورت‌غه صلا اورماق کیراك◇ آنی کیم بیر دعا قیلدینك کوپ قارغیش بیله قوتولماق بوقتور، بیراوگا کیم بیر مدح دیدینك، اون ذم بیله خلاص بولماق[10] بوقتور◇ بیر ساغر می بیرگاندین قدح قدح خوناب یوتماق کیراك و بیر قدح نوش ایچورگندین ایاق ایاق زهرغه اوزین آماده تونماق کیراك◇ هر[11] خدمت‌گارلیق قیلینب[12] مقابله‌دا[13] جفا[14] هم[15] کورسانك ینه خدمت کوز تونارلار و هر[16] وفادارلیق قیلیب اوترودا رنج و عنا[17] هم

---

1 T مندرج دور 2* $B_1B_2B_3$ صفت بورور 3 B_1 دوران‌دا 3* П : оп.
4 П اولوبتور 5 B_1 قیلسانك 6 B_1 بوماق 7 $\Pi B_1B_2B_3$ یوز 8 B_1 کورکوزسانك 9 $B_2B_3B_4T$ غفلت 10 П اوماق 11 П هر نوع 12 П قیلسانك
13 B_4 مقابله‌سیدا 14 П یوز جفا 15 ΠB_4 : оп. 16 B_3 доп : کیمگا
17 $B_2B_3B_4$ الم

چیکسانك[1] عبودیت[2] طمع قیلورلار◇ هر وفاغه یوز جفا تارتماسانك
گنه‌کارسین و هر *مهر و[3] محبت‌قه مینك **درد و[4] محنت قبول
قیلماسانك تبه روزگارسین[5]◇ الارغه جان فدا قیلسانك شکرانه جانغه
منّت قویماق تیلارلار. اگر بو شکرانه نی ادا قیلماسانك تکرارغه شروع
قیلماق ایستارلار◇ یوز مدعالاری حاصل بولوب بیری قالسه[6]
باشدین اياق مقصّرسین.[7] مینك آرزولاری بوتوب کیشی بیر عذر
آراغه سالسه[8] اياق‌دین باش مدبرسین◇ یامانلیق قیلغان‌لاریچه[9]
مینك نیاز کورگوزسانك سنینك ایشینك‌دین یامانراق[10] کیشی‌نینك
ایشی یوق◇ جانینگنی دوستلوغلاری‌دا بیرماسانك دشمن جانینك
ایرورلار، خاطرلاری اوچون ناحق قانغه راضی بولماسانك قانینگغه
تانوغلوق بیرورلار◇ دایم تیلاگانلاری‌دیك قیلغانغه[11] بیر *قتله تأخیر
قیلسه[12] شکایت و تشنیع‌لاری‌شایع، مدام ایستاگانلاری‌دیك قیلغانغه[13]
بیر[14] نوبت تقصیر بولسه عمرونگدا قیلغانلار[15] باری ضایع◇ پیاپی
آلماغ الارغه هنرّیوزدین بیرگا عوض[16] خیالیدین کونگول‌لاریگا ضرر[17]◇
ایمگاك‌لاریگا[18] چیداسانك *آتینك[19] بی‌ادراك/تکلیف لاریدین آزیاد**
ایت[20] سانك[21] ذاتینگغه تهمت امساك◇ بارلار[22] مالینك‌نی[23] فدالاری

---

[1] ПВ$_1$В$_2$В$_3$В$_4$ доп: یانا [2] В: оп. [3*] В$_1$В$_2$В$_3$В$_4$: оп. [4**] В$_4$: оп.
[5*] П جفایه یوز وِفا کورکوزسانك سیه‌کارسین [6] В$_1$В$_2$В$_3$В$_4$Т بولماسا
[7] В$_3$ доп: اکر [8] В$_3$Т سالسانك [9] В$_1$В$_2$В$_3$В$_4$ قیلغان‌لارغه نیجه [10] П
доп: هیچ [11] П قیلغان‌ینك‌غه [12] П بولسا [13] П قیلغانینکغه
[14*] так ВПТ$_1$; в других: оп. [15] П قیلغان‌لارینك [16] П: оп. [17] П کذر
[18] П доп: کوب [19] так ВПТ$_1$; в других: انینك [20**] ПВ$_2$В$_3$В$_4$: оп.
[21*] В$_1$: оп. [22] ПВ$_1$ بار [23] В$_4$ همیشه جانینکنی

قیلسانك[1] بیر قاتله[2] سهودین اونوتسانك[3] لقبینك بی‌مروّت جفالاری مقابله‌سیدا عذر خواه‌لیق‌قه جان بیرماسانك، خطاینك بی‌حمیت۰ باشلاریغه گل ساچسانك الاردین یوزونگا تیکان سانچیلور اگر اول گل[4] ساچماغنی بس قیلسانك باغرینگغه چوکور تیکولور۰ متعاقب نیازلارغه متواتر ناز پیشه‌لاری، پیاپی ستم‌لاریغه دمادم لطف و کرم کوز تونماق اندیشه‌لاری۰ بیچاره اول مظلوم کیم[5] بو ظلم‌کیش‌لارغه گرفتار[6] و بو ستم اندیش‌لارغه فرمان‌بردار بولغای[7]۰ بولار جفاسین بو جفاکش جانیدین سوه و ستم‌لاری جراحت‌لارینی مجروح[8] *باغری زخمیدین[9] کور۰ (قطعه)[10] جفالار کیم مینینك جانیمغه یتمیش دهر خلقی‌دین ⊙ بیری[11] کفاردین کیلماس[12] اسیر اولغان مسلمانغه⊙ نی بیدادی کیم ایستارلار قیلیب سونگرا اوکوش تهمت⊙ داغی بوك‌لارلار آخر بو جفاکش زار و حیرانغه⊙ بو بیداد اعلیدین گر جان بیریب مخلص ابرور ممکن⊙ قیلیب جاننی فدا با لله که منّت قویغامین جهانغه⊙ [تنبیه][13] سخاوت[14] و همت بابیدا: سخاوت انسانیت باغینینك بارور شجری‌دور، بلکه اول شجرنینك مفید ثمری‌دور۰ آدمی‌لیق کشوری‌نینك بحر موج‌وری بلکه اول موج بحرینینك ثمین گوهری۰ سخاوت‌سیز کیشی باغین‌سیز ابر بهار[15] و رایحه‌سیز مشك تاتار۰ میوه‌سیز یغاچ همان و اونون همان، باغین‌سیز بولوت همان و توتون همان۰ سخاسیز کیشی *بیرلا[16] گوهرسیز

---

[1] B_4 قیلیب [2] B_1 доп: قیلماسانك [3] B_3B_4 قیلماسانك $\Pi B_1B_2B_3T$: оп.
[4] BB_4: оп. [5] B_2B_4: оп. [6] Π بولغای [7] T: оп. [8] $B_2B_3B_4$ доп: بولغان
[9*] $B_2B_3B_4$ باغریدین [10] B_1 نظم [11] B_3 باری [12] $B_1B_2B_3B_4$ بولماس [13] Π: оп.
[14] B_3B_4T سخا [15] B_2 بهاردور [16*] B_1: оп.

صنف نینك بیر حکمی بار، دُرسیز صنف بیله اولوب قوروغان کشفغه نی اعتباره بخیل بهشتقه کیرهاس اگر[1] سیّد قُرَشی بولسون و سخی تاموغ‌قه[2] بارماس اگرچه[3] بندهٔ حَبشی بولسون. سخی بواوت‌دور ایشی خرمن[4] بلکه مخزن بیرماك، بخیل موردور دُنیی[5] خوشه و[6] دانه تیرماك. همّت اهلی‌غه‌دور سخاوت اختصاصی، بو ایکی شریف[7] صفت شاه ولایت خاصی. آدمی بدن دور همت انگا روح و همّت اهلی دین عالم‌دا[8] یوز مینك فتوح. همت‌سیز کیشی ایر سانیدا ایماس، روح‌سیز بدن‌نی[9] کیشی تیریك دیماس. عالی همت شاه‌بازی‌دور بلند پرواز، بی‌همت سیچقان صیادی یورتیچی‌باز. شونقار مسکنی شاه‌نینك بیلاکی، یورتیچی مقامی اولوك[10] ساسیغ بدن[11] سونگاکی. ارسلان ایشی صید اوروب سباغنی تویغارماق، سیچقان ورزشی درم اوغورلاب توگوننی اختارماق. صاحب همت مفلس‌لیق بیله پست بولماس، همّت‌سیز[12] گنج تاپسه بیمك‌لارگا همدست بولماس. چنار ایلکی خالی‌لیغی‌دین بیمك‌لیکی‌گا نی نقصان، توفرافقه نهان گنج‌لاری بیله نی علوّ[13] شان. همت اهلی‌غه اگرچه بیمك[14] کوکبه‌دور، اما سخاوت‌غه نیچه مرتبه‌دور. اسراف سخا ایماس و اتلاف‌نی معنی اهلی سخا[15] دیماس. حق مالین کویدورگاننی دیوانه دیرلار و یاروق کوندا شمع کافوری یاقغان‌نی[16] عقل‌دین بیگانه

---

[1] $B_1B_2B_3B_4$ اکـجه [2] $B_2B_3B_4$ دونغفه [3] ΠB_1 اکر [4] P_1B_3 доп: بیرماك
[5] П ایشی [6] П بلکه [7] B: оп. [8] B_1 عالم اهلیدا [9] П доп: هیچ
[10] $\Pi B_1B_2B_4T$ اولوکسه‌نینك B_3T_1 اولوسه‌نینك [11] П доп: و چوروك
[12] П доп: کیشی اکر [13] B_1 علوی [14] B_1 بیوك‌لوك [15] П سخاوت
[16] T یاندورغان‌نی

دیرلار◇ مباهات اوچون بیرماك خود نمالیغ و آنینك بیله اوزینی سخی دیگان[1] بیحیالیغ◇ اول که ایل کورماگونچه بیرماس لئیم‌دور سخی ایماس◇ تیلاب بیرگاننی هم سخادین یراق بیل، ابرام بیله بیرگاندین بیرماگاننی یخشی‌راق بیل◇ بیرته اوتماك‌نی ایکی بولوب یارمین بیر آچقه بیرگاننی سخی دی، اوزی‌یمای بارینی محتاج‌قه بیرگاننی اخی دی[2]◇ [تنبیه] سخا نی نوع *قیلور و[3] هنرلارنی تاپماق بیدورماك‌دور و عیب‌لارنی یاپماق کیدورماك‌دور◇ محلّیدا *بیرگان ایسکی چارتاره تون سخاوت، و بی‌محل بیرگان زریفت چار قب[4] شقاوت◇ دیسانك[5] طعامینك ضایع بولغای[6] بیدور و تیلاسانك لباسینك ایسکیرماگای کیدور◇ سخا طریقین مذکور بولغان سوزگا انگلاء امّا *کرم آیینی[7] و فتوّت رسومی[8] اوزگا آنگلا◇ [تنبیه] کرم و فتوت طریقیدا[9] کرم[10] بیر جفاکش‌نینك شدّتی یوکین کوتارماك‌دور و آنی اول صعوبت‌دین اوتکارماك‌دور[11]◇ بیراونینك محنتی خاری حملین قبول قیلماق و اول تیکان نوکیدین[12] گل‌دیك آچیلماق و اول قیلغانتی تیلگا کیلتورماماق و آغزغه آلاماق و اول کیشیگا منت قویماماق و آنینك یوزیگا کوز[13] سالاماق◇ کرم صفتی اکرم الاکرمین ایشی‌دور، صاحب کرم کیشی حق‌نینك بو نوع صفتی‌غه متابع کیشی‌دور◇ *بودور دا[14] کرم سبزه‌سی تره‌فروش د کانیدین اوزگا

[1] П دیماك [2] BB_2 : оп. [3]* так ВП; в других : قیلوردا [4] П پاره◇ پاره ایسکی تون بیرماك سخاوت و بی محل چار قاب زربفت بیرماك [5] B_4 доп : که [6] П اوملاغای [7]* П کرم‌ذی [8] П رسومینی [9] T_1 بابیدا [10] П و فتوت [11] так $ПB_1$; в других اوتکارماك [12] П توکیدین [13] так $ПT_1$ в других : оп. [14]* В : оп.

یردا تاپیلماس و مهر گلی سپهر تیزگوش گلشنی‌دین اوزگا یردا آچیلماس◇ کرم بشر طبعی‌دا نایاب و نابوددور بو سبب‌دین کرم اهلی ناپیدادور و ناموجود ◇ [تنبیه] ، کرم کافین گوییا کیمیا ابتداسیدین آلیب‌دورلار و راسین سیمرغ اراسیدین و میمین خویلار اغزیدین توتوپتورلار◇ چون اوچالاسی معدوم‌دورلار[2] ایل آنی اونوتوپتورلار◇ بو جوهرنی عالم اهلیدین تیلماك قویاشنی ذره‌دین تیلاماك‌دور *فلك‌نی سهادین ایستاماك◇ [تنبیه][3] مروت بابیدا؛ معدوم‌لوق‌دا[4] مروّت *کرمنینك اوروق قیاشی‌دور[5] بلکه توأمان قرانداشی‌دور[6]◇ ایکالاسی چون ایل بیوفالیغی‌دین[7] آگه بولوپتور بولاردین قاچیب عدم ملکی سفریغه همره بولوب‌تور◇ و صاحب کرم اول نفیس متاعیدین ایریلورنی صلاح بیلمایدور و صاحب مروت[8] داغی اول شریف خلقی‌دین ایریلمایدور◇ کیم ایکالاسی تمایدا بولسه‌لار تینگری پناهیدا بولسون‌لار عزّت و[9] شرف آرام‌گاهیدا[10]◇ [تنبیه] وفا بابیدا؛ وفا اول صفت‌دور کیم کرم و مروّت خلق‌نی آنسیز کوروب ایتیب‌دورلار و آنی تیلاماك‌کا عدم ملکی ساری کیتیب‌دورلار◇ جهان گلشنی وفا گلی‌دین زینت‌سیزدور و بشریت گلی[11] وفا رایحه‌سیدین نگهت‌سیز[12]◇ وفا شمعی‌دور کیم[13] دهر تیره خاکدانین یاروتمایدور و زمان بیوفالاری کونگلی بیله الفت تونمایدور و

---

[1] П: оп. [2] П معدوم بیرورلار [3*] T_1: оп. [4] B_4: оп. [5*] B_1 کرم اوروقغه باشیدور T کرم اوروغی باشیدور B_4 کرم اوروغی‌نینك باشیدور [6] $B_1B_2B_4$ قارداشی [7] B_4 بیوفالغین بیلیب‌دورلار [8] П همت [9] B_1B_3T حرمت و: доп [10] $ПB_3$ доп: بولسون‌لار [11] B_1: оп. [12] B_4 доп: کوروب [13] B: оп.

نرگسی‌دور که دوران چمنی‌غه کوز سالمایدور و کزنگول‌لاری غنچه‌سیدا
حقد و *حسددین اوزگا قالمایدور[1]◇ محبوبی‌دور پاك خلقت جز پاك
کونگرلگا انس و الفتی یوق *مطلوبی‌دور پاکیزه طینت جز پاکیزه
فطرةقه[2] *میل و رغبتی[3] یوق◇ دُرّی‌دور ثمین انسانیت تاجیغه
زیور و عالمدا انسانیت نابود، و جوهری‌دور[4] آتشین آدمی‌لیق
باشیغه افسر و عالم اهلی‌دا آدمی‌لیق ناموجود◇ وفاغه حیا[5] بیله
پیوسته‌لیق انداق که حیاغه وفا بیله وابسته‌لیق◇ [تنبیه] *وفا ذیلیدا[6]
و[7] حیا ذکریدا: کرم و مروّت اتا و انادورلار وفا و حیا ایکی همزاد
فرزند هر نیچه اول ایکاوگا نور بیله صفادور بو ایکاوگا اتّصال بیله
پیوند◇ هر کونگولنی کیم[8] وفا مسکن قیلور حیا هم قیلور[9] و هر
مسکن‌دا کیم اول تاپیلور بو هم تاپیلور◇ وفاسیزدا هیا یوق حیاسیزدا
وفا یوق و هر کیم‌دا بو ایکی یوق ایمان یوق و هر کیم‌دا ایمان یوق
اندین آدمی‌لیق کیلماك امکان یوق◇ عمر کیم وفاسیزدور اندین
امید کوزین یاروتسه بولماس، محبوب که بیوفادور اندین جاوید
وصالی طمع توتسه بولماس◇ ایرانلار اهل وفا خاتونلار بیوفا کاملارلار
اهل حیا و ناقص‌لار بیحیا◇ وفا و حیا عالم تیره مکانیدین اوتوبتورلار
*و لامکان عالمیدا مکان توتوبتورلار و اوزلارین بیر بیرلاری بیله
آووتوبتورلار و[10] قالغان وفاسیز بیحیالار آلارنی اونوتوبتورلار◇ هر

---

[1]* П حسد کوه‌لارین یازاالمای‌دور B_1B_3 حسددیك ر قاپالمای‌دور П
و اهل بولغلن پاك کونگول‌دا قطعا П [2]* П: оп. [3]* حسد آلمایدور T
کدورت و کلفتی [4] так BT_1; в других: کوهری‌دور [5] П جفا [6] B_3B_4: оп
T_1 بابیدا [7]* П: оп. [8] B_1B_4: оп. [9] B_4T تابیلور [10]* P_1: оп.

کیم‌گا بیر[1] وفا کورگوزدوم بوز بیوفالیغ کورماگونجه قوتولمادیم و هر کیم بیله کیم[2] بیر مهر و محبت آیینی توزدوم مینك جور و مذلت[3] تارتماغونچه خلاص بولمادیم ◇ (بیت) کیمگا قیلدیم بیر وفا کیم بوز جفاسین کورمادیم ⊙ کورگوزوب بوز[4] مهر[5] مینك[6] درد و بلاسین کورمادیم[7] ⊙ دور بیوفالاری جوریدین داد و دهر بیحیالاری ظلمی‌دین فغان و فریاده‌تا عالم بناسی‌دور بو اوتقه هیچ کیشی مین‌چه اورتانمایدور تا بیوفالیق ابتداسی‌دور بو یالین‌غه هیچ کیم[8] مین‌دیك چورکانمایدور◇ زمان اهلی بیوفالیغی‌دین باغریمدا[9] تیکانلار[10] و دوران خلقی[11] بیحیالیغی‌دین کوکسومگا[12] توگونلاردور[13]◇ کیم هر قایسی‌غه رقم اورای دیسام ایوب صبری انگا وفا ابتماس و قلم سورای[14] دیسام نوح عمریدا تمام‌غه یتماس◇ حق[15] آلارغه انصاف * و رحم[16] ساری توسّل بیرگای یا بو مرحوم[17] جفاکش‌غه صبر و تحمّل[18]◇ (بیت)[19] یا مرحمت اول خیلِ ستمکاره‌گا بیرگیل ⊙ یا صبر و تحمّل[20] مین[12] بیچاره‌گا بیرگیل ⊙

[تنبیه] حِلم ذکریدا حلم انسان وجودی‌نینك فواکه‌لیغ باغی‌دور و آدمی‌لیغ عالی‌نینك جواهرلیغ تاغی[22]◇ حِلم‌نی حوادث دریاسیدا کیشی‌لیك کیمه‌سی‌نینك لنگری دیسه بولور و انسانیّت میزانی تاشیغه

---

[1] B_2 کیم [2] $B_1B_2TT_1$: оп. کیم بیر $B_3B_4T_1$ [3] П جفا [4] B_1T بیر
[5] T_1 لطف [6] B_1 بوز [7] $B_2B_3B_4$ доп: تنبیه [8] ΠB_2B_4T کیمسه
[9] П کوکسوم‌کا $B_1B_2B_3B_4T$ کوکسومدا [10] так BT_1; в других: توکانلار
[11] П اهلی [12] $\Pi B_1B_2B_4T$ باغریمغه B_3 باغریمدا [13] так BT_1; в других
تیکانلار [14] B_1 اورای [15] П حق تعالی [16*] B_3 : оп. [17] П محروم B_3B_4
مظلوم [18] П доп: بیرکای [19] $B_1B_2B_3T$ نظم [20] BT_1 доп: یا
[21] ΠB_2B_4T مینی [22] П تاغی‌دور

نسبت قیلسه بولور◇ اخلاق شخصی‌نینك آغیر بهالیغ لباسی‌دور و اول لباس جنسی‌نینك سنگین دیباسی[1]◇ مخالف نفس‌لار صرصری اوچورماق‌دین اسراغوچی و منافق بو الهوسی‌لار هرزه‌سی تند بادی ساورماقتین ساقلاغوچی◇ خلایق‌دین کیشی‌گا موجب تعظیم و اعزاز و اکابردین اصاغرغه باعث التفات و امتیاز◇ نیچه اولوغ کیشی تمسخر و طیبت قیلسه *آنینك قاشیدا بی‌شکوه و وقار انچه **کیم خس[2] کیشی هزل و خفت کورگوزسه[3] انینك قاشیدا بی شوکت و بی اعتبار◇ اما[4] دوران باغی‌نینك خس و خاشاك آیین‌لاری و یل‌دیك بی‌ثبات و تمکین‌لاری◇ کوزیگا حلم[5] اهلی آغیرلیقه منسوب و گران جانلیق بیله معیوب‌دورلار◇ قویون‌دیك توفراغنی هواغه[6] ساوورولار* و اول سبکسارلیق بیله باشلارین کوککا یتکورورلار[7]◇ ناغ پیکرین ایاغ آستیغه آلماق آیین‌لاری و دشت اجزاسین هواغه ساوورماق تمکین‌لاری◇ یل‌دیك هرایشیك‌دین کیرارگا عارلاری یوق اوت‌دیك آتش‌دان لیغی‌دین[8] اوزگا شعارلاری یوق◇ یل اگرچه لاله تاجین اوچورغای، اما قیا کمریغه نیتا آلغای *اوت اگرچه تاغ ایتاکین کویدورگای، اما قویاش اخترینه[9] **نیچوك یتا آلغای[10]◇ حق گوی قوش‌نینك تمکین بیله ذکر آیتوری قاشیدا قارلوغاچ نینك[11] بی‌ملال ینگشاماغی ملالت کیلتورور و مصحف اوراقین خردپیری تلاوت قیلوردا لئیم طفل‌نینك یلپیگوچ بیله ورقنی ساوورماغی[12] کدورت یتکورور◇[13] *اما پیل[14] اگر

---

[1] П دیباس‌دور [2]** П مسن [3]* $B_1B_2B_3B_4T$: оп. [4] П تا [5] П قلم
[6] П: оп. [7]* T_1: оп. [8] B_4 آتشی‌روان لیغیدین [9] П اخکریغه [10]* B: оп.
[10]** П نیتا آلغای [11] П قارلاغوچ نینك [12] П ساووغای [13] $B_1B_2B_3B_4T$
[14]* T_1 جاهل کیلتورور

کوکلا یتسون سبکباردور و بی مقدار، و تاغ اگر توفراقده باتسون [1] کمر [2] صاحب وقاردور، و حلم شعار، انینك ضمنی‌دا اوتقه [3] یاقمودیك خس و خاشاك، مونونك جوفیدا، شاه تاجی‌غه تیکیلگودیك لعل آتشناك، (بیت) [4] اغیرلیق وزنیلپین‌دور [5] سیل‌دین غم‌سیز [6] * هری تاغی [7] ⊙ ینگیل‌لیك فرطیدین برباد ابرور قامغاق یافراغی ⊙ [تنبیه] [8] تینگری دوست‌لاری‌نینك [9] حکایاتی و الار اخلاقینینك روایاتی افسانهٔ‌دور کیم اویوغان کونگولنی اویغاتور و ترانهٔ‌دور [10] کیم خیره‌لیغدین قاتقان [11] کوزنی یغلاتور یخشی‌لارغه ابریشماك، ایت‌نی پاکلار چرگاسیگا قاتّی و یمانلارغه قاریشماق [12] انبیا اولادین [13] جهنّم‌غه اوزاتتی، [تنبیه] انگا [14] کیم یقین کوزی کوردور تینگری دوستلارینی کورا الماس و انگا کیم توفیق آیاغی لنگ‌دور تینگری یولیغه یوگورا آلماس، اگر کیشی پادشاه یساغلیق‌دور ایشی [15] ایلگاری باروری عنایت‌قه باغلیغ‌دور، [تنبیه] اگر حق‌دین عنایت بولسه قول‌لار قولی شاه‌لار شاهی، اگر اول [16] بولّاسه عالم شیخ الشّیوخی عالم نامه سیاهی، لقمان که بیر قول ایردی حکمت و نبوّت بیله [17] فرقین کوکلا یتکوردی، جالوت‌قه [18] انینك‌دیك مینك قول ایردی، غضب و سیاست تیغی بیله باشین یرگا توشوردی، [تنبیه] مظلوم‌غه یخشایش کورگوز که [19] ظالمدین آسایش کورگای‌سین زیر دست‌لارغه نفع یتکور [20] * اگر تیلاسنگ که [21] زیر دست‌لاردین

---

[1] B_1 کیرسون B_2B_4 برابر بولسون [2] ΠB_1 : оп, [3] B_1 : оп. [4] П نظم [5] B_3 ورطیدور [6] B_1 غم [7]* П جرتاغی B_1 جرتاغی [8] B_1T_1: оп. [9] T دوست‌لاری [10] T ترانه [11] B_4 قالغان [12] TT_1 ابریشماك [13] П و اولیادین [14] B_4 انینك [15] так BT_1; в других: ایشی‌نینك [16] П عنایت [17] П: оп. [18] B доп: که [19] B_4T: оп. [20] B_4 доп: که [21]* ΠB_4: оп.

ضرر کورماگای‌سین[1]۰ خردمند[2] محالفت‌دین[3] قلچار ، موافقت‌قه
ملایمت ایشیکین آچار۰ زنبور غوغاسیدین نیش متصوّردور و عسل
سوداسیدین نوش میسّردور۰ *[تنبیه][4] سعادتمند یگیت‌دور که شهوت
میلی قیلماس کیم[5] بی‌سعادت قاری‌نینك خود ایلکیدین هیچ ایش
کیلماس[6]۰ [تنبیه][7] درد اهلی‌نینك نفسی بیر اوت‌دور کیم قاتیق
کونگولنی یومشاتور و قوروغ کوزنی ییغلاتور۰ و سوز اهلی‌نینك دمی
بیر یل‌دور کیم انانیت خاشاکین ساوورور و غضبیت[8] توفراغین
سوپورور۰ عاشق ایشی عجز و نیاز و عشق دلیلی سوز و گداز۰
پروانه‌غه کویماك و اورتانماك[9] آیین ، بلبل‌غه ### نالهٔ‌زار و فریاد
بی‌اختیاردین قایدا تسکین۰ کیمچه ایشنار قورت زبانه آتشین قیلماس
و کوپلك پروانه * ایشین بیلماس[10]۰ (بیت)[11] کیشی اوزنی یساغان
بیله بولورمو عاشق⊙ صبح کاذب یاروماس ایله که صبح صادق⊙
[تنبیه] هر نی کیم بی‌بقادور ، انگا کونگول باغلاماق خطادور۰ اول که
اندین اوزگا باریغه معرض زوال‌دور * اول[12] بیر و بار[13] لم یزل و لا
یزال‌دور۰ انینك عشقین بیرك توت اول باقیدین اوزگا باری[14]
فانی‌لارین اونوت۰ [بیت] آنینك[15] عشقینی بیرك دونماك کیراك⊙
ینه بار و یوقنی اونوتماك کیراك⊙ [تنبیه][16] مجازی عشق‌قه[17] بیر محبوب[18]
بولغای آنینك عشقی‌دا بیخود و مغلوب بولغای۰ حقیقی عشق

---

[1] П کورماکای [2] B_1 خرد [3] П محالف‌دین [4] B_1T_1 : оп. [5] П : оп.
[6]* T : оп. [7] B : оп. [8] П غضب و تعصب ; $B_1B_2B_4$ غضب
[9] П اورتماك [10] B_1 : оп. $B_2B_3B_4$ قیلماس [10]* П بولماس
[11] П نظم [12] B_1 اولکه [13] B_1 بارچا [14] B_4 کیم انینك [15] B_4 : оп.
[16]* П اول که بیردورکیم [17] B_2 доп : که [18] B_1 مجنون

بیقراری و انینك تجلّیاتی صدمتی‌نینك[1] بی‌اختیاری◦ قلق[2] و اضطرابی‌ا انگا یاراشا[3] کیراك بولغای *و غلبات[4] جذباتی هم انگا اوخشاشا[5] کیراك بولغای◦[6] (بیت)[7] سهانینك عاشقی چون ناله اینگای⊙ *قویاش بی‌حالیغه[8] کور کیم نی بنگای⊙ [تنبیه] دوست وصالین تیلار بولسانك عاشق بول و اگر اوزلوگونك بیله بولاالماسانگ[9] عاشق‌لاری تیکرایی‌غه اوگورول[10]◦ اول اوت شعله‌سی اگر سنگا هوس‌دور بیر شرر سنینك ساری یوزلانسه بس‌دور◦ (قطعه)[11] *عشق بیر اوت‌دور که[12] آنینك شعله‌سیدین بیر شرر⊙ توشسه گردون پردەسیغه اورتار انداق کیم حریر[13]⊙ سین که جسمینك پرده تاریدین داغی بولغای ضعیف توشسه اول ینگلیغ چاقین توزگایمو اول تار حقیر[14]⊙ [تنبیه] ایرانلار خدمتی‌غه اولکه عمرین صرف ابتار اگرچه[15] عمری کپتار اما جاوید عمریغه یتار◦ اوزونگنی بو زمره‌دین یراق توتما باشینك بارسا بو[16] مدعانی اوتوتما◦ عمر فانی‌دور وبیوفا اول باقی حیات موجب بقا◦ (نظم)[17] ایرانلار خدمتی‌دین چیکماگیل باش⊙ گر باشینگغه گردون‌دین یغار تاش⊙ *که گر[18] اول تاش ایله[19] باشینك اوشالغای⊙ سعادت خطی‌دور گر زخمی قالغای⊙ [تنبیه] لی نعمت‌قه عیب روا کورگوچی قول پیریغه مرتد مرید‌دور و اتاسیغه حرام‌زاده اوغول◦

---

[1] T_1 خذمتی‌نینك [2] П قول‌لیق B_1 تنبیه [3] B_1 یارا [4] П доп: و
[5] B_1 اوخشاماق [6]* П: оп. [7] B_1 نظم [8]* B_3T قویاش‌نینك حالیغه
[9] П بولماسانك [10] $ПB_1T$ ایورکول B_2 ایورول [11] B_1 نظم [12]* так B_3B_4T
в других اول بیر اوتی‌دور کیم [13] B_4 حذر [14] так $ВПT_1$; в других: حریر
[15] П اکر [16] П: оп. [17] $ПB_1B_3$ مثنوی B_2 رباعی B_4T بیت T_1 قطعه
[18]* П اکر [19] B_4 بیله

مریدغه پیر و اوغول‌غه اتا و خادم‌غه مخدوم حقی اندای‌دور کیم بنده‌لارقه قادر قیوّم حقی◇ (مثنوی)[1] کیم که اتا امریغه قویماس بویون⊙ پیر ایله مخدوم ایشین دیر اویون⊙ بیل که چیکار تینگری یولیدین ایاق⊙ تینگری بیله عاق بولار پیرله عاق⊙ [تنبیه] هر کیم که بیراو بیله یاردور یا که یارلیك دعویسی‌دا باردور◇ کیراك کیم[2] اوزیگا روا توتماغاننی یاریغه روا توتماسه، کوپ نیمه[4] اوزیگا هم روا توتسه انگا[5] توتماسه◇ بس مشقّت[3] کیم اندین روح‌غه الم یتار کیشی انی اوز جسم و جانیغه تجویز ایتار◇ اما انی یاریغه تخیّل[3] قیلا آلماس، اگر تخیّل قیلسه وحشتی‌دین حیانی قالماس◇ (قطعه)[6] یار اول‌دور که هر نی کیم اوزیگا⊙ ایستاماس یاریغه هم ایستاماگای⊙ اوزی ایستار که یار اوچون اولگای⊙ انی موندا شریك ایلاماگای⊙ [تنبیه][7] کونگول بدن ملکی‌نینك پادشاهی‌دور انگا صحت مونگا هم[8] صحت انگا تباهی مونگا هم[9] تباهی‌دور◇ پس اولکیم کونگول ملکی‌نینك صاحب جاهی بولغای[10] شاه‌لار شاهی بولغای◇ بدن صلاح و فسادی کونگول صلاح و فسادی‌غه تابع و ملك آباد[11] و خراب‌لیغی شاه عدل و ظلمی‌غه راجع◇ پادشاه ملك بدنی‌نینك جانی‌دور و کونگول بدن ملکی‌نینك سلطانی◇ (بیت) ملك اوچون سالم[12] کیراکتور خسرو کشور پناه⊙ تن اوچون اول عضو کیم بولدی بدن ملکیدا شاه⊙ [تنبیه][13] شاه‌دین[14] هم لطف مرغوب‌دور هم سیاست مطلوب‌دور◇ اما

---

[1] B_4 بیت T_1 قطعه [2] П کیراك‌دور [3] B: оп. [4] П доп: کیم [5] П доп: روا
[6] B_1 نظم B_1B_4 تنبیه [7] B_1 فایده B_4: оп. [8] ПТ: оп. [9] П: оп.
[10] П доп: و کر بندهٔ حبشی‌دور [11] B_4 آبادلیغی [12] П سلطان
[13] ПТ: оп. [14] B_1 شاهغه B_1 نکته

هر بیری اوز محلیدا خوب دور پس انگا دوست دین[1] دشمن‌نی[2] فرق ایتارگا
کوپ ملاحظه کیراك[3] و فراست *و یارنی اغیاردین تانیرغه کوپ تجربه
کیراك و کیاست[4]◇ نیوچون کیم اندین باریغه بیم و امید بار
ضرورت دور[5] کیم کورگوزگای اوزین بنده‌وار◇ یقین بولغونچه هر
قایسی‌نینك حقیقت حالی،نامناسب امورنینك[6] بار احتمالی◇ (بیت)[7]
ناکهان کر بی‌تأمل سورسا بیر حکم عنیف⊙ کیم ضعیف اندین قوی
یاخود[8] قوی بولغای[9] ضعیف⊙ [تنبیه][10] اوکته حکمی بیراونی قیلسه
نابود اول زمان *پشیمان بولماق‌نی[11] سود یا[12] محل‌سیز بیراونی قیلسه
عالیشان بیلکاندین سونك پست ایتسه اوز *شانیغه‌دور زیان[13]◇
(بیت)[14] تأمل موندا واجب‌دور بغایت⊙ کی بولماغای بو نوع ایش
بی رعایت⊙ [تنبیه] پادشاه دشمن‌غه انتباهلق غضب سورماماك[15]
*کیراك‌کیم[16] دوست هم اندین ایمین بولماغای و مخالف‌قه[17] انداق
سیاست کورکوزماماك کیم موافق هم اندین[18] مطمئن قالماغای (بیت)[19]
کیرالماس مخالف‌قه آنچه عناد⊙ که قیلغای موافق‌نی بی‌اعتماد⊙ [تنبیه]
فاسق عالم دانشوریدور[20] اوز نفسیغه ظالم، غنی بخیل نادانی‌دور
نادم.
اوز زیانیغه محیل[21]◇ بو *ایکی کیشی[22] عمر ضایع اوتکاردیلار و گورگا
حسرت وارمان آلیب[23] باردیلار بیری[24] اولکیم علم اورگانورگا رنج تارتتی

---

[1] B_2B_4 دوستنی B_3 [2] B_2B_4 دشمندین B_3 [3] П کیراك‌تور [4]* П: оп. [5] П ضرورت [6] П доп: هزار [7] B_2B_4T نظم
[8] П یاکیم [9] B_1: оп. [10] ПТ: оп. B_1 نظم [11] $B_2B_3B_4T$ بولماغی [12] B_1 پشیمانلیغی
[13] B_3: оп. [13]* П شانیغه نقصان [14] B_1B_4: оп. [15] так سورماك; в других سورکای‌که T_1T
[16]* T: оп. [17] B_4T مخالفتغه [18] T доп: ایمن و [19] T نظم [20] П доп: که [21] П نادم [22]* B_3 ایکی‌سی
[23] B_2 برله B_3 بیلا [24] так $B_2B_3B_4T$; T_1 بیراو; в других بیر

وعمل قیلمادی بیری[1] اولکه مال یغارغه ایمکاك چاکتی وصرف قیلورین بیلمادی۰ (قطعه)[2] عالمی کیم علمی ایردی بی‌عمل⊙ یا غنی کیم مالیغه بخل ایردی یار⊙ اولدیلار یوز حسرت و ارمان بیله⊙ ایلگا بولدی ایشلاریدین اعتبار⊙ [تنبیه] یامانلارغه لطف وکرم، یخشی‌لارغه موجب ضرر و الم[3] موشوککا رعایت کبوترگا آفت‌دور۰ شغال جانبین توتماق، تاووغ تخمین قوروتماق‌دور۰ (بیت) بوربنی قوزی بیله قیلغان سمیز⊙ کیك جمع و خیلی‌غه‌دور[4] رحم‌سیز⊙ [تنبیه] علم اورگانماك‌دین[5] تقویتی[6] اوچون‌دور *یوق که دنیی جمعیتی اوچون‌دور[7]۰ **خیرسیز غنی[8] یاغین‌سیز ***سحاب و[9] عمل‌سیز عالم دابه[10] که انگا یوکلاگای‌لار[11] کتاب[12]۰ (بیت)[13] جمال نفیس رخت ایله[14] اورسه قدم⊙ یوق نفع انگا غیر مزد بیر ایکی درم⊙ [تنبیه] بخیل‌نینگ مالین اسراردین[15] محنتی قاتیغ و حسودنینك فعلی اویاتی‌دین عیشی اچیغ کیم[16] اول اوز عناسیدین ذلیل‌دور و بو اوز قیلغی‌دین[17] علیل۰ (بیت)[18] انگا مالینینك حفظی رنج و عنا⊙ مونگا فعلی نینك زشتی درد و عنا[19]⊙ [تنبیه] کیشی مالیدین *نی کیم[20] بهره آلدی انینك‌دور، هر نی کیم اسرادی اوزگانینك[21] زحمت بیله تاپقانینگنی اوزونگدین ایامه و

---

1 так $B_2B_3B_4T$; T_1 بیبراو; в других بیبر 2 T_1 مثنوی B_3 نظم ΠB_1 3 так $B\Pi T_1$; в других: الم‌دور 4 так $B\Pi T_1$; в других: خیلی‌غه‌دور بیت 5 B اورنماك 6 $\Pi B_2B_4T_1$ تقوی B_3T غرض تقوی 7 так B_2; в других اوجون 8** B_2: оп. 9*** B_2: оп. 9** B_4: оп. 9* B_3: оп. 10 $B_2B_3B_4$ خیرسیز غنی: доп $B_2B_3B_4$ 11 B_1 یوکلار $B_2B_3B_4$ یوکلالار دابه‌دور 12 $B_2B_3B_4$ 13 ΠB_1 نظم 14 Π بیلاکر 15 BB_1TT_1 اسرار B_3 اسرارغه یاغین‌سیز سحوب 16 Π: оп. 17 Π قلب‌لیغی‌دین B_4 فعلدین 18 B_1B_1T نظم B_4: оп 19 ΠB_3B_4 بلا 20* B_1: оп. 21 B_4T اوزکانینك‌دور

محنت بیله یقه‌لی دوشمن‌لار اوچون اسرامه‌ (بیت)[1]
مال اولدور کیم ایل اندین آلسه بهر⊙ دشمن اندین تاپسه تینك‌دور
نوش و زهر⊙ [تنبیه] عقلا سلاطین لطفیغه اعتماد قیلمایدورلار و حکما
مجانین قولیغه اعتماد[2] جایز بیلمایدورلار کیم[3] اول بیری صاحب
اختیاردور و بو بیری بی‌اختیار، خردمندغه ایکالاسیدین احتراز قیلماق
سزاوار‌ (بیت)[4] اول چو صاحب اختیار اولدی و بو بی‌اختیار⊙
ایکیسی‌دا جزم و حکمت‌نینك خلافی آشکار⊙ [تنبیه] هر دشوار ایش
که مال صرف ایتماك بیله میسّردور، قیلماسانك جانغه خطردور‌ مال
صرفین غنیمت بیل و سلامت ساری عزیمت قیل‌ *(قطعه)[5] درم
بیله بوله‌آلسه ضررنی[6] قایتارماق⊙ خطادورور کیشی اول ایشدا
ایلاماك تعطیل⊙ انینك پناهی‌غه کیر تینگرینی پناه ایلاب⊙
ولیك ایله بو خیر ایش قیلوردا کوپ تعجیل[7]⊙ [تنبیه] هر ایش
کفایتی‌دا کیم سرانجامی‌دا تشدّد بولغای و طبعغه[8] تردّد اول
جانب‌نی توت کیم ایکاکی آزراق یوز بیرگای و آزاری کمراك خاطرغه
کیرگای‌ دنیاغه تعلّق ایشینی سهل توت و دین ایشیدا سود تصوّری
بیله کونگلنی آووت‌ نادان پندیدا غلط مقرّردور دشمن نصیحتی‌دا
فریب متصوّردور[9]‌ اندین بازی یمه و موندین اوزونگا بازی
بیرمه‌ (بیت)[10] خوشتور خردی کوپ ایل سوزیگا کیرماك⊙ نی بازی
یماك خوش و نی بازی بیرماك⊙ [تنبیه] نفس‌دین سنگا ظلم بتسه

---

[1] ΠB$_1$ نظم [2] B$_3$B$_4$ انقیاد [3] Π: оп. [4] B$_1$ نظم T: оп. [5] B$_2$ بیت
[6] B$_2$ بلانی [7]* T$_1$: оп. [8] так B; в других: طبعغه [9] так B$_1$; в других
متصور [10] Π نظم

ندامت ایشکین آچ و تینگری پناهی‌گا قاچ◇ و توبه ایتاکیگا ایلیك[1] اور اول توبه[2] اوستیدا مردانه تور◇ (قطعه[3] نفس کافردین نیکیم یتگای سنگا⊙ توبه ایلاب توبه‌دا مردانه بول⊙ یول ایکی‌دور جرم بیردور توبه بیر⊙ اول یول ار باغلاندی آچوغدور بو یول⊙ [تنبیه] اگر[4] بد نفس‌دین[5] ظلم یتسه شکر[6] واجب بیل◇ و تینگری حمدین[7] ادا قیل◇ کیم سین ایماس‌سین ظالم گربز و اول ایماس‌دور مظلوم و عاجز◇ مظلوم‌لوق ابتلاسیدا بولغان یخشی‌راق کیم ظالم‌لیق بلاسیدا◇ (بیت) کیشی مینك ظلم اگر چیکسه کیراك بولماسه[8] قانع⊙ لیك بیر ظلم‌غه مینك نوع کیراك انگلاسه مانع⊙ [تنبیه] زمان اهلیدین اوزین صاحبدل توتقان، یلغان آیتور و بیدل توتقان‌نینك[9] هم سوزی یلغان‌لیق[10] ساری قایتور◇ نیوچون کیم اول که[11] صاحبدل، بو دعوی ظهوری[12] اندین مشکل، و اگر اول کیشی زمان اهلی نینك بیدل‌لغیغه یوراكسیزلیق محمل◇ بو کونگول سین خیال قیلغان کونگول ایماس، صاحبدل[13] یوراکنی کونگول دیماس◇ (بیت)[14] هم انی دجّال تاپیب هم نبی عیسی ایله *تینك بولورمو[15] مرکبی⊙ [تنبیه][16] لحم پارهٔ صنوبری اگر کونگول‌دور، صنوبردیك صاحبدل تاپیلماس و اگر بوقان باغلاغان غنچه پیکری کونگول‌دور، بهاردا گلبن‌دیك پُردل[17] کیشی تخیّل قیلیلماس◇ اما بولارنی کونگول دیماك سزاوار ایماس و کونگول

---

[1] B_1 قول [2] $ПB_1B_2B_3$ توبه‌نینك [3] B_1 Т نظم B_3 مثنوی [4] П доп: بیر [5] П доп: سنکا [6] B_3 ندامت شکری [7] П ثناسین و حمد B_1 امرین [8] П بولسا [9] B_1 توتقان [10] П یالغان [11] $ПB_1$: оп. [12] В: оп [13] П доп: اولغان [14] П شعر [15]* $ПB_1B_4$ تینك‌مو بولور [16] так B_3B P_4 в других: оп. [17] $B_1B_3B_4$ صاحب‌دل

سوز و دردی. بولاردا پدیدار ایهاس◇ کونگول معرفت باغیدین وحدت ریاحینی‌نینك ایسکان نسیمی‌دور و روحانیت گلستانیدین آشنالیق گل‌لاری‌نینك شمیمی‌دور[1]◇ حسن ملاحتین ادراك قیلغوچی هم کونگول[2] و عشق اوتی یالینی‌غه یا قیلغوچی هم کونگول◇ خوبلار حسنی توزی‌غه[3] کباب‌لیغ قیلغوچی هم اول، و جمال لطافتی کنجیغه خراب‌لیق قیلغوچی هم اول◇ عشق ملکی آبادلیغی انینك اشکی سیلابیدین و شوق شبستانی یاروغلوغی انینك شعله‌سی تابیدین کیم[4] اهل دل‌لار کونگلی بو عشق شعله‌سی نوریدین و اول شعله نوری سروری‌دین ایریلماسونلار و ریایی زهد خیلی‌غه قاتیلماسونلار◇ (بیت) مین بیدل‌غه یارب بو کونگولنی توتقیل[5] ارزانی ⊙ آنی میندین آییرمه داغی مین‌سیز توتماغیل آنی ⊙ [تنبیه] اول کونگولکا کیم قاتیغ سوزدین ریش‌دیك[6] بولغای *آچیغ تیل زهر آلود[7] *نیش‌دیك[8] بولغای[9]◇ کونگولدا تیل سنانی[10] جراحتی بوتماس انکا هیچ نیمه[11] مرهم یرین توتماس◇ هر کونگول که[12] تیل سنانیدین جراحت‌دور هم یومشاغ سوز و شیرین تیل انگا مرهم و راحت‌دور◇ ملایم تکلّم[13] وحشی‌لارنی الفت ساری باشقارور[14] فسونگر افسون بیله یلان‌نی توشوك‌دین چیقارور (بیت)[15] حسن و جمال‌سیز کیشی، شیرین کلام ایسه ⊙ صید ایلار ایلنی، نکته فصاحت بیله دیسه ⊙ [تنبیه] تیلکا اختیارسیز ایلگا اعتبارسیز◇ هرزه گوی کیم کوپ تکلّم سورگای، ایت‌دیك‌دور کیم

[1] так B_4; в других شمیمی [2] B_1 کونکول‌دور [3] $ПB_2B_4$ یوزی‌غه
[4] П: оп. [5] П ایلا [6] П ریش [7]* T_1: оп. [8] П نیش
[9]* T_1: оп. [10] B_3 تیغ سنانی [11] П: оп. [12] B_4: оп. [13] П تیل
[14] П доп: نیچوك کیم [15] так BT_1; в других: نظم

کیچه نانگ آتقونچه هورگای◦ یامان تیللیك انداق کیم ایل کونگلیگا جراحت یتکورور، اوز باشیغه هم آفت یتکورور◦ نادان نینك موحش هرزه‌غه بوغزین قیرماغی، ایشك نینك جهت‌سیز[1] قیچقیرماغی◦ خوش‌گویی کیم سوزنی رفق و مواسا بیله آیتقای کونگولگا یوز غم کیلادورغان بولسه انینك سوزیدین قایتغای◦ سوزدادور هر یخشی‌لیق که[2] امکانی بار، موندین دیب‌دورلار کیم[3] نفس‌نینك جانی بار◦ مسیحا کیم نفس بیله اولوکنی جان بیردی گویا که[4] بو جهت‌دین ایردی◦ مکروهی که[5] هرزه‌سی[6] طویل[7] و آوازی کریه‌دور اوزی اول صوتی بیله قوربقه‌غه شبیه‌دور◦ سعادت[8] بخش روح[9] زلالی‌غه منبع هم نیل، شقاوت‌لار نحس کوکبی‌گا مطلع هم تیل◦ تیلگا اقتدارلیغ حکیم خردمند، سوزیگا اختیارسیز لئیم نژند◦ تیل که فصیح و دلپذیر[10] بولغای[11] خوبراق بولغای، اگر کونگول بیله بیر بولغای◦ تیل و کونگول خوبراق[12] اعضادورلار انسان‌دا سوسن و غنچه مرغوبراق[13] ریاحین‌دورلار بستان‌دا◦ آدمی تیل بیله سایر حیوان‌دین ممتاز بولور و هم آنینك بیله سایر انسانغه سرافراز[14] بولور[15]◦ تیل مونچه شرف بیله نطق‌نینك آلتی‌دور و هم نطق‌دور که اگر[16] ناپسند[17] ظاهر بولسه تیل‌نینك آفتی‌دور◦ عین القضاة تیل شرفیدین مسیح گفتار بولدی و حسین منصور تیل سرعتی‌دین دارغه سزاوار[18]◦ (بیت)[19] هر نیچه پیم هجر

---

[1] B بیجهت [2] B_1: оп. [3] B_1: оп. [4] П: оп. [5] B_1: оп. [6] П: оп. [7] B_4 طوبل‌دمر [8] П اهل سعادت‌لار روح [9] П: оп. [10] B_3B_4T قولی ملیح [11] B_4: оп. [12] B_4 مرغوبراق [13] B_1 خوبراق [14] T_1 تکبیرفراز [15] $ПB_4$: оп. [16] B_1: оп. [17] B_1B_3 ناپسندیده [18] B_4 доп: بولدی [19] B_1 تنبیه T_1 نظم

سوزی[1] عاشق اولتورور⊙ وصلت بشارتی ینه جسمیغه جان بیرور⊙ [تنبیه][2] تیلدین عذوبت دلپسنددور و لینت سودمند◇ چوچوك تیل که آچیغ لیقته ایورولدی ضرر عام[3] بولدی، قندنی که مسکر باده قیلدیلار حرام بولدی◇ چوچوك سوز صاف کونگول لارغه نوش دور برچه *اطفال ملایم طبعی[4] حلوا فروش دور◇ (بیت)[5] خوش سوزگا کیم اولسه مست و بیهوش⊙ شربت ارا زهرنی قیلور نوش⊙ [تنبیه] هر کیم که[6] سوزی یالغان، یالغانی ظاهر بولغاج اویالغان◇ یالغاننی چین دیك آیتقوچی سخن ور، کوموش نی[7] آلتون بیله روکش قیلغوچی زرگر◇ یالغان افسانه لاردا اویقو کیلتورگوچی یالغانچی اویقودا تکلّم سورگوچی◇ یالغان آیتقوچی غفلت دادور[8] اوق *سوزنینك اصنافی بغایت چوق دور[9]. *یالغاندین **یامانراق صنفی[10] یوقتور[11]◇ اولکه یالغان بیله صرف اوقات ایتگای آنگا بو یامان کیلماگای[12] ینه مباهات ایتگای اگر مستمعین نی[13] غافل تاپقای یالغانین چین غه اوتکارسه مقصودین حاصل تاپقای◇ زهی تینگریگا یامان بنده، نی تینگریدین نی خلق دین شرمنده◇ موندای نحس نینك چون ایرور یوزی یامانلیق ساری بو نحوست شعار قوتلوق اوی دین تاشقاری◇ (بیت)[14] اول کیشینی قوتلوق ایودین تاشقاری سورماك کیراك⊙ قوتلوق ایو دنیادورور[15] یعنی که[16] اولتورماك کیراك⊙ [تنبیه][17] بیراو کیم یالغان سوزنی

---

[1] П: оп. [2] B_1: оп. [3] B_2B_4 عالم [4]* П اطفال طبعی غه ملایم [5] П شعر B_1 فکر T نظم [6] П: оп. [7] $ПB_1$ کوموش [8] П доп: ِ یالغان [9] П доп: اما خجلت دادور سوزی دین دایما یمان وصف [9]* B_3: оп. [10]** B_3 [11]* B: оп. [12] так $B_1B_3B_4T$; в других کیلمای [13] П جین اوزیکا [14] B_2T نظم [15] B_1B_3 دنیا دوندور [16] T_1 اول ایلنی [17] $ПB_4$ оп.

بیراوگا باغلاغای اوز[1] قرا بولغان یوزین یاغلاغای۔ کبیره گناه‌دور آز سوز *هم[2] که[3] اوتروك‌دور زهر مهلك‌دور اگرچه مقداری اوکسوك‌دور۔ (بیت)[4] زهرنینك[5] آز ایسه مقداری داغی مُهلك‌دور⊙ ایگنه‌نینك نوکی ضعیف ایرسه داغی *کور قیلور[6]⊙ [تنبیه] اولکه سوزنی *بیر بیردین[7] ینه *بیر بیرگا[8] یتکورگای، ایل‌نینك اوتکان گناهینی اوز بوینیغه ایندورگای[9]۔ نمّام‌لیق چین سازگا ممنوع‌دور اگر ظهور ایتگای، خیال قیل که یالغان سوزگا نی یتگای۔ سوز تیرگوچی‌نینك اگر اولوغی *اگر کیچیکی[10] بیلکه ایرورلار تموغ اوتی‌نینك توتروغی۔ (بیت)[11] کیم سوزنی تیریب آیتقوچی آغزیغه بیرگای⊙ مالك انی دوزخ اوتی‌نینك دودیگا تیرگای⊙ [تنبیه] اولکه چز قوّت دعویسی اظهار قیلماس گویاکه حق‌نینك قوی المتین ایرکانین بیلماس۔ آدمی که قوّت خیالین کونگلیگا کیچورور توفراغی‌دورکیم یل اورغاج اوچورور۔ دنیا دار الحوادث‌دور و آنگا کونگول باغلاماقه غفلت باعث‌دور[12]۔ عالم عُمردیك بیوفادور و آنینك دولتیغه اعتماد قیلماق[13] خطا۔ [تنبیه] عمرنینك بو کون تانگلالیغی مفهوم ایماس، بلکه بو کون اخشامغه‌چه نی بولوری معلوم ایماس۔ بشر خیلی دار بقاغه اهل عزیمت‌دور و تیریکلیك بیر نیچه کون غنیمت‌دور۔ بو دار فنانی بیش کون غنیمت بیل و داربقانینك اوزون یولی یراغین قیل۔ اول بول یراغی صالح عمل‌دور، آندین

---

[1] $B_1B_2B_3B_4$ اوزی‌نینك [2] $\Pi B_1B_2B_3$: оп. [3]* B_4 : оп. [4] B_1 نظم B_2 : оп.
[5] B_2B_3 زهرنی [6]* Π کورلك‌دور [7]* B_3T بیراودین [8]* B_3T بیراوکا [9] B_3
[10]* B : оп. [11] ΠB_1 نظم B_3 : оп. [12] $B\Pi T_1$ باعث [13] B : оп.
کیلتورغای

سونگرا *اعتماد حق لطفی‌غه[1] عزّ و جلّ◇ عملی که تینگری[2] قبولیغه شایسته‌دور هم تینگری توفیقیغه وابسته‌دور◇ عمل‌غه هم اعتماد قیلوردین کیچ[3] آنینك فضل و کرَمی بولماسه *علم و[4] عمل هیچ◇ [تنبیه][5] قوش[6] تا تمنّای خامغه توشماس صیاد ایلکی‌دا دامغه توشماس[7] و انگا تا *اجل قفسی[8] ایشیکی آچیلماس صیاد دام و دانه‌سیغه میل قیلماس◇ [تنبیه] سلاطین درگاهی‌دین یراق و خواقین بزمگاهی‌دین قیراق◇ بلکه تیگراسیگا یاووماغان یخشیراق. بولاردین قاچقیل کیم الفرار ممّا لایطاق◇ پیراو کیم هر نی کونگلی تیلاسه قیلاآلغای، انگا اوز اختیاری پیله یاقین بارغان[9] اوزینی اوزی بلاغه[10] سالغان◇ *رایی توتسا عیب‌لار الّیدا[11] هنر و هر شایسته هنر قاشیدا عیب‌دین بتر، موندق مظهور مخدوم[12] خدمتین اختیار قیلغان مردك خر[13]◇ ⊠کیشی منفعت اوچون شیر اسرارمین دیگایمو، خاصیت تاپار امیدیغه زهر یگایمو. سلاطین خدمتیغه جرأت کورگوزماك اوز رشتهٔ حیاتینی اوزماك‌دور و آغونی ایچارگا سوزماك و آلارغه تقرّب قیلماك[14] و اوز قتلیغه بلا تیغین بیلاماك‌دور[15]◇ کولماکلاریدا چاقین حکمی بار یاروغلوغی بی اعتبار *وکویدورماکی وجوددین قویماس[16] آثار◇ (قطعه)[17] چاقین یاروغ‌لوغی مدّی[18] سمادین ارض‌غه‌چه ⊙ زمان[19] طولی ایکی لفظ اوقورغه‌چه بیتماس ⊙ *ولی نی یرگاکه توشتی قاتیغ و گر

1 B_2 اعتمادلیق لطفیغه 2 T حق 3 П доп: زیراکه 4* B_3: оп.
5 B_3: оп. 6 П صید 7 B_2 доп: تنبیه 8* так П; в других قفس 9 B_3B_4T
بارغای 10 B_3B_4T بلا و محبت‌غه 11 П ایلیندا 12 П مخدوم 13* BB_1T: оп.
وجود کویدورماکی‌دا 16* П تیز کورکوزماك 15 B_3B_4T توزماك 14 B_3B_4T
زمانه B_3B_4 زمانی 19 П بتی 18 B_3B_4T نظم T بیت 17 ПB_3B_4 قویاش

یومشاق ⊙ بیریب آنی سوغه تا یتماگای قرار ایتماس[1] ⊙ [تنبیه] حکما کیم[2] سلاطین *حالی کیفیتین[3] بیلیب دورلار آلارنی اوتقه تشبیه قیلیب دورلار◇ *اوت نفع یتکورور یراقتین اندین منتفع بولماق اولی تیراقتین[4] ◇ آتشگاه اوتی قیراقتین نفع یتکورور ایچیگا توشکاننی فی الحال کویدورور◇ حاملی آنگا یاووماق[5] نامناسب دور و انداق بلادین حذر واجب◇ اوت‌دین ایسینورغه[6] آووچ آچ◇ کویدورگودیک آنگلاسانک[7] کیبین قاچ◇ *[تنبیه] پادشاه‌لار ذکریدا[8] بعضی کریم اخلاق و بردبار پادشاه عالیمقدار کامگاریم دریای مدحیغه باتیب دورلار و آنی[9] کوپیروک‌کا اوخشاتیب دورلار◇ بو معنی بیله کیم[10] کوپیروک مخلوقات‌نینک خسیس و شریف یوکین کوتارور آلارنی[11] *سو زحمتی دین و[12] باالچیغ مشقت و غلظتی‌دین اوتکارور◇ *و بعضی کیم توجّه اندیشه‌غه قیلیب دورلار انینک نسبتین بیشه‌غه قیلیب دورلار◇ بو مناسبت بیله کیم بارچه انواع حیوان و انسان و بهایم و سباع بلکه نامحصور وحوش و طیورغه پناه و آرامگاه بیرور و یماک و ایچماک‌لاری‌دین یتکورور[13]◇ و بعضی کیم[14] تفعین عام و انعامین فاش دیب دورلار بو خاصیت‌لاردا[15] آنی قویاش دیب دورلار◇ یعنی شهر *و بیابانلنی[16] روشن ایتار و ویران و آبادقه اندین یاروغلوغ یتار◇ و بعضی‌کیم رفیع و نافع و فلک جناب دیب دورلار بو مناسبت‌لار بیله آنی[17] سحاب

---

[1]* B_3B_4T : оп. [2] П : оп. [3]* B_3B_4T حالین [4]* B_3B_4T : оп. [5] П یاووماق
[6] П ایسینورغه‌جا [7] B_3B_4 آنکلاسا [8] B_3B_4T : оп. [9] B_3 نینک
[10] B_3B_4 : оп. [11] B_3 آلارنینک [12]* B_3B_4T : оп. [13]* B_3B_4T : оп.
[14] ПВ B_4T : оп. [15] П حاصیت‌لار بیلا [16]* B_3B_4T و صحرا و دشت و بیابانلارنی [17] B_3 آنینک

دیب‌هورلار◇ یعنی[1] قرا توفراقته دُرلار ساچار[2] و نیشلیك تیکاندین گل‌لار آچار◇ و بعضی تُرك حکماسی و بو قوم[3] عاقل و داناسی اوز طورلاری بیله که[4] کلام سوروپ‌تورلار آنی[5] بوز کییزگا *اوخشاتا مثل اوروپ‌تورلار[6]◇ یعنی سودین و توفراغدین یوزیگا نی کیلسه تحمّل قیلور یعنی اوزیگا سینکورور◇ اگر نیش اورسالار و چوکور سانچسالار سورغاندین[7] سونك[8] یوزیگا[9] اثر بیتکورماس[10] یعنی اوزیگا کیلتورماس◇ و اگر ایکی مخالف جماعت هر قایسی *بیر طرف تارتسه[11] *هر ساری[12] اول *جماعت مناسبتی[13] میل قیلور ایلیك تارتسالار ینه اوز حالیغه کورا یغیلور◇ **ینه *هم که[14] وصفی اجناسین[15] بیر بیری اوستیگا ثیریب‌دورلار مناسب نیمه‌لارغه نسبت بیریب‌دورلار[16]◇ امّا سوز اختصاری جهتی‌دین[17] *تطویل وهمیدین نکته اوزاتیلمادی و سوز[18] کوپراك آیتیلمادی *کیم بو مذکور بولغانچه یوز عادل سلاطین صفاتیدا[19] بار[20] و بارچه‌دا ذکر قیلغانچه مینك[21] بیزنینك *پادشاهیز ذاتیدا[22] تأمل قیلغان تاپار◇ که[23] حق سبحانه و تعالی مذکور[24] بولغان سلاطین‌غه تا توفراغ حضیضی‌دا قرار بیرگای آنگا سپهر سلطنت اوجیدا مدار نصیب قیلغای[25] تا سینوقلار ایشی اندین[26] بوتگای وییقیلغانلارغه

[1] П доп: كه [2] так П; в других ساچارلار [3] ПВ$_3$ قوم‌نینك [4] так П; в других: оп. [5] В$_3$ آنینك [6*] В$_3$В$_4$Т اوخشاتیب‌دورلار [7] П سووورغان‌دین [8] В$_4$В$_4$Т سونکره [9] В$_3$В$_4$Т: оп. [10] П یتکورماس [11*] П: оп. [12*] В$_3$В$_4$Т: оп. [13*] В$_3$В$_4$Т جانیغه [14*] П: оп. [15] П доп: كه [16**] В$_3$В$_4$Т: оп. [17] так П; в других جهتی [18*] В$_3$В$_4$ اوجون [19] В$_1$В$_2$: оп. [20*] В$_3$В$_4$Т: оп. [21] В$_3$В$_4$Т доп: جندان [22*] В$_2$ پادشاهمزدا یتار [23] В$_2$В$_3$В$_4$: оп. [24] так ВТ$_1$; в других: بو مذکو [25] В$_2$В$_3$В$_4$ بولغای [26] В$_2$В$_3$В$_4$ انداق

اندین دستگیرلیق یتگای ◇ *آمین یاربّ العالمین[1] (بیت)[2] تا قمردور
آتیغه نعل اولسون ⊙ تا قویاش‌دور باشیغه لعل اولسون ⊙ [تنبیه]
یالغانچی[3] اونوتغوچی[4] و تأمّل و احتیاط یولیدین کناره توتقوچی
هر کیم که سوزی چین بولماغای، راست‌لار کونگلیگا اول سوز قبول
آیین بولماغای ◇ یالغانچی سوزین بیر ایکی قاتلا اونکارگای اوزگا
نیتگای یالغانی ظاهر *بولغاندین سونگرا[5] آنگا رسوالیغ یتگای و سوزی
اعتباری ایل کونگلی‌دین کیتگای ◇ کونگول مخزنی‌نینك قفلی تیل و
اول *مخزن‌نینك[6] کلیدین[7] سوز بیل ◇ (بیت)[8] کونکول حالتی سوز
دیگاچ بیلگورور ⊙ که مخزن‌دا دُر یا صدف ریزه‌دور ⊙ [تنبیه][9] چین
سوز معتبر، یخشی سوز مختصر ◇ کوپ دیگوچی مهل مکرر دیگوچی
لایعقل ◇ عیب جوی معیوب، عیب‌گوی منکوب ◇ توز کورگوچی پاك
نَظَر هنر کورگوچی راست بَصَر ◇ اول کیم دماغیدا خَبَط[10] سوزیدا
یوق ربط ◇ دماغی صحیح گفتاری فصیح، سوزی *حساب‌سیز اوزی
حساب‌سیز[11] ◇ سوزیدا پریشانلیق اوزیدا پشیمانلیق ◇ سوز که
فصاحت زیوریدین[12] مزیّن ایماس‌دور آنکا چین‌لیق زیوری بس‌دور ◇
یالغانچی هر نیچه سوزیدا فصیح راق سوزی کیچیک راق ◇ چین سوز
نیچه کیم بی تکلّف قایل‌غه عبارت ساده‌لیغیدین یوق تأسّف ◇ گل‌گا
یرتوق لباس‌دین نی زیان، دُرغه بد شکل صدف‌دین نی نقصان ◇
یالغان سوز جز نظم دانا پسند و آنینك قایلی ناخردمند ◇ (بیت)[13]

1* B_1 : оп. 2 B_1 نظم 3 $B_2B_3B_4$ یالغان 4 $B_2B_3B_4$ اینتقوجی
5* B_1 بولغاج 5 B_3B_4 سوك 6 B_3 قفل‌نینك 7* П مخزن‌نی آچار کلیدی
8 B_2B_4 : оп. 9 B_4 : оп. 10 B_2 ضبط 11* П текст испорчен 12 П زبور بیلا
13 B_1 فرد

سوز ایچره که یالغان ایرور ناپسند ⊙ چو نظم ایتّی‌لار تمیلدی دانا پسند ⊙ [تنبیه] نادان ایشاك بلکه ایشاك‌دین هم کمراك ◇ ایشاککا هر نی یوکلاسانك[1] کوتارور و قیان سورسانك[2] اول یان بارور ◇ عقل و تمییز دعویسی یوق، بیرماسانك آچ‌دور بیرسانك توق ◇ زبونی‌دور بارکش خارکش بلکه انبارکش ◇ نادان بو صفت‌لاردین مبرّا، ذاتی بیلیك حیله‌سیدین معرّا ◇ ایشی غرور و تکبّر خیالیدا یوز فاسد تصوّر ◇ باری مهملی اوزیگا خوب بارچه مکروه فعلی اوز قاشیدا مرغوب ◇ کونگلیدا ایلگا یوز آزار خیالی و جهلی‌دین اولوس‌قه مینك ضرر احتمالی ◇ ایشاك اونیدین قولاقده آزاردور آندین اوزگا[3] نی عیبر باردور ◇ تیگیرماندین ایونگگا اون[4] کیلتورور آنی پیشورورگا[5] یازیدین[6] اوتون کیلتورور ◇ مشقتّی منّت‌سیز و صعوبتی کلفت‌سیز ◇ نادان‌نی ایشاك دیگاندین متغیّر ایشاك قاشیدا یامان و یخشی دیگان بیر ◇ (بیت) بیری‌دا مونچه هنر و اول بیریدا مونچه[7] عیوب ⊙ قایسی‌نینك خوب ایکانین اهل خرد بیلگای[8] که[9] خوب ⊙ [تنبیه] شریعت جاده‌سی‌دور توز، آندا[10] خواه کیچه یوری خواه کوندوز ◇ صراطی‌دور بغایت مستقیم آندا آز یقماق‌دین نی وهم و نی بیم ◇ هر کیم که اول یولغه عازم بولغای[11] ایکی جهان[12] سعادتی آنگا ملازم بولغای ◇ اندین چیققان ایتّی، توز بارغان مقصدغه[13] یتّی ◇ هر سالك[14] کیم *مقصدغه یتیب‌دور[15] بو یول‌دین چیقمای کیتیب‌دور آز یقیب چیققاج ایتیب‌دور ◇

[1] B_3T یوکلارلار [2] B_2B_4 سورسه‌لار [3] П доп: داغی [4] B_3 بیوك
[5] B_1 بیشورماکا [6] П: оп. [7] B_1 آنجا [8] B_1 انکلار [9] ПВ: оп. [10] П: оп.
[11] B_1: оп. [12] так П; BT_1 دینی в других: دنیا [13] П مقصودغه [14] П: оп.
[15]* П: оп.

بو صراط استقامتی انگا[1] دست بیردی[2] فَاسْتَقِمْ[3] کَمَا اُمِرْتُ[3] مأموری اول ایردی ◇ قیل‌دین اینچکه قیلیچ دین ایتیك یول‌دور هر کیم بو یولنی مردانه قطع قیلسه[4] ایر اول‌دور ◇ آنگا کیم صراط مستقیم‌دین عبور بولماس نصیبی جنّت‌دا کوثر و حور بولماس ◇ (بیت)[5] جادهٔ شرع بیله کیم که اوزین توز قیلدی ⊙ دولتِ سرمَد آنگا هر ساری‌دین یوز قیلدی ⊙ [تنبیه] فاسق بی ندامت شوم، قیلادورغانی سعادت اهلیغه مذموم ◇ زهد و فسق ایرگا[6] تقدیری یزدان دین‌دور، امّا ایکالاسینی بیردیك[7] کورماك نادان‌دین‌ذور ◇ تقویٰغه شکر کیراك و عصیانغه عذر و ندامت، بودور توفیق اهلیغه علامت[8] ◇ هر فسق کیم پشیمانلیق اوتین یاروتقای اول اوت تردامانلیق آلوده‌لیغین قوروتقای ◇ جرم اعترافی‌غه عذر توفیق نشانه‌سی و زُهد غروریدین تکبّر شیطان فسانه‌سی ◇ بو زهد شیخ خودپسند ایشی، اول عذر رند نیازمند ایشی ◇ بو بیری امید جاویدغه سرمایه و اول بیری مأیس موبدغه پیرایه ◇ (مثنوی)[9] هر زهد که عُجب آنگا ایرور ضم ⊙ کونگلوم حَرَمیغه قیلما محرم ⊙ هر فسق که عُذر آنگا ایرور یار ⊙ اولیان[10] مینی مایل ایله زنهار ⊙ [تنبیه] یامان قیلیغ‌لیق بدخوی و بات[11] آچیغ‌لیق تُرش‌روی بیر بلاغه گرفتاردور و بیر ابتلاغه * مبتلا کیم[12] هر بیان[13] بارسه اندین قوتولماس و هر ساری قاچسه آندین

---

[1] П доп: کیم [2] Т доп: آیت کریمه [3] B_1Т доп: لامر الله [4] $B_1B_2B_4$Т ایتسا B_3 ایتیب‌دور $B_2B_3B_4$: оп. [5] ПB_1 نظم [6] П ایلکا [7] П بیر [8] П رشن [9] B_1Т نظم [10] так B_4Т; в други: اول [11] П ثات [12]* $B_2B_3B_4$ علامت [13] П قایان سزاواردور

خلاص بولماس◦ غالب دشمنی‌دور دایم اوزی آنگا مغلوب، قاهر عدویی‌دور همیشه وجودی انگا منکوب◦ [تنبیه][1] کولاگاچ یوزلوك خوش اخلاق کیم نفاق کدورتیدین بولغای[2] یراق بغداد گلشن[3] بهشت ایرور جلوه‌گاه مقامی و فردوس اعلادادور تحرّك و آرامی◦ آچوق یوزیدین خلایق‌قه نشاط و چوچوك سوزیدین اولوسقه انبساط◦ مردم‌لوغ بیله کونگول‌لارگا محبوب و انسانیت بیله جانلارغه مطلوب◦ آسوده اندین یار و اغیار نو[4] موندق کیشی بولسون عمردین برخوار دار◦ (مثنوی)[5] یوزیدین کونگول‌لارگا عیش و طرب⊙ سوزیدین بدن‌لارغه دفع[6] تعب[7]⊙ آچوغ چهره‌سی تازه گلدین نشان⊙ حدیثی‌غه بلبل بولوب جان فشان⊙ [تنبیه] دشمن غروریدین[8] غم یمه و مدّاح خوشامدین چین دیمه کیم آنینك غرضی اوز مقصودیغه کلم‌دور و مونونك مقصودی سیندین محقّر انعام◦ اگر ایکالاسیگا التفات قیلماسانك و قبولین لازم بیلماسانك، اول اوز قصدی اجراسیدین معطّل و تدبیری[9] مُهمَل بولور و مونونك مدحی[10] هجویغه[11] مبدّل بولور◦ (مثنوی)[12] بیریسیگا غرض اوز[13] مدّعاسی⊙ بیریسی قصدی انعام التماسی⊙ چو سیندین تاپمادیلار هیچ پروا⊙ بیری خصم و بیری‌دور[14] هجو آرا⊙ [تنبیه] موحّش خبرنی[15] چین‌دور دیب دوست‌قه یتکورمه و بیراونینك عیبی واقع[16] بولسه یوزیگا اورمه◦ قویغیل کیم اول چین خبرنی دشمن یتکورسون و تحمّل قیل کیم اول عیب

[1] B_3: оп. [2] B_1 بولسون [3] П كلشن [4] $ПB_3$: оп. [5] так $ПB_2B_3T$; B_4 تنبیه; в других نظم [6] так B_3BT_4; в других: رفع [7] П доп: بیت [8] $B_2B_3B_4$ فریبین [9] П: оп. [10] B_3B_4 مدحیغه [11] B_3 مذلت B_1 هجوغه [12] B_4: оп. [13] B_4: оп. یوز [14] П بیری [15] $ПB_1B_2B_4$ خبر [16] П: оп.

ماجراسین عدوسی سورسون◇ (مثنوی)[1] *نی سوزدین که یتگای[2]
بیراوگا غبار⊙ نی لازم که سین *قیلغاسین آشکار⊙ قویا بیر که
قیلسون[3] عیان دشمنی⊙ که باردور عداوت *عدونینك[4] قنی[5]⊙
[تنبیه][6] خردمند اول‌دور کیم[7] یالغان دیماس، اما بارچه چین
دیگولوك هم[8] ایماس◇ بیراودور[9] کیم کوزی احول‌دور چون خلقت
خالق‌دین‌دور[10] آنگا[11] نی مدخل‌دور◇ بو سوزنی آنینك یوزیگا قیلماق
اظهار بر تقدیر که چین‌دور[12] امّا نی لطفی بار[13]◇ حق صنعی‌غه
اعتراضی‌دور و ناحق بیراوگا خجالت اوزونگگا[14] نادانلیق اظهاری‌دور
و بیرکونگولگا ملالت◇ بو نوع وحشت انگیز[15] چین‌دین یول یراق کیم
ملایمت آمیز یالغان اندین یخشی‌راق◇ (بیت)[16] یالغان اولسه[17]
ملایمت‌آمیز⊙ وحشت انگیز چیندین انگلا عزیز⊙ [تنبیه] بشر
جنسی‌غه اوز خطاسی دلپذیردور و مردود فرزندی ناگزیر یامان
*شعردیك کیم[18] طبع‌زاده‌سی‌دور *ایکالاسی بشر طبعی **نتیجه‌سیدور
ومادّه‌سی[19]◇ اگر منکوب بولسون یا مرغوب اوزیگا[20] کورونگوسیدور[21]
محبوب◇ عاقل بو طریق‌نی شعار قیلماس و *یخشی یامانی حق
یاراتقاندین آرتوق[22] اوکسوك[23] بیلماس[24]◇ (مثنوی)[25] یامان

---

[1] так ПТ; B_4 بیت; в других نظم [2] B_4 یتسه [2*] В текст испорчен. [3*] В текст испорчен. [4] B_1B_3 آلارنینك [5*] В текст испорчен. [6] П доп: قناعت استغنا سرمایه [7] B_1: оп. [8] B_1B_2: оп. [9] П بیراو [10] П خالق‌دین [11] B_4 مونکا [12] BTT_1 جیین [13] П بارکه B_1 باردور [14] П اوزیکا [15] П آمیز B_1: оп. [16] B_1 نظم $B_2B_3B_4$: оп. [17] B_4 بولسه [18*] B_3 شعر [19*] B_3: оп. [19**] $ПB_1$ نتیجه و ماده‌سی‌دور [20] B_1 اوزونك‌کا [21] B_3B_4 کورونکوسی خوب‌و [22] $ПB_1$ доп: و [23] B_2: оп. [24*] B_2: оп. [25] B_4 بیت BB_1T_1 نظم

یخشینی تینگریدین انگلاغیل ⊙ یامان‌نی یامان‌یخشینی یخشی بیل ⊙ یامانتی اگر یخشی تیلسانك گمان ⊙ ایرور *یخشینی هم[1] *دیگاندیك یامان ⊙ [تنبیه][2] قناعت اشغنا سرمایه‌سیدور و شرف و عزّت پیرایه‌سیدور ◇ مفلس قانع غنی، و شاه و گدادین مستغنی طمع مذلت‌قه دلیل، و غنیٔ طامع خوار و ذلیل[3] ◇ طمع بیله اول کیم آلاآلور و آلماس بو علم طمع هیچ سخاوت‌دین قالماس ◇ بو نوع سخا اهلی کریم‌دور و طمع خیلی لئیم (بیت)[4] خوارلیغ‌لار باشی طمع بیلگیل ⊙ دایما عَزَّ مَنْ قَنَعَ بیلگیل ⊙ [تنبیه] بارلیغ که لطف و کرمی عام بولغای *یخسول‌لیق‌دا[5] انگا بارچه ایل‌دین کلم بولغای[6] ◇ کلم *بولسه خجالت باری[7] بولماغای و ایل سرزنشی‌دین ملالت باری[8] بولماغای ◇ (بیت)[9] چو دفع خجالت ایرور کلم‌چه ⊙ ندامت یوقی ایلدین انعام‌چه ⊙ [تنبیه] بات میسّر بولغان کیچ‌گا تارتماس و اوکمك بیله بهاسی آرتماس ◇ *سفال‌چوچك[10] هر داش‌دین مینك چیقار قیمتی بیر[11] درم‌دین آرتوق ایماس و کوندا یوز سینسه کیشی حیف دیماس و تأسّف یماس ◇ چینی ایاغ قیمتی یاساردا صعوبتی‌غه کورادور *اسراماغدا اهتمام[12] قیمتی‌غه کورادور[13] ◇ قیمتی آز حرمتی آز ◇ (بیت)[14] تمایو متاع کیم آز واقع اولسه قیمت آنگا ⊙ ایرور موافق انینك قیمتی‌چه حُرمت آنگا ⊙ [تنبیه][15] صبر بیله کوپ

1* B₁ : оп. 2* B₁ : оп. 3 П ذلیل‌دور 4 B₄ نظم 5 B₁B₂TT₁ یوق‌سیزلیق‌دا
6* B₄ : оп. 7 B₄ : оп. 7* П بولسا باری خجالت 8 B₄ : оп. 9 П نظم
B₄ قطعه 10 B₂B₃B₄T доп : که 10* П چوچاك سفالی‌کا 11 так ВП;
в других : بیر 12 B₄ اهمام‌دا 13* П : оп. 14 B₄ نظم B₂ : оп. 15 T₁ : оп.

باغلیغ ایش[1] آچیلور، ایش‌دا آشوقتان کوپ تاییلور کوپ تایلغان کوپ یبتلور۔ ایشتا آشوقماق یاش اوغلان[2] ایشی‌دور صبر بیله ایش قیلغوچی تجربه‌لیغ اولوغ یاشلیغ[3] کیشی ایشی‌دور۔ (بیت)[4] هر کیمسه کیم ایلاماس آشوقماغنی خیال ⊙ یافراغنی ایپاك قیلور چچاك برگینی بال ⊙ [تنبیه] رذل دنی کیم هزل قیلیغی بولغای کولدورماك اوچون تابان‌نینك[5] قیپچیغی بولغای۔ فسقه خیلی‌دا مقلّدی کیم غرضی ایل کولگوسی‌دور[6] گویا فاحشه[7] قحبه‌نینك کورگان‌نی کورگوزگان کوزگوسیدور۔ رکیك هزل اشتغالی[8] کیم بولغای بیراونینك موجب انفعالی یامانلارغه نی که شعاردور و یخشی‌لارغه اندین عاردور۔ مطایبه‌غه[9] باعث انبساط بولغای خوشتور که موجب فرح و نشاط بولغای۔ اداسیدا رکیك گفتار یوق بیراوگا اندین خجالت و آزار یوق۔ اول ظرافت و اباحت‌دور اندین که اوتتی سفاهت‌دور۔ (بیت) طیبت خوش ایرور بولسه حقایق‌دین انگا زیب ⊙ چون بولدی سفاهت نیتار اول سوزنی کیشی[10] دیب ⊙ [تنبیه] می ایچماك نهی ایرور تینگری قولی بیله هر حال بیله آنینك[11] ترکی اولی۔ *آشکار و کوپ ایچماکی ناسازه شرطی مخفی لیچماك‌دور و آز۔ آز ایچماکی حکمت‌قه دال[12] مخفی لیچماکی هوش اهلیغه خصال۔ یخشی لیچماکی خلقتی سالم ایلگا حال، مطلق ایچماکی عافیت‌قه مآل[13]۔ اولکه اُمّ الخبایث بولغای آنگا شیفته بولماقه هم اُمّ الخبایثی باعث بولغای۔

---

[1] П ایشلار [2] ПВ$_1$В$_4$Г اوغلانلار [3] так В$_2$В$_3$В$_4$Т; в других: оп.
[4] П شعر [5] П ثابان [6] так ПВ$_1$; в других کولکوسی [7] П فاحشی
[8] П اشغالی [9] П доп: که [10] В$_4$ اولسوزنی [11] В$_4$ انی [12]* В$_4$: оп.
[13] В$_1$В$_3$В$_4$ محال

یامانراق ایچکوچی آنگا مغلوب‌راق هر نیچه یامانلیغی ظاهر بولسه انینك قاشیدا محبوبراق◇ بدمست‌قه دمادم ایچماغیدین[1] نی بهر کیم آدمی‌لیغ قتلی‌غه[2] ایچار قدح قدح زهر◇ آغسوم[3] اوسروك‌لاردین[4] خارج ترانه، تیلبه ایت‌لار اولوشقاندین نشانه◇ مست‌لار اراسیدا بیر هشیار، هشیارلار اراسیدا بیر مست حکمی بار◇ منهی‌دور اولکه آشکار[5] طاعت اینگای آشکار معصیت‌گا کور کیم نی یتگای◇ (بیت)[7] کیمگا کیم حق روزی ایلاب‌دور طریق عافیت ⊙ آشکارا ایلاماس نی طاعت و نی معصیت⊙ [تنبیه][9] کوپ دیگوچی کوپ بیگوچی تاموغ توریگا[10] آشوقوب کیتگوچی◇ و دیماکا مشعوف و یماکا[11] مغلوب، حکمت شرفیدین‌دور مردود و مسلوب◇ حسود بیمار بلکه مهلك مرض‌غه گرفتار فاسق و خمار زیان‌زده و زیانکار غیبت دیگوچی بلکه[12] نجاست بیگوچی◇ افیونی و بنگی آدمی‌لار ننگی طامع عمری[13] ضایع و ملالتی شایع◇ ایرکیشی کوپ یاسانسه بیوه بولغای، بو صفت ضعفاغه شیوه بولغای◇ (بیت) ایرکیشیگا زیب و زینت حکمت و دانش‌دورور[14] ⊙ یخشی کیماك بیرله خاتونلارغه آرایش‌دورور⊙ [تنبیه] قاری کیم قیلغای رعنالیغ، طفلی‌دورور نابالغ کیچیك یاشلارغه[1] اولوغلار حرکاتی، آنگا دلیل‌دور کیم نی عقلی بولغای نی اویاتی◇ قاری کیم سفالین *وسمه بیلان[16] بویاغای یگیت‌دیك‌دور[17]

[1] ПВ₁В₂ ایچکاندین [2] П قتلی‌دین [3] П اقشام Т اخشام [4] В испор-чено. [5] П آشکارا [6] В₄ نه یرکا [7] В₄ نظم [8] В₄ معصیت [9] П: оп. [10] П توپیکا [11] В₂ مشعوف [12] В₁В₂: оп. [13] ПВ₁В₂В₄Т عمری [14] П ایرور [15] В₁В₃ یاشلیغ‌لارغه [16]* П خضاب بیرلا [17] П یکیت‌دیك دانش

کیم آنی[1] گلاب بیله یوغای◦ مفلس[2] بورج آلسه کیم بذل قیلغای ستقال آراسته قیلور کیم ایل هزل قیلغای◦ اگر بورجیغه سود ارتار اوز بوینین باغلاب زندانغه تارتار◦ ایر کیشی کیم کوپ یاساتغای خرد اهلی نینك[3] عقلی دین اوسانغای◦ (رباعی)[4] عید اقشامی طفل ایلکیگا چپ و راست حنا⊙ یا شاهدِ شوخ ایکنیگا خز[5] و دیبا⊙ شایسته دور و باری بیزدلق و عصا[6]⊙ کورگوزسه ستقالیغه[7] کولارلار عُقلا⊙ [تنبیه] غنی‌غه چپان کیماك انداق‌دور کیم مفلس‌قه اطلس وکتان کیماك◦ خوب *یرتوق تون بیله هم خوب، گل[8] یاماغلیغ چپانی بیله محبوب[9]◦ زحل بییك مقام بیله مهرِ خاوری بولماس، دیو بهشت طهسین کیگان[10] بیله[11] پری بولماس◦ کمپیر حرم نازنینی *مو بولور[12] *کفتار غزالهٔ چینی مو بولور[13]◦ قاری قحبه گلگونه و وسمه بیله *بوز و[14] قاشلیغ، بوزوق مفسقه‌دور[15] شنگرف * و زنگار بیله[16] نقاش‌لیغ◦ خواجه کیم بیبی باریدا[17] داداگا ایلانغای بیبی‌نینك عفتی[18] ایتاکی قولغه بولغانغای◦ (بیت)[19] کیشیگا بولماسا اوز شانی‌غه شایسته صفات⊙ قیلماسون عیب اوزی‌دیك دین داغی انداق حرکات⊙ [تنبیه] نادانغه سوز دیماکی ایغاغ‌دور و کوپ دیماکی بورتاغ‌دور◦ آز دیماکی ناصح و دیماماکی مصلح◦ ایل‌نینك مخفی عیبین پیدا قیلماق اوزین بی‌اعتماد اوزی‌دیك نی رسوا قیلمق‌دور◦

---

[1] П آنینك B₃ ایت‌نی [2] П доп: که [3] так BB₄T₁; в других: اهلی [4] B₃ تنبیه [5] B₃B₄T اطلس [6] П عبا [7] T آق سقالیغه [8]* B₃B₄ آنینك [9] B₃ доп: بولماس [10] П کایکاچ [11] П: оп. هر نوع برلا کونکلی (کل B₄) مرغوب [12]* П بولور مو [13] П: оп. [14]* B₁B₂B₄T: оп. В зачеркнуто. [15] П سقف‌دور [16]* B₁B₃: оп. [17] BT₁ باریندا [18] ПB₁B₂B₃B₄ هم عفت [19] ПB₁ نظم

*یوق کیم اوزی‌دیك می **رسوا قیلماق[1] و اوزی‌نینك هم بو نوع عیبین آشکارا[2] قیلماق‌دور[3]◇ (بیت) ایل عیبی‌نی آیتورغه بیراو کیم اوزاتور تیل⊙ اوز عیبینی فاش ایلاگالی تیل اوزاتور بیل⊙ [تنبیه] علم اوقوب عمل قیلماغان *کاریز قازیب[4] تخم سالماغانغه اوخشار یا تخم سالیب محصولیدین بهره آلماغان‌غه[5]◇ (بیت)[6] علم اوقوب قیلماغان عمل مقبول⊙ دانه ساچیب کوتارمادی[7] محصول⊙ [تنبیه] اوسروك سوزیگا حکمت مخالفی جواب خردمند ایشی ایماس و تیلبه رمزیغه عقل[8] مقتضاسی‌دین اوزگا هوشمند نکته دیماس◇ (بیت)[9] کیشیگا نیچه کیلسه مشکل حال⊙ حکمت و عقل آنگا ایرور حلّال⊙ تیزك[10] آتقانغه کیم چیکار یومروق، پرتوق‌دورور سقالی یولوق◇ [تنبیه] مشفق[11] ناصح سوزین ایشیتماغان‌نینك سزاسی[12] تأسف یماك‌دور و اوزیگا ناسزا دیماك◇ (بیت)[13] خردمند[14] پندی‌نی کورگان آچیغ⊙ سونگی‌دا[15] پشیمان‌لیغی نی آسیغ⊙ ⊠[تنبیه][16] هنرمند قاشیدا بی‌هنر ایلیکی تیبرانماسا[17] **عیب تهمتین آنگا[18] تاقار[19] ایتلکوگا توغداری‌نینك کوچی یتماسا سانگغی بیله آنی بولغار◇ (بیت)[20] بسا عاجزکه خصم آستیغه یاتمیش⊙ آغیز سویین آنینك یوزیگا آتمیش[21]⊙ [تنبیه] صیادنینك بالیق‌قه شست سالماغی[22] نفس مدعاسی

---

[1]** BB$_1$B$_2$: оп. [2] B$_1$ پیدا [3]* B$_1$: оп. [4] П یرنی شیار قیلیب [5] B$_4$T اوخشار : доп; [6] B$_1$ نظم [7] B$_4$ کوتارمکان [8] B عمل [9] так B$_4$T; B$_1$ نظم; مثنوی в других [10] ПB$_1$B$_3$B$_4$ کیساك [11] B$_3$B$_4$ مطلقا [12] B$_3$B$_4$ ایشی [13] BTT$_1$ نظم; B$_3$: оп. [14] B$_3$ خرد [15] B$_1$ سونکیدین [16] B$_3$: оп. [17] B$_3$B$_4$T اتماسه B$_2$ اتا آلمسه [18] B$_1$: оп. [19]** П هنرمندغه عیب تاقار [20] B$_1$B$_4$ نظم [21]⊠ П : оп. [22] B شالماغی

اوچون دور و بالیغ نینك[1] هم قارماقده گرفتار بولماغلی[2] غی جوع بلاسی اوچون ◇ (بیت) بولدی صیادغه و صیدغه نفس آرزوسی قید ⊙ یوقسه نی اول ایدی صیاد نی بو ایردی آنگا صید ⊙ [تنبیه][3] آز دیماك حکمتده باعث آز دیماك صحتده باعث ◇ آغزیغه کیرگاننی[4] دیماك نادان ایشی و الکیغه کیلگاننی دیماك چیوان ایشی[5] ◇ (بیت) کوپ دیماك بیرله بولماغیل نادان ⊙ کوپ دیماك بیرله بولماغیل چیوان ⊙ [تنبیه] غالب دشمن زبونوزك بولسه شاد بوله و ایشی اندیشه‌سیدین آزاد بوله کیم سیاستی‌دا تحمّل واجب‌دور و رعایتی‌دا تأمل[6] ◇ (بیت)[7] دشمن رجا[8] و خوفی دیسانك کیم فن اولماغای ⊙ انداق تیریل که کیمسه سنگا دشمن اولماغای ⊙ [تنبیه] عالما که[9] جاهلنی مقابله‌غه کیلتوروب الزام تمیلماغی هوس بولغای، انینك اوزیگا اوشبو اهانت اوق[10] بس بولغای ◇ عالم کیراك که[11] اوز علمی‌نینك پایه و مقدارین اسراغای، گوهرنی[12] امتحان اوچون تاشقه اورماغای ◇ (بیت)[13] خاره‌غه هر کیشی کیم در ثمین‌نی اورغای ⊙ خرد انگلار که قیمو بیا بیرینی سیندورغای ⊙ [تنبیه] گوهر باچیقده توشکان بیله قیمتی اوشالماس و اوز بهاسیدین قالماس ◇ ایشك منچاغین تاجغه تیکماك[14] بیله فیروزه یرین توتماس و هیچ کیم انینك کم بهالیغین اونوتماس ◇ (قطعه)[15] زیور بیله شکلی خوب بولماس ⊙ هر تمیز که ایرور پامان لقالیغ ⊙ هر نیچه قرانغو[16] بولسه حجره ⊙ شمع آندا بولور فزون ضیالیغ ⊙ [تنبیه]

---

[1] B_4 بالغنی [2] так B_3; в других: بولماغی [3] B_2: оп. [4] П کیلکان‌نی
[5] B_4 ورزشی [6] П доп: واجب [7] B_1B_4 نظم [8] B_4 رجاسی [9] BB_4: оп.
[10] $B_2B_3B_4$: оп. [11] П: оп. [12] П کوهری [13] B_1 نظم [14] П نیککانی
[15] П مثنوی B_1 رباعی [16] П قرانکغو

قابلغه تربیت قیلماماق[1] ظلم‌دور و ناقابلغه تربیت حیف۔ آنی عدم تربیت بیله ضایع قیلمه و مونگا تربیتینگنی ضایع قیلمه۔ (قطعه)[2] قابلغه تربیت ایرور اول نوع کیم گهر⊙ نوشسه نجاست ایچره یوغای کیمسه انی پاك[3]⊙ گر ایت اوزومی‌گا کیشی می بیرله بیرسا سو⊙ بو تربیت بیله قیلا آلغای‌مو[4] انی تاك⊙ [تنبیه] هزلغه شروع‌دین بیحرمت‌لیغ اوق ارتار و هزل‌نینگ نهایتی جدالغه تارتار۔ کوپ لهو حیا پرده‌سین چاك ایتار و ادب و حرمت اهلین بیباك[5]۔ قیلا آلغانچه تعظیم و ادب بناسین بیقمه، حیا[6] و حرمت خلوتیدین تاشقاری چیقمه۔ (رباعی)[7] ایمانغه ایرور نشان حیا بیرله ادب⊙ حرمت بیله تعظیم سعادت‌قه سبب⊙ حیّی[8] و مؤدّب آنگا کیم بولسه[9] لقب⊙ مقصودیغه کیچ یینسه عجب * آنگلا عجب[10]⊙ [تنبیه] فاسق باری ملت‌دا نادان‌دور[11] * و پاك‌رولار[12] اراسیدا نادان‌راق[13]۔ فسق باری طریق‌دا یامان‌دور و پارسالیق لباسیدا یامانراق[14]۔ نی ایلگا[15] بارارسین اوزونگنی اول نوع توزه، نیچوك که بارسین اوزونگنی انداق کورگوزه۔ (مثنوی)[16] حیا و ادب بیرله توزگیل معاش⊙ بنه ایله تعظیم و حرمت‌نی فاش⊙ نی ایل یاری بولسانك الار رنگی بول⊙ نیچوك یار ایسانك تونقیل اول ساری یول⊙ [تنبیه] سهو و خطا بشریت لازمی‌دور، خطا و سهوین انگلاب متنبه بولغان سعادتمند

تنبیه: доп П [3] قیلماق B_4 قیلماماق‌لیق П [1] بیت П [2]
ایتار: доп П [5] حب П [6] بیت B_2 [7] B_1B_2 [8]
قیلا ایلغای‌مو П [4*] بولدی B_4 [9] B_4: оп. [10*] یماندور B_4 [11]
پاکلار B_4T [12] محیی T حیینی نظم B_4 قطعه B_2 [16]
یمان‌راق B_4T [13] П: оп. [14*] کیم: доп П [15]

آدمی[1] ◇ خطاسین زایل قیلور اولکه اعتراف ساری قایتقای و مضاعف قیلور اولکه دلیل اجرا قیلیب هرزه آیتقای◇ مبالغه‌سی نیچه کوپراك سهوی پیداراق و مکابره‌سی نیچه آرتوغراق اوزی ایلگا رسواراق◇ (مثنوی)[2] خطاغه تدارك نیدور بیخلاف⊙ عیان قیلماق اوز سهویغه اعتراف⊙ وگر قیلسه سهویغه اجرا دلیل⊙ که بخشی‌دور ایلار ایکی انچه بیل⊙ [تنبیه] هر غنی که تیریکلیگیدا احساندین[3] کونگول‌لارنی شاد قیلماغایلار اولکانیدین سونك[4] انی دعا بیله یاد قیلمغای‌لار◇ احسان تیریکلیك‌دا بخشی آت‌دور، اولگانیدین سونك دوزخ عذابیدین[5] نجات[6]◇ (قطعه)[7] کیشیدا بارچه، اخلاق حمیده⊙ چو جمع اولدی[8] قویارلار آتین احسان⊙ بیری آندین سخادور بیر[9] مروّت⊙ که[10] بو[11] گر یوقتور انسان، ایرماس انسان⊙ [تنبیه] بخیل‌نینك انداق که بوکون تاپقانی ذخیره بولغای تانگلا قیری هم بو کونکی معاشی اویی‌دیك تیره بولغای◇ زهد و تقوی بارچه وقت‌دا دلپسند‌دور *یگیت‌لیك‌دا دلپسندراق[12] *توبه و استغنا همه وقت‌دا سودمند‌دور قاری‌لیق‌دا سودمندراق[13]◇ بخشی‌لیغ و یامانلیغ نی[14] کیم قیلدی کیم جزا کورمادی صلاح و فساد تخمین کیم ایکتی کیم

[1] П آدمی‌دور [2] так $ПB_2T$; B_1T_1 بیت; B_4 قطعه BB_3 نظم [3] так BT_1; в других: احسانیدین [4] П доп: کیمسه B_4 هیچکیم [5] $B_1B_3B_4$ اوتیدین [6] П نجات‌دور [7] BT_1 بیت B_3 مثنوی [8] П ایلار [9] $B_1B_3B_4$: بیری [10] П: оп. [11] П بولار [12]* так ВП; в других: оп. [13] B_1 پسندراق B_3T چاغدا دلپسندراق B_2 پسندیده‌راق [13] *В приписано на полях; в других (за искл. П): оп (см. 12) П و حلم و حیا اهلی هر یردا ارجمند‌دور [14] П یامانلیغ اولوغ‌لار نظریدا ارجمندراق

اورمادی◇ (بیت) بخشی‌لیغ تخمینی ساچقیل کیم بودور دهقانغه [1]
*سوز⊙ کیم قایو دانه که ایکتینگ غیر[2] نوتما[3] هم[4] آنی کوز⊙
[تنبیه] عزت اهلی که مذلت‌قه توشتی[5] صنعت ایلکی[6] یوقتور[7] و
سؤال تیلی◇ انگا ترحّم قیلماغنی غنیمت بیل و ایلکینك‌دین کیلگانچه[8]
احسان قیل◇ یگیت گدا کیم بیل اورا آلور و اوتون تاشیماغنی
بیلور انگا نیمه بیرگان تینگری[9] مالین ضایع قیلور◇ [تنبیه][10] زربفت
کسوت‌لیك دنیا گزین نجاست اوستیدا کی[11] ایلتراغوچی چبین◇
متّقی پاك‌رو مسجدا معتکف بولغان چاغی مصحف اوراقی
اراسیدا گل یافراغی◇ (مثنوی)[12] بیری بیت الحرام ایچره
فرشته⊙ بیری دیر ایچره شیطان[13] بارچه ایشته⊙ نی حاجت
شرح قیلماغلیغ تفاوت⊙ که بیت الله دین‌دور فرق ثابت⊙
[تنبیه] بیلماگان‌نی سوروب اورگانگان عالم و عارلانیب سورماغان[14]
اوزیگا ظالم◇ آز آز اورگانیب دانا بولور قطره قطره یغلیب دریا
بولور◇ اورگانوردین قاچقان لوند و یوزیگا[15] حیل * و بهانه[16] ایشیکین
آچقان بند و ایمکاك تارتیب علم اورگانگان خردمند◇ (بیت)
*علم‌دین عاری اولوس‌نینك جاهلِ خودکامه‌سی⊙ اورگانورگا جد و جهد
اینگان[17] *جهان علّامه‌سی[18]⊙ [تنبیه] گدازادهٔ خردمند اکابر همرازی
غنی‌زادهٔ لوند ارذال دمسازی◇ اول علم و دانش یوزیدین

---

1 B_3 دنیاغه 2 B_3 ثمره 2* П بوکون بارین سوز برنی کیم ایکیتینك
3 B_3 : оп. 4 П : оп. 5 П توشکای 6 П ایلکی 7 B_3 بولماس
8 B_1 کیلکونجه 9 B_3B_4T حق B_1B_2 حق‌نینك 10 B_2 : оп. 11 B_1B_2 اوستیدا
12 BB_4T_1 نظم 13 B_1 پنهان 14 П سورماغای 15 B_2 کوزیکا 16* B_4 : оп.
17* T_1 : оп. 18 T_1 : оп.

سلاطین‌نی قیلیب حاجتمند بو جهل و عناد فرطیدین خلایق قاشیدا
ناپسند۰ (قطعه)[1] بسا یگانهٔ مفلس که ملك سلطانی ⊙ علوم مسئله‌سیدا
ایرور[2] آنگا محتاج ⊙ بسا جهالت و بی‌باکلیك فنی‌دا غنی ⊙ که آنی
سلطان[3] اوز ملکی‌دین قیلور اخراج ⊙ [تنبیه] تیاچ کونگول بیله یاوغان
اوماچ یخشیراق کیم تکلّف و مشقّت بیله قندی کلاچ۰ ایسکی چپان
بیله فارغ توفراغدا اولتورماق یخشی‌راق کیم زربفت خفتان کیبیب
بیراو الّیدا[4] تورماق۰ (قطعه)[5] گدالیغ بوریاسی اوزره مسکین ⊙
که خاطر فارغ اولغای هر تعب‌دین ⊙ کوپ آرتوق کیم بولوب[6]
اوزدیك‌کا[7] مأمور ⊙ خز و دیبادا بیر توتسانك طرب‌دین ⊙ [تنبیه]
کیشی[8] هر[9] قوم‌نینك *کیم سلوك و[10] آهنگین توزار *تدریج بیلا
هموار قوم‌نینك رنگین توتار[11]۰ هر کیمگا کیم پی‌رولیغ ایتار، اول
متابعت خاصیتی‌دین اول یتیگان بیرگا یتیتار۰ اگر بو سوز سنگا
کوروئسه محال/اصحاب کهف ایله ایت‌لاریدین حساب آل۰ (قطعه)[12]
نبی اوغلی تاموغنی قیلدی مسکن ⊙ *تاموغ اهلی گروهین چون
ایریشتی[13] ⊙ ولیکن جنّت اهلی پی‌روی[14] ایت ⊙ یتیشتی ⊠قایدا
کیم اول ایل یتیشتی ⊙ [تنبیه] آدمی شریف الکونین‌دور و ایت
نجس العین۰ اما حق ناشناس و بیوفا آدم حق شناس و وفالیغ ایت‌دین
کم۰ وفالیغ قوتوز ایت یخشیراق[15] کیم وفاسیز خوش[16] برنا[17] یگیت۰

---

[1] B_4: оп. [2] T بولوب [3] П پادشاه [4] П ایلیندا [5] B_4 رباعی
[6] $B_1B_2B_3B_4$ بولور [7] $B_1B_2B_3B_4$ اوزونکا [8] П هر کیشی کیم
[9] П بیر [10]* П: оп. [11] * так П; в других: оп. [12] BT_1 نظم
[13] так $ПB_1B_2$; B_3B_4T بی‌رویدین سعادت [14] B_3B_4T یمانلارنی گروهیغه ایرشتی
جاده‌سیغه [15] П خوش‌راق [16] П: оп. B_2 ناخوش [17] B_2: оп.

(قطعه) بیوفا حق ناشناس ایلدین یراغلیغ ایسنا[1] کیم ⊙ کیلمادی هرگز الاردین غیر بیداد و جفا ⊙ اینگا ایتلیك ایلاماك جان و کونگول بیرله بولور ⊙ حق شناس اولسه و بولسه آندا آیین وفا ⊙ [تنبیه][2] نفس‌پروردین هنر کیلماس یماك‌دین اوزگا و نفس پرست‌دین نفع یتماس دیماك‌دین اوزگا ◇ *اول بیری باری حرام[3] طعام‌دین و بو بیری بارچه اوز تعریفی کلام‌دین[4] ◇ (مثنوی)[5] اول بیری لقمه و نواله سوزین ⊙ آیتیب انچه که خالی ایلاب اوزین ⊙ بو اوز اوصافیغه معرف اولا ⊙ ایلابان برم و انجمن نی تولا ⊙ [تنبیه] تینگری ایل عیبی‌غه ناظر[6] *و ساتردور[7] باوجود کیم جزاسیغه قادردور ◇ و تینگری دشمنی آنی *کورماس و[8] بیلماس اما تهمت بیله فاش قیلوردا[9] تقصیر قیلماس[10] ◇ (مثنوی)[11] تینگری ایشین قیلماق ایرور فرض عین ⊙ کیم کوروبان ایلاماماك شور و شین ⊙ کورمایین اولکیم ایشی بهتان ایرور ⊙ بیل که بو خصلت بیله شیطان ایرور ⊙ [تنبیه] خردمندغه ایل خطاسیدین پند یتار و صواب[12] یولیغه عزم ایتار ◇ آندین *بورون کیم[13] آنینك خطاسیدین پند آلغایلار و عیبین آنینك یوزیگا[14] سالغایلار ◇ (قطعه)[15] عاقل چو کورسه ایلدا خطا اجتناب ایتیب ⊙ آندین صواب یول ساری مایل قیلور اوزین ⊙ *قویماس آنینك خطاسیغه ایل ایلاب[16] اعتراض ⊙ آیتورغه یوزی

---

[1] B_1 آلسا [2] ✠ B_3B_4T: оп. [3] B_3B_4T حلال و حرام [4] П: оп. [5] так $ПB_2$; B_3 قطعه; B_4 بیت; в других نظم [6] B_1B_2 ناظردور [7]* B_2: оп. [8]* B_3B_4T: оп. [9] П доп: هیچ B_4 قیلماقده [10] П: оп. [11] так $ПB_2B_3$; B_1B_4T نظم; в других بیت [12] B_4 ثواب [13]* B_4 سونك [14] П سوزیکا [15] $ПB_1$ بیت [16] B_1 доп: اجتناب

اوتروسیدا سهوی‌نینك سوزین [1]⊙ [تنبیه][2] *شباب ایامی[3] ذکریدا[4] یگیت‌لیك عمر گلشنی‌نینك بهاری‌دور و حیات شبستانی‌نینك نهاری◇[5] بو بیری‌دین عیش و نشاط گل‌لاری‌نینك آچوغلوغی اول بیری‌دین ذوق و انبساط اویلاری‌نینك پاروغلوغی◇ انسان‌نینك زیب و رعنالیغی آندین و بشرنینك تاب و توانالیغی آندین◇ حواس و قوّاغه اندین قوّت، جوارح و اعضاغه اندین صحّت◇ کونگولگا عشق آشوبی آندین حادث، و شوخلار ساری آشفته بوللاقه اول باعث◇ یگیت‌لارگا حسن و ناز طغیانی، آنینك مغرورلوغیدین قاری‌لارغه اشك و نیاز طوفانی. آنینك مهجورلوغیدین◇ کوز اویی مشعلی آندین روشن، و یوز باغی انجمنی آندین گلشن◇ نازنین‌لار حسنی استغناسیغه سبب اول، و عشق آیین‌لارغه عشق بلاسیدین موجب[6] رنج و تعب اول◇ زبردست‌لار باشیدا ملك هواسی شوری آندین و زیردست‌لار ایاغیدا هم ملك‌دین جلا بولوب قاچماق زوری آندین◇ چابك‌لار آنینك نتیجه‌سیدین میداندا تکاور چاپیب، بلکه اول[7] تکاور هم آنینك نشأسیدین میداندا یوگورورگا قوّت تاپیب◇ هم معصیت‌دین نفس‌قه یگیت‌لیك‌دا[8] کام تاپماق[9] هم عبادت‌دین روحغه یگیت‌لیك‌دا بیبیك مقام تاپماق[10]◇ خرابات اهلیغه رندلیق و مست‌لیك یگیت‌لیك‌دا دلپذیر و مناجات اهلیغه پارسالیغ و خداپرست‌لیغ یگیت‌لیك‌دا بی نظیر◇ (رباعی)[11] احباب یگیت‌لیکنی غنیمت توتونگوز⊙ اوزنی

---

[1] * П : оп. [2] $B_1B_2B_4$: оп. П بو قسم [3] B_1 : оп. [4]* B_3 : оп. [5] B_2 یکیت‌لیك‌دین П نوری T_1 مشعلی‌دور [6] так BT_1; в других : оп. [7] П : оп. [8] П : оп. [9] П : оп. [10] П : оп. [11] T_1 بیت B_3B_4 : оп.

قاری‌لیق محنتی‌دین قورقوتونگوز⊙ آیین عداوت و حسددین اوتونگوز⊙
هر نوع ایله اوزنی نیپچه کون آووتونگوز⊙ *[تنبیه][1] **شیخوخت[2]
ذکریدا[3] شباب میی‌نینك مخمورلوغی قاری‌لیق و یگیت‌لیك
صحّتی‌نینك رنجورلوغی قاری‌لیق◇ شیخوخت[4] ایّامی نشاط اهلین
ناشاد قیلور کیم آدمی قدین خم قیلیب عمر بیله خیر باد قیلور◇
هوس و آرزولار شاخی کونگولدا سینار، بلکه بارچه تردّد و
حرکت‌لاردین کونگول تینار◇ سربلندلیغ خیالی باشتین چیقار
ندامت و حسرت اشکی سیلی[5] بدن *قصری دیوارین[6]ییقار◇
نامرادلیغلار زندانی بودور[7] و ناامیدلیغلار بیت‌الاحزانی هم
بودور[8]◇ قد ایگیلماگی توفراق‌قه میل ایتماکا دال، شاهدلاردین
تنفّر بو معنی‌غه گواه حال◇ ایلیك تیتراماگی عمر بادەسی
خماریدین، کوزدین یاش بارماغی حیات ماتمی اضطراریدین◇ حافظه
اورنیغه نسیان پر توتوب اورگانماکنی بلکه انوتماغنی هم انوتوب◇
بدن‌غه صحّت‌دین اثر قالماس و کونگولگا هوش و خرددین خبر
قالماس[9]◇ یگیت‌لارگا تحیّر آنینك مبهوت‌اوغیدین، اوغلانلارغه تمسخر
آنینك فرتوت‌لوغیدین◇ هر سر مویدین بیر مرض پیدا، قاریلیق و
مینك علّت آنینك ذاتیدین هویدا◇ عیال و اطفال تاریقیب[10]
محافظتی‌دین نوکر و چاکر آزیقیب آنینك[11] ملایمتی‌دین◇ تورلوك
تورلوك علّت بدنی اوپیدا اوکولوب عجب مرض کثرتیدین حیات‌دین[12]

[1] $B_1B_2B_4$: оп. [2] $B_1B_2T_1$ شیوخت ایامی B_4 شیوخت [2*] П بو فضل
[3**] B_3T: оп. [4] $ПB_1B_2T$ شیوخیت B_3B_4 [5] $B_1B_2B_3B_4$: оп. قاری‌لیق
[6*] B_1 قصرین [7] $ПB_1B_2B_4T$ بودورور [8] $ПB_1B_2B_4$ بودورور [9] B: оп.
[10] П доп: آنینك [11] П: оп. [12] B_1 حیات B_4 حیاتی

تونکولوب◇ مأمورلار نافرمان‌لیغیدین روزگاری قاتیغ و محکوم‌لار بی‌سامانلیغیدین تیریکلیگی آچیغ◇ آغزی سولاکایی[1] نی سوز مزه‌سین آقزیب مرض کثرتیدین[2] مشقق‌لاری آغزیغه سوتامیزیب◇ ایرنی که بیر بیریگا قاووشمای اوز حالیغه کولوب[3] باشی کوکسیگا توشوب آغیزی حقه‌سیدین دانه‌لاری[4] تۇکولوب◇ صحت امیدی[5] خیالی کونگلی‌دین یراق[6] تیریکلیگی کیم اولماك[7] یوز قاتلا اندین یخشیراق◇ (رباعی)[8] چون کیتّی[9] یگیت‌لیك و اوزالدی[10] قاریلیق⊙ دم ساوودی یعنی[11] قالمادی قان هم ایسیق⊙ آغزیغه حیات شربتی بولدی آچیق⊙ اولماك خوشراق که عمر بو نوع قاتیق⊙ (رباعی)[12] افسوس که عمر نو جوانلیغ[13] کیتّی⊙ تن‌غه قاری‌لیق‌دا ناتوانلیغ یېتّی[14]⊙ گر یوز یل اولکه[15] کامرانلیغ ایتّی⊙ چون تاپمادی مرك‌دین امانلیغ نیتّی[16]⊙ [تنبیه][17] *پیشهٔ سالك‌کا یېر ضرور ایرکانی‌گا[18] آدمی‌زاد وجود ملکی‌دین خانه‌پردازدور[19] و عدم کشوریغه[20] سفرسازدور[21]◇ بو سفر مخصوص سنگا و منگا ایماس *یا خصوصیّت قیلغاننی کیشی[22] شاه و گداغه دیماس◇ هر کیم عدم نهان خانه‌سیدین وجود انجمنی‌غه قدم اوروبتور و بو بقاسیز آرامگاه‌دا بیر نفس اولتوروبتور◇ ینه

---

[1] П سوزلاکای B₃ سوزلاکانی [2] П صورتی‌دین [3] B₃ ایکوشوب
[4] B₄ در دانه‌لاری [5] B₁ امید [6] B₄ доп: موندلق [7] П اولماق
[8] B₄ نظم [9] B₄ اوتی [10] так BB₂T₁; в других: اوزادی
[11] так BTT₁; в других: оп. [12] B₁ بیت [13] П نوجوانی
[14] B₁B₃ کیتی [15] П آلارکه [16] B₁B₂ کیتی
[17] П بو فصل [18] П ایرکانی‌دا [18*] B₄: оп. [19] ПB₁B₃B₄ خانه براندازدور
[20] П کشوری جانبی‌غه [21] так П; в других سفرساز [22] B₄: оп.
[22*] П و کیشی‌نینك خصوصیتین

قايتيب اصلى وطنغه عزم ايتماك كيراك[1] و قايديين[2] كيليب دور
ينه اول يان كيتماك كيراك[3] بيش كون بو دارفنا تيريكليگا مسرور[4]
و دولتيغه مغرور بولماماق[5] كيراك دور[6] ـ اولوم دين گزير يوقتور و
*هيچ كيشى گا[7] اول مهلكه دا دستگير يوق ـ پس آنينك يراغيدا
بولماق ضرورت دور و بارور اسبابين توزاتماك چاره سيز صورت دور[8] ـ
اول سفر اسبابى صالح اعمال دور و حميده خصال ـ و آنينك ذكرى
ايكينچى قسم دا تفصيل و ترتيب بيله رقم غه كيلدى و مشروح
بيتيلدى ـ امّا مسافرغه يول صعوبتى نينك سهولتى اوچون و وادى
يراق ليغى نينك دفع شدّتى اوچون و يامان عقبه لار *كيم ايلدى گا[9]
كيلور و عظيم مخاطره لار كه واقع بولور رهنماى ليغى اوچون و مشكل
كشاى ليغى اوچون بير نيمه كيم ناگزير دور كامل رهنماى پير دور كيم
انينك ارشادى بولمايين بو يولغه عزم قيلماق نى اكابر اولياء قدس
الله تعالى[10] اروا[10*] چايز توتماى دور، بلكه سالك الطوارى و سلوكيگه
ياووتمايدورلار[11] ـ هر آيينه كيم[12] مسافر كورگان[13] يولغه قدم اورسه
و يتماغان واديغه يوگورسه، يول يتورماك احتمالى بار و يولدين
آزماق امكانى بار ـ اول عقبات دين و اندا يوزلانگان خطرات دين
مسافرنى هادى اوتكارور و كامل مرشد نينك ارشادى مقصدغه
يتكورور ـ و ينه اهل الله كه حق يوليغه قدم تويوب تورلار و طلب
مركبين شوق وادى سيغه سوروب تورلار ـ كامل پير ارشاديدين ايرو عزم

---

[1] П كيراك دور [2] П доп: كيم $B_1B_2B_3$ доп: كه [3] $ПB_1$ كيراك تور
[4] П доп: بولماماك كيراك تور: [5] B_1 بولماق [6] П доп: جون [7] В: оп. B_2
[8*] B_3: оп. [9] так П; в других صورت [10*] B_3 آلليدا [10] П: оп.
[11] B_4 ياد ايتمايدورلار [12] П: оп. [13] $B_2B_3B_4$ كورمكان

قیلمای‌دور و بو یولدا هادی‌سیز مقصد منزلیغه یتمای‌دورلار◇ اگر احیانا یوزدین بیر سالك[1] ظاهر یوزیدین مرشد پیری نابود ایکان‌دور اما معنی یولیدین موجود ایکان‌دور◇ یا غایب مرشد تقریبی بیله یا متوفی کامل روحانیتی تربیتی[2] بیله عزم ایتیب‌دورلار * و مطلوبغه یتیب‌دورلار[3]◇ مقصود کیم بو یولدا نَفْس دشمن‌دور و شیاطین رهزن و هر قابیسی عظیم[4] مخافت و اولوغ[5] آفت‌دور◇ تا هادی باشقارماغای[6] و مرشد مهلکه‌دین اوتکارماگای[7]◇ بو یول قطعی متعسّردور و مقصدغه یتماك متعذّر◇ و اوزلوکی بیله بو وادیغه یتکان و منازلین قطع ایتکان انانیت گرفتاری‌دور و نَفْس‌غه تابع◇ و شیطان‌نینك[8] مسخره و مهزلی‌دور[9] و رنجی ضایع◇ بو مقصودقه بیر واسطه بولمای یتماك ممکن ایماس و مرشد رهنمای بولمای بیر اونینك یتگانین[10] کیشی دیماس◇ مریدنی مقصودغه یتکورگوچی حق‌دور واسطه پیر و سالکنی مطلوبقه[11] قوشولدورغوچی هم حق‌دور و وسیله هم پیر◇ تمثیل[12]: منقول‌دور کیم قطب السّالکین و سلطان العارفین حقیقت اهلی[13] امامی[14] شیخ بایزید بسطامی قدّس سرّه[15] پیر جانب‌غه بولوب ایردی عازم و پیر مریدی[16] آنگا ملازم◇ بیر اولوغ سو ایلای‌لاریگا[17] کیلدی و شیخ اللّه دیب اول سوغه قدم اوردی و مریدغه بایزید دیب قدم اورماق[18] بهیوردی◇ و شیخ و مرید اللّه و بایزید دیب

1 П سالك‌نینك 2 B_3B_4T: оп. 3* П: оп. 4 П عظیم 5 П اولوغ 6 B_4 باشقارمادی 7 B_4 اوتکارمادی 8 $ПB_2B_4$ شیطان‌نه B_1 شیطان 9 П مهزل‌دور B_4: оп. 10 П یتکانی‌دین B_1 یتکان 11 П مقصودغه 12 B_1B_3 طریقت وادیسی‌نینك: доп B_4 حکایت 13 $ПB_3B_4$ اهلی‌نینك 14 B_3B_4 مریدکه ایردی 15 $B_1B_2B_4$ الله روحه نیکنامی 16 B_3 آلدیلاریغه 17 B_3B_4T اورمناقی 18 B_4

بارورلار ایردی * و صبا و نسیم دیك سودین اوزلار ین اوتکارورلار
ایردی[1] ◇ ناگاه مرید خیالیغه[2] کیلدی کیم[3] شیخ الله ذکری بیله
بارادور[4] و مینی بویولدا باشقارادور[5] ◇ مین هم[6] واسطه شمعین اوچورای
و وحدت بحریدا الله * ذکری بیله[7] قدم اورای ◇ بو مدّعا بیله اولکه
قدم قویدی[8] باتتی[9] شیخ دستگیرلیکا[10] قولین[11] اوزاتّی ◇ ایلکین
توتوب * چیکتی[12] بحر ساحلی غه[13] و مهلکه غرقاییدین سودرادی[14]
* امن منزلیغه[15] ◇ و[16] دیدی[17] ای فرزند سین اول بایزیدغه بیت
آندین سونگرا[18] تینگریکا[19] یتماك هوس ایت ◇ آنکا بو نوع سیاست
سوردی و ارشاد شرطین بجا کیلتوردی ◇ بو یول هادیسی هر کیمکا
کیم پیردور موندق هلاك غرق آب لاریدا دستگیردور ◇ مقصود که[20]
پیر ارشادیدین ایرو بو یولغه قدم اورماماق کیراك[21] بلکه دم[22] ◇
(رباعی)[23] کیمنی که بو یول قطعیغه سالدی تقدیر ⊙ پیر امرینی
قیلماسا[24] کیراکتور تغییر ⊙ آنسیز قدم اورسه انگلا مکر و تزویر ⊙ ملعون
دیسه بهراك که دیسالار[25] بی پیر ⊙ (تنبیه)[26] * سفر منافعی ذکریدا[27]
ارضِ ساکن قیدا و سپهرِ دوّارِ قیدا و تُرابِ متمکّن قایدا و کوکبِ
سیّارِ قایدا ◇ اول بیری سکون دین خاکسارلار پای اندازی بولدی

1* П : оп. 2 П خاطریغه بو 3 B_1 : оп. 4 B_4T بارور 5 B_4T بایزید
6 B_4T доп : بو یردا 7* B_4 دیب 8 B_4 قویغانیدا 9 T سوغه باتدی 10 B_3 B_4 دستکیری اوجون 11 B_3B_4 قول 12 B_1 جیکماکا 13 П доп : آتتی 13* B : оп.
14 П سوردی B_4 بحر ساحلیغه جیقاردی 15 П доп : یتکوردی 16* B_4
17 ПB_4 доп : که 18 $B_1B_3B_4$ سونك 19 B_4 اللهغه 20 B_1 بو که
21 П کیراك دمِو 22 П : оп. 23 B_4 نظم 24 $B_1B_2B_3B_4$ تونماسا 25 B دکایکلار
26 Во всех ркп : оп. 27* B_3 تنبیه B_1 دیکلای $B_2B_3B_4T$ دیکلایلار

و بو بیری تحرّك‌دین سرافرازلار سرافرازی[1] ◇ رنج و مشقّت که[2] مایهٔ تواضع و ادب‌دور و سفر رنج و مشقّت‌گا سبب[3] ◇ سفر کورهٔ گداز و سوزدور و اول گداز و سوز ایرتینك وجودی آلتونیغه عیار اندوز[4] ◇ سفر مهجورلار نی مطلوبیغه یتکورگوچی[5] و محروم‌لارنی مراد اویگا کیلتورگوچی ◇ و خام‌لارنی پیشورگوچی و طعام‌لارنی سینکورگوچی ◇ عالم غرایبیدین[6] بهره یتکورگوچی و آفرینش غرایبی‌غه اطلاع بیرگوچی ◇ بزرگوار لاسمزاراتی[7] فیضی‌غه مشرّف و مکرّم بولماق سفردین و فیض آثار ایرانلار خدمتی‌غه معزّز و محترم بولماق سفردین ◇ سالك‌نینك[8] اطواریغه اندام بیرگوچی سفر و کونگولنی[9] هر ساری هوا قیلوریغه آرام بیرگوچی سفر ◇ مسافرنی منازل‌لاردین *بر خبر[10] قیلغوچی اول و مراحل‌غه راهبر قیلغوچی اول[11] ◇ ایسیغ ساووغ‌دین جانغه انتباه بیرگوچی اول[12] آچیغ چوچوك‌دین کونگلنی آگاه قیلغوچی اول[13] ◇ سفر وادی‌سیدا[14] مسافر ایاغیغه درد * و بلا[15] تیکانی کوپ سانچیلور لیکن هر تیکان‌دین مقصود گلی آچیلور ◇ پول ایمگاکی شدّتی‌دین بدنی کوپ تاوشالور * و وجودی راه‌رولار[16] ایاغیغه[17] توشالور و اعضاسی اول ایاغ آستیدا اوشالور[18] ◇ امّا کونگلی بوزوغلوغلاری[19] یاسالور[20] و روحی کوزگوسی صفا آلور ◇ هر کشورنینك آرایشینی و هر منزل‌نینك آسایشینی سفر اهلیدین سور و مسافردین کور ◇ سفر قیلماغان آرام

---

[1] ПВ$_3$ доп: بولدی [2] ПВ$_1$В$_2$В$_3$: оп. [3] В$_1$ سبب‌دور [4] П اندوزدور
[5] П یتکورکوچی‌دور [6] Т$_1$ عجایبیدین [7] П مردان‌لار [8] П سالك
[9] ПВ$_1$ هم اول [10]* В$_3$В$_4$Т$_1$ باخبر [11] П: оп. [12] П: оп.
[13] В$_3$В$_4$ کونکول‌نینك [14] В$_3$В$_4$ وادیسیغه قدم اورماقدین
[15]* В$_4$: оп. [16] В$_3$В$_4$ آرزولار [17] В$_3$ ایاغیدا
[18]* П: оп. [19] П доп: کوب [20] В$_3$В$_4$ توزالور

فراغتین قیدا بیلشون و غُربت چیکماگان وطن‌دا کلم رفاهیتین نی نوع معلوم[1] قیلسون ◇ دریا که ساکن‌دور سویدین یوتسا بولور مو و رودکیم متحرّك‌دور زُلالی ترکین توتسا بولور مو◇ تحرّك اهلیغه حیات‌دین اثردور و جمودت[2] خیلی تیریك‌لیك نشأسیدین بیخبر◇ بو سیر اگرچه ظاهر سیریدین حکایت‌دور امّا حقیقت یولی سیر و سلوکی‌دین کنایت‌دور◇ اول مخصوص ایپاس سکون و حرکت‌غه مقید ایماس◇ بطوء سرعت‌غه و انی دیب‌دورلار که[3] انجمن‌دا خلوت و وطن‌دا سیر و حرکت◇ (قطعه)[4] بو جماعت‌دور که منزلگاه‌دین آلمای قدم⊙ کوز هم آچمای اول طرف کیم عالم کَون و فساد⊙ بحردین زورقنی تارتارلار توتوب ساحل ساری⊙ کیم آنی غرق ایتگالی یتکورمیش اولغای تند باد⊙ (رباعی)[5] یارب که بو قوم کیم ایرور خضر قدم⊙ اولگان کونگول احیاسی اوچون عیسی دم⊙ اولگان ایتگانلارگا قیلیب لطف و کرم⊙ یتکورگاندیك بیتکور مبنینك باشیمه هم⊙ ⊠[تنبیه][6] آدمی‌نینك بخشیراغی اول‌دور کیم پارسا و پاك بولغای و حق سوزین آیتوردا بیوهم و باك بولغای◇ اوزی پاك و کوزی پاك‌نی انسان دیسه بولور تیلی اریغ و کونگلی آریغنی[7] مسلمان دیسه بولور◇ *مسلمان اولدورکه[8] مسلمان‌لارنینك *تیلی و[9] ایلکی‌دین ایمین بولغای‌لار و کوز و کونگلی‌دین مطمئن◇ [تنبیه][10] بخشی‌دین یامانلار هم پیمانلیغ طمع توتماس بخشی پیمان‌لارغه هم

---

[1] П خیال [2] ПВ$_4$ جمادات [3] П: оп. [4] В$_3$ مثنوی В$_4$ نظم Т$_1$ بیت [5] В$_1$ فرد [6] В$_1$: оп. [7] В$_4$ یازوغنی [8]* так В$_2$; в других: оп. [9]* В$_2$Т: оп. [10] В$_1$В$_2$: оп. С отметки ⊠ до стр. 161 — П: оп.

يخشيليغ‌نى اونوتماس◦ يخشى‌ليق قيلا آلماسانك يامانليغ هم بارى قيلمه يخشى‌ليغ‌دين يامانليغنى يخشيراق بيلماسانك يامانراق هم بارى بيلمه◦ يخشى‌ليغنى بيلماسانك يخشى‌لارغه قوشول يخشى‌ليق تيگراسيگا *ايورولا آلماسانك يخشى‌لار تيگراسيگا[1] ايورول◦ [تنبيه] فسق شوم‌لوغيدين اوزونگنى يخشى‌لاردين هور ايتمه و يامانلار آراسيدا[2] خاتمه[3]◦ اول شوم[4] اگرچه عقل‌غه مكروه‌دور اما نفس‌قه محبوب‌دور◦ اگرچه حق يوليدا مذموم‌دور امّا[5] شيطان يوليدا مرغوب‌دور◦ [تنبيه] بير نيچه جرعه‌نى بدنغه داخل قيليب بير نيچه قطره‌نى اندين خارج ايتمه، اول جرعه كدورتيدين صفادين آيريليب اول قطره خروجيدين بلا دريا سيغه باتمه[6]◦ كيم اول جرعه سيلابِ بلادور *دين *و ايمانينك[7] اوين يتقار. اول قطره گردابِ رنج و عنادور كيم آنينك جيله حياتينك نقدى چيقار◦ بدن درجيدين دُرلارنى كيم[8] ساچتينك خالى بولدونك و جسم شيشه‌سيغه اول جرعه‌لار *يولين[9] آچتينك نَفَسْ و هوا پايمالى بولدونك◦ اول جرعه مادّهٔ فساددور. تنينك‌غه ياووزنه[10] و اول قطره نقدِ حياتدور◦ تركين توتمه كيم مونونك قبولىدين شيطان مقبولى و مقصودى‌سين و آنينك ردّى‌دين رحمٰن مردودى‌سين[11]◦ آنى ايچماك جگر قانين ايچماك‌دور و موندين كيچماك بير جگر گوشه‌دين كيچماك‌دور◦ اول بيرين يوتماق‌دين زهر يوتمه[12]

---

[1]* B_3B_4: оп. [2] так ВПТ$_1$; в других: اراسى‌غه [3] B_4T اورونكنى قاتمه
[4] B_4T قوم [5] B_3: оп. [6] B_1B_2T بتمه [7]* T_1: оп. [8] B_4 آيين [8]* B: оп.
[9] B_4: оп. [10] B_3 كوزين B_2T доп: كه [11]* T_1: оп. [12] B مردودى [13] B_3 يوتماق‌دور B_4 يوتماق

بو بيرين ساچماق‌دين نسلينك تخمين قوروتمه[1] ◇ [تنبيه][2] دردليغ كونگول شعله‌ليغ چراغ ياشليغ كوز سولوق بُلاغ ◇ تيوه قوشين يوكلاب كوچسه بولماس و چادر قناتين آچيب اوچسه بولماس ◇ اوت ايشى قاوورماق و يل ايشى ساوورماق ◇ سونونك مزه‌سى موز بيله آش‌نينك طعمى[3] توز بيله[4]، آدم يخشى‌ليغى سوز بيله ◇ صحّت تيلاسنك كوپ يمه، عزّت تيلاسنك كوپ ديمه ◇ خاتونغه قوشانمه * حيزغه ايشانمه[5] ◇ يخشى لباس تنغه آرايش، يخشى قولداش جانغه آسايش ◇ طامع‌دين كرم تيلامه و گدادين درم تيلامه ◇ بخيل‌دين امانت عجب، كريم‌دين خيانت عجب[6] ◇ چاقين سيمين اوكسه بولماس ياغين رشته‌سين توكسه بولماس ◇ تيلبه قولاغى‌غه پند قويون اياغى‌غه بند ◇ [تنبيه][7] بيباك همدم‌ليق‌قه يارامماس، ناپاك محرم‌ليق‌قه يارامماس ◇ تيرلاگان آييلور اوسورگان تاييلور[8] ◇ ايرنينك قيليغى سوت‌نينك[9] ايليغى ◇ ياسانچاق[10] مردانه بولماس، كوپلك پروانه بولماس ◇ دوست جوريدين اينگرانمه، دشمن بيدادىدين كونگرانمه ◇ [تنبيه] مال‌ليق نادان‌نينك ديماگى آلتون[11] چيبينى‌نينك يماگى معلوم[12] ◇ فاسق‌دين حيا تيلامه ظالم‌دين وفا تيلامه ◇ كولار[13] يوز بيله عطا سخا اوستيگا سخا ◇ آريغ‌سيز ايشى‌دا[14] صفا بولماس ايت غنجى‌سى عصا بولماس ◇ آنينك كيم شاه‌لارغه خدمتى خوبراك قورقونچى كوپراك ◇ عشق‌سيز

---

[1] B_3 قوروتماق‌دور B_4 قوروتماق [2] B_1B_2: оп. [3] B_3 مزه‌سى [4] $B_1B_2B_4T$
[5*] B_1: оп. آدم يخشى‌سى سوز بيله: хоп [6] B_3: оп. [7] B_2B_3: оп.
[8] B_3B_4T اويالور [9] B سوت [10] B_1T ياسانماق B_3B_4 ياسانغان بيله
[11] B_4T آلتون [12] B зачеркнуто [13] $B_1B_3B_4$ كولا B_2 كولاج [14] B_4 ايشيدا

کیساك دردسیز ایشاك◇ قاتیق تیلانماس فرزانه، قناعت توکانماس خزانه◇ ایلگا قوشولغان آرایش تاپتی ایلدین اوزولگان آسایش تاپتی◇ هر یوگورگان یاووشماس هر آیریلغان قاووشماس◇ جهود اوز دینی دین مهجور، حسود اوز فعلی دین رنجور◇ خصم نیچه حقیر بولسه کونگول قوزغاتور[1] خس نیچه[2] اوشاق بولسه کوز بولغاتور◇ دشمن سوزی توزمی[3] ایلدین سو خطلاری پیلدین◇ اوشاقلار ایشی نیمه بولماس پسته قابوغی[4] کیمه بولماس◇ دشمن مقالاتی بنك خیالاتی *چیز وفاسیز تاز حیاسیز[5]◇ [تنبیه] آسایش تیلاسانك عالم اهلی غه همدم بوله بخشایش تیلاسانك اوزلوگونگا هم قوشوله◇ زمان اهلی زمان اهلی دور◇ هر کیم آلارغه یاووشتی حق دین یراق توشتی هر کیم الاردین ایرو توشتی حق نینك یقین لاریغه یولوقوشتی◇ یخشی بول یا یامان ایکیسی بولورمین دیگان همان یمان◇ همان یمان بیله یخشی اراسیدا کوپ فرق دور. ایکی کیمه نینك اوچین[6] تونقان غرق دور◇ هر قوم آیینی[7] بیله طهور قیلسانك الاردین سین الار یامان بولسه سین یامان *و الار یخشی بولسه سین یخشی لاردین سین[8]◇ پس اوزنی[9] یخشی لار اراسیدا یاشورغان و آلار ایتاکیگا ایلیك اورغان یخشیراق دور و خوف و بیم دین قیراق دور[10]◇ ایتگا ایرانلار صحبتی دین ایرانلار حکمی بار و نجس توزلاقه توشسه توز حکمی توتار◇ بسا قابل که یخشی لاردین آیریلدی یامانلار صحبتی آنی ضایع قیلدی◇ سیدزاده

---

[1] B_2 قوزغار [2] B_2B_4 هر نیجه [3] B_4 یر توزی [4] B_1 قابوزاغی B_4 بوجاغی
[5]* $B_1B_3B_4T$: оп. [6] B_3B_4 باشینی [7] B_3B_4 ایلنی [8]* B_4: оп. [9] B_3 اوزونکنی [10] B_4 یراق

10 Алишер Навои

كيم لولى گه اوتكانكاى ميمون بازليق و دوك تراش ليق دين اوزگانى
اورگانكاى ◇ شاه قصرى[1] كبوترى كيم صحرايى لارغه[2] قوشولغاى كيچه
قونار يرى چاه توبيدين اوزگانى ير بولغاى ياماندين يخشى ليق
كوز توتماق فاسد خيال دور ايت دين كيك كا و موشوك دين كبوترگا
شفقت محال دور◇ ذاتى *دشمن و مخالفتى دوست ديمه[3] اوزونكا
بازى بيرمه[4] و بازى يمه◇ طبعى[5] دشمن وقتى دوست بولغاى كيم
سو اوتنى اوچورماگاى[6] و يل توفراغنى ساوورماغاى[7]◇ انسان
بيله شيطان[8] اراسيدا ذاتى[9] عداوت دور و طبعى *مخالفت◇ بيرى
اوت دين ياراتيلدى و بيرى توفراغدين[10]◇ بو عداوت ارالاريدادور[11]
اول چاغدين اوت غالب بولسه توفراغنى كول قيلور و توفراغ غالب
بولسه اوتنى اوچورور◇ آدم *بيله شيطان[12] مخالفتين اونوتمه اتا
دشمنين اوزونگا دوست توتمه◇ اتانگنى بهشت ديك مأمنى دين[13]
جلا قيلدى و يللار خاكدان غربتستانيدا[14] ذليل و مبتلا قيلدى
و اتانك اولادى دين بعضى آنگا انتقام توزديلار و خوار و زبون
قيليب جفالار كورگوزديلار◇ نفسنى چون تقوىٰ رياضتى بيله زير
دست قيلديلار شيطانى ذليل ليق بيله يرگا پست قيلديلار◇ سيزنينك
بو عداوتينگز هر گز عدم بولماس ⊠بو دشمن ليق ارانگيزدين هر گز

---

1 B_4 قصرى نينك 2 B_3B_4 صحرا كبوترلاريغه 3 $B_1B_3B_4T$ دوتمه
4 B_1T بيريب اندين 5* T_1 : оп. 6 B_3 اوچورمسه 7 B_3 ساورمسه
8 B_4 شيطان نينك 9 B_4 : оп. 10 B_1B_2T доп : يراتيلدى 11* B_3B_4 مخالفى
12* $B_2B_3B_4$: оп. 13 B_1 دشمنى دين B_4 يردين
14 B_4TT_1 غربستان دا دشمنى برى تفراغ برى اوتدور

کم بولماس[1]۰ بو غالب[2] دشمن‌دین بیر دم غافل قاله اوچورا آلماس
عصیان اوتین اوز خرمنگغه ساله۰ [تنبیه] نادان دوستنی هم
دوست سانیغه کیورمه خرد شمعین اینك هرزه افسانه‌سی[3] یلی‌دین
اوچورمه۰ بسا طفل کیم عین محبّت‌دین اتا سقالی توکین تارتیب
اوزوبتور و سجّاده‌سی محرابیدا بی ادب‌لیغ کورگوزوبتور و نمازین
بوزوبتور و بسا مست کیم نیاز یوزیدین ایاغ اوچگالی ایگیلیب‌دور
و بی اختیار قی‌دین[4] پاك دامن‌لار ایتاکین ملوّث قیلیب‌دور۰
*دانا دشمن‌دین[5] نفع امکانی بار و نادان دوست‌دین ضرر امکانی
کوپراك بار۰ و مونگا کورا آلار بیله مختلط بولماق کیراك۰ [تنبیه][6]
بشر جنسی‌دین وفا کوز توتمه و خرد نخلین فاسد خیال سومی
بیله قوروتمه۰ بیر وفا قیلسانك اون جفا تارتارغه مهیّا بول
*مونچه بیله قوتولسانك جانغه منّت توتوب[7] عذرلارین قبول۰[8]
یوقفاری‌راق وفاسیز اهلِ[9] زمان داستانی اوتوبتور و خرد زمان
اهلی یارلارینی اونوتوب[10] وفا آینی‌دین معذور توتوبتور۰ [تنبیه]
خوب روح‌افزا زشت عمر فرسا، خوش خلق نازنین حور بهشت
آیین۰ یامان مزاجلیق زشت، دیو دوزخ سرشت. مخنّث که[11] نی
حشو که[12] دیماگلی ماکیان[13] نی نجاست کیم یماگای۰ ایردین
سوز هنر اینچی‌دین بوز هنر. جمری اوکونوب بیبك بولماس اوچکو

---

[1] ☒ $B_1B_3B_4T$: оп. [2] T_1 غاقل [3] T доп: بیله [4] T_1 : оп. [5] B_3 اتا دوشمنیدین [6] T_1 : оп. [7] B_1B_2T قویوب [8] B_3 : оп. [9] B_2B_3 ایل
[10] $B_1B_2B_3$: оп. B — приписано на полях. [11] так $B_1B_2B_3B_4T$; в других: оп.
[12] $B_1B_2B_3B_4T$: оп. [13] B_4 доп: که

یوگوروب کیبیك بولماس۰ کونگلی‌دا غلل‌لیق‌ته کولگو مرام، شه آلیدا دشمن‌لیق‌ته اویقو مرام۰ تینگری بارچه‌نی اوز یولیدا رهزن‌دین اسراسون و شاه آلیدا دشمن‌دین اسراسون[1]۰ (بیت) اوز یولیدا تینگری توتسون ایلنی شیطان‌دین یراق⊙ شه قاشیدا کیم که شیطان‌وش‌دورور اندین تیراق[2]⊙ [تنبیه] عمرنی غنیمت بیل صحت و امنیت‌ته شکر قیل۰ غنا[3] طریقین بوز، فقرغه[5] مباعات *کورگوز۰ مذهبینك‌نی اخفالیغ بیله * ایلدین یحشی[6] اسرا[7] * و یارماغینك‌نی یخشی و یامان‌دین مخفی[8] اسرا[9]۰ افتاده‌لیغ بیله خوی توت شکسته‌لیغ بیله کونگلونی آووت۰ بی‌فایده سوزنی کوپ آیتمه فایده‌لیغ سوزنی کوپ ایشیتوردین قایتمه۰ آز[10] دیگان آز[11] یانگیلور آز[12] ییگان آز[13] ییتیلور۰ آچلیغ حکمت سرمایه‌سیدور و توقلوغ غفلت پیرایه‌سی‌دور۰ *توقلوق مرضین کونگول‌دین یوق قیل ** اوزونك آچ بولوب[14] بیر آپنی توق قیل۰ اوزونگنی زیبا لباس غیالیدین اوتکار لباس زیبالیغین قیلاسانك بیر یالانگنی[15] بوتکار۰ لباس هر نیمچه کیم زیبادور کیکانینك‌دین کیدورگانینك اولی‌دور۰ (بیت) نیمچه کیم تون‌نی رعایت بیرله کیسانك ایسکی‌دور⊙ چون‌که کیدوردونك یالانگغه[16] اوفراماس[17] تون اول ایرور⊙ [تنبیه] هر کیشینی دیمه محرم و محرازدور کیم بو متاع عالم اهلی‌دا[18] آزدور۰ بشر چنسین

[1] T ساقلاسون B_2 : оп. [2] ⊠ П : оп. (см. стр. 155). [3] П فنا [4] ΠB_3B_4 توز
[5] П فقر بیله [6]* так B_2; в других : оп. [7]* П : оп. [8] B_4 اخفالیغ [9] B_2 ساقلا
[9]* ΠB_1B_2T : оп. [10] П کوب [11] П کوب [12] ΠB_3 کوب [13] ΠB_3 کوب [14]* П : оп.
[14]** B_1 : оп. [15] B_4 یالانغاچ‌نی [16] B_1 کیشیکا B_3B_4 براوکا [17] B_2' ایسکی‌ماس
[18] ΠB_1B_2 ایلیدا

رازینگغه محرم بیلمه، بلکه ملکنی اوزونگا[1] محرم[2] قیلمه◇ اوزونك[3] اسراردین اگر سنگا ملال‌دور یئه بیراو آنی اسراماق محال‌دِور◇ اوز مخزنینكنی آچسانك و مخفی دُرلارینگنی ساچسانك بتیرگان کیشی[4] سیپامای نیتگای و اسرادیب مبالغه قیلغانینك نی یرگا یتیتگای؟ اوزونك[5] اوز سرّینگنی آسرای آلماغانینكنی بیلورسین یئه براو آنی فاش ایتسه[6] عیب هم[7] قیلورسین◇ بو سر اسراماغینك‌دین لوحشی[8] الله و اعتراض قیلماغینك‌دین بارك الله◇ کوزنی اوز عیبینك‌دین آله و اوزگالار عیبی‌غه کوز سالمه◇ (بیت) بیننده‌دور اولسه کیشی اوز عیبی‌غه حاضر⊙ کوز آچمه بولورغه یانالار عیبی‌غه ناظر⊙ [تنبیه][9] چین سوزنی یالغانغه چولغامه چین ایتا آلور تیلنی یالغانغه بولغامه◇ یالغانچی کیشی ایماس و یالغان آیتماق ایرانلار ایشی ایماس◇ یالغان سوز *دیگوچی سوزین[10] بی اعتبار قیلور نیچون کیم اول گوهرنی خذف‌دیك خوار قیلور◇ اولکه چین سوزنی یالغانغه قاتار دُرِّ ثمین‌نی نجاست‌قه آتار◇ (بیت)[11] گوهری کیم شاه‌لارغه زیب تاج و تخت ایرور⊙ تاشلاغان آنی نجاست‌قه عجب بدبخت ایرور⊙ [تنبیه] تینگری دوستلاری صدق و صفا معدنی‌دور یالغانچینی دیب‌دورلارکیم تینگری دشمنی‌دور◇ تیلینكنی اختیارینگدا اسراغیل سوزونگنی احتیاط بیله دیگیل[12] محلیدا ایتور سوزنی[13] اسرامه، ایتماس

---

[1] П اوز زارینكغه B1 هم اوزونکا [2] П همدم [3] B4 доп: سرینکنی
[4] П: оп. [5] B4: оп. [6] B4 ایتیب [7] ПB1B2B3B4: оп. [8] B4 توحش
[9] B: оп. [10] так BT1; в других: دیکوجی‌نی [11] П شعر B1 نظم B4: оп.
[12] П سوزلاکیل [13] П سوزونکنی

سوز تیگراسیگا یولامه◇ سوز بار کیم ایشیتگوچی تنی‌غه جان کیورور و سوز بار کیم آیتقوچی باشین ییلگا بیرور◇ تیلینك بیله کونگلونگنی بیر توت *کونگلی و تیلی بیر کیشی ایتقان سوزلا بوت[1]◇ سوزنی کونگلونگدا بیشقارماغنچه تیلگا کیلتورمه هر نه کیم کونگلونگدا بولسه تیلگا سورمه◇ اگرچه تیلنی اسراماق کونگلونگدا[2] محنت‌دور امّا[3] سوزنی سیپاماق[4] باشقه آفت‌دور◇ آیتور یردا اونوتمه، ایتماس یردا اوزونگنی متکلّم توتمه[5]◇ .آیتور سوزنی آیت آیتماس سوزدین قایت◇ عاقل چین‌دین اوزگا دیماس[6] امّا بارچه چین‌نی هم دیماك عاقل ایشی ایماس◇ (مثنوی)[7] خردمند چین سوزدین اوزگا دیماس⊙ ولی باری[8] *چین هم[9] دیگولوك ایماس⊙ *کیشی چین‌دا سوز دیسه زیبادورور⊙[10] نیچه مختصر بولسه اولی‌دورور[11]⊙ [تنبیه] اویغاغلیق‌دا بی الینکنگا کیلسه قضادین کور اویقودا هر نی توشونگا کیرسه بخشی یور◇ ایل‌نینك[12] سوزیگا هر نی یامانلیغ[13] محمل تاپمه غالب عدو مغلوبونك بولسه شر طرفین ظاهر قیلیب[14] خیر جانبین یاپمه[15]◇ قوی دشمن زبونونك بولسه مروّت قیل[16] کرم و عفو کورگوزگیل◇ ظالم و بیدرد صحبتی‌دا نکته سورمه، نمام و نامرد ملایمتی‌دا دم اورمه◇ دانا ایلیك‌دین بارغاندین[17] سوز ایتماس، اوتگان بیگیت‌لیك آرزو بیله قایتماس◇ اوتگان روزگار عدم‌دور کیلماگاندین سوز ایتیقان اهل

1* B_3 نفاقنی اونوت B_1B_4: оп. 2 $\Pi B_1B_2B_4$ کونکول‌کا 3 B_4 ولیکن 4 B_4 اسرامماق 5 BT_1 доп: تنبیه 6 П سوز دیماس 7 так ΠB_2T; B بیت; в других T_1 نظم; تنبیه معنوی 8 B_4T برجه 9* B_4: оп. 10 П زیبا بولور 11* B_4: оп. 12 B_3B_4 ایل 13 П доп: باری 14 B_3: оп. 15 B_1 اوتوتمه 16 П доп: و عدو مغلوبینك بولسا 17 П: оп.

ندم‌دور و حالٌ مغتنم‌دور◇ بیر ترك بو معنیدا دیب‌دور کیم *دم بو
دم‌دور[1]◇ (بیت) ماضی و مستقبل احوالین تکلّم ایله کم[2]⊙ *نی
اوچون کیم[3] دَم بو دَم‌دور دَم بو دَم دُور دَم بو دم⊙ خاتمه‌دا[4]
[تنبیه][5] سودین[6] اسراغولوق‌دور *توفراق و[7] بالچیق اویین و اوت‌دین
اسراغولوق‌دور یغاچ و قامیش اویین و یپل‌دین اسراغولوق‌دور بوز[8]
اویین *و توفراغ دین اسراغولیق‌دور کوز اویین[9] جمیع ما سوی الله‌دین
اسراغولوق‌دور کونگول اویین◇ (بیت)[10] ***نیچوك کیم تورت اویگا
تورت **ضد نقصانی[11] شایع‌دور⊙ بیشینچی اوی داغی اغباردین
اول نوع ضایع‌دور⊙ عالم[12] اسبابینینك توکانماس‌لیکی‌دا *بو
تنبیه‌دورلار[13] مثلاً[14] *بیراو کیم کیرپیچ دین[15] بیر یرگا فرش توشار
بولسه چون معهود بودور کیم خشت‌نی دَرز بر دَرز سالماس[16] قراغلارین
بیربیردین اوتکاریپ[17] اوْلغی[18] یانداشتور اسالغان ایکی خشت‌نینك
طرف‌لاریدا ایکی اولوغ[19] فرجه پیدا بولور کیم بنه ایکی خشت
تیلار[20] آنی سالماق لازم‌دور◇ بو قیاس بیله مینك یا ایکی مینك
خشت فرش سالیلسه[21] بو نوع فرجه‌لار بغایت کوپ حاصل بولور
هر قایسی‌نینك اصلاحیغه بنه خشت سالغان سایی اول فرجه‌لار اول
خشت‌لارغه کورا کوپ[22] ظاهر بولور[23]◇ اگر اول فرجه ظاهر بولغان

---

[1] П доп: دم بو دم‌دور [1*] B_3B_4: оп. [2] П اینتاکیم [3*] B_4: оп.
[4] П$B_1B_3B_4$T: оп. [5] B_2: оп. [6] B_4T доп: دم [7*] B_4: оп. [8] П مور
[9*] так П; в других: оп. $B_1B_3B_3B_4$ کوز [10] B_3B_4 تنبیه [11**] П
نقصانی‌که [12] П بو فصل تشبیه‌دور عالم [13] B_1B_2T تشبیه‌دور
[14***] П: оп. [14***] B_3B_4: оп. [15*] B_1: оп. [16] B_3B_4 قویارلار [17] B_2 доп:
قویارلار B_3 доп: قورلار [18] П اولغی‌غه [19] П: оп. [20] П بیلا [21] так
ПB_1B_2T; B_3 سالینسه; в других سالسه [22] П: оп. [23] П اولور

تکمیلی اوچون ینه خشت سالیلسه ارض الله واسعة یوزین[1] بلکه کرهٔ ارض دورهسین تمام خشت سالماق لازم کیلور۔ باوجود اولکیم بو[2] محال[3] خیالنی[4] کیشی تعقّل قیلسه[5] توکانماگینینك امکانی یوقتور کیشی توکانماگینی فرض قیلسه اول فرجهلار بیرلا مینك بلکه یوز مینك بلکه بلا[6] نهایة آرتار آلارنینك اِصلاحینی محال فرض بیلسه هم تعقّل قیلسه بولماس۔ مونونك علاجی و تدارکی خشتنی زاد[7] قیلماق بیله و اندین هم اوشاغراق اوشاتماق بیله میسّر بولور کیم مدّعا[8] قیلغانچه یرگا چون فرش توشالدی پیدا بولغان فرجهلارغه[9] کورا خشتلارنی اوشاتیب سالغایلار یا اول دشوارلیغ آسانلیغ بیله ایلایدین قوپقای۔ [تنبیه][10] *کیلدوك مشبهغه کیم عالم اسبابیدور[11] کیشی تیلاسه کیم کونگول تیلاگاندیك و بشریّت طامعهسی[12] تقاضا[13] قیلغاندیك[14] اسبابینی[15] توزاتگای نیمه[16] *کوپ کیراك[17] اول کیراکلیك نیمهلاردین بیر نیچهسی میسّر بولسه ینه آنینك اتمامی و تکمیلیغه یوز انچه بلکه کوپراك کیراك بولور هم آنینك انجامین[18] تعقّل قیلسه اول هم موجب زوایدلار بولور۔ انداق کیم انینك سرانجامینك تصوّری محالاتقه یوز قویار مثلاً بعضی سلاطین دیك[19] کیم[20] نیچه اقلیمنی آلدیلار اوزگا اقالیم خیالی باشلاریغه توشتی مونونك

---

[1] П یورهسین B₄ : оп. [2] П : оп. [3] B₃B₄ محالدور [4] B₃ بو خیال
[5] П ایتسا [6] B₃ علی [7] П زاویه B₃ ادا [8] П بو مدعا
[9] П доп : حشت سالغای یا زاویهٔ توشکای یا اول فرجهلارغه B₄ بوخیالنی
[10] ПB₁B₂ : оп. [11]* B₃B₄ : оп. [12] B₁B₂B₄T : оп. [13] B₁B₂B₄T متقضا B₃ متقضاسی
[14] П سرانجامین B₄ [15] П : оп. [16] B₃ نیجه [17]* B₃ کوپراك
[18] B₄ ایلاکان دیك [19] П سلاطین [20] B₄ : оп.

داغی علاجی و تدارکی بیر نیچه مدّعادین کیچماك و بیر نیچه آرزودین که بشر طبعی‌نینك لازمه‌سی‌دور اوتماك بیله حاصل بولور ایمدی سوزنینك اصلیغه شروع قیلالی: بو عالم اسبابی مدّعا و آرزومین آنداق کیم بیدار[1] نیمه خاطردین سلب قیلغان بیله کوپ تشویش و تکلیف‌دین مَخلص واقع بولور، اگر بالکل تمام مدّعا و آرزودین کیشی ایلیك تارتسه، دنیانینك بارچه آفات و بلیّاتی‌دین کیم اشتغالی حق یولی‌نینك مانعی‌دور، آزاد و فارغ بولماق میسّردور کیم بو دولت کوپ موافق بنده‌لارغه دست بیریب‌دور و ارادا بار ایرکان‌دورلار * وحالا هم بار ایکین‌لار[2] و آلار کیم ارادین چیقیب‌دورلار ذکرلاری مشایخ و علما کتبی‌دا مذکوردور * ایمدی کیلدوك مشبه‌غه کیم فرش "توشاماك‌دور[3] ⊠ اول داغی لنداق خشت‌نی * اوشاتقان بیله[4] وزاد[5] قیلغان بیله کوپ مشکل‌لیگی آسان‌لیق‌قه یوز قویار اگر بو فرش خیالین تمام کونگولدین چیقاریلسه کیشی اول محال تصوّردین هم "تینار" و خلاص هم[6] بولور یا[7] اویگا[8] اگر فرش بولماسه نفس تنعّماتی و تلذّذاتی‌دین نی اوکسوگای و اولیاء قدّس الله اسرار هم اخلاق و صفاتی تعریفیدا بلکه[9] انبیاء[10] * صلوات الله[11] علیهم[12] احکام و شرایعی ذکریدا * اوی فرشی سوزی[13] اوتوب مو ایکین انداق کیم اوی فرشیغه هیچ ایش[14] وابسته ایماس و اول هیچ ایشگا محتاج الیه[15] ایماس. فی الحقیقه عالم اسبابی داغی بیش کون‌لوك عمردا

---

[1] П بیر آز [2]* П: оп. [3]* B_3B_4: оп. [4] П* اوشاتیب [5] П زاویه
[6] П: оп. [7] B_1 اما T_1: оп. [8] T_1 آبادیکا [9] ⊠ B_3B_4: оп. [10] B_4 اولیا اننیا
[11]* B_3B_4: оп. [12] B_1 доп: اجمعین B_3B_4 السلام [13]* П: оп. [14] Т: оп.
[15] B_1B_2T البته

کیم نهایتی اولماك‌دور[1] و بارچه[2] قانلار یوتوب[3] حاصل قیلغان اسبابین یوز حسرت و ارمان بیله قویوب کیتماك. هر کیشی کیم حق‌دین[4] قبول سعادتیغه مشرّف بولوبتور آنی رد قیلیب‌دور و باری اهل قبول‌نینك مردودی بیلیب‌دورچون آنی تمام خاطردین محو ایتیب‌دور اصلی[5] مقصودیغه یتیب‌دور. و اول مشبه بیله بو مشبه‌به آراسیدا بو تفاوت هم بار کیم اول فرش‌قه شروع * و ترکی‌دین[6] فاعلی‌غه * سود و[7] زیانی که آیتسه بولغای یوقتور و دنیا اسبابی اشتغالیدا کیم حق یولی سلوکیدین مانع‌دور بیر نَفَس یوز عالم‌چه زیان و هر دم مینك[8] فلك اعظم‌چه نقصان کونش‌دین[9] روشن‌راق‌دور. [حکایت][10] هارون الرّشید شیخ بهلول صحبتین هوس قیلدی * و اول مطلوب حصولین مُلتمَس قیلدی[11]. بهلول‌غه کیم بو[12] خبر یتّی هارون صحبتین مشرف ایتّی. خلیفه کیم بهلول ایاغین یالانك کوردی، کفش کیماگانی‌نینك کیفیتین سوردی. مجذوب کیم پیل‌لار کفش‌سیز سیر ایتیب ایردی کفش دیگان نیمه یادیدین[13] کیتیب ایردی. * بیلگاچ کیم کفش دنیی‌دا[14] موجود بار[15] تبسّم بیله دیدی کیم کیشی آنی[16] * تیلاسا قایدین[17] تاپار. هارون دیدی کیم بازاردا کوپ‌دور آلور آنی[18] هر کیشی کیم هر قایسی[19] ایاغی‌غه جوب‌دور[20]. بهلول سوردی[21]

---

[1] B_3B_4 اولماس‌دور [2] П: оп. [3] П доп: بارجا [4] B_2 تینکری‌دین
[5] П کلی [6]* П قیلغان [7]* В: оп. [8] П یوز [9] $ПB_2$ قوپاش‌دین
B_3B_4T [10] $ПB_2$ تمثیل B_4 که T نقل‌دورکیم T نقل‌دور کیم
کونین‌دین [11] так Т; в других: оп. [11]* B_4: оп. [12] B_4: оп.
[13] П باری‌دین [14] $ПB_2T$ دنیادا [15]* B_3B_4: оп. [16] B_3B_4 کفش‌نی
[17]* П تیلا قایدا [18] П: оп. [19] B_4 доп: کیم
[20] $B_3B_4BTT_1$ خوب‌دور [21] B_4 ایدی

كيم هر كيم آنى آلماق ميلى قيلور امّا بهاسى قايديين تاپيلور٠
هارون آيتىّ[1] كيم[2] بهاسين بيز سرانجام قيلالى و سنينك اوچون
ساتقون آلالى٠ بهلول ديدى كيم[3] آنى كيگان گاهى اياغيدين
چيقارسه كيم اسرار وكيچه اويوسه[4] كيم ساخلار٠ هارون ديدى كيم[5]
*قول بيرالى[6] كيم[7] اسراسون * وسين قايدا چيقارسانك ساخلاسون[8]٠
بهلول ديدى كيم[9] اول[10] هم يالانك اياغ بولسه نيتگاى[11] كفش
*آلاى ديسه[12] بهاسى قايديين يىتگاى٠ هارون ديدى كيم[13] آنى هم
بيز بيرالى اول سنگا كيدورگانديك بيز آنگا كيدورالى٠ بهلول ديدى
كيم[14] اول آچ قالسه نى يىگاى و يالانك قالسه دردين كيمگا ديگاى٠
هارون ديدى كيم[15] كيماگين خزانه‌دين يىتكورماى[16] و يماگين
باورچى‌دين بويورماى[17]٠ بهلول ديدى كيم[18] صين اياغ يالانك[19]
اورگانيب‌مين و كفش و اوتوك‌دين[20] اوسانيب‌مين[21]٠ كفش كيسام
شايد[22] دستار هم چرماتقاى‌سين و *مينى باشتين اياغ بلاغه
قالغانلارغه[23] قاتقاى‌سين[24] و اوزونك هم بو ايكى تكليف‌گا قالغاى‌سين٠
بو سوداين كيچسانك سنگا بو زحمت‌دين قوتولماق‌دور منگا هم بو[25]

---

1 П ديدى 2 B: оп. 3 B: оп. 4 T_1 اولسه 5 B: оп. 6* T من بر
قول[7] B_3B_4 7 B_3B_4 جيقارغانينكدا 8* B_3B_4: оп. 9 B: оп. 10 B_3B_4
11 $B_1B_2B_3B_4$ نى كيكاى 12* B_1B_2 بولسه B_3 آلور بولسه B_4: оп. 13 B: оп.
14 B: оп. 15 B: оп. 16 B_3B_4: оп. 17 B_3B_4 بويورالى 18 B: оп.
19 B_3 يالانك‌ليق‌غه 20 B_3B_4 اوتوكنى 21 B_3B_4 اونوتوب‌مين 22 П доп: كه
23 B_3B_4 قانلارغه 24 B_3B_4 قوشقاى‌سين $B_1B_2B_3B_4T$ доп: اول قولنى
اول قولنى هم مشقت‌غه سالغاى‌سين 24* П هم مشقت‌غه سالغاى‌سين
25 П: оп.

باشتین ایاق بلادین خلاص بولماق‌دور◦ پیرِ راه و سالکِ آگاه موندق[1] مردیک[2] تکلّم کیم[3] سوردی بو گوهرلارنی آنینك تمولاغیغه اوردی شاه‌نی[4] اول ماجرادین اونکاردی و اوز ایاغین کفش‌دین تارتتی[5] و باشین دستاردین قوتقاردی◦ (بیت) فارغ[6] ایتّی بی سر و پافانی اول گفتاردین⊙ هم ایاغین کفش‌دین باشینی دستاردین⊙ [تنبیه] کفش‌سیزلیك‌دین ملول بولماغیل ایاغ‌سیزلارغه باقیب *شکر[7] قیل◦ دستار[8] یرتوغلوغیدین[9] غم یمه باشی یاروغلارغه باقیب[10] تینگری مدیدین[11] *اوزگا دیمه[12]◦ تن پوشونك درست[13] بولسه تن درست‌لوغونگغه شاکر بول اپچینك تموتی‌غه[14] غذا تاپماسانك ایچ آغریغینك *یوق شکریغه[15] بول◦ کیسانگدا اگر[16] درم یوق[17] کونگلونگدا[18] کیسه *بُر غمی[19] هم[20] یوق◦ افلاس مشقّتین بورجلوغونك *یوق نشاطیدین[21] اونوت هر حالدا شکر و قناعت طریقین بیرك توت*◦ اگر آتینك یوقتور[22] ارپه *غمین یماس‌سین* اگر قولونك یوقتور کیشی قولی غمود[23] ایماس‌سین◦ قمر قرصی‌غه ایلکینك[24] *یتماسه قوغلامه[25] اوتماك هم مغنم‌دور زربغت بهالی[26] بولماسه فراغت بوریاسی *قاچان اندین[27] کم‌دور[28]◦ اگر هوتتاردیك باشینگدا زردوزلوق توماغه‌دین تاج

---

1 П доп: ك 2 ПВ₃: оп. 3 так ВТ₁; в других: оп. 4 В₃Т خلیفه‌نی
5 В₄ جیقاردی 6 В₃ فانی 7 В₃ شکرین ادا 8 В₃ کله‌پوس
9 В₃ یوقلو غیدین 10* В₁В₄Т: оп. 11 В₄Т و شکرین قیل 12 П доп: ایسا
12* В₄Т: оп. 13 П پرتوق В پرتوق зачеркнуто 14 ПВ₁В₃ قوتی 15* В₄ یوقیغه
16 В₃: оп. 17 В₃ بولماسا 18 ПВ₄: оп. 19* В₂В₃В₄ پرلیدین غم 20 В₄: оп.
21* В₃В₄ یوقیدین 22 П: оп. 23 П یوق В₃ ایرسا 24* В₃В₄
غمینك یوق 25 В₃В₄: оп. 26 В₂В₃В₄ قولینك 27* В₃В₄ تولغامه
28 В₂ تونینك Т لباسی 29* В₄: оп. 30 В₃ کم ایماس

ایماستور شکر قیل کیم کوزونك یاروق دنیی‌نی[1] کورارگا محتاج ایماستور◇ اگر شوتقار ایگاسی‌دیك بیلینك‌دا بهلی‌ء زرنگار یوق[2] هم *شکردور کیم[3] ایلکینك بهلی نیچه‌سی‌دیك ناکار یوق[4] و آندین سنگا آزار یوق◇ هر شدّتی کیم بیلورسین آندین قاتیق‌راق حال باردور و هر صعوبت که گمان قیلورسین آندین صعب‌راق کوپ کیشی گرفتاردور◇ هر مشقّت کیم سیندا یوقتور سینینك‌دیك‌دا بار اول سنگا نعمتی‌دور شکر آیتورغه سزاوار◇ هر نعمت کیم سنگا بیریب‌تور و سینینك دیکا بیرمایدور خداوند موهبتی‌دور[5] حمد و ثنا ایتورغه کرامند[6]◇ حق‌دین بو بیحساب عنایت‌لارنی بیل و مونگا کورا بنده‌لیك فکرینی قیل◇ هر نیچه عبادت[7] قیلسانك کونگلوگنی تقصیر قیلغانغه مایل توت و هر نیچه طاعت[8] قیلسانك تیلینك‌نی عذر آیتورغه قایل توت◇ سین و قیلغانینك معدوم محض[9] وجود حق وجودی هر نی[10] آنینك غیری نابود و مطلق و بود آنینك بودی◇ الّهی[11] بو اجزا[12] کیم یخشی

---

1 так ВПТ$_1$; в других: دنیانی 2 П ایماس 3* так ВТТ$_1$; в других: شکر قیل که 4 ПВ$_1$В$_2$ ایماس 5 П доп: که В$_3$ موجب موهبتی 6 П کرامت 7 так ВТ$_1$; в других; طاعت 8 так ВТ$_1$; в других: عبادت 9 В$_3$ доп: بیل 10 П доп: کیم 11 Т$_1$ مباحات الهی В — مباحات припи-сано на полях. 12 В$_3$В$_4$ اجزادور

یامان صفاتی آندا مذکوردور [1]مقبول و مردود حالاتی [2]اندا مسطور◇ بیتکوچی‌سی اگرچه یامانلاردین‌دور [3] و یخشی‌لاردین ایهاس امّا سیندین یخشی‌لیق طمعی‌غه اوزین یامانلاردین دیماس◇ آلّهی [4] انی یخشی‌لار اراسیدین *هور ایتمه [5] و یامانلار خیلی‌غه قاتمه◇ تیلی‌گا کیلگان بیله کونگلین صادق توت و قلمی‌غه [6] یازیلغان [7] بیله ضمیرینی [8] موافق توت◇ اوزونك‌دین اوزگا دین *یوزین [9] قایتار اوز سوزونك‌دین اوزگا [10] سوزدین [11] کونگلی‌دین [12] چیقار [13]◇ *اول یان توت کیم سنگا یتیشگای و اول یولغه یوروت [14] کیم سنگا [15] قاریشگای [16]◇ تیلیگا اوزونگدین اوزگاتی [17] یاووتمه و کونگلینی اوزونگدین اوزگا بیله اووتمه◇ کونگلینی تسلّی وصالی‌نك بیله آووت و کوزینی [18] تجلیء جمالینك بیله یاروت◇ بو ضمیری [19] فرزندین کوزلارگا محبوب ایت و بو باغری پیوندین کونگول‌لارگا [20] مرغوب ایت◇ (رباعی) [21] بو نامه که خامه‌سیغه [22] قیلدینك [23] مکتوب ⊙ قیل اهلِ قلوب آلیدا [24] محبوب

---

[1] B_3B_4 [2] B_4 مذکور بولدی [3] B_4 یماندور [4] $\Pi B_1B_2B_4$: оп. [5]* B_4 بوز اتمه [6] B_3B_4 قلمی T قلم [7] B_3B_4 یازغانی T یازغان [8] B_3B_4 ضمیرینك [9] B_3B_4T امیدوارلیق یوزین من کل وجوه [10]* П: оп. ترحم و لطف: доп [11] B_3B_4T بیهوده و لهو سوزلارنی انینك [12] B_3B_4T سمند همتین اول طرفغه باشقار: доп [13] T بیله (برله B_4T) سمند همتین اول طرفغه باشقارکه سنکا [15]* B_3B_4 قاریشتور [14] П یتیشکانلارکا یتکای (یتیشکای B_3) و اول یول ساریغه هدایت قیل که جرءت ایاقی کامی بیله سینینك حاص و صاحب اختصاص قل‌لارینکغه انتظار کوزلارینی [18] B_3B_4 اوزکانینك اوصافینی [17] B_3 قاوشقای [16] T خامه برله [22] B_4T قطعه [21] B_4 کونکل‌لار ساریکا [20] B_3 ضمیر [19] П قیلدیم [23] B_4T ایلیندا [24] П

قلوب⊙ ایل عیب تاپاردین[1] تمیله معیوب⊙ هر کیم اوقوسه نصیبی ایتگیل
مطلوب⊙ (تاریخ)⊙ *کتاب نینك تاریخی ذکریدا، بو نامه‌ده کیم لسانیم
اولدی قایل⊙ کلکیم نیلی هر نوع ایل⊙ ایشیگا ناقل⊙
*تاریخی چو خوش لفظیدین اولدی حاصل⊙ هر
کیم اوقوسه آلمی اولغای خوشدل⊙

---

[1] B تیلاردین $B_1B_3B_4$ قیلوردین [2] B доп. (зачеркнуто кр. чернилами): تمّت الكتاب بعون الملك الوهّاب و الله اعلم بالصواب затем печать.
[3] так $B_1B_2B_4T$; T_1 : оп; в других رباعی [4]* так B; в других : оп. [5] П ایلینك
[6] B قایل (зачеркнуто; на полях : ناقل) $B_1B_3B_4$ مایل T_1 قایل [7] П بولغای
[8]* T_1 : оп.

После текста следует:

В: تمّت الكتاب بعون الملك الوهّاب تمّت الكتاب; затем печать.

П: تمّ بالخير, круглая печать со словом: وقف, затем:

این نسخه از کلام نوایی سحر سار
کآتش ز طبع گرم بآب روان فگند
مرقوم شد برسم کتب خانهٔ کسی
کش تیغ عدل نخل ستم از جهان فگند
فرهاد خان که طنطنهٔ کوس دولتش
غلغل بجوف گنبد فیروزه سان فگند
تاریخ شد گذشته ز هجرت هزار و چار
وقتی که صیت عدل بمازندران فگند
یارش خدای جلد بدلی باد بدانسان که بر سرش
سایه همای لطف شه کامران فگند
راقم شکسته دل علی فایضی لقب
کز خاطر شکسته سخن درمیان فگند
رحمت برانکه دیده بعیبی گرش فتاد
از عین رحم پردهٔ عفوی بران فگند

В конце та же круглая печать.

B_1: بو نسخه متبرّك سه‌شنبه کونی تمام تاپتی سنه ۱۲۱۲ تمت الکتاب

هر که خواند دعا طمع دارم
ز انکه من بندهٔ گنه کارم

E_2T:

رباعی (B_2: оп.) یارب چیکیبان کوپ رقم جرم وگناه
نامم‌نی سیاه قیلدیم و عمریمنی تباه
رحمت سویدین یوماسانك اول نامه‌نی آه
محشر کونی نیتگای (نیتگامن: B_2) منی نامه سیاه

B_2 добавлено: تمّت الکتاب بعون الملك الوهاب سنه ۱۲۲۷
شد بتوفیق خدای لایتام
این کتاب روز جمعه شد تمام.

T добавлено: شد بتوفیق خدای لایتام این کتابت روز شنبه شد
تمام در سنه ۱۲۶۰ هزارُ دُو صدُ شصت و دربست چهارم شهر شعبان
بودکه دردست فقیر الحقیر کمتر از قطمیر نعمت الله ابن محمد یعقوب
تمام یافت. الحمد لله علی الاتمام و الصّلوة و السّلام علی سیّد الانام محمّد
و آله و اصحابه اجمعین برحمتك یا ارحم الرّحمین والاکرم الاکرمین
تمّة المحبوب القلوب بعون الستار العیوب سنه ۱۲۵۳ :B_3
اتمام اوشبو کتاب مشتمل بر فصول ابواب بعنایت ملك وهاب :B_4
سنه ۱۲۲

تمّت الکتاب بعون الملك الوهّاب ۴۴۴ :T_1

Затем, сбоку — круглая печать. И дальше:

بر ضمایر خورده بینان و ذکّی فتان واضح و لایح باد که بمضمون
الانسان مشتق من النّسیان خالی از سهو و خطا نخواهد بود و هر سهو
و خطائیکه رفته باشد بمضمون مذکور حمل نمایند و بنظر کیمیا اثر
اگر مرئی گردد باصلاح آورند امید آنکه عند الله اجر عظیم خواهند یافت.
اللهم اغفرلی و لوالدیه و لجمیع المؤمنین و المؤمنات و المسلمین و
المسلمات برحمتك یا ارحم الرّاحمین.
فی تاریخ الف مأتان خمس و ستّون.

1* другим почерком. سنه ۱۲۶۵ * هزار دو صد شصت پنج

Приписка на полях:

سب
هستند عاقلانکه توانند کرد راست/هرچند در مسوده سهوست یا
نقط مشاطوار گاه نهندش خطی ز مشك/گاهی نهند بر رخ او خال از نقط

فهرست

(مقدمه) . . . . . .
اوّلغی قسم (خلایق احوال و افعال و اقوالی نینك کیفیتی‌دا) . . . ۸—۶۴
اوّلغی فصل — عادل سلاطین ذکری‌دا ۸
ایکینچی فصل — اسلام پناه بیك ذکری‌دا ۱۱
اوچونچی فصل — نامناسب نایب ذکری‌دا ۱۱
تورتونچی فصل — ظالم و جاهل و فاسق پادشاه ذکری‌دا ۱۲
بیشینچی فصل — وزرا ذکری‌دا ۱۴
آلتینچی فصل — ناقابل صدرلار ذکری‌دا ۱۵
یتینچی فصل — فاسق بدمعاش بیهادرلوق لافین اورغانلار ذکری‌دا . ۱۶
سیکیزنچی فصل — یساول گروهی ذکری‌دا ۱۸
توقوزنچی فصل — یساغلیق و قرا چیریك ذکری‌دا ۱۸
اونونچی فصل — شاه اولوسی اوزی‌گا مشابه بولور ذکری‌دا . . . ۲۰
اون بیرینچی فصل — شیخ الاسلام ذکری‌دا ۲۱
اون ایکینچی فصل — قضات ذکری‌دا ۲۱
اون اوچونچی فصل — مفتی فقیه‌لار ذکری‌دا ۲۳
اون تورتونچی فصل — مدرس‌لار ذکری‌دا ۲۴
اون بیشینچی فصل — اطبای ذکری‌دا ۲۵

اون آلتینچی فصل — نظم گلستانی‌نینك خوش نغمه قوش‌لاری ذکری‌دا ۲۶
اون یتینچی فصل — کاتب‌لار ذکری‌دا ۳۰
اون سیکیزنچی فصل — دبیرستان اهلی ذکری‌دا ۳۱
اون توقوزونچی فصل — امام‌لار ذکری‌دا ۳۲
یگرمینچی فصل — مقری‌لار ذکری‌دا ۳۳
یگرمی بیرینچی فصل — حفاظ ذکری‌دا ۳۴
یگرمی ایکینچی فصل — مطرب و مغنّی ذکری‌دا ۳۵
یگرمی اوچونچی فصل — قصّه‌ساز و قصّه‌خوان ذکری‌دا ۳۸
یگرمی تورتونچی فصل — نصیحت اهلی واعظلار ذکری‌دا ۳۸
یگرمی بیشینچی فصل — اهل نجوم ذکری‌دا ۴۰
یگرمی آلتینچی فصل — تجارت اهلی ذکری‌دا ۴۱
یگرمی یتینچی فصل — شهردا آلیب ساتقوچی‌لار ذکری‌دا ۴۲
یگرمی سیکزنچی فصل — بازارکاسب‌لاری ذکری‌دا ۴۳
یگرمی توقوزونچی فصل — سایر هنرور صنعت‌پرداز ذکری‌دا ۴۳
اوتوزینچی فصل — شحنه و زندانی‌لار و عسس‌لار ذکری‌دا ۴۴
اوتوز بیرینچی فصل — دهقانلیق ذکری‌دا ۴۶
اوتوز ایکینچی فصل — یتیم و لئیم‌لار ذکری‌دا ۴۸
اوتوز اوچونچی فصل — غریب و بی‌نوالار ذکری‌دا ۴۸
اوتوز تورتونچی فصل — مبرم گدالار ذکری‌دا ۴۹
اوتوز بیشینچی فصل — قوشچی و صیاد ذکری‌دا ۵۱
اوتوز آلتینچی فصل — تربیت تاپیب حرام نمك‌لیك قیلغان نوکر ذکری‌دا ۵۲
اوتوز یتینچی فصل — کتخدالیغ صفتی و خاتون‌لار ذکری‌دا ۵۵
اوتوز سیکیزینچی فصل — ریایی مشایخ‌لار ذکری‌دا ۵۹
اوتوز توقوزونچی فصل — خرابات اهلی ذکری‌دا ۶۱
قیرقینچی فصل — درویش‌لار ذکری‌دا ۶۲
ایکینچی قسم (حمیده افعال و ذمیمه خصال خاصیتی‌دا) . . . . . ۶۴—۹۰
اولغی باب — توبه ذکری‌دا ۶۴
ایکینچی باب — زهد ذکری‌دا ۶۷
اوچونچی باب — توکل ذکری‌دا ۷۰

تورتونچی باب — قناعت ذکری‌دا ۷۴
بیشینچی باب — صبر ذکری‌دا ۷۷
آلتینچی باب — تواضع و ادب ذکری‌دا ۸۰
یتینچی باب — ذکر شری دا ۸۳
سیکزینچی باب — توجّه ذکری‌دا ۸۶
توقوزونچی باب — رضا ذکری‌دا ۸۸
اونونچی باب — عشق ذکری‌دا ۹۰
اوچونچی قسم (متفرّقه فوائد و امثال صورتی) . . . . . ۹۹—۱۷۲

Кроме перечисленных рукописей, которые отмечаются в разночтениях, были использованы для сверки, в качестве вспомогательного материала, рукописи ИВ АН В. 281, А. 106; рукопись Лен. Гос. университета, инв. № 3733 (о них см.: С. Л. Волин, ук. раб.); рукопись Института по изучению восточных рукописей АН УзССР, инв. № 878 (см.: А. А. Семенов. Описание... стр. 41, № 81); Бухарское литографированное издание „Маҳбӯб ул-қулӯб“ (см.: А. А. Семенов. Материалы... стр. 11, № 26), а также стамбульское (1289 г. х.=1872—73 г. н. э.) издание محبوب القلوب لامیر علی شیر نوائی المتوفی سنة ۹۰۶ مطبعهٔ عامره‌ده باصلمشدر ۱۲۸۹ и Əlişer Navaij, Mahbubul Qulub (Koŋullarniŋ sevgani). Hadi Zarif tahriri astida. Taşkent. 1939, 82b, 8°.

Сокращения, принятые в подстрочных примечаниях: оп. — опущено, доп. — дополнено.

А. Кононов

ланным, в большинстве случаев, тем же почерком, рукопись подверглась тщательной сверке, что, конечно, тоже повышает ее качество.

П — рукопись Государственной Публичной библиотеки им. Салтыкова-Щедрина,[1] состоящая из 25 лл. (а, б), написана красивым, четким наста'ликом черными и красными чернилами; перед текстом художественно выполненная заставка с печатью владельца посредине. Переписчик علی فایضی преподнес рукопись Фархад хану в 1004=1595/96 г. во время его приезда в Мазандеран. Текст очень близко подходит к рукописи В. В конце рукописи П — большой пропуск (см. сводный текст, стр. 155—161). Язык этой рукописи имеет ряд особенностей, характерных для азербайджанского языка.

Эти две старейшие рукописи (В, П), из бывших в моем распоряжении, положены в основу, которая корректировалась следующими списками:

B_1 — В. 283. Полная и очень исправная рукопись, писанная четким среднеазиатским наста'ликом. Дата: 1212=1797/98.

B_2 — В. 2378. Полная, весьма исправная рукопись, писанная разборчивым среднеазиатским наста'ликом. Дата: 1227=1812.

B_3 — С. 139. Полная, исправная рукопись, писанная четким наста'ликом. Дата: 1253=1837/38.

B_4 — В. 266. Полная, исправная рукопись, писанная четким наста'ликом. Дата: ir r — неисправна, т. е. между цифрой, обозначающей сотни (2) и обозначающей единицы (2), — пропуск. С. Л. Волин датирует эту рукопись 1220=1805/806 г.

Т — рукопись Института по изучению восточных рукописей Академии Наук УзССР, инв. № 3324. Полная рукопись, писанная черными и красными чернилами некрасивым, но четким наста'ликом. Дата: 1260=1844.

T_1 — рукопись Института по изучению восточных рукописей Академии Наук УзССР, инв. № 697. Дата: 1265=1848/49.

---

[1] Dorn. Catalogue des manuscrits et xylographes orientaux de la Bibliothéque Impériale Publique de St.-Petersbourg. St.-Petersbourg, 1852, pp. 509—510.

датированная рукопись „Маḥбӯб ул-ḳулӯб“ принадлежит Парижской национальной библиотеке; она датирована 973=1565/66 г.

Вторая старейшая датированная рукопись интересующего нас произведения хранится в Ленинградской Государственной публичной библиотеке им. Салтыкова-Щедрина (см. ниже).

Однако, по некоторым соображениям, о которых сказано ниже, в основу сводного текста была положена рукопись Рукописного отдела Института востоковедения Академии Наук СССР под шифром В 2095.

Прежде чем перейти к рассмотрению рукописей, на основании которых составлен текст, оговоримся об их условном обозначении: В, B_1, B_2, B_3, B_4 — рукописи Института востоковедения АН СССР; П — рукопись Государственной Публичной библиотеки им. Салтыкова-Щедрина (Ленинград); Т, T_1 — рукописи Института по изучению восточных рукописей АН УзССР (Ташкент); так как рукописи Института востоковедения описаны С. Л. Волиным (см. ук. раб.), а ташкентские рукописи — А. А. Семеновым (см. ук. раб.), то мы ограничимся лишь краткими замечаниями.

В — рукопись Института востоковедения Академии Наук СССР, В. 2095. Полная рукопись, писанная четким среднеазиатским наста'ликом черными и красными чернилами. Полный кожаный переплет с тиснением. Судя по приписке на л. 1а, рукопись приобретена в Бухаре 2 августа 1915 г. Рукопись не датирована и без упоминания имени переписчика. По почерку и качеству бумаги рукопись может быть отнесена к началу XVI в.;[1] если это окажется соответствующим истине, то эту рукопись следует признать старейшим из известных нам списков „Маḥбӯб ул-ḳулӯб“.

Из сравнения с другими рукописями, как бывшими под руками, так и известных по описанию, список В оказался наиболее полным и, как мне кажется, наиболее близким к оригиналу, сохраняющим основные особенности языка и начертания эпохи Навои. Судя по отметкам на полях, сде-

---

1 С. Л. Волин (см. ук. раб.) датирует эту рукопись началом XVII в.

„Маҳбӯб ул-қулӯб“ имеет весьма важное значение для изучения языка прозаических произведений Алишера Навои и, следовательно, имеет большое значение для изучения старо-узбекского языка, одним из классических образцов которого является именно „Маҳбӯб ул-қулӯб“.

Рассматриваемое произведение состоит из трех частей, объединенных внутренним содержанием.

Первая часть, состоящая из сорока глав (فصل), живописует яркими красками галерею типичных представителей современного автору общества: справедливый и мудрый султан и султан — тиран и невежда, мудрый везир и бесчестный царедворец, муфти и шейх, мудеррис и имам, муэззин и хафиз, музыкант и певец, законовед и астроном, купец и покупатель, крестьянин и ремесленник, птицелов и охотник, и, конечно, дервиш и т. п.

Вторая часть, состоящая из десяти разделов (باب), посвящается описанию дурных и хороших, порицаемых и похвальных качеств человека.

Третья часть содержит афоризмы и пословицы.

Подготовка сводного текста „Маҳбӯб ул-қулӯб“, наряду с обычными для подобной работы трудностями, осложнялась еще одним очень существенным обстоятельством: отсутствием надежной рукописи, датированной если не годом написания, то хотя бы ближайшим годом к дате завершения произведения.

Судя по каталогам восточных рукописей, имеющихся в наших и западноевропейских книгохранилищах,[1] старейшая

---

[1] Сводную работу о рукописях А. Навои издал А. А. Семенов: Материалы к библиографическому указателю печатных произведений Алишера Навои и литературы о нем. Ташкент, 1940, 38 стр., 8°. — А. А. Семенов. Описание рукописей произведений Навои, хранящихся в Государственной Публичной библиотеке УзССР. Ташкент, 1940, 45 стр., 8°. — Все восточные рукописи, хранившиеся в Гос. Публичной библиотеке (Ташкент), переданы в организованный в конце 1944 г. Институт по изучению восточных рукописей Академии Наук УзССР. — С. Л. Волин. Описание рукописей произведений Навои в ленинградских собраниях. Сб. „Алишер Навои“, Л., 1946, стр. 227—228.

ПРЕДИСЛОВИЕ

„Маḥбӯб ул-ḳулӯб“ — „Возлюбленный сердец“, — последнее по времени произведение великого узбекского поэта и прозаика Алишера Навои, закончено в 906 г. х. = 1500/501 г. н. э.

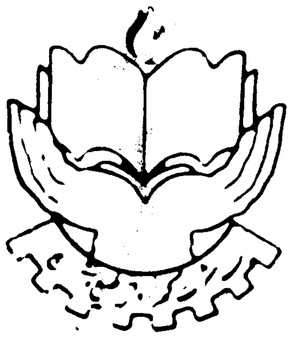
„Возлюбленный сердец“ — произведение дидактического характера, в котором автор излагает свои тончайшие наблюдения над жизнью и деятельностью представителей всех социальных слоев современного ему общества. В этом произведении подведен итог жизненного опыта мудрого старца — опыта, накопленного в течение шестидесятилетней, полной превратностей жизни.

Это произведение представляет большой научный интерес для понимания характерных черт современного А. Навои общества и многих сторон творчества и мировоззрения самого А. Навои.

„Возлюбленный сердец“ — произведение прозаическое. Стихи (чаще четверостишия), вкрапленные в произведение, выполняют „служебную роль“, заканчивая, как бы подкрепляя, сентенции умудренного богатым жизненным опытом великого поэта и мыслителя. „Возлюбленный сердец“ относится к особому разряду прозаических произведений: это „стихотворение в прозе“, так как почти во всех случаях конечное слово каждого предшествующего предложения рифмуется с конечным словом последующего предложения,[1] что придает произведению особую художественную прелесть.

---

[1] Конец рифмующихся частей отмечается специальным знаком.

شمارہ (۱۰۶)

مطبعہ دولتی